

Imprimatur,
H. ALDRICH.
Vice-Can. *Oxon.*

Januar. I. 169 $\frac{2}{3}$.

Imprimatur,
H. ALDRICH.
Vice-Can. *Oxon.*

Januar. I. 169 $\frac{2}{3}$.

M. VELLEII PATERCULI

Quæ supersunt.

Cum VARIIS LECTIONIBUS Optimarum Editionum; Doctorum Virorum CONJECTURIS & CASTIGATIONIBUS;

E T

INDICE LOCUPLETISSIMO.

Præmittuntur

ANNALES VELLEIANI.

O X O N I A.

E THEATRO SHELDONIANO. Prostant venales apud
Job. Crosley, Geor. West, Hen. Clements, & Job Ho.

Anno Dom. 1693.

CAMBRIDGE
UNIVERSITY
LIBRARY

1503.12

LECTORI S.

LN animo fuit, erudite Lector,
insalutatum te præterire, do-
nec Notæ Criticorum insigni-
um in Auctorem hunc no-
strum, quas tibi integras bo-
na fide designavi, una cum Textu
prodirent in publicum. Sed cum
tam male res ceciderint, ut fine No-
tarum sarcina (ita enim Cl. viro-
rum Lucubrationes appellari non
nullis expedit) librum hunc emit-
tere neceſſe haberem ; pauca , siqui-
dem vacat una & altera pagella, pro
more jam præmonenda duxi : quæ
ulterius præfanda superfint, adjectu-
rus ; ubi primum, faventibus bonis,
toti operi manum ultimam impo-
fuerō. Scias itaque in hoc brevi
quidem, non tamen inutili aut ine-
leganti Scriptore edendo, nihil mihi

prius fuisse & antiquius , quam ut
Textum, quoad fieri potuit, sanum
& integrum, purum & emaculatum
exhiberem : ideoque in hac nova E-
ditione , quam hortatu viri eximii
D. *Arthuri Charletti*, S. Th. P. sus-
cepit adornandam , licet alias quam
plurimas consuluerim, unam tamen
potissimum in Textu exprimendo
esse fecutum ; illam scilicet, quam
haud mediocri cura expolivit & ca-
stigavit vir & ingenio & eruditione
in signis *Nicolaus Heinicus*. E re-
liquis exemplaribus impressis, quæ
summo studio conquisi vi, & non sine
magno labore contuli, (nam MSS.
omnia , etiam Morbacensem codi-
cem, qui unicus nobis *Velleium* con-
servavit, eripuit temporum injuria)
variantes Lectiones, prout sese mi-
hi obtulerunt, excerpti ; easque ad
imam paginam subjiciendas cura-
vi: ut si cui de genuina Lectione
hærere forte contigerit, aut locus
male

male affectus legenti moram injec-
rit, lectionum & conjecturarum ope,
quas primo intuitu conficiendas
dedi, sese protinus expediat. Hisce
adficere visum est novum & uberri-
mum rerum & verborum (seu potius
locutionum *Velleianarum*) Indicem:
in quo concinnando, non minus ac
in variis lectionibus notandis & col-
ligendis, ut nonnulli operam me
lufisse judicaturi sunt, ita vereor ne
aliis, fastidiosis scilicet & delicatulis,
nimius fuisse videar. Sed qualemque
de me judicium ferant; modo
æquis rerum æstimatoribus, virisque
in arena Philologica exercitatis haud
displicuero, aut etiam quidpiam ad
rem literariam promovendam con-
tulero, me hoc quicquid olei & ope-
ræ est impendisse non pœnitabit.
Ista, qualia qualia sunt, boni consulas,
Lector benevole; præfertim quando,
ut te cumulatius demererer, Hi-
storico nostro præfixos dederim *An-*
nales

nales Velleianos; quos suafu viri
egregii supra memorati, mecum
pro summa sua humanitate com-
municavit eruditissimus *Dodwellus*
noſter, Cathedræ *Camdenianæ* de-
cūs illud immortale. Hæc te vole-
bam, Lector. Vale.

ANNALES

A N N A L E S
VELLEIANI,
S E U
V I T A
M. V E L L E I I P A T E R C U L I
Pro *temporum* ordine, disposita.

§. I. **N**ATALEM Velleii nostri annum ego ita eliciendum existimo.¹ Finita Equestris militia, Quæltorem se designatum fuisse dicit, cum deficeret Marobodus, sociisque defectionis, non Germanos modo, sed Pannonios etiam & Delmatas, adscisceret. Hanc defectionem anno urbis Varronianus 759. tribuit Dio.² Sic tamen ille ut plurium annorum gesta in unum etiundemque annum conferat. Hoc enim anno ortum belli Germanici memorat, primamque Tiberii in Germanos expeditionem. Sed propria hujus anni acta hujus belli ultima fuisse intellexit, quæ erant cum hoste Maroboduo, sociisque ejus Pannoniis atque Delmatis. Id quod verum fuisse noster nos docuit ipse Velleius, qui in belli hujus progressibus designandis Dionis certior est testis atque accuratior. Sic itaque Velleius.³ Adoptatum ille Tiberium testatur *V. Kal. Julias, Junii nimirum die xxvn. sub Cos. Aelio Cato & Sentio Saturnino*, qui anno Varronianus 757. magistratum inibant. Mox autem ab adoptione in Germaniam missum esse idem docet Velleius⁴. Non diu (*inquit*) vindicavit

Ab adoptione
Tiberii anno
Varr. 757. in-
cepit noven-
nium militiae
Velleii sub eo-
dem Tiberio.

¹ *Vell. L. II. c. 111.* ² *Dio L. LV.* ³ *Vell. L. II. c. 103.* ⁴ *Vell. L. II. c. 104.*

nales Velleianos; quos suafu viri
egregii supra memorati, mecum
pro summa sua humanitate com-
municavit eruditissimus *Dodwellus*
noſter, Cathedræ *Camdenianæ* de-
cūs illud immortale. Hæc te vole-
bam, Lector. Vale.

ANNALES

ri
m
n-
us-
e-
e-

A N N A L E S
VELLEIANI,
S E U
V I T A
M. V E L L E I I P A T E R C U L I
Pro *temporum* ordine, disposita.

§. I. **N**ATALEM Velleii nostri annum ego ita eliciendum existimo.¹ Finita Equestris militia, Quæstorem se designatum fuisse dicit, cum deficeret Marobodus, sociisque defectionis, non Germanos modo, sed Pannonios etiam & Delmatas, adscisceret. Hanc defectionem anno urbis Varroniano 759. tribuit Dio.² Sic tamen ille ut plurium annorum gesta in unum eundemque annum conferat. Hoc enim anno ortum belli Germanici memorat, primamque Tiberii in Germanos expeditionem. Sed propria hujus anni acta hujus belli ultima fuisse intellexit, quæ erant cum hoste Marobodo, sociisque ejus Pannoniis atque Delmatiis. Id quod verum fuisse noster nos docuit ipse Velleius, qui in belli hujus progressibus designandis Dionem certior est testis atque accuratior. Sic itaque Velleius.³ Adoptatum ille Tiberium testatur *V. Kal. Julias, Junii nimirum die xxvi. sub Cos. Älio Cato & Sentio Saturnino*, qui anno Varroniano 757. magistratum inibant. Mox autem ab adoptione in Germaniam missum esse idem docet Velleius⁴. Non diu (*inquit*) vindictam

Ab adoptione
Tiberii anno
Varr. 757. in-
cepit noven-
nium militiae
Velleii sub eo-
dem Tiberio.

¹ *Vell. L. II. c. 111.* ² *Dio L. LV.* ³ *Vell. L. II. c. 103.* ⁴ *Vell. L. II. c. 104.*

ANNALES Velleiani.

cem custodemque imperii sui morata in urbe Patria, protinus in Germaniam misit. *Itaque ipso illo anno, quo fuerat ab Augusto adoptatus, missus in Germaniam est Tiberius. Inde factum ut illius anni¹ Aestiva in mensem usque Decembrem perduxerit. Aestiva in nimis intelligit Velleius militaria; que hibernis opponebantur, itidem militaribus. Aestiva, inquam, rebus gerendis apta, que sub pellibus egerit exercitus, & in castris, pro re nata, mobilibus; cum hiberna in castris soleret agere potius sicut in flatibus. Nec sane res à Tiberio hoc ipso anno gestae patiebantur, ut, qui post Junii xxvii. in Germaniam venerat, in hiberna sese ante mensem Decembrem recipere potuerit. Subactos enim tradit Velleius hoc anno Cannifates, Attuaros, Bructeros, receptos in fidem Cheruscos, transitum Visurgim, penetrata Germania ulteriora. Obstat præterea ne in sequentem annum rejiciatur Germanica illa Tiberii expeditio, quod² operum ejus per annos continuos IX. se spectatorem fuisse, aut adjutorem, jactet ipse Velleius. Exire illi anni non poterant ante annum Varronianum 765. quo redit è Germania ita Tiberius ut eo nunquam postea sit reversus, paulo tamen antea quam parem acciperet cum Augusto in provincias potestatem. Ita certum est res Tiberii in Germania gestas hoc ipso adoptionis anno 757. initium accepisse. Fieri aliter non potuit ut vel minimam anni noni partem Velleius egerit in militia Tiberii.*

Aeta anni §. II. Sequitur in Velleio annus aliis, 758. cuius vere ineunte redierit Tiberius in Germaniam. Jam³ perlustratam dicit armis totam fuisse Germaniam. Jam vietas gentes pæne nominibus incognitas. Jam receptas Cauchorum nationes. Jam fractos Langobardos, gentem etiam Germana feritate ferociorem. Jam ad quadringentesimum miliarium à

¹ Vell. L. II. c. 105. ² Vell. L. II. c. 104. ³ Vell. L. II. c. 106.

ANNALES Velleiani.

Rheno usque ad flumen Albim Romanum cum signis perductum fuisse tradit exercitum. *Hæc hujus anni gesta huic æstati tribuit Velleius.* *Certior nimirum ille, pariterque minus confusus, Dione¹ testis, qui triennii integri acta anno illo memoravit quo triennium exierit. Et tamen ne fidem illi detrahamus, sunt etiamnum in Dione plurimum annorum sat sicut luculenta vestigia.* *Hæc enim erat² secunda illa Tiberii in Germanos expeditio, secundi nimirum anni hujus belli Germanici, quo (accersito in Germaniam Dalmatiæ Præfecto Valerio Messalino) Delmatiæ Pannoniisque occasionem oblatam testatur Dio rerum novandarum. Binas enim uno eodemque anno, & in eandem provinciam expeditiones fuisse parum verisimile est.* *Hæc etiam³ secunda illa pax tam à Tiberio quam etiam Sentii Saturnini opera, eodem Dione teste, Germanis concessa, quem tamen certe Saturninum, in hoc ipso bello Germanico socium habuit Tiberius. Tum in hiberna reductis legionibus ad urbem ipse properat Tiberius. Sic enim noster docet Velleius⁴.* *Proinde miror cur saepe revocatum ab Augusto dicat tamen perseveravisse⁵ Suetonius. Errore aliquo illum suspicor ad bellum hoc Germanicum retulisse, quod auctor ejus rectius ad secutum Delmatiarum Pannonicorumque bellum retulerat. Tunc enim certe Tiberium de mora suspectum agnoscit Dio⁶.* *Ex quo illum saepe revocatum facile colligimus. Hæc sane nisi de anno Varronianō 758. intelligi non possunt.*

§. III. *Tum demum sequitur motus* Desunt in
Velleio acta an-
ni 759. quo
Marobodui, quo concitatata est ad arma

¹ Dio L. LV. anno 759. ² Dio ib. ὅπε Τίβιος ἐπὶ τὸς κατὰ τὸ δέκατον εἰσπάροντες &c. ³ Dio ib. ἐπειδὴ μὴ μόνον αὐτοῖς, αὐτὸς δὲ δέκατος φοβηθήσεται τοὺς, ἵστωσαντο. ⁴ Vell. L. II. c. 106. ⁵ Suet. Tib. c. 16. ⁶ Dio L. LV. anno 760.

ANNALES Velleiani.

anno auxilia non Marcomannia modo, sed & Pannonia ad Tiberium etiam atque Dalmatia. Et solum tamen Maroboduum proximo anno aggredi statuisse Tiberium disertis testatur verbis idem ipse Velleius.¹ Eo fine Sentio Saturnino mandatum, exercitis continentibus Hercyniae silvis, ut legiones Boio-hœnum, quæ regio erat Marobodui, duceret. Bohemia illa fuisse viatur hodierna. Hac ille superioris anni, ut viaetur, fine. Saturninum enim Tiberio comitem addit Velleius, post hiberna, cum aggredetur Maroboduum, ipse Tiberius. Hic ego facunam in Velleio esse suspicor, (de qua tamen nulla adhuc apud Errato, quod quidem sciam, haec tenus suspicio) qua belli exitum quam hoc anno tertio habuerit, distinctius enarraverit. Locum lacunæ fuisse puto post verbum ducet. Sequuntur deinde illa:
² Ipse à Carnunto, qui locus Norici regni proximus ab hac parte erat, exercitum, qui in Illyrico merebat, ducere in Marcomannos orsus est. Nam non cohærent illa cum verbis proxime præcedentibus. Quis enim queso ipse ille de quo meminit Velleius, qui exercitum illum auxerit qui merebat in Illyrico? Non aliquis certe cuius mentio præcesserat in Velleio. Non ipse Tiberius, qui jam erat, non in Illyrico, sed Germania, de quo etiam, paucis interpositis, illa subjungit: Præparaverat jam hiberna Cæsar ad Danubium. Alius itaque à Cæsare Præfectus ille ex exercitus Illyriciani. Multo minus Saturninus qui alia prorsus via missus in Maroboduum fuerat à Tiberio. Non aliud erat ipse ille à Velleio memoratus quam Valerius Messalinus, quem Illyrico præpositum agnoscit ipse³ Velleius, Dalmatia ac Pannonia⁴ Dio. Duas enim illas provincias Illyrici communi nomine complectebantur. Accivit illum ex Illyrico Tiberius.

¹ Vell. II. c. 109. ² Vell. ib. ³ Vell. L. II. c. 112. ⁴ Dio L. LV.
en. 759.

ANNALES Velleiani.

Convenitque iter à Velleio designatum. Carnuntum in Pannonia ponunt Veteres. Recteque eo Pannoniæ Delmatiæque *Praefectus* iter fecerit Tiberium versus qui hiberna ad Danubium paraverat. Recte nimis motus in Marobodum & Marcomanniam. Desunt ergo acta tertii batus anni in Marobodum. Deest & prima Valeria Messalini mentio unde penderant ea que postea sequebantur. Hec tamen obiter. Adhuc certe durasse bellum ex ipso discimus Velleio.¹ Fraetas nimis testatur ille post adoptionem continua triennii militia Germanæ vires. Tria nimis intelligit æstiva, & ab adoptione ipsa deducta continua. Ita æstatis batus partem saltem aliquam impenderit in bellum Germanicum adversus Marobodum. Idque inuit, si falor, etiam in eo Velleius², quod bellum Gætulicum, unde Cossus gentilitium Gætulici cognomen familiæ meruit, ante proximum quod sequebatur bellum Delmaticum fuisse doceat paucos annos. Hoc bellum³ Dio eodem tempore cœpisse dicit quo & aliud illud in Germania. Ita aliquot annorum fuerit oportet coevum quoque bellum in Germania. Et sane post duplice illam, pacem tertiam præterea memorat⁴ Dio, quam tamen celeriore agnoscit. propter motus Pannonicos atque Delmaticos. Et tamen hac eadem æstatae motus illos cœpisse necesse est. Moverat Messalinus ad Tiberii, ut è Velleio discimus,⁵ hiberna. Itaque initio æstatis antea quam hiberna reliquerut, aut in hostem moverat, ipse Tiberius. Mox a discessu ejus, cunctatione,⁶ Dio inquit, abrupta, arma capiant Delmatæ atque Pannoni. Inde pax illa cum Maroboduo, quam fuerat alioqui futura, cedetior. Inde reversus è Germania Tiberius, præmissis in provinciam suam Messalimus ea gessit quo prime

¹ Vell. L. II. c. 122. ² Vell. L. II. c. 116. ³ Dio ib. ⁴ Dio ib. ⁵ Vell. L. II. c. 111, 112. ⁶ Dio ib.

ANNALES Velleiani.

belli Pannonici æstati tribuit ¹ Velleius. Addit idem notam temporis alias, subitam nimirum, cum age-rentur illa, rebellionem. Itaque defectionis initio rediisse necesse est è Germania Tiberium, & brevem adeo ejusdem fuisse in eadem moram. Mox occupata est à rebellibus Macedonia, & brevi admodum tempore defectio longe lateque propagata est, ut non modo de sua defensione, sed de Italia etiam invadenda cogitarint. Inde tantus ille Romæ terror, ut Senatum moneret Augustus, ² decimo die, ni caveretur, posse hostem in urbis Romanæ venire conspectum. Tum novæ illæ militum conscriptiones, quibus tandem effectum est ut XV legiones, paremque auxiliorum copiam habuerit Tiberius. Tanto enim apparatu bellum illud in Illyrico à Tiberio gestum memorat ³ Suetonius. Illorum partem ab Augusto traditam perduxit Velleius, ⁴ ad Tiberium, Quæstor jam designatus, in annum scilicet sequentem. Sic illa omnia invicem cohærent, ut in alium urbis, quam dixi annum Varronianum, nempe 759. quadrare vix possit Velleii illa ad Quæsturam designatio. Antiquorem non fuisse ex dictis constat. Sed ne quidem senior esse potuit. Ita enim matura erat, hac æstate, rebellium defectio, ita præfens inde metus, decimi nimirum diei itinere urbi ipsi imminentium; ut in annum alterum proferri auxilia illa non potuerint. Imo hoc ipso anno junctos Velleius ⁵ fatetur exercitus, aliunde nimirum accersitos. Nec junctos modo, verum etiam eo unde venerant remillos. Ita nimirum mature ut at perrimæ hyemis initio regressus postea Sisciam fuerit Tiberius. Et quidem hujus anni hiberna Sisciae Tiberio fuisse atque Messalino, testem habemus disertum Dionem ⁶. Ita certum est, hoc ipso

¹ Vell. L. II. c. 112. ² Vell. L. II. c. 111. ³ Suet. Tib. c. 16. ⁴ Vell. L. II. c. 111. ⁵ Vell. L. II. c. 113. ⁶ Dio L. LV. an. 759.

ANNALES Velleiani.

anno, post initium æstatis, & tamen ante hyemis etiam initium, appulisse Velleium.

§. IV. Convenit præterea quod hoc ferre eodem tempore Agrippam, qui eodem die, quo Tiberius, adoptatus ab avo suo naturali erat, & jam ante biennium, qualis esset, apparere coeperat, patris atque ejusdem avi sui [Augusti] animum alienasse sibi, idem testetur Velleius.
<sup>Hoc anno
Velleius Quæ-
stor designatus
est.</sup>
Biennium illud ab adoptione, quæ tantos illi animos fecerat, arcessit. Quæ cum eodem tempore sit facta, quo & illa Tiberii; proinde fieri vix potest quin biennium hoc ipso desierit anno, de quo agimus, 759. Nova hæc, ut videtur, alienatio à toga virili cœpit, quam sumserit Agrippa anno superiori 758. Sic enim Lucii Agrippæ fratri ferocia prima apparuit cum togæ virili maturo Caio fratri Consulatum rogaret. Inde Augusto bonorum paternorum detentionem exprobravit, quod scilicet, Romano censu vir, esset jam in bonorum paternorum possessionem mittendus. Rebetæ nimirum ille si sui fuisset juris, nec in alienam potestatem, cum adoptaretur, emigrasset. Paulo quidem ferius ille, quam necesse erat, togam sumxit, qui anno illo, quo fuerat adoptatus, annum ætatis expleturus erat XV. natus nimirum anno urbis Varroniae exeunte 742. cuius mense Martio deceperat pater Agrippa, ipse Postumus proinde appellatus, quod post mortem patris fuisset editus. Proinde consentaneum est, ut ferocia illa mox ab adoptione manifesta obstatiterit quo minus illi togam antea dederit Augustus. Id si verum sit, spatio aliquo magno interposito adoptionem sequi non potuit prima illa ferocia; nec alio quam hoc anno illud, quod inde cœpit, desinere biennium. Accedit porro quod, cum moram Tiberii, in hujus anni fine, suspectam, uti dixi, haberet Augustus; Germanicum deinde, Tiberio socium

ANNALES Velleiani.

adjunxerit. Germanici missione¹ Dio¹ illam sequentis anni 760. initio assignavit, qui etiam illam missio-
nis rationem addit, quod Agrippam alioqui expedi-
tioni illi destinatum jam abdicaverat Augustus atque
relegaverat. Sic etiam hoc anno 759. Agrippa sup-
plicio illo multatus fuerit, & partem exercitus ad
Tiberium Quæstor jam designatus duxerit Velleius.
Ita constat undequaque Quæsturam Velleii designa-
tam in hunc eundem, quem dixi, urbis annum 759.
esse conferendum.

Proinde annus urb. Var-
ron. 759. idem erat atatis Vel-
lei XXIV. ab-
solutus. §. V. Hoc ita constituto, ætatem inde-
Velleii colligimus, annumque, de quo ne-
mo hactenus, natalem. Ætas Quæstoria,
que eadem erat primæ in Senatum admis-
sionis, annus erat XXV. labens nimirum,
expleto anno duntaxat XXIV. Verum hoc fuisse no-
stris ad Spartiani Hadrianum² Prælectionibus often-
dimus. Constitutus nimirum illud spatiū è duobus
intervallis in Romana disciplina militari notissimis.
Aliud pubertatis erat, ad annum ætatis³ XIV. quo
jam elapsō, togam virilem sumere solebant, togam
prætextam exuere, etiam Senatorum filii. Inde mi-
litæ tirocinium⁴ cœpisse ibidem ostendimus, cuius X.
stipendio finito, tum demum licuit adolescentibus
etiam nobilibus honores petere Senatorios. Horum
honorum primum Quæsturam fuisse ibi etiam obser-
vavimus. Itaque X. stipendio completo annus erat
Quæsturæ non quidem ineundæ, sed ambiendæ ta-
men atque⁵ designandæ. Talis erat Velleii illa, de
qua hoc anno legimus, Quæstura, designata duntaxat.
⁶ Finitam dixit hoc anno militiam suam equestrem,
quæ tamen talis fuerit, vix dum intellexisse viden-
tur viri alioqui historiæ Romanæ peritissimi, cum sit

¹ Dio L. LV. ² Præl. X. ad Sp. Adrian. §. 8. 14. ³ Præl. V. ad Sp. Adrian. §. 1, 2, 3, 4, 5, 6. ⁴ Præl. V. ad Sp. Adrian. §. 9. Præl. X. §. 9.
10. ⁵ Præl. X. ad Sp. Adrian. §. 12, 13, 14. ⁶ Vell. L. II. c. III.

ANNALES Velleiani.

nihilominus, in re literaria Chronologica, vel momentosissima. Illam ergo intellectus Velleius militiam quæ viris etiam familiarum senatoriarum necessaria erat ad honores, uti dixi, senatorios, locumque in Senatu ipso capiendum. Equestris autem propterea appellata est, quod alia esset ab eorum militia qui ordine Equestri essent inferiores, & à militia etiam senatoria. ¹ Gregalium militum stipendia plura fuisse probavimus, ad honestam scilicet millionem, & emerita rite capienda, nunc scilicet XX. annorum, nunc XVI, nunc XIV, nunc etiam XII, in militia nempe præatoria. Nobilium alia causa erat, quibus militiae præmia proposita nulla erant emerita, sed honores, præsertim senatorii. Nec enim in senatum admissi sunt, etiam censu senatorio nobiles, ante ² annos senatus legitimos. Nec satis erat senatoria etiam ætas sine legitimis stipendiis. Decem erant ad minimum stipendia ad senatum plane necessaria. Interim in senatu non erant, sed in ordine duntaxat equestris, familiarum quantumvis nobilium pueri atque adolescentes. Hoc adeo verum erat in familis privatorum senatoriorum, ut etiam tenuerit aliquatenus in principibus imperii nondum participibus, sed heredibus duntaxat atque candidatis. Ne quidem ipsis, ante ætatem legitimam, solum locum in senatu, solum honores senatorios, dedere natales. Quamvis frequentiores, fatior, legamus in illis Annariæ legis indulgentias, & pauciorum etiam annorum ætatem, in hac causa legitimam. Interim puerorum nobilium ³ turmis præerant, pueri ipsis nobilissimi; & juventuti equestris, principes ipsi juventutis appellari soliti. Erant itaque ipsi etiamnum equites & militia corum hactenus proinde duntaxat equestris. Et plane senatoriæ militiæ opponitur equestris illa militia Velleii. Ipse se agno-

¹ Præl. X. ad Spart. Adrian. §. 13. ² Præl. X. ad Spart. Adr. §. 8. 14.
§ Præl. XVIII. ad Spart. Adr. §. 9. 10.

ANNALES Velleiani.

scit, cum Quæstor eset tantummodo designatus¹, nondum fuisse senatorem. Et tamen senatoribus se æquatum obseruat, hoc ipso nomine, quod partem exercitus ab urbe traditi ab Augusto perduxerit ad filium ejus. Hoc nomine se Quæstoribus, qui infinitum omnium erant senatores, æquatum innuit; nec designatis modo, verum etiam magistratum illum quæstorum obeuntibus. Ita nimis quæstura superioribus designata, ut ad honorem quæsturæ proximum superioremque fuisse designati, tribunatum scilicet. Sic enim tribunatum plebis quæstura superiorem probavimus,² ut quæsturam tamen proxime exceperit. Et tamen designatus tribunus plebis jam adhuc Quæstor fuerat in magistratu ipso constitutus, & proinde Quæstor plusquam designatus. Itaque militiam suam illam, qua parti exercitus ad Tiberium deferendi præfectus est, equestri sua, itidem militia, superiorem agnoscit, & proinde senatoriam. Inde ministerium illud suum speciosum fuisse dicit, quod Quæstor duntaxat designatus, nec adeo adhuc Senator senatoribus verisque Quæstoribus fuerit, per illud ministerium, æquatus. Imo ita quæstoribus, ut ne quidem quæstorum summi Tribunisque proximi, ad tribunatum quippe designati, quæsturæque gradum fere egressi, ministerium illud fuerint dedignaturi. Sic facile intelligimus, præfecturam illam exercitus ad Tiberium deferendi non aliis credi solitam quam senatoribus ad minimum quæstoriis. Sic intelligimus nobilem fuisse Velleii familiam, cuius militia prima non gregalium fuerit militum, sed equestris; cuius honores deinde legimus senatorios, sine mentione tamen impetrati laticlavii, quod ille jus avitum à majoribus accepérat. Inde & legitimo tempore hanc Velleii quæsturam fuisse discimus, quod proxime militiam ejus equestrem exceperit, ne qui-

¹ Vell. L. II. c. IIII. ² Præl. XII. ad Spart. Adrian. §. 4. 5.

ANNALES Velleiani.

dem ipsam stipendiis, ut videtur, legitimis protractiorum. Inde aetate quaestoria senatoriaque uno fuisse anno juniores, cum quaestura ejus fuerit duntaxat designata, anno nimirum sequenti obeunda; cum etiam talis fuerit quae nondum illum fecerat Senatorem; cum denique stipendia ejus decem a togae virilis aetate, annoque adeo XIV. expleto numeranda exceperit, quo tirocinium mire ut plurimum solebant. Ita convenientia omnia ut praedictus urbis annus Varronianus 759. cum anno aetatis Velleii XXIV. concurrerit explendo. Sic natus fuerit anno ejusdem aerae 735. noster Velleius.

§. VI. Hoc anno nimirum exitum habuere decem illa stipendia, quae ille pro militia censet, uti vidimus, equestri. Ea proinde anno ejusdem Epochae Varroniae 749. coeperint necesse est. Nec Jane pugnant quae de hac eadem militia sua alibi tradidit ipse Velleius¹. Initia stipendiorum suorum fuisse dicit cum Caius Caesar Augusti nepos cum rege Parthorum in Euphratis ripa congregaderetur. Erat annus ille Varronianus, ut videtur, 753. Brevi,² ut ait Velleius, spatio postquam innoverant Juliae Augusti filie Adulteria, quae Augusti Consulatu ultimo quem gessit anno Varronianu 752. emanasse idem testis est³ Velleius: Certe antequam tribunitiae Tiberii potestatis primum quinquennium ad exitum perductum esset. Ait enim Velleius Caium⁴ Tiberio honorem omnem ut superiori habuisset. Atqui heredibus imperii designatis non potuit alia ratione superior esse Tiberius quam tribunitiae potestatis. Imo eam ipsam causam habuit in animo Velleius. Hac enim tribunitiae potestatis confortione⁵ aequatum illum Augusto fuisse dixerat. Hoc, inquam, nomine civium post unum (& hoc

¹ Vell. L. II. c. 101. ² Vell. ib. c. 100, 101. ³ Vell. L. II. c. 100. ⁴ Vell. ib. c. 101. ⁵ Vell. ib. c. 99.

quia

ANNALES Velleiani.

quia volebat) eminentissimum. *Hoc ipso denique nomine fulgorem Tiberii orientium juvenum initius obstitisse. Proinde innuit, futurum alioqui, ut alios, præter Augustum, superiores habuisset. Imprimis proculdubio illos, quos dixi, Cæsares. Imo illam ipsam ob causam tribunitia potestate Tiberium ornaverat Augustus, ut ferociam Lucii retunderet. Inde inter caudas cur Tiberius secesserit, eam recenset Suetonius, quod adultis jam Augusti liberis, loco & quasi possessione usurpati a se secundi gradus sponte cessisset. Et cum ageret de reditu Tiberius ab exilio Rhodiaco, elapso junctate tribunitiae quinquennio, illo potissimum est usus argumento, jam se securum esse ab illa, quæ olim fuerat cum Caio Lucioque, amulatione; jam corroboratos illos, & secundum locum facile tutari. Imo, ne aliò honorem illum Tiberio habitum à Caio referamus; monet ipse Velleius³, præfectos provinciarum omnes, visendi ejus [in secessu] gratia ad eum convenientes, semper privato (si illa maiestas unquam privata fuit) fasces suos summisstille, faslosque esse, otium ejus honoratus imperio suo. Hoc itaque exemplo Caius etiam ipsi Tiberio fasces summisferit, eumque pro superiore habuerit. Itaque Tiberium superiorem agnovit Caius, nondum elapso tribunitiae potestatis quinquennio, quod tamen anno 753. desuisse alibi probavimus. Proinde illius anni finem præcesserit oportet expeditio illa Caii Parthica. Sic tamen initia illa stippendorum suorum intellexit Velleius, ut possit interim verissimum esse quod dixi, aliud fuisse eorundem & antiquius initium, ab anno usque 749. repetendum. Addit enim deinde Velleius: ⁵ quem militiae gradum ante sub patre tuo, M. Vinici, & P. Silio auspicatus in Thracia Macedoniaque, mox A-*

¹ Suet. Tib. c. 10. ² Suet. Tib. c. 11. ³ Vell. L. II. c. 59. ⁴ Præl. XIX. ad Sp. Adr. §. 13, 21, 22. ⁵ Vell. L. II. c. 101.

ANNALES Velleiani.

chaia Asiaque, & omnibus ad Orientem visis provinciis, & ore atque utroque maris Pontici latere, haud injucunda tot rerum, locorum, gentium, urbium, recordatione perfruor. *Hic certe militiam habet aliam initia illis stipendiorum suorum sub Caio Cæsare positis antiquorem; & satis laxam illam, ut limitibus à nobis constitutis respondeat.* Plurimum enim annorum fuisse necesse est quæ sub pluribus fuerat Præfectis, & in pluribus itidem provinciis. Itaque initia stipendiorum ita intellexit, ut puto, Velleius, non ut primam militiae originem, sed ut medium ejus partem priorem, vocibus illis designavit. Nec sane incredibile est in duo quinquennia distributa fuisse decem illa ad honores senatorios necessaria stipendia, quanquam neminem habeamus (quod quidem sciam) veterum qui verbis id expressis testatus fuerit. Quod tamen, si verum fuerit; sic initia stipendiorum primo quinquennio, finis ultimo, fuissent assignanda. Sic annuos militum tribunatus in media parte divisos semestres fecerant. Sic tributorum reddituumque locationes quinquennes erant. Sic & supremæ, vel supremis proximæ, potestates, centoriæ tribunitiæque; erant etiam ipsæ per similia distributæ quinquennia. Nihil ergo vetat quo minus similia fuerint in decennali etiam militia quinquennia. Imo ita fuisse certum est, cum breviorem decennali militiam nullo unquam tempore ad honores senatorios necessariam legamus. Non his certe, de quibus agimus, temporibus Augusti. Ita necessario procedent nostra de Velleii anno natali ratiocinia. Nisi forte aut togam Velleius prætextam ultra annos pubertatis protraxerit, aut tirocinium à toga pura confessim non inierit. Erant, fateor, qui ita fecerint, sed rari admodum, à negotiis atque a militia abhorrentes. A norma autem, exemplisque fre-

ANNALES Velleiani.

quentissimis longe omnium certissima est argumentatio. Eam autem alibi probavimus fuisse, ut anno etatis XIV. togam virilem sumserint, & militiam inierint. Nec est quod Velleum à norma discessisse suspicemur, virum certe, si quis alius, ingenio satis militari. Satis illud appetet è militia quam securus est, non civili sed castrensi. Satis inde, quod militiae gratia provinciam quæstoriā remiserit. Satis inde denique quod præmiis militaribus in triumpho Tiberii fuerit ornatus.

Conveniunt §. VII. Conveniunt porro cum hac Velleiorum à Velleio memorata. ipsum aliquo cognationis gradu contigerint. Successit Velleius patri suo in Praefectura equitum eo ipso anno, quo adoptatus est Tiberius, Varroniano 757. Inde facile suspicamur, adhuc etate militari fuisse patrem ejus, quæ, his præsertim, de quibus agimus, temporibus anno concludi solebat LX. Esto autem. Fuerit pater Velleii illo anno sexagenarius, & honesta proinde missione à Tiberio dimisus. Sic natus fuerit anno urbis 697. Avum porro suum dicit¹ C. Velleium tunc se gladio transfixisse cum fugeret à Neapoli pater Tiberii Tiberius & ipse Claudius Nero. Incidit fuga illa in annum belli Perusini, urbis scil. 714. vix bimo² Tiberio imperatore (qui natus fuerat anno Varroniano³ 712. Novemb. XVI.) & paulo ante redditum M. Antonii. Certe ante ludos Apollinares, ut observavit Cl.⁴ Norisius. Illo ergo anno junior pater Velleii esse non potuit, si quidem ipse C. Velleii filius fuerit, & è gente ipse quoque Velleia. Proinde media fuerit etate neceſſe est inter annum 43. & 60. Satis nimis commode, cum annum ageret filius, pro nostris rationibus, XXII. Subscriptis præterea⁵ patruus

¹ Vell. L. II. c. 76. ² Vell. L. II. 75 94. ³ Suet. Tib. c. 5. ⁴ Noris. Cenot. Tif. ⁵ Vell. L. II. c. 69.

ANNALES Velleiani.

Velleii Capito in C. Caſſium anno ærae Varroianæ 711. quo Julii interfeſtoribus, aqua ignique damna-
tis interdictum est lege Pedia. Fieri quidem potest
ut patruus magnus Velleii fuerit ille Capito, & vox
adeo magnus omiſſa fuerit in unico illo, unde produxit
Velleius, MS. Nihil tamen pugnat quo minus pa-
truus Velleii eſſe potuerit, modo patre ejusdem fue-
rit aliquanto major. Patruus ille certe, cum fuerit,
illo ipſo anno, jam senatorius, annum ætatis XXV.
superarit oportet. Nec multo majorem fuiſſe exinde
veriſimile eſt, quod senatorium illum tantummodo
Velleius appellarit; non Tribunitium, aut Aedilitium,
nendum Prætorium ſeu Consularem. Superiori enim ti-
tulo aliquo fuiſſet inſigniendus ſi quidem ſuperiorem
aliquem in ſenatu gradum fuiſſet conſecutus. Fieri
etiam præterea potuit ut annos militares egressus, ca-
ſtra tamen ſecutus fuerit pater Velleii. In militibus
gregariis frequentiſſimi erant, poſt milſiones, vetera-
ni atque evocati. Nec deerant exempla in militia
etiam senatoria. Avo præterea illi ſuo Caio Velleio
cauſam eam fuiſſe docet nepos Velleius, cur fugæ co-
mes Tiberio eſſe non poſſet, quod gravis jam ætate
eſſet & corpore. Senectutem ejus nimirum innuit,
& quidem eam qua inēpta eſſet peregrinationibus,
atque itineribus quantumvis neceſſariis, obeundis.
Minor ille ſeptuagenario intelligi vix potest, potuit
etiam longe eſſe major. Fuerit ergo cum periit, ſe-
ptuagenarius. Ita natus fuerit anno urbis 644. ſic an-
num egerit ad minimum XIX. initio belli Italici an-
no urbis Varroiano 663. Cum autem ² Minatius
Magius civitate donaretur, duobus ejusdem filiis,
creatis Prætoribus; jam certe C. ille Velleius Velleii
noſtri avus tricenario minor eſſe vix potuit. Poſt
reditum nimirum Sullæ (cum quo Pompeios oppu-
gnaverat Minatius Magius) qui anno rediit 671. &

¹ Vell. L. II. c. 76. ² Vell. L. II. c. 16.

tamen

ANNALES Velleiani.

tamen dum Prætores seni adhuc crearentur, nimirum antea quam Sulla ipse crearet octonos, quos ille Dictator creavit, anno ad minimum 672. Ita certe Minatii Magii filiis prætoriis par fuerit avus Velleii nostri in gente Velleia. Concurretque Stirps Velleii utraque pari generationum numero ab eo diffusa, tam in gente Magia quam Velleia. Avos enim similiter Velleii fuisse necesse erat Minatii Magii filios, siquidem atavus ipse fuerit Minatius. Addit Velleius de atavo suo Minatio Magio Asculanensi nepotem illum fuisse Decii Magii Campanorum principis celebrissimi & fidelissimi viri. Illum nimirum intelligit Decium Magium cuius prædicat in Romanos fidem ¹ Livius, cum Capua dederetur Annibali, post pugnam Cannensem, anno nimirum urbis Varronianum 538. Nec illud incommode, si juvenis fuerit, cum dederetur Capua, Decius; & senex, bello Italico, Minatius. Aetas certe filiorum præatoria, quæ illis reip. temporibus annorum erat XLI, proiectum annis patrem Minatum ostendit. Fieri potest ut Stirpem maternam, non paternam, à Magiis illis duxerit Velleius. Imo ita fuisse certum esset si quidem fratrem suum Magium Celerem Velleianum ² Velleius noster appellari. Sic enim manifestum esset è gente Velleia in gentem Magiam adoptatum fuisse illum Velleii nostri fratrem. Sed ingenis, non codicis MS. debetur illa lectio. Atqui & patriam Capuam per Minatum illum Magium sibi videtur asserere Velleius, Campanum scilicet Decique Magii Campanorum principis nepotem. Res certe Capuae domesticas ³ agnoscit. Civis erat certe, ut è Livio constat, Decius ille, Capuanus. Cum tamen patriam nemo simpliciter à materna stirpe censuerit. Et civitatem etiam Romanam, & honores familiae senatorios ab eodem Minatio Magio vindicat, quem vi-

¹ Liv. L. XXIII. 7. 10. ² Vell. II. c. 115. ³ Vell. L. I. c. 7.

ANNALES Velleiani.

ritim dicit civitate donatum, Prætoresque adeo filios ejus duos creatos, cum seni adhuc duntaxat crearentur. Non autem satis erat ad civitatem stirps tantummodo materna, nedium ad honores senatorios. Itaque Velleium nostrum potius Magianum appellandum esse suspicor quam fratrem Velleii Magium Velleianum. Eritque adeo gentile auctoris nostri nomen Magius, Velleius adscititum, ex adoptione in familiam Velleiam. Conveniunt tamen ita etiam familiæ tempora cum his, quos dedimus, natalibus ipsius Velleii.

§. VIII. Conveniunt deinceps illorum etiam tempora, quos sibi coævos agnoscit Conveniunt tempora etiam coævorum. Velleius¹. Maxime (inquit) nostri ævi eminet princeps carminum Virgilius Rabiriusque, & consecutus Sallustium Livius, Tibullusque & Nafo, perfectissimi in forma operis sui. Ævum, ni fallor, suum à suis deducit, ad minimum, natalibus. Altius illud arcessere non potuit. Loquitur autem de coævis mortuis quos ipse postea jam adhuc vivis opponit. Illos ergo coævos censet qui post natales suos in vivis esse desierant. Virgilius autem & Tibullus illo ipso anno mortui sunt 735. quem nos natalem Velleio jam fuisse probavimus. Unum eundemque annum, utrique fatalem fuisse docet nos Domitius Marsus. Coss. illius anni Lucretium Cinnam & Sentium Saturninum refert Eusebius in Chronico, vel potius, ut videtur, Hieronymus è Suetonii libro de Poetis. Q. Lucretio collegam alium adjungit Donatus in vita Virgilii Cn. Plancium. In anno tamen ambo conveniunt, in eo tantummodo, ut videtur, discrepantes, quod Coss. ambos ordinarios dederit Hieronymus, suffictum alterum à Kalendis Septembribus Cn. Plancium Tiberius Donatus. Recte etiam committit Hieronymus cum anno Augusti, à Julii

¹ Vell. L. II c. 56.

ANNALES Velleiani.

nimirum Cæsaris cæde XXV. qui idem est cum eo quem diximus, urbis nimirum Varroniano 735. Itaque non est audiendus Idatius, qui sequentis anni potius consulibus mortem tribuit poetæ clarissimi. Diem etiam Virgilii emortualem X. Kal. Octobres tradit Hieronymus, XI. autem Idatius. Inde intelligimus, nec post annum illum, nec mensem Octobrem, diemque mensis, quicunque demum is fuerit, nasci nostrum potuisse Velleium. Serius mortui sunt Livius atque Nafo, IV. nimirum Tiberii anno, quo annum egit Velleius, pro calculis nostris, XXXVI. Et serius Virgilio Rabirius, ut proinde nihil conferant illi ad ætatem Velleii accuratius constitueret. Quem tamen hic pro coævo habet Velleius Livium, sitne jure merito in ea classe censendus, alibi dubitat. ¹Historicos, (inquit) ut Livium priorum ætati adstreas, præter Catonem, & quoddam veteres & obsecros, minus LXXX. annis circumdatus ævum tulit. Inde, ni fallor, quod hoc in loco mortem Livii ob oculos habuerit, que sane erat suis natalibus, ut vidimus, multo senior. Illic autem scriptam historiam, quam absolverat quidem Livius post Velleii natales, & tamen ante annos ejusdem viriles. Finem Livius historiæ suæ posuerat in morte Drusi, anno nimirum Varroniano 745. Is annus erat Velleio, pro nostra supputatione, ætatis X. quo nondum togam sumserat Velleius virilem, & ne per leges quidem sumere potuerat. Recete ergo, pro nostris etiam hypothesisibus, dubitare potuit, historia Livii fueritne suæ, an potius priorum (ut loquitur) ætati assignanda. Erat cur suæ ætati illam attribueret, quod post suos denum natales fuerit absoluta. Erat præterea cur priorum ætati illam adscriberet, non modo quod ante togam Velleii puram manum illi Livius ultimam posuerit, sed quod maximam ejus,

¹ Vell. L. I. c. 17.

ANNALES Velleiani.

cum plurium fuerit annorum, partem scripsit, ne
 quidem adhuc in rebus humanis existente Velleio.
 Bellum quidem ¹ Aetiacum, & Janum clausum in
 primo historiae libro memorat Livius. Erat quidem
 prælium Aetiacum Sept. 2. anni Varronianii 723. Ja-
 num tamen clausum ipso anno 725. ponit Dio. Sed
 nupera admodum ejus erat memoria cum primam
 historiae scribendæ manum admovearet. Nondum se-
 cundo clausus, quod factum anno 729. post bellum
 Cantabricum. Imo civile bellum pene ob oculos.
 Inde verba ejus illa in initio, quibus ait se se ² fiti-
 nare ad hæc nova, quibus jampridem prævalentis
 populi vires seipſæ conficiunt. Ego (*inquit*) contra
 hoc quoque laboris præmium petam, ut me à con-
 spectu malorum, quæ nostra tot per annos vident
 ætas, tantisper certe dum prisca tota mente repeto,
 avertam. Itaque anno 725. mox ineunte opus egre-
 gium aggressus est, quod anno demum 745. absolve-
 rit. Et in medianam adeo ejus partem inciderit Velleii,
 pro nostris rationibus, annus natalis. Accurate
 admodum. Ut recte posset dubitare Velleius cui
 ætati historiam illam concederet, suæne, an priorum.

§. IX. Constituto ergo natali nostri Au-
 Ætoris anno, jam reliqua ejus tempora si-
 militer, pro virili nostrâ, disponemus. In-
 primis consentaneum erat, ut anno urbis

Primus Velleio in militia
equestris gradus
præfectura co-
hortis.

749. & togam sumserit, & cum toga militiæ tiroci-
 niuum inierit, ætatis nimirum anno XIV. absoluto,
 XV. autem inchoato. Equestrem autem, de qua lo-
 quitur Velleius, militiam tribus potissimum gradibus
 distinxit Claudius ³, ut scilicet primo cohortem, post
 cohortem alam, post alam tribunatum legionis da-
 ret. Ordinis nimirum equestris adolescentes semper
 corporis sui militibus gregariis præfecti erant. Præ-

¹ *Liv. L. I. c. 19.* ² *Liv. L. I. Pref.* ³ *Suet. Claud. c. 25.*

ANNALES Velleiani.

fecti nimirum cohortibus atque alis, ut erant Tribuni etiam præfecti in legionibus. Paulo aliter ille, sub quo Velleius militavit, Augustus. Major erat, sub illo, præfector alæ tribuno legionis, ut facile colligatur e Suetonio¹. Id quoque proprium habebant sub Augusto senatorum liberi, quod illis (² quo celerius reipublicæ assuescerent) protinus virilem togam, latum clavum induere, & curiæ intercessiè, permiserit: militiamque ausplicantibus non tribunatum modo legionum, sed & præfecturas alarum dederit. Hi ergo militiam à tribunatu statim auspicabantur, ut nullæ proinde fuerint illis cohortium præfecturæ. Alia erat causa adolescentum familiis etiam senatoriis oriundorum, si tamen patribus non fuissent orti senatoribus. His, ut lati clavi ætas provectionerat, ita etiam tribunatus dilatos fuisse, vel ex hoc ipso loco colligimus. Habere enim nescio quid senatorium videbatur proximus ille militiæ senatoriæ gradus, in equestris militia, tribunatus. Inde factum, ni fallor, quod latus clavus, (qui senatorum erat, ut angustus equitum) tribunatum inituris concedi soleret, tanquam dignitatis senatoriæ Candidatis. In hac autem classe se significat fuisse Velleius. Ait se ³ tribunum militum congressui Caii cum rege Parthorum interfuisse. Ait præterea, ipsum illum militiæ gradum se ante sub patre Vinicii & P. Silio fuisse auspicatum. Hæc denique agnoscit fuisse stipendiorum suorum initia. Quis est quin facile inde colligat, ut tirocinio suo proximus fuerit tribunatus, novum tamen fuisse militiæ illius gradum, quem proinde olim à tirocinii primo initio non fuerat affectus? Quis, inquam, est quin & illud videat, novum illud tribunatus gradum sub Vinicii patre à Velleio fuisse suscepturn? Nescio tamen an inde licet colligere, nondum fuisse in senatu patrem Vel-

¹ Suet. Aug. c. 38, ² Suet. ib. ³ Vell. L. II. c. 101,

ANNALES Velleiani.

leii, *cum aut* nasceretur *ipse* Velleius, *aut toga virili suscepta* militiam auspicaretur. *Fieri vix potuit ut ætate senatoria non fuerit pater Velleii, cum togam susciperet filius virilem, atque tirocinium.* Nec vero mortem *obstisſe quo minus in senatum veniret, exinde constat quod* filius ei in præfectura *succeſſerit.* Successit enim ille patri ¹ anno urbis 757. exēunte, *cum mitteretur in Germaniam Tiberius, cum annum ageret ad minimum ætatis XXII.* Multis sane post togam virilem tirociniumque ejus annis. Nondum tamen constat num tulerit illam Auguitus legem ante Velleii tirocinium. Ne quidem illud constat, fueritne pater Auctoris nostri, in gente Velleia, senatorius.

§. X. Erit ergo operæ pretium explorare quæ ætas fuerit à militia una ad aliam transeundi à lege constituta. Inde enim regulas eliciemus in illorum temporum chronologia omni utilissimas. Legem certe fuisse sub Augusto indicant verba illa Suetonii. ² Quicquid autem ubique militum esset, ad certam stipendiorum præmiorumque formulam adstrinxit, definitis, pro gradu cuiusque & temporibus militiae, & commodis missione: ne aut ætate, aut inopia, potest missionem solicitari ad res novas possent. Ego veteris novæque pubertatis intervallo primam illam equitum senatoriorum militiam conclusam arbitror. Ita nimirum, ut cohortibes præfecti fuerint qui à toga sumta mox militiam inierant usque ad annum ætatis XVII. absolutum, quo olim toga sumi solebat; inde militiam aliam, seu legionum illa fuerit, seu alarum, inchoarint. Ut enim erant, infra pubertatem, puerorum minorum majorumque discrimina; sic etiam fuisse verisimile est in ætate adolescentiæ quæ à toga sumta pertinet.

Ab illa cohorte
præfectura
ad tribunatum
ann. 752. promotus est Velleius.

¹ Vell. L. II. c. 104. ² Suet. Aug. c. 49.

ANNALES Velleiani.

git ad annos usque senatorios. Ita nimirum, ut prima etas illa fuerit quæ proprius accedebat ad pueritiam; alia illa quæ cum pueritia minorem affinitatem habebat, majorem autem cum adolescentia. Hoc si consilio ætatem illam distinxerit Augustus, consentaneum erat, ut veteres olim pueros ad annum usque ætatis *XXVII.* censuerant, proinde à recepto postea pubertatis anno *XIV.* ad *XVII.* pueris affiniiores quam adolescentibus jam quoque censerentur; inde jam pubertatis utrosque tam veteres quam novos limites egressi, adolescentium magis quam puerorum, censu venirent estimandi. Id ergo proprium habebant senatorum filii ut à citimis pueritiae finibus laticlaviū acciperent, tanquam senatores designati, & virilia inde munera omnia, nec alia etiam quam virilia, capesserent. Ætatem certe plenæ barbæ, quæ à tertio cœpit, teste Macrobio¹, septenario, anno nimirum *XXI.* primus in tribunis exigebat jam imperator Hadrianus. Inde suspicio est à prima lanugine olim censeri solitos, que non longe abit ab anno de quo diximus, ætatis *XVII.* Trajanum etiam ab anno *XIV.* tribunum alibi² observavimus. Propter militiam fortasse ante pubertatem plenam maturatam, & quia senatoris erat filius. Nec sane plenam pubertatem ante annum illum censabant veteres, etiam illi qui pueritiae finem aliquatenus in anno *XIV.* agnoscebant. Græcos annorum *XIV.* vocasse ταῦτα, μενέρπον autem *XV.* dein *XVI.* ἐφίσιον, tum *XVII.* ἐξφίσιον ait Censorinus³. Cum tamen veteres illi Græci ab anno *XVII.* completo pubertatem arcesserent militarem. Etiam apud Romanos juniores, quorum mores habemus in corpore juris civilis hodierno, plena pubertas non habetur ante annum ætatis⁴ *XVIII.* labentem,

¹ *Macrob. Somn. Scip. L. I. c. 6.* ² *Præl. IV. ad Spart. Adrian. §. 5.*
³ *Censorin. c. 14.* ⁴ *Vid. Lindenbrog. ad Censorin. c. 7.*

ANNALES Velleiani.

ut existimo. Non ea scilicet quæ satis esse censetur ad adoptiones, & nomen patris cum decoro sustinendum. Annus ille quo pater filium, etiam adoptitum, præcedere debuerit, annum ad minimum XVII. completum supponit quo filius anno patris XVIII. editus potuerit à patre generari. Nec sane anno XIV. filii esse poterant, cum ne matrimonia quidem ante ætatem illam in moribus fuerint legitima. Vim certe generandi à prima lanugine populariter æstimabant. Inde pueri olim invicti, adolescentes autem vesticipes, à lanuginis hujus quasi vestimento, quarum sane vocum usus erat ad pueritiam illam antiquorem, pro sermonis etiam antiquioris usu, potissimum referendus. Sic erat merito cur, recepta licet passim annorum XIV. pubertate, antiquioris tamen ratio haberetur aliqua; saltem in distinguendis adolescentiæ militiis. Huc enim fere spectabant omnes illæ civium in tabulas censuales publicas, pro ætatum ratione, descriptiones, ad usum nimirum militares. Ita à cohortis præfectura ad superiorem illum, quem appellat, tribunatus gradum, anno ætatis XVII. ab soluto, urbis labente Varroniano 752. ascenderit Velleius. Sic illo ipso anno, sub patre Vinicii, vel potius fortasse patruo (M. enim Vinicio legebatur in MS. si Barerio credimus, cum pater Vinicii, ad quem scribit, consulis consul ipse fuerit P. Vinicius anno Varroniano 755. sed aliam MS. lectionem, queque priori sententiae faveat, representat Rhenanus) & P. Silio militiam illum fuerit² auspicatus, in visendis, ut videtur, provinciis possum, ut recte fortasse observavit Cl. Heinsius. Sic etiam commode interpretari possumus, quod dixerat Velleius, congressum illum Caii cum Parthorum rege sub stipendiiorum suorum initia contigisse. Nempe ut stipendia non militiæ sive simpliciter, sed tribunatus,

¹ Fest. verb. pubes & verb. vesticeps. ² Vell. L. II. c. 101.

intellexerit;

ANNALES Velleiani.

intellexerit; & recte tribunatus superiori anno suscep-
pti initii congressum illum assignaverit. Prima enim
initia militiae sue non intellexisse, id vero tum è re
ipsa, tum è verbis Velleii manifestum est. Ere quidem
ipsa, quod militiam nullam legamus decennali minor-
rem: è verbis autem Velleii, quod novum sibi fuisse
innuat, nec a militiae sue origine ductum, honorem
tribunatus. Procedet interim nihilominus de stipen-
diorum initio ac fine, prior illa nostra argumenta-
tio, quod decimi stipendii, quo numero nullus erat
minor, initium aliunde numerare quam ab anno à
nobis assignato non potuerit, si quidem exitum illo
anno habuerit quo ponitur ab ipso Velleio.

Cum tribuna- §. XI. Erant autem è tribunis angu-
tu accepit Vel- stielavii alii, alii laticlavii. Patrem su-
leius etiam la- tictavi. um Suetonium Lenem bello Othoniano
tribunum angustielavium memorat filius ¹ Suetonius
historicus. Minorem hunc fuisse tribunum, & ex
labore provenire solitum, testatur Vegetius ². Nempe
ex labore propterea, quia non ex natalibus, qualis
erat ille tribunatus, de quo agimus, familiarum sena-
toriarum. Erat itaque minor iste tribunatus ordinis
duntaxat equestris, cuius nimirum ordinis insignia
erant in angustielavio. Et præmii loco concedi so-
lebat illarum familiarum militibus quarum nondum
ulla fuisse imagines. Nondum tamen illis jus erat
petendi honores senatorios, nisi laticlavum præterea
à principe impetrassent. Sic latum clavum Sexto
suo Euritio impetravit Plinius ³ junior, tum deinde
primum quaesturæ honorem Senatorium. Sic nullum
erat lati clavi jus in ipso hoc minori tribunatu. Ali-
ter se res habebat in familiis nobilibus, & imagi-
num jure insignitis. His tribunatus ipse laticlavius
erat. Laticlavii ⁴ mentio in Suetonii Nerone; tri-

¹ Suet. Oth. c. 10. ² Veget. L. II. c. 7. ³ Plin. L. II Ep. 9. ⁴ Suet.
Nero. c. 26.

ANNALES Velleiani.

buni ¹ etiam laticlavii, in ejusdem Domitiano. Nempe per militiam hanc, quam dixi, ad honores senatorios adspicabant senatoriarum familiarum adolescentes, qui tamen nondum ætatem attigerant senatoriam. Sic illi nimis ut non essent tamen antea in senatum adlegendi quam stipendia legitima absolvissent. Hoc nos docent ² Seneca atque ³ Epictetus. Dedit tamen latus clavus, ut minus senatum ipsum, at jus tamen petendi honores senatorios. Itaque antea latum clavum induebant quam admitterentur in senatum, tunc scilicet, cum ipsum inirent tribunatum. Itaque senatorum filii (quos mox à toga virili ornatos laticlavio fuisse diximus) tribunatus deinde legionum, alarumque praefecturas capebant, teste Suetonio ⁴. Ita locum in horum militia nullum habebat prior illa tribunatu praefectura cohortium. Reliqui familiarum nobilium adolescentes, quorum patres non fuissent in senatu, militiam suam equestrem à cohortium praefecturis auspicabantur, nec laticlaviam preinde vestem induebant ante tribunatum. Ita Iulium illum Calvalstrum (quem tribunum laticlavium appellat ⁵ Suetonius) Dio ⁶ ait οὐδὲ προστάχειν εἰς βασιλέας εἴπει. Et senati prædestinatum dicit princeps apud ⁷ Caiiodorum, cui laticlaviam dignitatem ipse contulisset. Itaque spem fecit senatus laticlavium senatoribus designatis, nondum tamen in senatu constitutis. Et hac ipsa tribunatus militia laticlavium acceperunt adolescentes nobiles senatus candidati. Sic intelligimus ut laticlavium illum à Suetonio in Neronis vita memoratum (quem Julianum Montanum fuisse docent ⁸ Tacitus & ⁹ Dio Xiphilinianus) eundem βασιλέων appelleat idem ipse

¹ Suet. Dom. c. 10. ² Senec. Ep. 47. ³ Epictet. ap. Arrian. ⁴ Suet. Aug. c. 38. ⁵ Suet. Dom. c. 10. ⁶ Dio L. LXVII. ⁷ Caiiod. Var. ⁸ Tacit. Ann. XIII. 25. ⁹ Dio Xiph. in Neron.

ANNALES Velleiani.

¹ Dio. *Habebant enim nonnulla senatus jura senatores illi etiam designati, ut certum est habuisse alios qui ad consulatum aut præturam, aliosve honores curules atque senatorios, fuissent similiter designati. Verisimile est locum illis fuisse in senatu sine jure sententiæ vel suffragii. Sic enim olim aderant in senatu pueri ² etiam senatorii in toga etiam prætexta ante tempora Papirii Prætextati. Alter autem laticlavium accipiebant qui merito suo id consequebantur, quam illi, quibus hoc ipso nomine debebatur, quod stirpe essent oriundi senatoria. Premium meritorum dedit per codicillos ipse princeps. Nobiles, ubi tribunatum attigissent, domi etiam laticlavium, sine codicillis, inducebant, quod scilicet illis tribunatus ipse Laticlavius jus, pro legum receptarum instituto, conferret. Hoc nos docet, nullor, alicubi Plinius ³ junior. Hac erat nostra in classe Velleius, qui proinde quo anno tribunatum accepit, eodem etiam & laticlavium acceperit.*

Tribunatus Velleii Cæstrensis qualis. §. XII. Erat præterea Velleio in hoc equestris militiae tribunatu superior postea gradus. Prius enim quam cum Tiberio mitteretur in Germaniam, ait se esse castrorum etiam tribunatu functum. Non certe hoc in loco, ut opinor, innuit priorem suum tribunatum non fuisse Castrensem. Quasi nimurum fuissent illo Velleii ævo, quæ postea erant receptissimæ, in latellitio principis militia alia armata, alia non armata, quod scilicet omnes domus Augustæ latellites communis nomine milites appellarentur. Sed vera erat, ut videtur, illis temporibus decennis illa militia quæ ad senatum necessaria erat. Veræ illæ cohortium præfecturæ, veri legionum tribunatus, alarumque equestrium. Itaque castrorum nomine intellexisse

¹ Dio L. LXI. ² Gell. Noct. Att. ³ Plin. Epist. ⁴ Vell. L. II. c. 104.

suspicabar

ANNALES Velleiani.

suspicabar Velleum, castra præatoria que solebant castrorum nomine simpliciter usurpato designari. Solebant certe milites gregales à militia legionum ad militiam prætorianorum promoveri, habituri deinde & stipendium auctius, & pauciores ad honestam missionem annos, & post missionem honestius (ut videtur) emeritum. Id cum locum habuerit in militia militum gregalium; erat profecto consentaneum ut locum similiter habuerit in tribunis. Ita prætorianorum etiam tribunatus honestiores fuisse verisimile est, & melioribus stipendiis conditionibus. Ut proinde in honore suo posuerit Velleius quod à tribunatu legionariorum ad prætorianorum tribunatum fuerit evectus. Nec erat certe à veterum sermone alienum ut militia prætoriana castrensis nomine proprio suo quodam jure designaretur. Castra illi stativa ad urbem habebant in via ¹ Nomentana, castra vulgo simpliciter appellata. Postea deinde receptissimum erat ut Imperatoris mobile satellitium, & castra Latine, & Græcè spatiis audiret. Non ab aliis certe castris quam his ipsis, de quibus agimus, prætorianorum. Sed nondum profecto ulla erant, cum locum illum obiret Velleius, castra illa prætoriana. Satellitium quidem principis instituerat ² Augustus, sed vagum & per multa loca dispersum municipiorum ipliusque urbis, & sine castris, teste Suetonio. In castra postea coegit, Sejanii consilio, ³ Tiberius. De alis ergo castris, nifallor, non multum tamen à Roma distantibus, intelligendus est Velleius. Castrorum autem tribunatus ille propterea appellari potuit, quod & in castrametationis disciplina versatus fuerit, & quod ad munera castrentia obeunda illum obligarit.

¹ Suet. Ner. c. 48. ² Suet. Aug. c. 49. Dio L. LV. ann. 758. ³ Suet. Tib. c. 57. Tacit. Ann. IV. 2. Vict. de Ces. in Tiber.

ANNALES Velleiani.

Illum ini-
vit Velleius an.
754. temuit-
que ad an.
757.

§. XIII. Quo vero tempore honorem illum novum consecutus noster fuerit, de eo paucis disquirendum erit. Illud certum medio alicui anno assignandum esse inter annum urbis Varronianum 753. quo Caio se in Oriente testatur adfuisse Velleius, & 757. quo Tiberium nuper adoptatum est comitatus in Germaniam. Priori anno unicum memorat tribunatum, & in eo quoque stipendiorum duntaxat initia, non tacitus proculdubio novam aliquam, siquam habuisset, honoris accessionem, vir (ut ex hoc ipso opere constat) honorum studiofissimus. Posteriori autem anno se hoc tribunatu castrorum jam antea functum fuisse testatur. Si quidem tribunatum castrorum prætorianorum, pro exemplo militum postea prætorianorum dedisset Augustus; sic duo fuissent, ad minimum, anni in legionario tribunatu necessarii priusquam posset ad tribunatum prætorianorum ascendere. Sic anno 754. castrorum illum tribunatum adeptus fuisset. Atqui jam ostendimus ita nullam fuisse his temporibus disciplinam prætorianorum, ut ne quidem fuerint castra prætoriana. Et tamen illum ipsum eundem annum fuisse puto, quo novum illum castrorum tribunatum Velleius consecutus fuerit; & bina adeo stipendia in priori legionum tribunatu satis fuisse ad secundum hunc castrorum tribunatum, ad eundem plane modum quo se res habebat in disciplina militum gregalium atque prætorianorum. Eo sane facit quod duos ille duntaxat numeret suos in priori tribunatu duces, patrem Vinicii vel patrum, & P. Silium, singulos, ut videtur, annuos. Certe biennes esse vix poterant. Sic enim illum tenuissent ad annum usque 756. nec locum ullum reliquum fecissent tribunati castrorum explendo ante annum 757. quo Tiberium Velleius comitatus est in Germaniam. Sed

si

ANNALES Velleiani.

si annuos illos supponamus, sic omnia satis accurate respondebunt. Sic enim ab anno 752. ad 753. sub patre Vinicii meruerit Velleius. Ab anno autem 753. ad 754. sub P. Silio. Sic quidem ille, ut secundus ejus sub Silio annus antea caeperit quam Caius Cæsar cum Partho congederetur. Nec enim à Kalendis Januariis iniri solebant munera provincialia. Sed vere ineunte, & mari libero itinera plerunque auspicabantur. Tempus vero quo munere defungi oportebat, nec à designatione suppeditabant, & ne quidem ab itineris initio, sed ab eo usque tempore, imo die, quo in provinciam appellebant, ut è Ciceronis provincia Ciliciensi manifestum est. Sic annis civilibus mediis incipere solebant atque definere anni munerum publicorum militarium. Olim certe mitti in provincias solitos etiam privatos qui provincias viserent, testimoniū habemus apud ¹ Tacitum, Thraseum Pætum. Sic etiam sub principib⁹, ut erant principib⁹ sui Curiosi, qui Cæsaris nomine provincias Cæsaris visitabant; ita populi provincias privatos fuisse qui populi nomine visitarent, est sane verissimum. Id quoque consentaneum erat, ut alii ² populi magistratibus, sic etiam his provincialium visitatoribus, tempus fuisse annum. Nec sane ali⁹ fuisse videntur quam populi provincie quas visitavit cum suis ducibus Velleius. Erat certe populi Macedonia, his saltē Augosti temporibus, quo etiam ordine censetur à ³ Dione. Erat, inquam, cum illa pariter Achaia, usque ad tempora Tiberii, annumque æræ Varronianæ 768. Tum primum Cæsari traditas, & è ⁴ Tacito discimus & ⁵ Suetonio. Astipulatur etiam ⁶ Dio, tantummodo de Achaia alibi ⁷ dubius, num & illam Tiberius, una cum Ma-

¹ Tacit. Ann. XV. 21. ² Dio L. LIII. ³ Dio L. LIII. an. 726.
⁴ Tacit. Ann. I. 76. ⁵ Suet. Claud. c. 25. ⁶ Dio L. LX. ⁷ Dio L. LVII.

cedonia,

ANNALES Velleiani.

cedonia, à populi jure ad se transtulerit. In eo certe dubius non est quin utramque populo assignaret Augustus, cum primam provinciarum distributionem ficeret, anno nimis prolixum urbis 726. diu ante hunc annum, de quo agimus, Velleii. Proinde ambas rursum populo redditum Claudio, Dione ibidem, ubi supra, teste & Suetonio. Asiam præterea à se peragrata testatur Velleius, proconsularem scilicet, quam vel exinde constat populi provinciam fuisse, cum proconsules illarum provinciarum peculiari quodam jure proprios faciat Dio, qui etiam illam in populi provinciis verbis recenset disertissimis. Aliam ille provinciam nullam nominat, excepta Thracia, qua jam neutrius erat, sed Regulorum populo Romano amicorum. Itaque qui populi provincias visitarunt Velleii duces, tempus etiam administrationis habuerint oportet, pro populi more, annum. Etiam Orientis provincias in utroque mari Pontici latere à Velleio lustratas populi fuisse verissimum est. Bithyniam certe & Pontum finitimam populo attributas testatur Dio. Et aliunde verisimile est prioris tribunatus non magnam fuisse moram. Prior ille tribunatus certe sub ducibus illis fuisse videtur quibus non una aliqua provincia credita fuerit, sed multæ potius visendæ atque lustrandæ. Nec proinde ulla est necessitas cur illum annorum plusquam duorum fuisse supponamus. Ita sane loquitur Velleius, quasi post illud Caii cum Parthorum rege colloquium, rebus dein de aliis ejusdem, post provincias lustratas, non interfuerit. Consulatum ille anno sequenti 754. invit, cuius tamen nulla mentio in Velleio. Sic etiam de Tiberii reditu qui anno rediit 755. quasi lætitiae, qua receptus est, incredibilis ipse testis fuisse oculatus. Et quidem Roma illum missum fuisse constat cum Tib-

ANNALES Velleiani.

rio comes daretur in Germaniam. Nec sane provinciarum, post Caii illud colloquium, mentionem ullam facit ante expeditionem Germanicam. Itaque nisi nos fallant nostræ conjecturæ, tribunatum illum Castrensem tenuerit ab anno 754 ad 757. Sic justum impenderit secundo militiae gradui quinquennium, duos nimirum annos tribunatu*m* legionario, tres autem reliquos tribunatu*m* castrorum. Firmant præterea suprà dicta, quæ alibi¹ de Greco*rum* disciplina militari observavimus. Habant illi leviores quandam militiam in ἀετόλοις. Et quidem ipsam, ut fuit prior ille, pro nostris hypothesibus, Vellei tribunatus, biennem. Imo eadem, qua nos etiam Velleum fuisse supponimus, ætate. Cœpit enim illa à receptæ apud Græcos pubertatis fine, anno nimirum ætatis XVII. tenuitque ad finem anni XIX. Isdem plane limitibus, quibus etiam nos priorem illum Velleii tribunatum conclusum fuisse existimamus. Nec sane abhorrebant ab illa præsidiorum limitaneorum apud Græcos ἀετολέα res etiam à Velleio in priori illo tribunatu gestæ. Provinciarum enim limitanearum lustratio quid aliud, quæsō, erat quam illa ipsa præsidiorum limitaneorum ἀετολέα? Sic nempe accurate nostris rationibus respondet hujus militiae tempus, si quidem hic Romani Græcos, quod in plerisque alii solebant, fuerint imitati.

§. XIV. Digna porro quæ expendantur arbitror Vellei illa in hac causa verba: Hoc (inquit) tempus me, functum antè tribunatu*m* castrorum, Tiberii Cæsaris militem fecit. Quippe protinus ab adoptione missus cum eo præfectus equitum in Germaniam successor officii patris mei, cælestissimorum ejus operum per annos continuos IX. præfectus aut

Horum omnium honorum temporis à legibus constituta fuisse videntur.

¹ Præl. V. ad Sp. Adrian. §. 11.

legatus,

ANNALES Velleiani.

legatus, spectator, & pro captu mediocritatis meæ adjutor, fui. *Id innuit nimirum*, ut puto, neceſſarium quendam fuisse in his honoribus nexum, & tempus, pro superiori illa, cuius meminit Suetonius, Augusti *dispositione*, legitimum. *Ita nimirum* ut tribunatu *functus* dici non potuerit, nisi tempus tribunatui universo constitutum explevisset; ut, praeter tribunatum legionum, alius ille tribunatus caſtorum fuerit etiam neceſſarius; ut tribunatu utroque *functus* tum demum fuerit novæ illi equitum præfectura maturus, & per legem idoneus; ut denique hoc ipſo tempore ſtipendia tribunatus expleverit, ut jam caſtorum illo tribunatu *functus*, Tiberii deinceps miles eſſe poſſet. Has enim ſibi grauitatur oꝝrꝫas, & pro bono quaſi omnię habere videtur ipſe mirus adulandi artifex, quod temporum ſuorum legitimorū rationes ita cum Tiberii expeditione Germanica concurrerint, ut integrum ei fuerit rerum à Tiberio in Germania geſtarum illo novennio omnium vel testis eſſe, vel particeps. Alioqui nulla fuſſet illi neceſſitas honores olim à ſe geſtos commemorandi niſi quatenus viam ſtruebant ad ultimam illam, quam ſub Tiberio geſſit, militiam. Hic ergo, ſi Velleii mentem aſequimur, ita legitimi fuerint illi adolescentum ſenatoriorum dum in ordine equeſtri eſſent, honores, & honorum tempora, ſtipendiorumque in honore unoquoque numeris. Sic erant noſtræ illæ obſervationes, non in hiftoria Velleii ſola, ſed in coœva illorū temporum chronoſlogia universa, utiliſſima.

Tribunatus ille posterior caſtrenſis oponebatur be-neſſario. Præfectura equi-tum eadem quaꝝ alia.

§. XV. Erat enim certe præfectura illa equitum idem militie gradus cum eo quem alia præfecturam dixerat Suetoni-us. Cum eo nimirum idem qui teritus erat in militia equeſtri, & cui ſenatoriis adolescentibus non alia lege locus erat, niſi

ANNALES Velleiani.

ni si ante functi fuissent tribunatu. Pro lege scilicet Augusti, sub quo vixit militavitque Velleius, qui tertium locum illi præfecturæ dedit cui secundum postea à Claudio datum observavimus. In eam enim sententiam addit prætereaⁱ Suetonius, ne quis expers caltrorum esset, binos plerumque laticlavios præposuit singulis alis. Cum ait laticlavios alis fuisse præpositos, exinde facile colligitur, tribunatu fuisse defunctos, cum non antea laticlaviū accipere solerent quam fuisse in tribunatu. Ait præterea factum hoc ab Augusto eo consilio, ne quis expers caltrorum esset. Inde etiam & illud intelligimus quam accurate invicem responderint alarum illæ in castris præfecturæ, & tribunatus eas præcedens, similiter & ipse caltrorum. Fieri que adeo potest ut prior ille tribunatus, qui caltrorum non fuit, beneficiariis duntaxat fuerit, cum immunitate à muneribus castrensis. Inde fortasse factum ut, præter tribunatus illos priores beneficiarios, necessarii fuerint præterea tribunatus caltrorum quibus imbuerentur nobiles adolescentes disciplina munierum castrensem. Et suum tamen uterque tribunatus usum habebat in disciplina reipublicæ. Inserviebat tribunatus beneficiarius otio illi quod studiis forensibus Juris, Oratoriæ, Judiciorumque, impendendum erat ab illius etiam amplissimi ordinis adolescentibus, ut stipendia interim ad locum in senatu capessendum necessaria nihilominus procederent. Ne tamen rerum militiarium plane rudes ad clavum reipublicæ admoverentur, cautum est ne solus ille qui muneribus militiae vacaret tribunatus ad locum in senatu sufficeret, sed alii accederent præterea tribunatus anni veris officii tribunitii & castrensis muneribus impendendi. Et quidem tribunatus istiusmodi beneficiarii, quique munere

ⁱ Suet. Aug. c. 28.

ANNALES Velleiani.

vacaverit, mentio occurrit apud¹ Ciceronem, ne juniora addam Velleio testimonia. Nominabantque etiam in libera republica magnam tribunorum partem Imperatorcs ducesque exercituum. Inde consulum legimus beneficiarios, nec illorum tantummodo, sed præsidum etiam provincialium. Penes illos erat tribunos à se designatos à muneribus excusare. Ita non milites duntaxat gregales, propter præmia honestasque missiones, sed tribunos etiam propter munierum vacationes habebant sibi obnoxios, veteranos, beneficiarios, evocatos. Redivant enim ad militiam, duce revocante, missi olim veterani, nulla jam cogente lege, sed veterum duntaxat beneficiorum gratitudine. Nec alia, ut puto, causa nominavit Velleius² suos in hoc tribunatu duces, patrem Vinicii, ad quem scribit, consulis Marcum & P. Silium quam bac ipsa gratitudinis. Inde illa cum Vincio consule necessitudo. Inde & illa cum A. Licinio³ Nerva Siliano Publji, sub quo meruit, Silii filio, cuius mentioni locum se quæstus fatetur ipse, justoque tribuit sine mendacio candori. Nam & posteriorum caritatem conciliabant istiusmodi defensorum beneficia. Itaque beneficiarum suum illum fuisse tribunatum his, ni fallor, indicis prodit ipse Velleius. Optimeque sane respondet Græcæ Ephæborum militiæ domesticæ, quæque patriæ fines egresa non fuerit, tribunatus ille de quo agimus, non castrensis, sed beneficiarius. Fecitque otium studiis fori non minus ad rem publicam tractandam necessariis quam fuerint illa militiæ. Inde consentaneum erat ut vacationem illam à muneribus tam brevi spatio concludendam non permitterent tantummodo, verum etiam in legem verterent. Supererant enim inter Græcæ Romanæque pubertatis fines anni aliquot studiis hisce tam utilibus etiam ipsi non in-

¹ Cic. Ep. ad Q. fratr. ² Vell. L. II. c. 101. ³ Vell. L. II. c. 116.
utiles.

ANNALES Velleiani.

utiles. Potest itaque hoc etiam modo intelligi capti-
ftrorum tribunatus, rectiusque quam de tribunatu
prætoriano. Ne quidem hic nocebit rationibus no-
stris, quas dedimus, Chronologicis. Illud certum,
hoc urbis anno Varroniano 757. finem fuisse tribu-
natus Velleii cal trensis universi, initium autem mi-
litiae novæ quam obierit sub Tiberio. Non diu
Tiberium post adoptionem in urbe dicit moratam
fuisse patriam, sed protinus in Germaniam mississe.
Et se etiam testatur hoc ipso tempore Tiberii Cæsa-
ris militem fuisse factum, & protinus ab adoptio-
ne missum cum eo præfectum equitum fuisse in Ger-
maniam. Tiberii adoptionem eo in loco, ni fallor,
intelligit; non autem suam Velleius, ut aliquando
suspiciatur sum, è gente in qua natus fuerat, Magia.
Non aliter potuit, ut ostendamus, per annos conti-
nuos IX. Tiberii spectator fuisse aut adjutor, si se-
rior ejus illa fuerit cum Tiberio militia. Potuit
fortasse triumpho Tiberii spatiū illud terminari,
& de cœpto novennio duntaxat intelligi, cum cer-
te ultra annum urbis 765. triumphus ille differen-
dus non sit. Illud certum, post triumphum, nun-
quam deinde in Germaniam rediisse Tiberium.

§. XVI. Mansit ergo Velleius in hoc Legati legio-
tertio militæ gradu biennio, usque ad num non alii,
equestris militæ finem. Anno autem ur- illis tempo-
bis 759. expletis stipendiis, Roma adeun- ribus, quam
da erat ad petendam quæsturam. Redie- tertii, ad mi-
rat autem sub finem anni 758. finitis æstivis, in ur- nim, anni
bem Tiberius, & cum eo fortasse Velleius. Sed ma- senates.
jor imminebat sub initium anni 759. belli moles, defi-
ciente cum suis Marcomannis Maroboduo, & Pan-
nonia quoque universa atque Delmatia. Mansit au-
tem aliquantis per post Tiberium, ut videtur, in urbe
Velleius quæsturæ hujus anni comitiis candidatus.

¹ Vell. L. II. c. 194.

ANNALES Velleiani.

Designatus quæstor partem exercitus ab urbe traditi ab Augusto perduxit ad filium ejus, *jam scilicet* ante a *reversum in Germaniam*. *Hunc specioti ministri locum appellat ipse¹ Velleius.* *In eo se,* necdum tenatorem, senatoribus æquatum *fuisse dicit*, nec infimi *in senatu ordinis illis*, sed designatis *etiam tribunis*. *Nondum erat nimirum* senator, *qui nondum* quæstor *erat, sed ad quæsturam* *duntaxat* designatus. *Hoc tamen* ministerium *suum* ita senatoribus *proprium fuisse innuit*, ut ne quidem quæstoribus *creari* antea *soleret* quam etiam ipsi ad *superiorem tribunatus in senatu gradum fuisse* *ad minimum* designati. *Primum nimirum in senatu annum* quæstura *ipsa occupavit*, *secundum provincia* quæstoria. *Ita factum ut non ante tertium, ex quo in senatum* *admissi fuisse*, *annum, novum illum, quem tantopere deprendat* Velleius, *honorem capessere possent* vel senatores. *Tunc etiam ea lege, ut nullam passi fuisse* in tribunatu ambiendo repulsa. *Quæ vero erat illa in homine ordinis* *jam equestris tam speciosa militia?* *Quod scilicet exercitus* partem *duxerit*. *Num igitur* cohortes alaque, *quibus equestris praefectos fuisse diximus*, *pro exercitus* *proinde* partibus *non habendas esse censebimus?* *Erant illæ proculdubio*, remotiori quodam sensu, exercitus partes. Propiori tamen sensu legionum potius auxiliorumque *quam exercitus* partes erant appellandæ, *qua nimirum in uno cum legionibus* centu auxiliares etiam veniebant intelligendi. *Num ergo* legionem *fuisse censebimus* *quum ad Tiberium* *duxerit* Velleius, partem *nimirum* exercitus confularis, *qui duabus, ad minimum, constare solebat* legionibus? *Hoc proculdubio* voluit Velleius. *Erat tamen, fateor, cur, id ne verum esset, aliquando dubitarem, quod proximo à quæstura*

¹ *Vell. L. II. c. 112.*

ANNALES Velleiani.

anno tum demum se legatum ejusdem ad eundem Tiberium missum fuisse testaretur. Inuenis, ut existimabam, nondum se, cum antea mitteretur in Germaniam fuisse legatum. Quod si legatus nondum fuisset, legio integra esse vix potuit cuius praefectus alius fuisset a legato. Sin legionis pars duntaxat fuerit pars illa exercitus, cui praeftuit Velleius, ubinam quo^{rum} speciosum illud erit ministrium? ubinam honor plusquam equestris, & plane senatorius? ubinam dignitas quæstara ipsa superior, & tribunatui plebis par, saltem delignatio? An quod legionis partem, ad Cælarem tamen, ducere nemini licuerit, præterquam tribunitio senatori? Habant sane illius rationem Veteres, ad quem mittendus esset nuncius, in nunc dignitate, quod multis probari posset, si opus esset, exemplis. Quid si etiam legionem integrum, absente legato, ducere licuerit primæ cohortis tribuno? Et tamen primæ cohortis tribunus nemo fieri posset qui tribunatu plebis senatorio ad minimum delignato non ante fuisset insignitus? Sic omnia optime cohererent. Præcedebat enim prima cohors alias & numero (Vegetio¹ teste) militum, & dignitate. Et milites habuit selectissimos, & numerum eorum duplo fere, quam alias, majorem. Et pignora habuit omnium carissima, Legionis Aquilam, & Principis imaginem. Proinde consentaneum esse potuit, ut tribunum habuerit tam ætate reliquis, quam etiam dignitate celsorem. Itaque cum aliis cohortibus tribuni sufficerent ætate puriter atque ordine duntaxat equestris; in hoc primæ cohortis tribuno congruum esse potuit, ut, præter ordinem amplissimum, ætas præterea esset senatoria. Sic enim reliquis tribunis cum auctoritate præesse potuit, tam angusticlaviiis quam laticlaviiis, si & ordine angusticlaviiis, & la-

¹ Veget. L. II. c. 6.

ANNALES Velleiani.

ticlaviis ætate fuisse superior. Sic etiam locum abs-
entis legati supplere, si quid haberet in se eximi-
um quo necessaria posset in reliquos tribunos aucto-
ritas conciliari. Quod si senatorium illum fuisse ope-
teret; inde præterea intelligeremus cur tribunatus
ille plebis, qui hoc tempore tenorius erat, fuerit in
tribuno illo, de quo agimus, cohortis primæ, ne-
cessarius. Exigebat hoc in primis nomen commune
tribuni. Ea potissimum de causa quod tribuni illi
plebis fuerint etiam ipsi à prima sua origine mi-
litares. Exigebat præterea, quod militaris non es-
set primus in senatu gradus quæsturæ, nec ædilitas
curulis qua parem in senatu locum sibi vendicabat
cum senatorio illo tribunatu plebis, pro ordine sal-
tem legis annariæ. Ut tamen non fuerit quæstura
officium ex professo militare, & alios saepe à qua-
storibus legatos haberent qui pluribus legionibus
imperabant; urgente tamen necessitate satis erat
vel quæstor qui exercitui, absente Imperatore, præ-
asset. Sic legimus Tremellium Scrofam Licinii
Nervæ prætoris quæstorem in Macedonia (inquit
¹ Varro) provincia relatum, qui præasset exercitui,
dum prætor rediret. Fueritne ille tribunus, vel
designatus, de eo nihil Varro. Imo non fuisse ver-
isimilis est. Nec enim ante quæsturam provin-
cialem, qua jam insignitus erat Tremellius, pro-
ximum quæsturæ honorem vel petere licuit in Co-
mitiis. Sed opus non est ut eò configiamus. Non
opus est ut verba Velleii ita interpretemur, ut
quia postea legatus missus fuerit, proinde antea le-
gatus non fuerit. Nec ratio ulla verisimilis est,
cur vel legatus abesset legionis jam noviter conscrip-
tæ. Nec enim nominandus erat ad legationem (illa
præsertim urgente necessitate) qui munere defun-
gi non posset. Imo legatum se fuisse ipse nos postea

¹ Farr. R. R. L. II. c. 4.

ANNALES Velleiani.

docet Velleius¹, cum legatos ait, inter quos ipse fuerit, partitis fuisse praefectos hibernis. Erant enim, ut mox² ostendemus, hiberna illa anni 759. cum nondum quaesturam ipsam obiisset. Hinc ergo intelligimus non alii credi solitas, cum scriberet Velleius, legionum legationes quam tribunis plebis ad minimum designatis, vel tertii saltē anni senatoribus. Que certe observatio in re Chronologica horum temporum utilissima est.

§. XVII. Et quidem hoc anno 759. rebus plerisque à Tiberio gestis interfuit Anni 759. rebus gestis plerisque aderat Velleius. Ab eo nimirum tempore quo Germaniam attigerat, cum parte illa exercitus, quae cunque demum fuerit, missi ab Augusto. Hunc enim annum novi belli Marcomannici primum numerat. Quas nos³ (inquit) primo anno acies hostium vidimus? &c. eo & illa spectant: Felix even tu, forte conatu prima æstate belli Messallini opus mandandum est memoriae, &c. Hac Messallini gesta, subita adhuc rebellione, fuisse tradit Velleius, huic etiam ipsi, in quo versamur, anno 759. assignat Dio⁴. Sed vero primus ille annus non belli Delm atici primus, pro Vellei certe rationibus, intelligendus est. Non scilicet triennii primus, ut olim suspicabamur, quo debellatum in Illyrico sribit Suetonius.⁵ Fateor hoc ipso anno fuisse belli illius Delmatici initium. Sed triennii initium inde arcessendum est ex quo venit in Pannoniam ipse Tiberius, cum hoc anno bellum illud per legatos tantummodo gereretur. Idque satis manifeste innuunt verba Suetonii. Loquitur hic Velleius de duplice suo in Germaniam adventu, alio qui quaesturam precesserit, alio qui eandem fuerit fecutus. Sic ille nimirum ut primum annum primamque æstatem de

1 Vell. L. II. c. 113. 2 §. 17. 18. 3 Vell. L. II. c. 111. ib. c. 112.
4 Dio L. LV. 5 Suet. Tiber. c. 16.

ANNALES Velleiani.

priori suo adventu intellexerit. Primus ergo hic,
de quo loquitur, annus quæsturæ erat suæ tantum-
modo designatae, quo missus ab Augusto post comiti-
a (quibus quæstores etiam candidati erant in se-
quentem annum designandi) rebus deinde à Tiberio,
post appulsum suum, gestis aderat. Medium annum
tenebant pro more comitia. Erant præterea dies
aliquot necessarii itineri in Germaniam. Sic anno
exeunte res gestæ fuerint oportet quas videre, qui-
bus ipse posset interesse, Velleius.

Anno 760. §. XVIII. Sequebatur annus quæstu-
questor, exente ræ Velleianæ, urbis nimirum 760. Hu-
tamen, cum Tiberio, Vellei-
jus maximam partem egit Romæ, vacans
nimirum muneribus officii. Sic tamen
ut tempore, quam posset per leges, minimo abeſſet
à Tiberio. Certe superioris anni 759. fine, se le-
gatis illis accenset Velleius¹ quos, hiemis initio Ti-
berius partitus præfecerit hibernis. Itaque hiemis
partem saltem aliquam in castris egit Velleius, dum
alius suffici in locum ejus posset qui vicem ejus abs-
entis suppleret. Sed hiberna Velleius ætivis mili-
taribus opponit, quæ certe ipse non ultra mensem
Decembrem², cum essent diutissima, producit. Hoc
autem anno solito maturiora fuisse verisimile est.
Inde enim suspicionem captavit, ut videtur, Augus-
tus protracti à Tiberio ultra necessitatem belli,
quod in hiberna citius, quam necesse eſſet, sese re-
ceperit. Meminit certe Velleius hibernorum quæ
etiam in³ autumnum inciderint. Sic apud illum
certum est, cum de re præsertim militari loquitur,
non quartam anni partem, quam proprie hiemem
appellamus, hibernorum nomine denotari. Et a-
sperrimæ hiemis initio ipsa illa, de quibus agi-
mus, hiberna tribuit ipse Velleius. Sic potuit hiber-
nis in Germania præfici Velleius, & tamen Romæ

¹ Vell. L. II. c. 113. ² Vell. L. II. c. 105. ³ Vell. L. II. c. 114.

anni

ANNALES Velleiani.

anni sequentis initio adfuisse ad quæsturam in urbe, pro more, ineundam. Etiam anni, quo quæstor erat, partem saltem aliquam cum Tiberio fuisse, nec domi modo, verum etiam militiæ, exinde colliginus, quod per annos continuos IX. Tiberii seu spectatorem, seu etiam adjutorem, fuisse testetur. Anni illi continui esse non poterant nisi singulorum partem saltem cum Tiberio egerit. Nec spectator ille, aut adjutor, erat, præterquam rerum in militia gestarum. Hanc enim certe Tiberii militiam illo in loco celebrat Velleius. Et propterea sortem quæsturæ provincialis (quæ anni erat 761.) remisit noster hoc ipso, ut videtur, fine ut Tiberio adularetur, artis (ut ex hoc ipso libro constat) adulatoriæ peritissimus. Ne quam scilicet periculi, quo versabatur ille, partem defugisse videretur. Sic redierit ad Tiberium sub finem anni 760. quo ipsam quæsturam gesserat, post tempus tamen fortius provinciis constitutum. Inde enim liberior erat munieris administratio, partem nimirum muneris suscipientibus magistratibus in annum sequentem de-signatis. Ita Cælarem, nondum finito præturate anno, in provinciam tamen concessisse alibi¹ probavimus. Tum demum legatum se noster ab Augusto rufus ad Tiberium missum fuisse docet. Vel inde constat, quanquam anni 759. hibernis præfectus fuerit, non tamen ita illum in hibernis detentum esse quin Romam redierit ad quæsturam gerendam, quæ primo anno urbana fuit, non provincialis; imo ut in senatum allegi posset, quem nemo alibi quam Romæ haberet solitum existimat. Nec enim locum hic habebant senatores è principis consilio quorum decreta senatusconsultorum vim habebant. Non constat ullos è consilii hujus sententia in senatum adlectos, utcunque jus in senatum adlegendi pro jure

¹ Append. ad Præl. Caendn. p. 725.

ANNALES Velleiani.

potestatis censoriae, ipse princeps haberit. Et certe nondum consilium illud senatorium aderat Tiberio, sed Augusto soli, cum nondum conderetur senatus-consultum quo Tiberium Velleius aequatum dicit Augusto.

. Annus 760. §. XIX. Et quidem ab hoc ipso quartu[m] belli stirae Velleianae anno urbis 760. triennialis Illyricani getti à um illud inchoandum est quod bello Illy-Tiberio. riciano impenderit Tiberius, teste Suetonio. Nec erit à nostro consilio alienum ut hoc verum fuisse probemus, cum & ab aliis nondum sit (quod quidem sciam) occupatum, & nonnulla inde pendent utilissima in nostra hac, de qua agimus, Chronologia Velleiana. Nam quidem antea concessimus initium tumultuum Delmaticorum in annum superiorem 759. esse conferendum. Imo & prælia illius anni in rebelles habet Dio. Non tamen veniunt illa in censum triennii de bello à Tiberio ipso gesto Suetoniani. XV. enim Tiberii legiones illo triennio memorat¹ Suetonius. X. tantummodo superioris anni fine² Velleius. VIII. nimurum è præsidis utriusque Germaniae superioris inferiorisque, pro dispositione Augusti, numerant³ Tacitus atque⁴ Dio. His novæ aliae due accesserant ex Italia nuper conscriptæ, in quarum altera meruit Velleius. Relique V. erant provinciarum, in quibus bellum gerebatur, singularem singulæ, duarum nempe Mœsiarum, duarumque similius Pannoniarum, cum legione illa⁵ semiplena cuius meminit Velleius in ipsa etiam Dalmatia. Imo illum transmarinarum provinciarum exercitum è V. legionibus fuisse conflatum testis ipse⁶ Velleius est. Transmarinas provincias Italæ respectu intellexit, trans mare nimurum Adriaticum. Erat enim A. ille Cæcina alterius Mysiæ præfetus,

¹ Suet. Tiber. c. 16. ² Vell. L. II. c. 113. ³ Tacit. Ann. IV. 5. ⁴ Dis L. LV. ann. 758. ⁵ Vell. L. II. 6. 112. ⁶ Ibid.

ANNALES Velleiani.

nec longe Silvanus Plautius, ut è Dione discimus.
Utcunque tamen exercitum Tiberii universum X.
fuisse duntaxat legionum ¹ docet Velleius, qui etiam
illud addit, paucis tantummodo diebus ad refoven-
das ex itinere ejus vires, cum Tiberio fuisse mora-
tum, mox eō unde venerant fuisse dimissum, in
partita scilicet hiberna. Hec nempe fine anni 759.
unde satis constat nondum cœpisse bellum illud tri-
enne quod cum legionibus XV. gesserit Tiberius.
Primus ergo belli annus is ipse est quo quæturam
gescit ipse Velleius, Varronianus nimirum 760. Tunc
ad Tiberium Sifciae hyemantem conveniunt ex hi-
bernis quæque suis XV. ille quarum opera usus est.
in illo bello, legiones. Sed serius movit ex hiber-
nis Tiberius, eo fortasse prætextu, quod legiones ex-
spectaret. Inde cunctari vijsus Augusto, bellumque,
quam necesse esset, diutius protrahere. Hec scili-
cet utilia Tiberii consilia, quæ illum speciosis præ-
tulisse ² dicit noster adulator. Inde suspectus Au-
gusto missusque adeo Germanicus qui bellum una
cum Tiberio administraret. Additi Germanico mi-
lites, non ingenui modo, sed liberti etiam, cum aliis,
tum quotquot à viris & mulieribus servos, sex men-
sium annonam, præter pretium, indicta, redemerat
Augustus, ac manumiserat. Ita ³ Dio. Eodem illa
referenda quo & nostra illa Velleii: Viri feminæ-
que ex censu libertinum coactæ dare militem. Ii-
dem nimirum illi milites quibus usum Augustum
testatur Suetonius ⁴, ad præsidium coloniarum Il-
lyricum contingentium. Idem, inquam, cum co-
hortibus Libertinorum quas in Germania & Illy-
rico Augustum legisse testatur ⁵ Macrobius. Atqui
in his missis ab Augusto, & ab urbe, copiis noster
meruit Velleius. Hinc facile colligimus, non jam

¹ Vell. L. II. c. 115. ² Vell. ibid. ³ Dio L. LV. ⁴ Suet. Aug. c.
25. ⁵ Macrob. Sat. L. I. c. 11.

ANNALES Velleiani.

Tiberii fuisse, sed Germanici, militem legatumque.
Inde factum ut Tiberium deinde spectarit potius
quam adjuverit. Nec enim longe invicem diuine
aberant Tiberius atque Germanicus. Inde fratrem
suum Magium ¹ Celerem Tiberii adjutorem legatum-
que deprendat in bello Delmatico. De se nihil tale:
non proculdubio tacitus, si qua sua in Tiberium,
in illo bello, merita fuissent. Et tamen bellum
Delmaticum non antea aggressus est Tiberius quam
Pannonicum absolvisset. Quo certe tempore Velleio
ne quidem quaestura obstatre potuit quo minus
Tiberium comitaretur, ni jam mereret in exercitu
Germanici. Hinc etiam Germanici ² in bello Delma-
tico experimenta virtutis celebrat Velleius. Non
certe quaesito, ut in aliis, adiulandi loco, cum & mor-
tuus jam esset Germanicus, nec memoriae esset Tibe-
rio admodum gratae. Ne jam & illud addam, quod
alibi ³ videatur in Germanicum, ni suspecta loci le-
cito esset, iniquior. Sed vero testimonium illud Ti-
berii filio adoptatio dedit Velleius, quod testis esset
rerum à Germanico gestarum. Docet præterea Dio
ipso quaesturæ suæ anno missum esse Germanicum.
Nempe pro lege principum, quibus concedi solebat
ea legis annariæ indulgentia ut quinquennio citius
quaesturas, quam alii, peterent, gererentque. Ita
quaesturam anno ætatis XX. gesserit Germanicus,
quam Velleius ætatis anno XXV. privatus niminum,
nec ulla legis indulgentia solutus. Sed vero, ut
quaesturæ anno expeditionem Illyricianam suscepit
Germanicus; sic nihil obstat quo minus illum suæ
quoque quaesturæ anno comitatus fuerit similiter
Velleius. Ambo satis commode hoc idem fecerint,
si post Comitia, designatosque sequentis anni qua-
estores, profecti fuerint. Potuitque causa feræ pro-
fectionis esse mora illa Tiberii, quæ suspicatum illum

¹ Vell. L. II. c. 115. ² Vell. L. II. c. 116. ³ Vell. L. II. c. 125.

ANNALES Velleiani.

Augusto fecerat. Sero nimirum ex hibernis moverat Tiberius. Et tamen postea aliquot dierum iter necessarium erat ut de aestivis Tiberii moneretur Augustus. Inde moræ aliæ necessariæ erant quibus & consilium de Germanico mittendo ceperit Augustus, & Germanicus ipse se in itineri accinxerit. Sic æstate jam affecta, & peractis sequentis anni comitiis, moverit in Pannoniam Germanicus, comitemque satis commode habere potuit nostrum è quæstura Velleium. Nec sane exigunt res hujus anni narratae à Dione maturiorem Germanici profectionem. Postea quam Germanicus in Pannoniam appulisset, tum denum confluxisse dicit exercitus. Tum Severum è Moesia venientem adorti sunt rebelles vietiique. Postquam in unum convenissent, aliud præterea nihil à Germanico actum legimus, quam quod Mazæos, gentem Delmaticam pugna vietam damnis affecerit.

§. XX. Hoc ergo anno legatus principis videtur fuisse Velleius. Et quidem Senatorum propriæ illæ videntur fuisse legationes. Legatos certe provinciarum vix alios legimus quam Consulares aut Prætorios, excepto Ægypti præfecto qui Equestris esse solebat propter oracula Sibyllina, ne fasces haberet infausto reipublicæ omne in Ægyptum, ut credebant, inferendos. Exceptis etiam, si qua alia essent, ad exemplum Ægypti, in aliis quoque provinciis, Ægyptiacæ præfecturæ, quas tamen nullas, per haec Augulti tempora, ut puto, legimus. Tribunitios legatos aut ædilitios raro admodum, si forte unquam, memorant historicæ. Et tamen provinciam administravit Otho per decem annos, adhuc tantummodo quæstorius, teste ¹ Suetonio. Et plerunque quidem ex prætoriis, nonnunquam tamen ex iis etiam qui quæsturam

Legati provinciarum
omnes sensi-
torii.

¹ Suet. Oth. c. 3.

ANNALES Velleiani.

aliumve intermedium magistratum gessissent delegatos provinciarum legatos testatur¹ Dio. Potuit ergo Velleius hoc tempore legatus fuisse quæstorius. Et quidem non exercitus *solis*, qui plures erant nonnunquam in eadem provincia, verum etiam provinciæ, si præsertim unicæ legionis fuisse exercitus, quales saepe erant in minoribus provinciis. Erant quidem provinciæ Cæsarî nonnunquam duplices, ut scilicet alias sub se complexæ fuerint provincias. In illis legatus Cæsarî alios sub se habuit legatos singularum provinciarum. Sic habuit Plinius junior Pontum & Bithyniam, quarum provinciarum alteram, in qua ipse non aderat, per legatum administravit. Erant itaque cuiuscumque generis legati, vel propter fasces, jusque gladii, & imperium in exercitus, excepto Ägypti præfecto, aliisque, ad illius exemplum, præfectis Ägyptiacis, ordinis omnes senatorii. Eo tamen discrimine, ut provincens illis majoribus & multiplicibus non alii præfici solerent quam consulares, aut prætorii. Erant enim hi principis ipsius legati, ejusque vicem in provincia sustinebant. Minores illi implicium provinciarum legionumve singularum legati majorum potius prælectorum quam principis legati habebantur. Ut proinde sufficerent illis legationibus obeundis minorum gentium senatores, etiam tribunitii, ædilitii, atque quæstori. Præcipue vero quæstori; cum etiam in libera republica, præter rem pecuniariam, alia quoque consulum prætorumque munia pro tempore ablentium obirent corundem quæstores. Imo variae erant in una eademque provincia præatoria, illis quoque temporibus, provinciæ quæstoriæ. Duas certe fuisse in prætura Siciliensi docet² Asconius. Inde factum ut jure gladii ornarentur etiam saepe quæstores. Inde etiam ut prætorum consulumque vicarii

¹ Dio L. LIII. ann. 726. ² Ascon. in Verrin.

effsent,

ANNALES Velleiani.

essent, etiam in imperio. *Inde ut minores his legatorum ordinariorum legati, vel quæstores deinde essent, vel quæstorii. In his minorum gentium legatis locum habuit Velleius, secundo hoc militiae suæ gradu, non jam amplius equestris, sed senatoriæ.*

§. XXI. Addit porro Velleius legatum se ejusdem ad eundem hoc anno fuisse missum. Meminerat autem supra duorum. Dixerat enim se traditi ab Augusto exercitus partem ad filium ejus perduxisse. *Inde* duobus verba illa modis intelligi possunt; vel nimirum ita, ut Augusti legatus missus fuerit ad Tiberium; vel ut Tiberii legatus ad eundem imperatorem suum venerit Tiberium. *Cur* Tiberii legatus intelligatur ea ratio est, quod Tiberii sese militem agnoscat. *Imo* continuo illo novennio Tiberii se vel præfectum fuisse vel legatum innuit; inde se spectatorem Tiberii vel adjutorem fuisse gloriatur. Ita præfecturam illam legationemque Tiberii fuisse convenit, quibus nimirum in verba Tiberii sacramentum militare suscepit, illius numini majestatique devotus. *Contra* tamen facit, quod missum se fateatur ab Augusto. Sic enim Augusti fuisse legatus intelligitur. Ita μυηθεω nomine legatos designant, non sacræ modo literæ, verum etiam ahi coævi illorum temporum scriptores. Id quoque facit, quod Germanico illum, non Tiberio, assignarit, ut vidimus, Augustus. Sed conciliari ambo illa fortasse possunt, si non ita alterius legatus intelligatur ut alter penitus excludendus sit. Principum enim omnium non modo erant in Numis vultus, verum etiam imagines in vexillis. *Iisdem* fidem exercituum obstrictam ex iisdem discimus tam Numis quam inscriptionibus. *Imo* principibus etiam designatis. Præcipue vero in expeditione agentibus. Maxime

Velleius Au-
gusti legatus
& tamen ob-
noxius Tib-
erio.

¹ Vell. L. II. c. 104. ² I Pet. II. 14.

ANNALES Velleiani.

vero exercituum in provinciis bello præcipuo finiti-
mis. Plurum certe provinciarum *jus dedit*, pro
antiquo reipublicæ exemplo, potestas *minorum etiam*
principum proconsularis. *Imo omnium, tam arma-*
tarum quam inermium potestas illa tribunitia, qua
jam certum est ornatum fuisse Tiberium. Illum
ergo pro majore potestate agnoscere oportuit ipsum Ger-
manicum, ut agnoverat Caius heres Augusti designa-
tus, propiorque quam fuerit ipse Tiberius. Multo
magis Velleius ipsi Germanico obnoxius. Præsertim
nulla in contrarium Augusti intercessione, quam sa-
nè nullam memorat Velleius. Parem undiquaque
cum Augusto Tiberii potestatem ante annum Augu-
sti penultimum ne quidem agnoscit ipse Velleius. Ita
potuit Velleius simul Augusti legatus, & tamen mi-
les esse Tiberii.

Legatio Velleii §. XXII. *Distinguit rursus Velleius*
& *praefectura* *duplicem in sua hac sub Tiberio militia*
quomodo in- *senatoria personam, legati aliam, aliam*
vicem distin- *guenda sint. præfecti. Atque haec officia ita invicem*
fecernere videtur, ut in alio spectator fuerit, in alio
adjutor, Tiberii. Sic etiam fortasse, ut præfecturæ
spectandi; legationi, adjuvandi, munus affignet. Ita
præfectus fuerit absensis Tiberii; legatus autem præ-
fentis, cum non spectare illum tantummodo, verum-
etiam adjuvare posset. Præfici autem solebant ab
Imperatore provinciis; præfici caltris, quacunque
demum in regione, quacunque occasione, stativis;
præfici hibernis. Nec hibernis duntaxat integris,
verum etiam partibus, præfici solebant legati. Id sa-
ne in bello hoc Germanico à Maroboduo instaurato
factum indicat Velleius: legatos¹ (inquit) inter quos
ipsi fuimus, partitis præfecit hibernis. Itaque, qui
in majori exercitu, cum legioni singulari præcesset, ad
nutum Imperatoris motuæ, legatus fuisset; is idem

¹ Vell. L. II. c. 113.

præfectus

ANNALES Velleiani.

præfectorus erat cum seorsim propriam fixamque haberet stationem. Nec tamen, cum præfectorus fieret, legati nomen exinde exuebat. Satisque erat ad nomen præfecti, praesentia Velleii, ut vel hibernis præficeretur. Longe tamen frequentior illa vocis significatio est qua provinciarum cuiuscunque modi præfides, seu populi fuissent, seu principis, seu consulares, seu prætorii, seu armatae fuissent provincia, seu inermes, communi tanzen præfectorum nomine censemur. Hos etiam præpolitos appellat Velleius. Ita præpositum Illyrico¹ initio hujus, in quo versamur, belli memorat Valerium Messallinum, & præpolitum Delmatiae² in bello Delmatico Vibium Postumum. Utrobique non civiles, sed militares præpositos intelligit, qui etiam iidem, propriissimo vocis usu præfecti appellandi erant, quod custodiis stationibusque, non foris solummodo civilibus, præficerentur. Etiam præfectos castrorum memorat Velleius³, qui erant singularum legionum singuli. Sic Pœnium Postumum præfectum castrorum secundæ legionis legimus apud Tacitum⁴. Et è tribus Vari legionibus duos castrorum præfectos nominat Velleius⁵ insigni alterum fortitudine, alterum timiditate. Majores erant tribunis, ut è⁶ Suetonii discimus Vespasiano. Aquilis⁷ legionum signis proximi, ante tribunos primoque centurionum. Tribuni illini fallor, & ipsi castrenses erant, equestris duxat ordinis, cum fuerint præfecti senatorii. Idem hibernorum præfecti, quod scilicet castris præficerentur hibernis. Erant enim hiberna castra stativa. Legimus etiam in Velleio⁸ plurium legionum præfectum M. Lepidum. Imo provinciarum. Is idem præferat qui præficiebatur à principe. Atqui Syriæ

1 Vell. L. II. c. 112. 2 Vell. L. II. c. 116. 3 Vell. L. II. c. 112. 119.
120. 4 Tacit. Ann. XIV. 37. 5 Vell. L. II. c. 119. 6 Suet. Vesp. c. 1.
7 Tacit. H. II. 89. 8 Vell. L. II. c. 114.

ANNALES Velleiani.

præfuisse Varum agnoscit¹ Velleius. Idem eundem Germaniæ etiam exercitui² præfuisse testatur. Plane provinciæ Syriæ, Germaniæque exercitui à principe præfectum. Ita provinciam aliquam minorem habuerit forte Velleius, vel, ut videtur, in Illyrico, vel in Germania, bello certe finitimam. Et quidem, si quis ordo fuerit in his muneribus, matriorem ego legationem fuisse crederem, sériorem præfecturam. Plura fidei peritiæque experimenta ediderit oportet cui fuerit absenti credendum quam cui res esset sub oculis Imperatoris agenda. Sed quia sat is est ad mentem Velleii præfectura illa etiam hibernorum; proinde nescio fueritne præterea præfectus provinciæ. Sed spectatoris nomen melius illi fortasse conveniet qui etiam dum res bellicæ gerentur absfuerit, quam illi qui in hibernis esset, dum ne quidem ipse Imperator esset in hostico. Redeo jam ad sequentes hujus, de quo agimus, belli annos.

Annum 761. §. XXIII. Sequitur ergo annus urbis ² erat belli 761. cuius ætivis omnis Pannonia pacuna alia in cem petiverit, quod hujus anni Coss. M. Velleio. Furio Camillo, Sext. Nonio Quintiliaano faciūm docet Dio. Velleius hodiernus ita habet quasi proximis à decem legionum appulsu, quem anno 759. assignavimus, hoc contigerit. Mox enim illis eō, unde venerant, dimissis, Tiberium ipsum hiemis initio Sisciam rediisse testatur. Hec nosler L. II. c. 113. Sequitur deinde digressio in laudem Tiberii, cuius in fine illa legitimus: Hiems emolumenta patrati belli contulit. Sed insequenti æstate omnis Pannonia, reliquis totius belli in Delmatia manentibus, pacem petuit. Hec ille c. 114. quasi nimirum eadem fuisset utrobique hiems, & unico proinde anno Tiberium tenuerit bellum Pannoni-

¹ Vell. L. II. c. 117. ² Vell. L. II. c. 118.

cum.

ANNALES Velleiani.

cum. Sed plurium fuisse annorum testimoniem habemus disertissimum Dionem. Nec certe pugnat, quia sanum eum etiamnum habemus, ipse Velleius. In hoc trienni bello duplex ipse bellum agnoscit, Pannonicum prius, quod proxime Germanicum exceperit, de quo c. 114. tum deinde Delmaticum, de quo c. 115. Et quidem ita invicem distinxit, ut prioris belli non una agnoscat aestiva. Hoc satis clare innunt verba ejus illa: solus semper equo vectus est; solus cum iis, quos invitaverat, majore parte aestivarum expeditionum coenavit fedens. Loquitur enim ibi certe de bello Pannonicō quā diversum erat tam à Germanico quam etiam à Delmatico. Non ergo eadem est, quae videtur eadem, in utroque illo Velleii loco, hiems. Sed deerant in unico illo, unde prodidit Velleius, codice, anni 760. qui belli Pannonicī primus erat, acta omnia, quæcunque ille in compendaria hac historia prodiderat. Deerant præterea quæcunque scripserat noster de mittendo ab urbe Germanico, sub quo tamen ipsum meruisse probavimus, cuiusque disertissimam facit in sequentibus mentionem. Vix sane est ut suum, ut ducis sui ab urbe adventum, prætermiserit Velleius. Ego lacunæ locum fuisse suspicor ante verba modo prolatā: hiems emolumenta patrati belli contulit. Ita nimirum ut anni 760. hiems illa fuerit, qui quidem annus belli Pannonicī primus erat, idemque quo ad Tiberium ab Augusto missus est Germanicus. Tantum abest ut adventum Germanici sui credam tacuisse Velleium, ut mentionem Agrippæ in Augusti indignationem incidentis, Germanici potius quam Tiberii gratia injectam existimem. Agrippam enim eidem expeditioni destinaverat Augustus, nec alia de causa missum Germanicum testatur Dio, quam quod Agrippa jam antea Augusti gratia excederat. Sic viam straverit casus Agrippæ antea

ANNALES Velleiani.

narratus ad consilium mittendi postea Germanici.

Locus Velleii de hujus anni hibernis explicatur. §. XXIV. *De hujus anni 761. hibernis ita Velleius :* Autumno victor in hiberna reducitur exercitus, cuius omnibus copiis à Cæsare M. Lepidus præfectus est, vir nominis ac fortunæ Æmiliorum proximus. *Sic enim legit, idque, ut puto, recte Cl. Heinsius.* Sed quomodo cum omnibus copiis Lepidus, si Cæsar ad alteram belli Delmatici molem animum interea atque arma contulerit, etiam antea quam illi Lepidus coniungeretur? *Hoc tamen ipse afferit Velleius. Imo ubinam interea Tiberius ipse atque Germanicus, si copiis omnibus præfuerit Lepidus?* Num & illi sine copiis? Roman fateor interea venit, Dione teste, Tiberius. *Venit etiam (quoniam id silente Dionne) Germanicus.* Aderat certe Tiberius cum lex Papia Poppæa rogaretur de maritandis ordinibus, iis Cofs. rogata quorum nomen tulit, quos anni sequentis 762. sufficet fuisse idem agnoscit Dio. Sæpe revocatum, non semper, continuo hoc triennio Tiberium dicit perseverasse ¹ Suetonius. Et præmissum (Roma scilicet, ubi erat Tiberius) nostrarum ² etiam testatur Germanicum. Non solum utique, sed cum exercitu, eodem scilicet cui postea aderat Tiberius. Addit ³ Velleius initio æstatis, anni nimirum 762. educlo hibernis exercitu Lepidum ad Tiberium Imperatorem tetendisse. Hinc etiam intelligimus alium fuisse Tiberii & Germanici, alium Lepidi, exercitum; nec adeo exercitui universo præfectum Lepidum. ⁴ Dio illa omnia, quam Velleius ipse, distinetius. Ait ille tres in partes Tiberii copias universas (legiones nimirum XV. quibus bellum hoc ab eo gestum prodit Suetonius) fuisse divisas. Harum unam Silano assignatam, aliam Lepido, cum reliqua

¹ Suet. Tib. c. 16. ² Vell. L. II. c. 116. ³ Vell. L. II. c. 115. ⁴ Dio L. LVI.

Tiberium

ANNALES Velleiani.

Tiberium ipsum cum Germanico sese adversus Bat-onem contulisse, nempe in Dalmatiam. Sic tertiae duntaxat exercitus universi parti præfuerit Lepidus, que tamen ipsa seorsim justum confecerit, & consularem exercitum, plurium nempe legionum. Ita conciliari poterit cum Dione Velleius, ut copias omnes exercitus Lepidiani legiones omnes intellecte-rit; idque sibi voluerit Velleius, non jam iungulis exercitus illius legionibus, ut anno superiori, hiberna partita fuisse assignata, sub suis singularum legatis, sed ut una fuerint & communia omnibus hiberna sub legatorum omnium duce Lepido. Cum enim partitis hibernis præficerentur legati, id sane iunctuit fuisse legatos partitorum hibernorum duces summos, quod fieri non potuit si plures fuissent in iisdem hibernis legiones, & plures adeo legati, sub uno hibernorum præfecto qui potuerit legatis ipsis imperare.

§. XXV. Porro tripartitam illam exer-citus distributionem ita fuisse existimo. Ea hiberna quomodo dis-tributa fuerint. Aliam Silano creditam testatur Dio. At-qui Silanus ille idem fuisse videtur cum consule anni 760. quem A. Licinium Nervam etiam ibi ap-pellant codices hodierni Dioniani. Rectius illum A. Licinium Nervam Silianum P. Silii filium noster vo-cat Velleius¹. Quod scilicet e gente Silia in Licini-am fuisse adoptatus, à Silio illo, sub quo tirocinium egerat Velleius, oriundus. Illum certe ducem² agno-scit ipse Velleius, qui addit præterea præceptum immature, & fructu amplissimæ principis amicitiae & consummatione evectæ in altissimum paternumque fastigium imaginis defectum. Hinc colligimus sub finem anni 761. hibernis à Tiberio in Mœsia fortasse fuisse præfectum; anno autem 762. cum aduersarios suos domusset, fatis concessisse. Certe

¹ Vell. L. II. c. 116. ² Vell. ibid.

ANNALES Velleiani.

ante triumphum Tiberii. Ornamenta enim triumphalia cum Tiberii triumpho decernenda pro consummatione evectæ in altissimum paternumque fastigium imaginis habuit, ut puto, Velleius. Cum enim jam consul fuisset ut fuerat pater Silius, hoc tamen deerat ad altissimum paternumque fastigium, ut esset triumphalis, & triumphalem haberet in gentis sue atriis imaginem. Illum certe junxit Sejano Velleius, quem observaverat, in hoc eodem bello, materia adipiscendi triumphalia similiter fuisse defectum. Secunda exercitus pars quæ cum Tiberio erat & Germanico, in Delmatia hiberna habuit, (ubi belli reliquæ profligandæ erant) Tiberio & Germanico ex Italia reversuris opportunissima. Tertia ergo exercitus pars, quæ cum Lepido erat, hiberna habuit in ipsa superioris belli sede Pannonia. Illam proinde solam memorat Velleius, quod sola fuerit relicta ibi ubi paulo antea totus fuerat exercitus. Proinde etiam, ni fallor, quod ibi egerit ipse Velleius. Mansisse certe in illius anni cum Lepido hibernis, exinde suspicamur, quod, cum ad alteram belli Delmatici molem Tiberius animum atque arma conferret, in ea regione adjutorem legatumque ei fuisse fratrem Velleii Magum Celerem Velleius ipse nos doceat. Innuit interea se cum Tiberio non fuisse cum hoc proprium fratri sui invidendumque decus agnoscit. Atqui in Delmatiam concesserat Tiberius fine anni 761. hiberna Magio cum sua legione ibidem assignaturus. Rediit deinde Romam, post Coſ. quidem sequentis anni 762. ordinarios, ut jam ostendimus. Sic tamen, ut matura nihilominus æstiva in Delmatia habuerit, & maturum etiam æstivorum finem. Illius enim æstatis initio Lepidus educ̄to hibernis exercitu ad Tiberium (inquit Velleius¹) imperatorem tendebat. Itaque jam antea

¹ Vell. L. II. c. 115.

aderat

ANNALES Velleiani.

aderat in Dalmatia Tiberius. Addit Velleius illum magna cum clade hostium obſistentium, excisis agris, exultis ædificiis, cæſis viris, lætum victoria prædaque onuslum, ad Cæſarem pervenisse. Nec difficultem Lepidi victoriam fuisse testatur etiam Dio. Inde nullæ ejus res gestæ memorantur conjuncti cum Tiberio. Illa, ut videtur, causa, quod bellum Delmaticum jam antea absolverat Tiberius quam Lepido coniungeretur. Æſtate autem illa maximi belli conſummatos effectus docet Velleius. Nec ultra æstivorum fines receptissimos protractam æftatem innuit. Sic vere fuerit Velleius, qui cum Lepido venerat, belli hujus patrati jam ſpectator, potius quam adjutor. Convenit porro quod ait Velleius Delmatas, non jam ductu ſed manibus atque armis ipſius Cæſaris fuſſe pacatos. Manus Cæſaris & arma opponit ejusdem ductui. Quod nempe ductui Tiberii illæ quoque tribuendæ eſſent victoriæ quas Lepidus non fuis, ſed Cæſaris fuſſet consecutus aūſpicis. Ut ergo Tiberii nullæ erant in rebus à Lepido geſtis, præterquam ductus, operæ; ſic viceversa ſignificat Velleius duci ſuſt Lepido, & tibi adeo ipſi, nullum fuſſe ministerium in bello Delmatico, quod fuis manibus atque armis confecerat jam antea ipſe Tiberius.

§. XXVI. Proximus à Quæſtura in Velleius poſtea ſenatu honor Velleio vel Ædilitas fuerit Tribunus plebi. oportet, vel Tribunatus plebis. Nec enim antea Præturam ambire licuit quam horum magistratuum alterum geſſiffent, ut alibi ostendimus ē Mæcenatis oratione Dioniana. Itaque, cum prætorem ſe poſtea designatum doceat ipſe Velleius, nec legis aliquam indulgentiam confeſſam legamus, quæ rara admodum erat in privatis: facile inde intelligimus vel ædilem illum fuſſe antea, vel certe tribunum. Unius enim ejusdemque anni erat uterque ille magistratus. Sic

¹ Præl. XII. ad Spart. Ad^r. §. 1, 2,

ANNALES Velleiani.

tamen ut nemo unus utrumque gesserit, sed satis esset eorum vel unus ad ambiendam deinde tempore legitimo præturam. Itaque alterum à Velleio nostro gestum fuisse verisimilimum est. Utrum gesserit, id fateor incertum esse. Eò tamen magis propendeo ut tribunus potius fuerit quam ædilis. Decem enim erant tribuni, cum duo fuerint duntaxat ædiles. Nec enim alia quam Curulis Ædilitas locum habere potuit in honoribus senatoriis. Ita paucitas ædilium id fecerit oportet, ut quia rarer, proinde difficilior, fuerit ædilitas. Et quidem tribunum se potius quam ædilem fuisse innuit, ni fallor, ipse Velleius. Jam supra obseruavimus illum, cum partem exercitus ad Tiberium ab urbe perduceret, in eo se non quaestoribus modo senatoriis, sed superioribus in senatu quaestura tribunis, æquatum agnoscisse. Quod tribunos potius plebis quam ædiles hac occasione memorarit, id alio referre non possum quam quod tribunatum ipse potius gesserit postea quam ædilitatem. Jura enim aliqui utriusque cum in unum annum conferrentur, eadem omnia fuisse verisimilimum est. Ut proinde eosdem tam domi quam militiae honores, tam in castris, quam etiam in comitiis, petere illi licuerit qui ædilitate functus fuerat, quam etiam illi qui tribunatu. Sed nemo unus utrumque illum magistratum obiit, ut diximus. Nec opus erat ut alterius, quam quem ipse tempore legitimo obierit, mentionem faceret Velleius. Nec denique obstabat tribunatus ille, etiam in urbe gestus, quo minus continuum novennium in militia Tiberii exegerit. Magis certe erat affinis tribunatus ille plebis tribunatui, unde ortum habuit, militari, quam ædilitas, cuius civile erat munus, nec ullo modo militare.

Et quidem anno ut vide- §. XXVII. Qui tamen ne id quidem
766. verbis apertis significavit, fueritne tribu-
nus

ANNALES Velleiani.

nus plebis, non est proinde quod ab eo annum expectemus quo tribunatum gererit. Is ergo erit a-hunde per ratiocinia explorandus. Itaque in primis certum est, qui questuram obiit anno Varronianus 760. proinde tribunatum ante annum ejusdem epoca 762. ne quidem potuisse capessere. Annus enim ad minimum unus questuræ, quam remisit, provinciali necessarius erat, ut proinde ne tempus quidem suppeteret ante annum illum, quem dixi, per leges annales maturum atque legitimum. Illud præterea certum, qui prætor eodem, quo obiit Augustus, anno designatus est, illum post annum Augusti penultimum, æræ nimirum Varronianæ 766. tribunatu fungi ne quidem potuisse. Ita medio illo spatio inter annum 762. & 766. annus quicquidem erit quo tribunus noster fuerit Velleius. Ego annum nullum aptiorem illo reperio qui fuit bixus intervalli possumus. Jam enim alibi ostendimus, & annum fuisse illum tribunatum, & quidem Romæ annum. Ita nimirum, ut nec alibi obi i potuerit præterquam Romæ; nec pernoctare illi extra urbem licuerit quicunque in illo fuisse magistratu. Nec tamen integrum anno à Tiberio absce posuit qui Tiberio per annos continuos IX. adfuit, vel spectator ejus nimirum vel adjutor, ab anno nimiron, ut probavimus, 757. Ficiunt illa, ut nec in annum aliquem anteriorem conferri tribunatus ille potuerit, nec tamen sit ultra illum differendas.

§. XXVIII. Cum clades illa legionum Varrianarum contingere, tum bellicare, de quo modo egimus, Delmaticum à Tiberio confectum docuit Velleius², & post Velleium aliis³, anno nimiron Varronianus 762. Proximo⁴ anno 763. denso in Germaniam irragisse

Tribunatu
in vi. Dec. X.
755. depofiti-
turus Decem-
trum X. an-
ni 766.

¹ Præl. XII. ad Spart. Adr. §. 6. ² Vell. I. II. c. 117. ³ Suet. Tib. c. 16. Dio L. LVI. an. 762. ⁴ Suet. Tib. c. 18.

ANNALES Velleiani.

docet Suetonius. *Inde post biennium¹ in urbem rediit, eodem teste Suetonio. Tum demum² iampidem debitum, sed continuatione bellorum dilatum, ex Pannoniis Delmatisque triumphum egisse noster itidem docuit Velleius.* His ergo annis annum integrum Romæ noster adesse non potuit, si quidem continuum cum Tiberio egerit novennium.³ Triumphantem Tiberium Velleius ipse cum fratre suo Magio comitatus est, inter præcipuos præcipuisque donis adornatos viros. *Dona intelligit militaria, coronas, hastas, vexilla, armillas, &c.* Dare enim hæc solebant militibus bene meritis Imperatores. *Uique dona illa militibus ornamento erant; sic vice versa triumphum ipsius Imperatoris ornabant donis istiusmodi ornati milites, eo nimis illustriorem futurum quo plura apparerent in pampâ dona, & donis insigniti milites.* Et sane fratrem⁴ suum Magium Celerem adjutorem Tiberii in bello Delmatico celebrat, ut vidimus, ipse Velleius, & Tiberii ipsius patrisque Augulti magnifica de illo testimonia. *Imo honores etiam, quibus triumphans eum Tiberius donaverit, amplissimos.* Nec sua quoque tacuit, qualicuit per modestiam, merita, dum & se quoque militem⁵ profiteretur Tiberii, legatumque pariter atque adjutorem. *Imo militis nomine adjutorisque hoc ipsum, ni fallor, intellexit, quod viatoriam ejus adjuverit, militumque in triumphi apparatu insignium unus fuerit.* Referebantur enim ad invicem, pro illius aevi sermone, militis nomen atque Imperatoris. Ergo Romæ aderat in triumpho Tiberii, non Tiberius duntaxat ipse, verum etiam Velleius, anno nimis Varroniano 765. Cum enim decerneretur triumphus Imperatori, id quoque decerni solebat ut deportaretur bene meritus in patriam exercitum.

¹ Suet. Tib. c. 20. ² Vell. L. II. c. 121. ³ Vell. ibid. ⁴ Vell. L. II. c. 115. ⁵ Vell. L. II. c. 104.

ANNALES Velleiani.

citus. *Tam scilicet ut telles adessent rerum gestarum, quam etiam ut triumphum ornarent imperatoris tot militum etiam privatorum decora.* Atqui nulli adbuc Velleii, in hoc triumpho, memorantur honores alii quam militares. Et tamen Senatoriis etiam honoribus egregia in militia facinora munera-ri solitos principes multis ostendere possem, si opus esset, exemplis. Sed nihil attinebant ad triumphi pompa honores militum senatorii, ut proinde essent à Velleio, hoc in loco, memorandi. Nec aderat fortasse comitiorum tempus quo designandi erant ad futuri anni magistratus à populo, etiam principis (qui appellabantur) candidati, cum triumpharet Tiberius. Sic potuit Velleius inire tribunatum die tribunatus ineundi legitimo¹ Decembr. X. anni, quo triumphavit Tiberius, Varroniani 765. depositurus sequentis Decembribus die itidem X. anni Varronia-ni 766. Idem si Decembri anni 766. tribunatum iniisset eundem Decembri anni 767. depositurus, nec potuit, nondum elapsò tribunatu, ab Augusto ad præ- turam designari, nec præturam ipsam anno 768. ge- vere, proximo nimis anno ab elapsò tribunatu. Convenit præterea militia Velleii sub Tiberio no- vennis. Cœpit enim annus 9. hoc ipso anno 765. post Jun. XXVII. natalem adoptionis Tiberii ab Augu- sto, & tamen ante comitia mense Augusto, aut paulo forte serius, habenda. Nec aberat etiam anno 766. Roma Tiberius. Potuitque adeo Velleius magistra- tum illum tum quoque tenere, idque Romæ, & per annum illum fere universum, nec interim à Tibe- rii satellitio discedere. Nulla enim erant hoc anno molesta bella que obstante quo minus Romæ ver- saretur etiam ipse Tiberius.

§. XXIX. A prætura quam tenuit an- Librum,
no, pro rationibus nostris, 768. alium Vel- quem ha-
bemus cur

¹ Vid. Præl. XII. ad Spart. Adr. §. 7.

ANNALES Velleiani.

anno 783. Ienit bonorum nullum legimus, ne quidem
scriptis provinciana praetorianam, nequam consulatum.
Vell.

Sed ne quidem aliud ullum vitae negotium. Studis ille, an delens Tiberii vitiisque Capre-
nibus annos secutos impenderit, hodie non constat.
Iieri potest ut utriusque Frat Neroni socius in de-
liciis Petronius, scripter etiam ipse elegantissimus.
Non certe Velleio dissimilis simile Sennii Saturnini in-
genium, quem ait, ubi negotia fecissent locum otio,
liberaliter lauteque eo abutim; ita tamen ut eum
splendidum ac hilarem potius, quam luxuriosum
aut desidem diceres. Nec ullum memorat scriptum
suum antea editum, in otio illo elucubratum. Inge-
nii sui has primitias, in gratiam Vimicci consulis
emisit ipso ejus contulatu, annoque adeo Varronia-
no 783. Mos enim erat illis temporibus precipua
quaque amicorum patronorumque gaudia muneri-
bus offerendis gratulari. Que autem alii donis, ea
scriptis celebrabant Poete atque Oratores. Hinc illa
de genethliacis epithalamisque Dionyiii Halicarnas-
fæi ahorumque Sophistarum precepta. Hinc & scri-
pta utroque sermonis genere, tam metri quam etiam
soluti. Precipue vero mos ille receptus est in cele-
brandis consulatibus. Consulatum suum Cicero tam
Græce quam Latine, tam carmine quam oratione
etiam prolaica, curavit posteris commendandum.
Idque eximissimis precibus arget contenditque epi-
stolis ad Lucretium celeberrimum sui temporis His-
toricum. Sic consulatus Domitiani celebrant Statius
atque Martialis. Sic etiam Honorii Claudianus.
Sic etiam Stilichonis privati hominis idem Claudia-
nus. Illud etiam artifician receptum quo insigni-
ores facerent amicorum patronumque consulatus,
si pro epochis illos historicis haberent, seu nimirum
historias suas ab illo arcillerent, sive ad illum us-

ANNALES Velleiani.

que deducerent. *Divorum fratrum Marci nimirum Antonini, atque Lucii consulatum multis historicis exordium historiarum fuisse observavit auctor vita quam vulgo Capitolino tribuunt, nos Spartiano asservimus.* Frequentiora tamen exempla sunt eorum qui historiarum fines in illis ponerent consulatibus quorum memoriam apud posteros celebrem esse vellet. Sic historiam suam ad XVII. Theodosii consulatum deducit Sozomenus. Sic Stilichonis confulatu suam claudit historiam Sulpicius Severus. Sic Constantii & Juliani consulatu suam Aurelius Victor editus à Schotto. Sic Dio suam consulatu suo quem cum Alexandro gesxit Imperatore. Sic alii multi plane pro exemplo Velleii nostri Vnicii sui consulatu historiam suam terminant. Hinc ¹ modus ille scripturæ à Velleio sibi prescriptus, brevis nimirum & summarius. Hinc ² notitia illa in artum contracta in utraque hujus operis parte observata. Hinc ³ formam illam operis propositi agnoscit in præcipiti sitam festinatione, quæ se rotæ proprie gurgitis ac verticis modo nulquam pateretur confitere, pene magis necessaria prætereundo quam supervacua amplectendo. Alibi opus illud suum non iustum, ⁴ sed recisum fuisse testatur. Alibi se memoria professionis, ⁵ ne in infinitum evagaretur, reprimit. Alibi ⁶ promissæ brevitatis fidem agnoscit, & trancursum hunc, qua nempe iusto operi opponebatur, appellat. Iustum nimirum ille rerum carundem historiam sepe pollicetur: sua nimirum iusta ⁷ volumina: iustum ⁸ opus. Haec tamen ille per otium. Nam properandum erat ne antea consulatus exiret quo historia erat ipsa terminanda. Et quidem servant breviorum plerunque formam historiæ decorandis consulatibus conscriptæ. Tale illud erat

¹ Vell. L. II. c. 52. ² Vell. L. I. c. 14. ³ Vell. L. I. c. 16. L. II. c. 96. ⁴ Vell. L. II. c. 89. ⁵ Vell. L. II. c. 89. 96. ⁶ Vell. L. II. c. 55. 99. ⁷ Vell. L. II. c. 48. 114. 115. ⁸ Vell. L. II. c. 99. 105.

Sulpicii

ANNALES Velleiani.

Sulpicii Sevcri, tale Q. Julii Hilarionis, tale Aurelii Victoris Schottiani. Ita cœperit hanc historiam Velleius post medium anni 782. quo designatus est ad sequentis anni consulatum Vinicius. Et finem impôsuerit antequam fasces deponerent anni 783. consules ordinarii. Altera sera fuisse consulatus jam ad exitum perducti gratulatio. Id ne contingere, placuit Velleio ratio illa scribendi properata atque compendiaria.

Mors Velleii §. XXX. Sic annum Velleii natalem anno 784. dedimus. Nescio an emortualem etiam designare possimus. Conabimur tamen. Fateor esse hoc sine testibus difficultimum. Id quoque fateor, deesse nobis, qui in re historica essent audiendi, testes. Mortem suam consignare ipse non potuit. Nec suppetunt alii post illum qui consignarint. Veterum nemo est, excepto Prisciano, qui vel mentionem Velleii nostri fecerit. Sed nec ille quicquam prodidit quo historia ejus locupletanda sit. Nihil ergo restat, unde mortis tempus elicere possimus, præter ratiocinia. Et tamen valde mibi verisimile videvi fateor, inter illos quibus Sejani amicitia nocuit, nostrum quoque periisse Velleium. Satis ipse testatum fecit in hoc ipso libro Velleius quo fuerit animo in Sejanum. Nec opus erat ad eum convincendum alio testimonio, cum palam extaret, scriptisque consignatum esset, amicitiae illius, tam recenti memoria monumentum. Id quoque certum est, manifestissimisque tam Dionis quam Taciti testimoniis exploratum, satis fuisse ad pœnam ipsam illam Sejani amicitiam. Eodem spectabat, suspectumque Velleium merito fortasse faciebat, quod non oblatis, sed quæsitis, uteretur Sejani laudandi occasionibus, etiam nullo suppetente laudis argumento. Ait Sejanus in Germania, Illyricoque, & mox in Africa, non quidem merito, sed materia tamen adipisciendi

ANNALES Velleiani.

triumphalia fuisse defectum. *Ubi deerat laudando-
rum facinorum vel materia, que, quæso, esse potuit
laudis solida ratio? Quis hoc in loco non agnoscat in-
dolem laudandi Sejani avidam, & quibusvis laudis
arripiendis vel prætextibus intentam? Nec illud mo-
do. Scripsit nostra illa Velleius tempore etiam su-
specto. Certe post mortem Livie cuius ipse me-
minit, quam anni superioris 782. initio assignat*
¹ Tacitus. *Inde enim, ut ex utroque constat, tam
Tacito quam Diove, consilia inivit de imperio occu-
pando Sejanus. Tandem exercefactus Tiberius
machinatur & ipse de eo opprimendo. Primo ta-
men consulem, secum in annum, quo periiit, sequen-
tem destinat, eurarumque suarum participem nomi-
nat. Ita Dio. Fecerat autem hæc antea Tiberius
quam scriberet Velleius. Hinc ille Tiberium defen-
dit² exemplis eminentium virorum, qui magnis ad-
jutoribus ad gubernandam fortunam suam fuissent
usi, Scipionum præcipue (Africanorum scilicet) qui
duos Lælios per omnia sibi æquaverant. Plane hæc
apparet, quod post epistolam illam Tiberii observa-
vit Dio, omnes deinde Tiberio Sejanum, non iam
in consulatu tantummodo, sed in summa rerum ad-
ministranda pro collega habuisse. Addit Velleius
exemplum Augusti qui primo M. Agrippam, tunc
deinde Statilium Taurum similiter adscriverit. Quibus
(inquit) novitas familie haud obstitut, quo mintis
ad multiplices consulatus triumphosque, & complura
eniterentur sacerdotia. Hinc sane constat jam etiam
novitatem Sejano, à libere sentientibus, cum scriberet
Velleius, objectam. Que certe objici antea vix
potuit quam progressus magnos fecisset, & in con-
juratione Sejanus, & in eo vicissim reprimendo Ti-
berius. Adhuc tamen illum³ juvandis principis one-
ribus prolatum afferit Velleius. Imo singularem*

¹ Tacit. Ann. V. 1. ² Vell. L. II. c. 127. ³ Vell. L. II. c. 128.

(¹ inquit)

ANNALES Velleiani.

(¹ inquit) principalium onerum adjutorem in omnia
habuit atque habet. Cum ait, habuit atque habet,
non certe nuper illum pro Tiberii adjutore habitum
apparet. Itaque post vonatus Tiberii contrarios, fa-
vebat tamen aliquantisper Sejano Velleius, & pro
more suo & ingenio, adulabatur. Quis itaque mi-
retur si hoc aegre tulerit Tiberius? si flevendi an-
sam inde acceperit princeps ultra modum suspicax,
& natura sua fævillimus? Certe nostrum inde Vel-
leium nullæ deinceps memorari historie, cum tamen
fuerit, quo ampliores obiisset honores, quo magis et
iam per scripta inclaruisset, eo potiori jure memo-
randus. Sed nec ullum supereft scripti illius ac-
curatoris, quod illum toties promisso vidimus, ve-
stigium. Nisi forte genuinum existimemus frag-
mentum illud Lazii, quod eruditis suspectum est.
Illud vero mirum, cur Livium de bello Germanico
continuaret Aufidius Ballus, si medius fuisset bellī
Germanici post Livium Velleius, scriptor utrobū at-
que elegantissimus. Est autem hac historia Sejani
tam in Tacito quam etiam in Dione mutilatissima.
Proinde mirandum non est si nullus ibi compareat
Velleius, cum & alia quoque utrobique nomina per-
ierint eorum qui tamen cum Sejano ceciderint. Sic
vivere desierit Velleius anno urbis Varronianæ 784.
Chrilti, pro aera recepta 31. ætatis sue, vel 49. ad
finem exente, vel 50. fortasse coepit. Certe post
Sejanum ipsum, qui tamen periit postquam consula-
tum suum ordinarium exuisit. Docet enim Dio poe-
nitentia corruptum fuisse Sejanum quod non in con-
sulatu suo aliquid conatus esset. Et Trionem certe
atque Regulum Coſ. habent, cum cædes fierent, uter-
que, tam Dio, quam etiam Tacitus. Qui tamen
consules suffecti proximi fuisse videntur post ordi-
narios.

¹ Vell. L. II. c. 127.

VITÆ VELLEIANÆ,

Rerumque ad illam spectantium

SYNOPSIS Chronologica.

Decii Magii insignis in *Romanos fides*, cum *Capua proderetur Hannibali*. Is *Minatii Magii* avus erat, *Velleii*, ex paternâ, ut videtur, stirpe, tritavus. §. 7. *Capuanus*. ib. Hinc *patria Velleii*, pro stirpe *Magia Capua*.

Minatius Magius Asculanensis Decii Magiin epis, *Velleii* atavus, *viritim Civitate Romana donatus*, & *duo ejus filii Praetores creati*, cum *Praetores seni* duntaxat crearentur. §. 7. Sic *patria Velleii Asculum*.

Capito Velleii patruus, vir *Ordinis Senatorii*, *Agrippæ subscriptis in C. Cassium*. §. 7. Certe post legem *Pediam*, quâ *damnatus est Cassius*, à *Pedie Consule Augusti* collega, mense *Sextili latam*.

Avus Velleii C. Velleius Neapoli se *gladio transfigit*, cum *patrem Tiberii Imperatoris Tiberium Claudium Neronem fugientem comitari non posset*, *gravis jam æstate & corpore*. Post *Bellum Perusinum*, & tamen ante *ludos Apollinares*. §. 7. Hinc *Patria Velleii*, pro stirpe *Velleia Neapolis*.

NATUS VELLEIUS S. §. 8. *Medio certè tempore inter ann. Urb. Varro*. 725. quo cœpit *Historiam Livius*, & ann. 745. quo *ultimam ei manum imposuit*. Certe ante Sept. 22. quo moritus est *Virgilius*. §. 8.

Togam induit Velleius virilem. Inde *tirociniū ejus in Militia Equestrī*, cuius decem numeranda *stipendia*. §. 5. 6. *Primus hujus Militiae gradus* hoc anno à *Velleio susceptus erat Praefectura cohortis*. §. 9.

Ad secundum Equestris Militiae gradum, post *Pubertatem plenam*, ascendit *Velleius Tribunatum* scilicet *Sub patruo Vinicī*, ad quem scribit, *Consulis M. Vinicio*. §. 10. *Summis*, cum *Tribu-*

Aeneas Urb. Varro.

Vit. Vell. ann.

Ær. Cœrit.

538.

671.

711.

714.

735.

749.

¹⁴₁₅

752.

¹⁷₁₈

SYNOPSIS Chronologica.

- natu, etiam *laticlavum*. §. 11. *Tribunatus* ille
 prior *Beneficiarius* erat. §. 15.
 18 753. Adelph *Velleius* cum *Caius Cæsar* cum Rege
Partiorum in *Euphratis* ripa congrederetur Sub
P. Silio. Stipendiorum suorum initis. §. 6. 9. 10.
 1. 19 754. Incipit Bellum *Germanicum* sub avo *Vinicii*
 [*Præfecti*, ut videtur, hoc tempore *Germaniæ*]
 triennio ante Expeditionem *Tiberii*, cui *Velleius*
 interfuit, *Germanicam. Vell. L. II. c. 104.* Ad tertium
 Militiæ Equestris gradum evectus *Velleius*,
Tribunatum scilicet *Castrorum*. §. 13.
 4. 22 757. *Tiberius* ab *Augusto* adoptatus *Jun. XXVII.*
Mox illum fecutus in *Germaniam* *Velleius* conti-
 nuo *novennio* illi aderat. §. 1. 15. *Præfectorus Ger-
 maniæ Sentius Saturninus*, legatus *Augusti.*
Vell. I. II. c. 105. Bis enim ab eo cum *Tiberio*
Germani Pacem petere coacti sunt. *Dio L. LV*
Hujus nimirum anni *Aestivis & sequentis. Quar-*
tus inde incipit *Velleio* *Militiæ gradus* (qui idem
 tertius est, si *Tribunatum* *duplicem* pro gradu uni-
 co habeamus) *Alæ* nimirum *Equestris Præfe-
 tura.* §. 15.
 5. 23 758. Acta hujus anni. §. 2. Adhuc *Præfectorus Ger-
 maniæ Saturninus*, coactique ab eo *Germani* ad
Pacem *secundam.*
 6. 24 759. Desunt in *Velleio* Acta hujus anni omnia. Ad-
 huc *Præfectorus Germaniæ Saturninus*. Tertius
 hic annus Belli *Germanici*, quo seorsim actum
 cum *Maroboduo*. Deficiunt *Delmatæ & Panno-
 nii*, sub *Præfecto Illyrici Valerio Messallino*. Le-
 gionem ea occasione *nuper conscriptam* ad *Tibe-
 rium* dicit *Velleius* jam *Quæstor designatus*. A-
 grippa *Postumus* *abdicator*. §. 1. 3. 4. *Legatus*
Velleius *præfector* hujus anni *bibernis*. §. 16. 18.
 Primus ann. Ecclii *Marcomannici*, non *Delmatici*.
 §. 17.
 7. 25 760. *Tiberio* de *mora* suspe^cto mititur, socius Belli
 cum eo gerendi, *Germanicus*. §. 4. Primus annus
 triennii, quo *Illyricum* debellavit *Tiberius*. §. 19.
Velleius anni initio *Rome* ad *Quæsturam* incun-
 dam, fine erat in *Pannoniâ* cum *Tiberio*, remisso
 nempe anno *Quæsture Provincialis*. Post
 tempus

SYNOPSIS Chronologica.

tempus nimirum sortitionis. §. 18. Ex Quæstura eam Expeditionem suscepit Germanicus, sub quo meruit Velleius, Tiberii non jam *adjutor*, sed *spectator* tantummodo. §. 19. Cum Tiberio frater Velleii *Magius Celer*. ib. Desunt in Velleio anni hujus *Acta* pleraque. Hujus anni *hiems* illa erat, cuius meminit Velleius L. II. c. 11. ab ea hieme alia cuius meminerat c. 113. §. 23.

Annus Belli *Pannonicus* secundus, quo Bellum illud confecit Tiberius. §. 23. Hujus anni *bibernis* præfectus *M. Lepidus*. §. 24. 25.

Annus Belli *Illyricani* tertius, quo, post *Pannonicum*, *Delmaticum* Bellum aggressus est, absolvitque Tiberius. §. 23. Et quidem *maturis*, nec admodum affectis, *Aëstivis*. §. 26. Hoc eodem anno cœsæ sunt *Vari Legiones*. §. 28.

Proximo anno à clade *Vari* novam rursus impressionem in *Germaniam* fecit Tiberius. §. 28.

Secundus annus *biennii Suetoniani*. Secunda nimirum novi hujus Belli *Germanici* *Aëstiva militaria*. Nempe ad *Autumnum*, teste *Dione*. Postea *Romam* rediisse testatur *Dio* tam *Tiberium* quam *Germanicum*. Ita nimirum tempestivè ut sequentis anni *Consulatum*, quem gessit *toto* (inquit *Dio*) *anno*, *Rome* inierit *Germanicus*. §. 28.

Triumphat Tiberius, sequunturque illum triumphantem *donis* *militaribus* insigniti tam *Velleius*, quam frater *Velleii Magius Celer*. §. 28. Exit hoc anno *continuum* illud, quod in *Tiberii* fatelitio egit *Velleius*, *novennium*. §. 1. 28. tantummodo *cœptum*. Hujus anni *Dec. X. Tribunatum Plebis* initivit *Velleius*. §. 28. Hujus victorie nomine *Tiberius I M P. VII.* quem titulum cum T. P. XIII. committunt *Numi*. Ea autem *Tribunitia Potesṭas Junii* ad minimum die *XXVII. cœpit* anni 764. desitque eodem ejusdem mensis die anni 765. Tunc ergo Bellum absolverat unde titulum illum *Imperatorium* reportavit. Sed *Tribunitia* illa *Potesṭate* ad exitum vergente. *Unicum* enim refert Cl. *Mediobarbus* numum qui *Tribunitiam* illam *Potesṭatem* cum titulo illo *Imperatorio* commiserit. *Quadrigas* autem *triumphales*,

SYNOPSIS Chronologica.

phales, quæ huc referri possint, in unico obser-
avit idem vir Cl. numo *Arschotano*, in quo
cum prædicto titulo *Imperatorio VII. & Tribu-*
nitia Potestate XIII. committuntur. Inde disci-
mus *affectam* illam fuisse *Tribunitiam Potesta-*
tem cum *triumpharet Tiberius*. Sic ante *Jun.*
XXVII. IMP. VII. *acclamatus* fuerit ab exer-
citu *Tiberius*. Sic tamen ut *Romam* vix redie-
rit *triumpharitque*, nisi anno illo, quem dixi,
765. exeunte. Vix sane est quin eodem refera-
mus titulum *Augusti Imperatorium XX.* qui ta-
men cum *Potestate Tribunitia* ejus *XXXIV.*
committitur, quæ etiam ipsa anno *765.* desierit.
Addi illa possunt illis quæ supra diximus ad de-
signandum *novennis Velleii* sub *Tiberio militie*
fuem.

<i>13.</i>	<i>31</i>	<i>766.</i>	Hoc anno <i>Tribunatum Plebis</i> gessit <i>Velleius</i>
usque ad <i>Dec. X. §. 26. 27. 28.</i>
<i>14.</i>	<i>32</i>	<i>767.</i>	<i>Velleius Prætor designatus</i> , cum fratre <i>Magio Celere</i> , ab <i>Augusto commendatus, & Tiberio.</i>
<i>Vell. II. 114.</i> Nondum scil. <i>Comitia Præatoria</i> ,
cum moreretur <i>Augustus, August. XIX.</i> Imo
<i>tum primum Comitia Tribuum nulla</i> , jure eo-
rum ad <i>Patres translato. Tacit. Ann. I. 15.</i> Im-
perante scilicet <i>Tiberio.</i>
<i>15.</i>	<i>33</i>	<i>768.</i>	<i>Velleius</i> cum fratre <i>Prætores</i> , tam <i>Augusti</i>
quam etiam <i>Tiberii Candidati. §. 29.</i>
<i>30.</i>	<i>48</i>	<i>783.</i>	Scribit <i>Velleius</i> suam hanc <i>Historiam compen-</i>
<i>dariam</i> in gratiam <i>Consulatus Vinicii. §. 29.</i>
<i>31.</i>	<i>49</i>	<i>784.</i>	<i>Cæsus Velleius</i> , ut videtur, propter amicitiam
<i>Sejani</i> , post <i>Coss. Ordinarios. §. 30.</i>

*Editiones præcipuae, quibus in hac
nostrâ usi sumus.*

BE ATI RHENANI ad fidem Codicis Morba-
censis excusa Basileæ, anno 1520. quam designa-
mus per *Rben.* è *MS.* Hujus Editionis lectio-
nes, ut & ipsius Codicis cum ea collati, alias
haud paucas ab Alberto Burerio collectas, & per
Bur. è *MS.* designatas, quoties à Textu nostro
discrepant, characteribus majusculis expressimus.
Accedunt Rhenani Scholia, & Burerii Conje-
cturæ.

FROBENII. impressa Basileæ, 1546. notata per
Frob.

ALDI MANUTII.
MARNEFFII.
ANT. BONHOMMÆI.
SEB. GRYPHII.
HEN. STEPHANI.
JAC. SCKEGKII.
JUSTI LIPSII.
JANI GRUTERI.
ANDR. WICELII.
GER. VOSSII. G. F.
AUSONII POPMÆ.
HEN. BOECLERI
ANT. THYSII.
NIC. HEINSII.

Nomina

Nomina Auditorum, quorum circa Textum Velleianum conjecturæ (ex Notis in Velleium conscriptis, vel aliunde excerptæ) in hâc Editione repræsentantur.

Acidalius.	Manutius Ald.
Boelerus.	— Paul.
Bongarsius.	Perizzonius.
Boxhornius.	Pighius.
Bucretius.	Pithœus.
Clockius.	Pontanus.
Cluverius.	Popma.
Cujacius.	Puteanus.
Delbenius.	Raphelingius.
Fabricius.	Robortellus.
Freinshemius.	Rubenius.
Grævius.	Rupertus.
Gronovius.	Rutgerius.
Gruterus.	Schegkius.
Heinsius.	Sigoniuss.
Junius.	Silburgius.
Leopardus.	Titius.
Liplius.	Torrentius.
Loënsis.	Ursinus.
	Vossius.

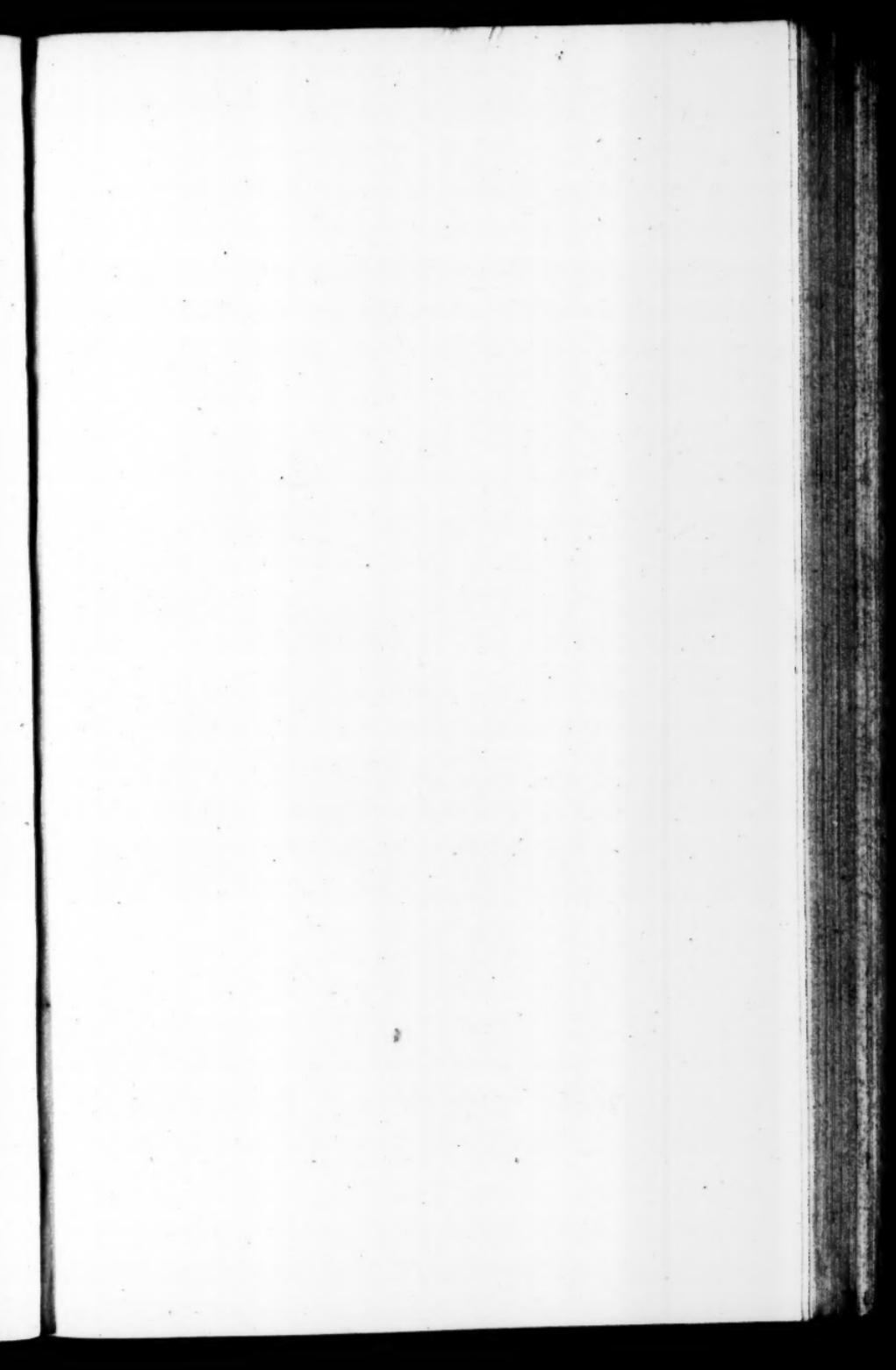
Errata, qua Operarum incuria irrepererunt, sic emendentur.

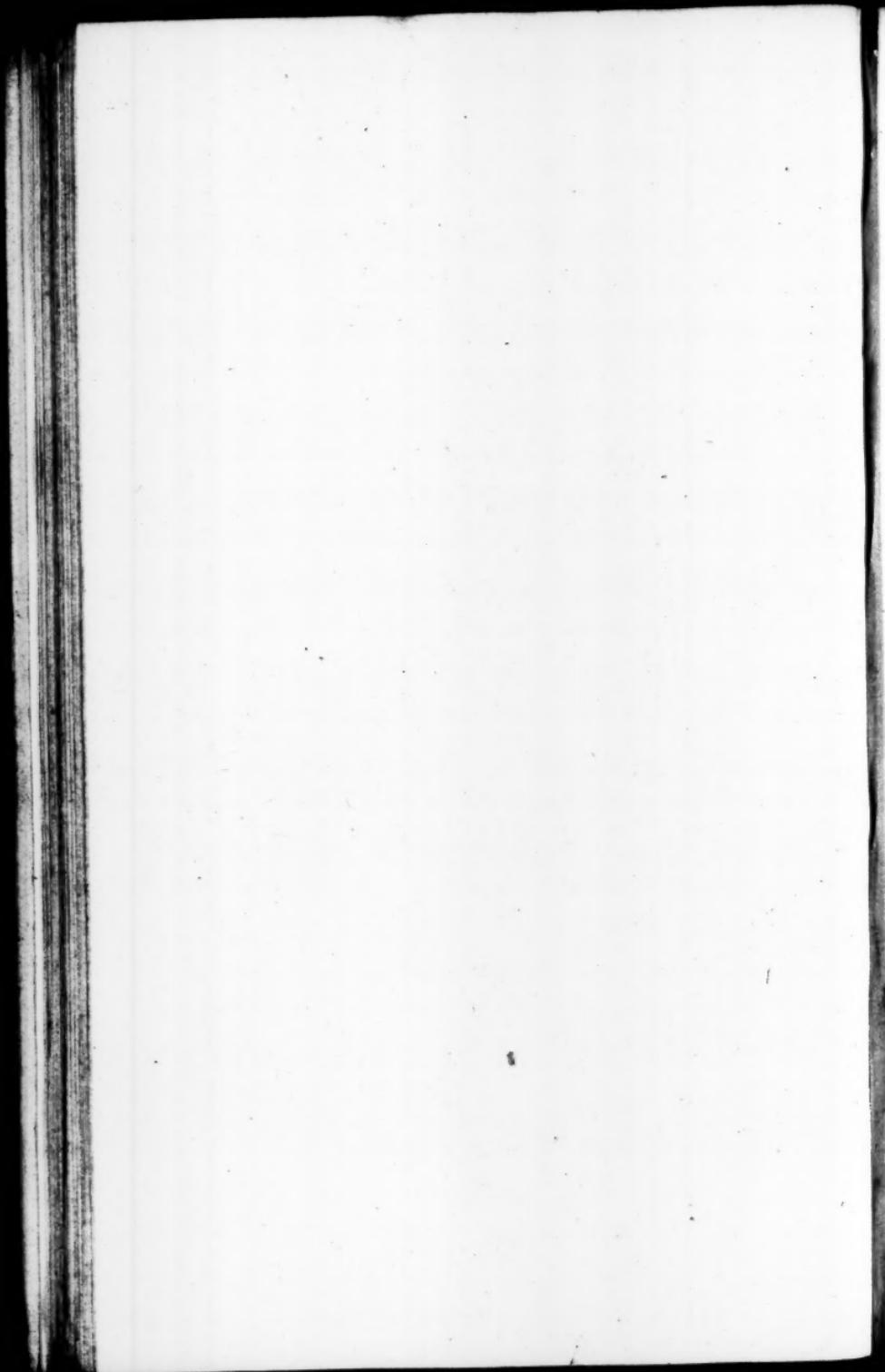
Pag. Verf. In Textu.

13. 17. *pro Ante*, *t. Cap. XIII.*
Ante.
68. 12. *pro Gallis*, *t. Galliis.*
75. 18. *pro difficultate*, *t. difficultate.*

Pag. Verf. In Var. Lect.

6. 8. *pro Dolbenii*, *t. Delbenii.*
17. 15. *pro animalia*, *t. animalia.*
38. 10. *dele sunt post manus.*
122. 8. *pro nobilem*, *t. mobi-*
lem.

¹ C. VELLEII PATERCULI
HISTORIÆ
ROMANÆ
AD
M. VINICIUM Cos.
² LIBER I.

CAP. I. *** tempestate distractus à duce suo Nestore, Metapontum condidit. Teucer, non receptus à patre Telamone, ob³ segnitiam non vindicatae fratris injuriæ, Cyprum adpulsus,⁴ cognominem patriæ suæ Salamina constituit. Pyrrhus, Achillis filius, Epirum occupavit. ⁵ Phidippus Ephoram in Thesprotia. at rex regum Agamemnon, tempestate in Cretam insulam rejectus, tres ibi urbes⁶ statuit, duas à patriæ nomine, unam à victoriæ memoria, Mycenæ,⁷ Tegeam, Pergamum. idem mox, scelere patruelis fratris Ægisthi, hereditarium excentris in eum odium, & facinore uxoris oppressus occiditur. regni potitur Ægisthus per annos VII. hunc Orestes, matremque,⁸ socia consiliorum omnium sorore Electra, viri-

A lis

¹ P. Scheg. Acid. M. Voss. ² PRIUS VOLUMEN Rhen. è MS. ³ Segnitiem Alii. ⁴ Sic Gryph. Scheg. Lipf. COGNOMINE Rhen. è MS. Ald. ⁵ Sic Ald. ex Homero. PHILIPPUS Rhen. è MS. ⁶ Statuit à patriæ nomine unam, à victoriæ memoria, &c. Ald. ⁷ TEGEAM Rhen. è MS. ⁸ Cum socia Scholion Rhenani. Ald. Conscia Lipf.

2 C. VELLEII PATERCULI

lis animi femina, obtruncat. factum ejus à Diis comprobatum spatio vitæ & felicitate imperii apparuit: quippe vixit annis xc. regnavit LXX. qui se etiam à Pyrrho, Achillis filio,¹ virtute vindicavit. nam, quod² pæctæ ejus, Menelai atque Helenæ filiæ Hermiones nuptias occupaverat, Delphis eum interfecit. Per hæc tempora Lydus & Tyrrhenus fratres cum regnarent in Lydia, sterilitate frugum compulsi, fortiti sunt, uter cum parte multitudinis patria decederet. fors Tyrrhenum contigit. pervectus in Italiam, & loco & incolis & mari nobile ac perpetuum à se nomen dedit. Post Orestis interitum, filii ejus³ Pentheilus & Tisamenus regnavere triennio.

C A P. II. Tum, fere anno octogesimo post Trojam captam, centesimo & vicesimo quam Hercules ad Deos excellerat, Pelopis progenies, quæ omni hoc tempore, pulsis Heraclidis, Peloponnesi imperium obtinuerat, ab Herculis progenie expellitur. duces recuperandi imperii fuere,⁴ Temenus, Cresphontes, Aristodemus; quorum⁵ abavus fuerat. Eodem⁶ fere tempore Athenæ sub regibus esse desierunt: quarum ultimus rex fuit Codrus, Melanthi filius, vir non prætereundus. quippe, cum Lacedæmonii gravi bello Atticos premerent, respondissetque Pythius, quorum dux ab hoste esset occisus, eos futuros superiores; deposita veste regia, pastoralem cultum induit, immixtusque castris hostium⁷ de industria, imprudenter, rixam ciens, interempsus est. Codrum cum morte æterna gloria, Athenienses secuta victoria est.

quis

¹ Vocem pari excidisse suspicatur Heinr. ² Paæctæ ei Ald. Paæcta ejus Bonhom. Paæctæ jus Scheg. Paæcta sibi malit Heinr. ³ Sic Ursin. ex Strabone & Pausania. PENTHELIUS Rhen. e MS. Ald. ⁴ Ita Putean. ex Strabone. TEMENUS Rhen. e MS. Timenus Urs. ⁵ Ita Popl. Voss. Heinr. ATAVUS Rhen. e MS. Ald. Lips. ⁶ Ita Bur. e MS. FERME Rhen. e MS. ⁷ Sic Urs. Lips. De industria, imprudenter RIXANINCIES interempsus est Rhen. e MS. Rixam injiciens Sciolion Rhen. RIXAM. NCIES Bur. e MS. Rixam ciens Bur. conjectura. Immixtusque castris hostium, de industria rixam ciens, imprudenter interempsus est Aciad.

quis eum non miretur, qui his artibus mortem quæserit, quibus ab ignavis vita quæri solet? Hujus filius Medon primus Archon Athenis fuit. ab hoc posteri apud Atticos dicti Medontidæ. sed ¹ ii, insequentesque Archontes, usque ad Charopem, dum viverent, eum honorem usurpabant. Peloponnesii, digredientes finibus Atticis, Megaram medium Corintho Athenisque urbem condidere. Ea tempestate & Tyria clas-sis, plurimum pollens mari, in ultimo Hispaniæ tra-ctu, in extremo nostri orbis termino ² insulam circumfusam Oceano, per exiguo à continenti divisam freto, ³ Gades condidit. ab iisdem post paucos annos in Africa Utica condita est. Exclusi ab Heraclidis Orestis liberi, jaetatique cum variis casibus, tum saevitia maris, quinto decimo anno sedem cepere ⁴ circa Lesbum insulam.

CAP. III. Tum Græcia maximis concussa est motibus: Achæi ex Laconica pulsi, eas occupavere sedes, quas nunc obtinent: Pelaſgi Athenas commogravere: acerque belli juvenis, nomine Thessalus, natione Thesprotius, cum magna civium manu, eam regionem armis occupavit, quæ nunc ab ejus nomine Thessalia appellatur, ante Myrmidonum vocitata civitas. Quo nomine mirari ⁵ convenit eos, qui Iliaca componentes tempora, de ea regione, ut Thessalia commemorant: quod cum alii faciant, Tragici frequentissime ⁶ faciunt. quibus minime id concedendum est nihil enim ex persona poëtæ, sed omnia sub eorum, qui illo tempore vixerant, dixerunt. quod si quis à Thessalo, Herculis filio, ⁷ eos appellatos Thessalos dicet: reddenda erit ei ratio, cur num-

A 2 quam

¹ HII Rhen. è M.S. ² Insulâ circumfusâ oceano, per exiguo à continenti divisâ freto Lips. ³ GADEIS Rhen. è M.S. ⁴ Lesbum insulam circaque Heinr. ⁵ Subvenit malit Acidal. ⁶ Faciunt et adendunt censent Grut. & Lys. Quod cum alii, tum Tragici frequentissimè faciunt Heinr. ⁷ Eos & Thessalos à Librario esse existimat Grut. ut & paulo infra, continentem.

4 C. VELLEII PATERCULI

quam ante hunc in sequentem Theſſalum, ea gens id nominis usurpaverit. Paullo ante ¹ Aletes, ² sextus ab Hercule, Hippotis filius, Corinthum, quæ antea fuerat Ephyre, clauſtra Peloponnesi ³ continentem, in Iſthmo condidit. Neque eſt, quod miremur ab Homero nominari Corinthum. nam ex persona poëta & hanc urbem, & quasdam Ionum colonias iis nominibus appellat, quibus vocabantur ætate ejus, multo post Ilium captum conditæ.

CAP. IV. Athenienses in Eubœa ⁴ Chalcida & Erethriam colonis occupavere; Lacedæmonii ⁵ in Asia Magnesiam. Nec multo post Chalcidenses, orti, ⁶ ut prædiximus, Atticis Hippocle & Megathene ducibus, Cumas in Italia condiderunt. hujus classis curſum eſſe directum alii columbae ⁷ antecedentis volatu ferunt, alii nocturno æris ſono, qualis Cerealibus ſacris cieri folet. Pars horum civium magnō post intervallo Neapolim condidit. utriusque urbis eximia ſemper in Romanos fides facit eas nobilitate atque amoenitate ſua dignissimas. fed aliis diligenter ritus patrii mansit cultodia: Cumanos Oſca mutavit vicinia. Vires autem veteres earum urbiū hodieque magnitudo oſtentat mœnium. Subſequenti tempore magna viſ ⁸ Græcæ juventutis, abundantia virium ſedes quaeritans, in Asiam ſe effudit. nam & Iones, duce Ione profecti Athenis, nobiliffimam partem regionis maritimæ occupavere, quæ hodieque appellatur Ionia; urbesque constitueret, Ephelum, Miletum, Colophona, Prienen, Lebedum,

¹ Myun-

¹ Haletes Ald. male; Grace enim ſine aspiratione. ² Quintus ab Hercule malint Lips. & Voff. ³ Continente (vel continent) in Iſthmo, condidit Heinf. ⁴ Sic plurimi libri. CHALCIDA ERETHRIA Rhen. ē MS. Chalcidem & Erethriam Urf. Chalcida, Erethriam Voff. Heinf. ⁵ In ASIAM, AC NESIAM Rhen. ē MS. Ac Maſiam Scholion Rhen. ⁶ Illud ut prædiximus, quod odioſe infra paſsim occurrit, pro futiliſimo Librariis gloſemate habet post Lipſium Heinf. ⁷ Anteducentis Acid. ⁸ Ita Bur. & MS. GRÆCIA Rhen. ē MS. Scheg. Acid.

¹ Myun-

¹ Myuntem, Erythram, Clazomenas, Phoceaem; multasque in Aegaeo atque Icario occupavere insulas, Samum, Chium, Andrum, Tenum, ² Parum, Delum, aliasque ignobiles. Et mox Aeolii, eadem profecti Græcia, longissimisque acti erroribus non minus illustres obtinuerunt locos; clarasque urbes condiderunt, Smyrnam, Cymen, Larissam, Myrinam, Mitylenemque, & alias ³ urbes, quæ sunt in Lesbo insula.

CAP. V. Clarissimum deinde Homeri inluxit ingenium, sine exemplo maximum: qui magnitudine ⁴ operis, & fulgore carminum solus appellari Poëta meruit. in quo hoc maximum est, quod neque ante ⁵ illum, quem ille imitaretur, neque post illum, qui eum imitari posset, inventus est. neque quemquam alium, cuius operis primus auctor fuerit, in eo perfectissimum, præter Homerum & Archilochum, reperiemus. Hic longius à temporibus belli, quod composuit, Troici, quam quidam rentur, absuit. nam ferme ante annos DCCCL floruit, intra mille natus est. quo nomine non est mirandum, quod sæpe illud usurpat, ⁶ οἵοι νῦν βερτοί εἰσι. hoc enim ut hominum, ita sæculorum notatur differentia. quem si quis cæcum genitum putat, omnibus sensibus orbus est.

CAP. VI. In sequenti tempore imperium Asiaticum ab Assyriis, qui id obtinuerant annis ⁷ COLXX, translatum est ad Medos, abhinc annos ferme ⁸ DCCLXX. quippe Sardanapalum eorum regem, mollitiis ⁹ fluentem, & nimium felicem malo suo, tertio & ¹⁰ tricesimo

¹ Myuntem, Teum, Erythram Voss. ² Ita Lips. PHARUM Rhen. è MS. ³ Urbes quæ sunt pro glossemate delet Grut. ⁴ Sic Rhen è MS. Operum Ald. Lips. Aliisque, ⁵ Voculas, illum, ille, illum, à Librario inuestas esse conjectat Grut. ⁶ Illud εἴοι νῦν βερτοί εἰσι deest in Edit. Rhen. At manifestam lacunam optime ex Homero supplevit Ursin. ⁷ CCCXXX Lips. ⁸ DCCCLXX Lips. ⁹ Florentem Ald. ¹⁰ TRECENTESIMO Rhen. è MS. TRICENSIMO Bvr. è MS.

6 . C. VELLEII PATERCULI

fimo loco ab Nino & Semiramide, qui Babylona condiderant, natum, ita ut semper successor regni paterni foret filius, ¹ Pharnaces Medus imperio vita-que privavit. Ea ætate clarissimus ² Graji nominis Lycurgus Lacedæmonius; vir generis regii, fuit se-verissimarum justissimarumque legum auctor, & disciplinæ ³ convenientissimæ vir; cuiusquamdiu Sparta diligens fuit, excelsissime floruit. Hoc tractu temporum, ante annos quinque & sexaginta, quam urbs Romana conderetur, ab Elissa Tyria, quam quidam Dido autumant, Carthago conditur. Circa quod tempus ⁴ Caranus, vir ⁵ generis regii, sextus decimus ab Hercule, profectus Argis, regnum Macedoniæ occupavit. à quo magnus Alexander cum fuerit septimus decimus, jure, materni generis Achille auctore, paterni Hercule, gloriatus est. [⁶ Æmilius Sura de anni populi Romani: Affyrii, principes omnium gentium, rerum potiti sunt: deinde Medi: postea Persæ: deinde Macedones. exinde duobus regibus, Philippo & Antiocho, qui à Macedonibus oriundi erant, haud multo post Carthaginem subactam, devictis, summa imperii ad populum Romanum pervenit. Inter hoc tempus, & initium Nini regis Affyrorum, qui princeps rerum potitus, intersunt anni ~~ccc~~^{ccc}xcv.]

CAP. VII. Hujus temporis æqualis Hesiodus fuit,
c.rca.

¹ Arsaces Urs. Arvaces Lipf. Arbaces Fabric. Bongars. Voss. ² GRAI Rhen. è MS. ³ Convenientissimæ vir Ald. Convenientissimæ viris Lipf. Convenientissimæ virtutis Hes. To vir delendum censet Acid. aut sententiam sic distingue idem: Legum auctor & disciplinæ convenientissimæ: vir; cuiusquamdiu Sparta, &c. ⁴ TARONUS Rhen. è MS. contra historiæ fidem. ⁵ Illud Vir generis regii hic loci abundare putant Lipf. & Grut. Ut & idem paulo supra Grut. Forte Vir generis egregii Heins. ⁶ Viri eruditæ conieatur am Dolbenii fecuti, totum hoc usque ad Inter hoc tempus, &c. ex annotative ad oram libri apposita in contextum irrepsisse existimant. Atque insuper addit post Lipsiam Voss. totum iustitium esse usque ad verba. Hujus temporis, &c. à quibus Velleianum Textum & novum Caput auspici-
tus sum, reliqua uncis includens.

HISTORIÆ ROMANÆ LIB. I. 7

circa cxx annos distinctus ab Homeri ætate, vir perelegantis ingenii, & mollissima dulcedine carminum memorabilis, otii quietisque cupidissimus, ut tempore tanto viro, ita operis auctoritate proximus. qui¹ vitavit, ne in id, quod Homerus, incideret, patriamque & parentes testatus est; sed patriam, quia multatus ab ea erat, contumeliosissime. Dum in exterris moror, incidi in rem domesticam,² maxime erroris & multum discrepantem auctorum opinionibus. Nam quidam, hujus temporis tractu, ajunt, à Tuscis Capuam Nolamque conditam, ante annos fere DCCCXXX. quibus equidem adsenserim. sed M. Cato quantum differt! qui dicat, Capuam ab eisdem Tuscis conditam, ac subinde Nolam: stetisse autem Capuam, ante quam à Romanis caperetur, annis circiter CCLX. quod si ita est, cum sint à Capua capta anni CCXL; ut condita est,³ anni sunt fere D. Ego (pacie⁴ diligentiae Catonis dixerim) vix crediderim, tam mature tantam urbem crevissè, floruisse, concidisse, resurrexisse.

CAP. VIII. Clarissimum deinde omnium ludicrum certamen, & ad⁵ excitandam corporis animique virtutem efficacissimum,⁶ Olympiorum initum, habuit auctorem Iphitum Elium. is eos ludos mercatumque⁷ instituit ante annos, quam tu, M. Vinici, consulatum inires,⁸ DCCCI. hoc sacrum eodem loco instituisse fertur abhinc annos ferme⁹ CCL Atreus, cum Pelopi patri funebres ludos faceret. quo quidem in ludicro¹⁰ omnisque generis certaminum Hercules

victor

¹ Tò vitavit delet Voss. Vitato rescribi jubes Heins. Paulus post INCIDERAT Rhen. è MS. ² Ita Scholia Rhēh. MAXIMEQUE Rhen è MS. ³ Anni sint, &c. Heins. ⁴ In quibusdam libris male diligentis, Voss. At Diligentia abundare putat Grut. ⁵ Exercitandam Ald. Scheg. ⁶ Ita Lipp. OLYMPIORUM INITIUM, HABUIT AUTOREM IPHITUM ELIUM Rhen è MS. Olympiorum initium habuit, auctore Iphito Elio Ald. Olympicum (sive Olympieum) initium habuit & auctorem Iphitum Elium Acidal. ⁷ An potius Restituit? Lipp. ⁸ DCCCXIII Rhen. è MS. pCCCCIV Ald. ⁹ CCXL Lipp. ¹⁰ Ita Rhen è MS. Vulgo omnis generis.

ERIX

victor exstitit. Tum Athenis perpetui Archontes esse desierunt, cum fuisset ultimus Alcmaeon: cœperuntque in denos annos creari. quæ consuetudo in annos LXX manxit: ac deinde annuis commissa est magistratibus resp. Ex iis, qui denis annis præfuerunt, primus fuit Charops, ultimus¹ Eryx; ex annuis, primus Creon. Sexta Olympiade, post² duos & viginti annos, quam prima constituta fuerat, Romulus Martis filius, ultus injurias avi, Romam urbem Parilibus in Palatio condidit. à quo tempore ad vos Coss. anni sunt
³ DECLXXXII. id actum post Trojam captam annis
⁴ CDXXXVII. id geffit Romulus, adjutus⁵ legionibus Latini avi sui.⁶ libenter enim his, qui ita prodiderunt, accesserim: cum aliter firmare urbem novam, tam vicinis Vejentibus, aliisque Etruscis ac Sabinis, eum imbelli & pastorali manu vix potuerit.⁷ quamquam, jam Asylo facto inter duos lucos, auxit. Hic centum homines electos, appellatosque Patres, instar habuit consilii publici. hanc originem nomen Patriorum habet.⁸ Raptus virginum Sabinarum *

* * * * *

CAP. IX. * * * quam timuerat hostis,⁹ expeditam biennio adeo varia fortuna cum Coss. conflixerat, ut plerumque superior¹⁰ fuerit, magnamque partem Græciæ in societatem suam perduceret. **Quin Rhodii**

¹ ERIK Rhen. è MS. Erixias Voss. ² DUO ET VIGINTI Rhen. è MS. Post III & viginti legendum putat Voss. ³ Ita Ald. Lips. DCLXXXI Voss. D.CCCC.LXXX.L. Rhen. è MS. corrupte. ⁴ Ita Rhen. è MS. Ald. Aliisque. ⁵ CDXXXII Scheg. Popma. Voss. ⁶ Legionibus Latinis avi sui, &c. Lips. ⁷ Libenter enim iis, quia ita prodiderunt, accesserim legis Ald. & parenthesi includit. ⁸ Quam, jam, &c. Ald. Quanquam eam Heinj. Sed Rhenani lectio nem, quam texu exhibimus, adprobat & tuerit Acid. quem vide. ⁹ Haec tria verba (tanquam argumentum eorum qua sequebantur) è margine dimota esse exstimat Voss. ¹⁰ Exstitit Lips. quasi fuisset: Gravior quam timuerat, hostis exstitit. ¹¹ Ita Rhen è MS. Hinc in sequentibus perduxerit scribendum censem Lips. FUIT Bur. è MS. Foret Acid. Ad hunc medium legis Grut. Ut plerumque superior magnam partem, &c.

Rhodii quoque, fidelissimi ¹ antea Romanis, tum dubia fide, speculati fortunam, prionores regis partibus fuisse visi sunt: & rex Eumenes in eo bello ² medius fuit animo, neque fratris initii, neque suæ respondit consuetudini. Tum senatus populusque Romanus L. Æmiliū Paullum, ³ qui & prætor & Cos. triumphaverat, virum in tantum laudandum, in quantum intelligi virtus potest, Cos. creavit: filium ejus Paulli, qui ad Cannas quam tergiversanter perniciosa reip. pugnam inierat, tam fortiter ⁴ in ea mortem obierat. Is ⁵ Perseus ingenti prælio, apud urbem nomine Pydnam in Macedonia, fusum fugatumque castris exiit, deletisque ejus copiis, destitutum omni spe ⁶ coëgit è Macedonia profugere. quam ille linquens, in insulam Samothraciam profugit, templique se religioni supplicem credidit. Ad eum Cn. Octavius prætor, qui classi præerat, pervenit; & ⁷ ratione magis quam vi persuasit, ut se Romanorum fidei committeret. Ita Paullus maximum nobilissimumque regem in triumpho duxit. Quo anno & Octavii prætoris navalis, & Anicii, regem Illyriorum Gentium ante currum ⁸ agentis, triumphi fuere celebres. Quam sit affidua eminentis fortunæ comes invidia, altissimisque adhæreat, etiam hoc colligi potest: quod, cum Anicii Octaviisque triumphum nemo interpellaret, fuere, qui Paulli impedire ⁹ obniterentur: cuius tantum ¹⁰ priores exceperunt, vel magnitudine regis ¹¹ Persei, vel specie simulacrorum, vel modo

B

pecu-

¹ Ita Bur. è M.S. ANTE Rhen. è M.S. ² Medius animi, nec fratris inimicitia nec suæ respondit consuetudini Heinr. ³ Hanc Rhenani lectio nem comprobatur Lips. Qui & priore consulatu triumphaverat Ald. Si Liviu[m] sequitur malismus, legendum: Qui & proconsul triumphaverat. Sylburg. ⁴ Ita Rhen. è M.S. IN EA MORTE OBIERAT Bur. è M.S. In ea mortem obiit Heinr. In eo marte obierat legendum inspicantur Bur. & Scheg. ⁵ Ita Voss. & Heinr. PERSAM Rhen. è M.S. Persicum Scholion Rhen. Ald. ⁶ Coëgit è Macedonia in insulam Samothraciam; templique, &c. Grus. ⁷ Oratio ne magis Lips. ⁸ AGENTIUM Rhen. è M.S. ⁹ Connirentur Heinr. ¹⁰ PRIORES Rhen. è M.S. ¹¹ Regis Persæ vel Persi preferendum esse confessus Heinr.

IC C. VFLLEII PATERCULI

pecuniæ, ut ¹ bis millies centies H.S. ærario contulerit, & omnium ante actorum comparationem amplitudine vicerit.

CAP. X. Per idem tempus, cum Antiochus Epiphanes, qui Athenis ² Olympicum inchoavit, ³ tum rex Syriae, Ptolemæum puerum Alexandriae obsidebat; missus est ad eum legatus ⁴ M. Popillius Lænas, qui juberet incepto desistere. mandataque exposuit; & regem, deliberaturum se dicentem, circumscriptis virgula, iussitque, prius responsum reddere, quam egrederetur finito harenæ circulo. sic ⁵ cogitationem regiam Romana disjecit constantia; obeditumque imperio. Lucio autem Paullo, magnæ victoriæ compoti, quatuor filii fuere. ex iis duos, natu majores, unum P. Scipioni, P. Africani filio, nihil ex paterna maiestate, præter speciem nominis, vigoremque eloquentiæ, retinenti, in adoptionem dederat; alterum Fabio Maximo: duos ⁶ minores natu, prætextatos, quo tempore victoriā adeptus est, habuit. Is cum in concione extra urbem, more majorum, ante triumphi diem, ordinem ⁷ actorum suorum commemoraret, Deos immortales precatus est, ut, si quis eorum invidereret operibus ac fortunæ suæ, in ipsum potius fævirent, quam in rem publ. quæ vox, veluti oraculo emissâ, magna parte eum spoliavit sanguinis sui. nam alterum ex ⁸ suis, quos in familia retinuerat, liberis, ante paucos triumphi, alterum post pauciores amisit dies. Apera circa haec tempora censura Ful-

vii

¹ BIS MILIES CENTIES S-H. ÆRARIO CONTULERIT HIS, ET OMNIA
UM. ² C. Rhen. e MS. Intulerit Lips. ³ Olympieum Sylburg. Olympium Alii. ³ Sic Ald. Scheg. Lips. TUM REGEM SYRIAE PIOLEMÆUM
C. Rhen. e MS. Totum sic legit Heins. Per idem tempus, cum Antiochus Epiphanes, qui Athenis Olympicum inchoavit templum, regem
rex Syriae Ptolemæum C. ⁴ M. POPILLIUS Rhen. e MS. C. Popillius
Voss. ⁵ Contationem Lips. Constatationem Acid. Aut prolationem,
aut consultationem malit Heins. ⁶ Minores natu pro glossmate habet
Grut. ⁷ Ita Bur. e MS. SUORUM ACTORUM Rhen. e MS. ⁸ Ita Rhen.
e MS. Ex iis Alii. Ex duabus legi vult Ald. quasi ex numerali nota ¹
factum sit iis.

HISTORIÆ ROMANÆ LIB. I. 11

vii Flacci & Posthumii Albini fuit. quippe Fulvii censoris frater, & quidem consors, Cn. Fulvius, senatus motus est ab iis censoribus.

CAP. XI. Post viictum captumque ¹ Persen, qui ² quadriennio post in libera custodia Albæ decessit, Pleudophilippus, à mendacio simulatae originis appellatus, qui se Philippum, regiaeque stirpis ferebat, cum esset ultimæ, armis occupata Macedonia, ³ adsumptis regni insignibus, brevi temeritatis poenas dedit. quippe Q. Metellus prætor, cui ex virtute Macedonici nomen inditum ⁴ erat, præclara victoria ipsum gentemque superavit, & immanni etiam Achæos rebellare incipientes fudit acie. Hic est ⁵ Metellus Macedonicus, qui ⁶ porticus, quæ fuere circumdatae duabus ædibus sine inscriptione positis, quæ nunc Octaviæ porticibus ambiuntur, fecerat: quiique hanc turmam statuarum equestrium, quæ frontem ædium spectant, hodieque maximum ornamentum ejus loci, ex Macedonia detulit. cuius turmæ hanc cauſam referunt: Magnum Alexandrum impetrasse à Lyfippo, singulari talium auctore operum, ut eorum equitum, qui ex ipsius turma apud Granicum flumen ceciderant, expressa similitudine figurarum, faceret statuas, & ipsius quoque iis interponeret. Hic idem, primus omnium Romæ ædem ex marmore in iis ipsis monumentis molitus, vel magnificentiæ vel luxuriæ princeps fuit. Vix ullius gentis, ætatis, ordinis hominem inveneris, cuius felicitatem fortunæ Metelli comparcs. nam præter ⁷ excellentes triumphos, honoresque amplissimos, & principale in repub. fastigium, ⁸ extenua-

B 2 ten-

¹ Perseum Scholion Rhen. ² Ita Bur. ē M.S. Quadriennium Rhen. ē M.S.

³ Sic ē conjectura Bureri. ⁴ Adsumpti Rhen ē M.S. ⁵ Vocabula erat plurimum libris deest. Inditum hæret Lips. Inditum est Voss. ⁶ Metellus Macedonicus à Librario esse existimat Grui. ⁷ Porticus circumdatae duabus ædibus legendum opinatur Heins. Max Octaviis porticibus habet Sylb. ⁸ EXCELLENTIÆ Rhen. ē M.S. Excellentem triumphum Lips. ⁸ EXTENUA-TUMQUE VITÆ SPATIUM, ET ACREIS INNOCENTEISQUE Cr. Rhen. ē M.S.

tentumque vitæ spatum, & acres innocentesque pro rep. cum inimicis contentiones, quatuor filios sustulit: omnes adultæ ætatis vidit, omnes reliquit superstites & honoratissimos. mortui ejus lectum pro rostris sustulerunt quatuor filii: unus consularis, & censorius; alter consularis, tertius consul, quartus candidatus consulatus, quem honorem adeptus est. Hoc est nimirum magis feliciter de vita migrare, quam mori.

CAP. XII. Universa deinde, ut prædiximus, insticta in bellum Achaia, ¹ cuius pars magna ejusdem Metelli Macedonici virtute armisque fracta erat, maxime Corinthiis ² in arma, cum gravibus etiam in Romanos contumeliis, infigrantibus, destinatus ei bello gerendo Cos. Mummius. Et sub idem tempus, magis, quia volebant Romani, quicquid de ³ Carthaginensibus diceretur, credere, quam quia credenda adferebantur, statuit senatus Carthaginem excidere. Ita ⁴ eodem tempore P. Scipio Aemilianus, vir avitis P. Africani paternisque L. Paulli virtutibus finillimus, omnibus belli ac togæ dotibus, ingenique ac studiorum eminentissimus saeculi fui, qui nihil in vita nisi laudandum aut fecit aut dixit, ⁵ ac sensit; quem, Paullo gemitum, adoptatum à Scipione Africani filio, diximus, ⁶ ædilitatem petens Cos. creatus est. Bellum Carthagini, jam ante biennium à prioribus Coss. inlatum majore vi intulit; cum ante in Hispania murali corona, in Africa obfidionali donatus esset; in Hispania vero etiam ex provocatione, ipse modicus virium, immanis magnitudinis hostem inter-

¹ Sie Ald. Cum pars &c. TRACTA ERAT Rhen. è M.S. Cum pars &c. fracta esset Voss. ² Illa in arma abicienda esse censet Popma. ³ Ita Bur. è M.S. CARTHAGINENSIBUS DICEBATUR Rhen. è M.S. ⁴ Eodem tempore à glossatore esse existimat Lips. ⁵ Aut sensit Ald. Forte, Aut aliud dixit, ac sensit Heinr. ⁶ Ædilitatem petens consul creatus, bellum Carthagini &c. Voss.

interemisset. Eamque urbem, magis invidia imperii, quam ¹ ullius ejus temporis noxiæ invisam Romano nomini, funditus fustulit, fecitque suæ virtutis ² monumentum, quod fuerat ³ avi ejus clementiæ. Carthago diruta est, cum stetisset annis DCLXVII, ab hinc annos ⁴ CLXXVII, Cn. Cornelio Lentulo, L. Mummio Coss. Hunc finem habuit Romani imperii Carthago æmula; cum qua bellare majores nostri cœpere Claudio & Fulvio Coss. ante annos ⁵ CCXCVI, quam tu, M. Vinici, consulatum inires. ita per annos CXV, aut bellum inter eos populos, aut belli præparatio, aut infida pax fuit. neque se Roma, jam terrarum orbe superato, securam speravit fore, ⁶ si nomen usquam stantis maneret Carthaginis. adeo odium, certaminibus ortum, ultra metum durat, & ne in vietiis quidem deponitur, neque ante invisum esse definit, quam esse defit. Ante triennium, quam Carthago deleretur, M. Cato, perpetuus diruendæ ejus auctor, L. Cenforino, M. ⁷ Manlio Coss. mortem obiit. Eodem anno, quo Carthago concidit, ⁸ L. Mummius Corinthum, post annos CCCCLII, quam ⁹ ab Alete Hippotis filio erat condita, funditus eruit. uterque imperator, devictæ à se gentis nomine honoratus, alter Africanus, alter appellatus est Achaicus. nec quisquam ex novis hominibus prior Mummio cognomen virtute partum vindicavit. Diversi imperatoribus

¹ Ita Rhen. è M.S. & Vgff. si baudito per Hellenistum "inxæ vel causa. Ullius temporis noxia Ald. Ullius temporis noxia Acid. Ullius ejus temporis noxia Lips. Ulla ejus temporis noxia Grus. Ullius ejus temporis noxa Heins. ² MONUMENTUM Rhen. è M.S. ³ Quod fuerat avitæ clementiæ, ni forsan, avitæ decus clementiæ, vel avitæ prius, Heins. ⁴ Ita Bur. è M.S. CCLXXVII Rhen. è M.S. ⁵ Justa computatio, CCXCII. Lips. ⁶ Ita Rhen. è M.S. Si nomen usquam stantis maneret Carthaginis: (adeo odium certaminibus ortum ultra metum durat, & ne in vietiis quidem deponitur) neque ante invisa esse definit quam esse defit Lips. ⁷ M. Manilio Ald. cum Siganio, ex fastis Capitolini. ⁸ Ita Scholion Rhenani. Ald. Aliisque. A. Mummius Rhen. è M.S. A. MUMMIUS Bur. è M.S. at Mummius Bur. conjectura. ⁹ A BELETE Rhen. è M.S.

ribus mores, diversa fuere studia. quippe Scipio tam elegans liberalium studiorum, omnisque doctrinæ & ¹ auctor & admirator fuit, ut Polybium, Panætiumque, præcellentes ingenio viros, domi militiaeque secum habuerit. neque enim quisquam hoc Scipione elegantius intervalla negotiorum otio dispunxit, semperque aut belli aut pacis serviit artibus: semper inter arma ac studia versatus, aut corpus periculis aut animum disciplinis exercuit. Mummius tam ruditis fuit, ut capta Corintho, cum maximorum artificum perfectas manibus tabulas ac statuas, in Italiam portandas locaret, juberet prædici conductentibus, si eas perdidissent, novas ² eos reddituros. Non tamen puto dubites, Vinici, quin magis pro rep. fuerit, manere adhuc rudem Corinthiorum intellectum, quam in tantum ea intelligi; ³ & quin hac prudentia illa imprudentia decori publico fuerit convenientior.

CAP. XIV. Cum facilius cujusque rei in unum contracta species, quam divisa temporibus, oculis animisque inhæreat; statui priorem hujus voluminis, posterioremque partem, non inutili rerum notitia in artum contracta, distinguere: atque huic loco inferere, quæ quoque tempore post Romam, à Gallis captam, deducta sit colonia iussu senatus. nam ⁴ militarium & caussæ & auctores ⁵ & ipsarum præfulgent nomina. huic rei per idem tempus ⁶ civitatem propagatam, auctumque Romanum nomen communione juris, haud intempestive subtexturi videmur. Post septem annos, quam Galli urbem ceperunt, ⁷ Sutrium deducta colonia est, & post annum ⁸ Setina, novemque interjectis annis ⁹ Nepe; deinde, interpositis duobus

¹ Fautor Lips. ² Eos tollendum, aut potius, novas esse reddituros scribendum censet Heins. ³ Et quia hac prudentia Bur. conjectura. ⁴ Ita Bur. ē M.S. MILITARIUM ET CAUSA &c. Rhēn ē M.S. ⁵ Ex ipso præfulgent nomine Heins. ⁶ Ita Lips. CIVITATES PROPAGATAS Rhēn. ē M.S. ⁷ Satricum Sigan. Urs. ⁸ Setia Ald. ⁹ Nepet Voss. Aliisque ex Livio & Flinio.

duobus & triginta, Aricini in civitatem recepti. ab hinc annos autem cccr, Sp. Posthumio, Veturio Calvino Coss. Campanis data est civitas, partique Samnitium, sine suffragio : & eodem anno Cales deducta colonia. Interjecto deinde triennio Fundani & Formiani in civitatem recepti, eo ipso anno, quo Alexandria condita est. infrequentibusque Coss. à Sp. Posthumio, Philone¹ Publilio censoribus Acerranis data civitas, & post triennium² Tarracina deducta colonia. interpositoque quadriennio, Luceria ; ac deinde, interjecto triennio,³ Sueſſa Aurunca ; & Saticula, Interamnaque post biennium. Decem deinde hoc munere anni vacaverunt. tunc Sora atque Alba deductæ coloniæ, & Carſeoli post biennium.⁴ at quintum Fabio, Decio Mure quartum Coss. quo anno Pyrrhus regnare coepit, Sinueſſam, Minturnasque missi coloni ;⁵ post quadriennium Venusiam. interjectoque biennio, M. Curio &⁶ Ruffino Cornelio Coss. Sabinis sine suffragio data civitas. id actum ante annos ferme⁷ cccxx. at⁸ Cofam & Paſtum ab hinc annos ferme ccc, Fabio Dorſone & Claudio Canina Coss. interjecto quinquennio, Sempronio Sopho & Appio Caeci filio Coss. Ariminum, Beneventum coloni missi ; & suffragii ferendi jus Sabinis datum. at initio primi belli Punici Firmum & Caſtrum colonis occupata. & post annum Aſernia, postque

¹ XXII

¹ PUBLIO Rhen. ē M.S. ² Ita Lips. TARRACINAM Rhen. ē M.S. ³ SUESSA, AURUNCA Rhen. ī M.S. ⁴ Ita Heinſ. AD QUINTUM FABIOQUE DECIO MURE QUARTO COSS. Rhen. ē M.S. At Quinto Fabio quintum &c. Scholion Rhen. Lips. Voff. AD QUINTUM FABIOQUE DECIO MURE QUARTO CONS. Tur. ē M.S. At quintum Fabio Q. (Ad pro At posito in M.S. & Fabioque pro Fabio Q.) Decio Mure quarto Cons. Bur. conjectura. At quintum Fabio, Quinto Decio Mure quartum Conf. Alii male, cum pronomeni ei Pub. fuerit iuxta Ursinum. ⁵ Post triennium Venusiam, adjectoque biennio &c. Tigilius. ⁶ Pro Cornelio Ruffino: quod familiare Velleio; adeo ut forsitan scripsiter paulo supra Fabio Q. pro Q. Fabio: uti conjicit Bur. ⁷ Ita Bur. ē M.S. CCCXXX Rhen. ē M.S. CCCXIX Lips. ⁸ Ita Lips. Voff. COSSA Rhen. ē M.S. COSA Bur. ē M.S.

1 XXIII.

16 C. VELLEII PATERCULI

* ¹ XXII annos Æsulum & Alsium ; ² Fregellæque anno post biennium ; proximoque anno, Torquato Sempronioque Coss. Brundisium, & post triennium Spoletium ; quo anno floralium ludorum factum est initium. postque biennium ³ ducta Valentia , & sub adventum in Italiam Hannibal , Cremona atque Placentia.

CAP. XV. Deinde, neque dum Hannibal in Italia moratur, neque proximis post excellum ejus annis, vacavit Romanis colonias condere ; cum esset in bello conquirendus potius miles quam dimittendus ; & post bellum vires resovendæ magis , quam spargendæ. Cn. autem Manlio Volsone & Fulvio Nobiliore Coss. Bononia deducta colonia , abhinc annos ferme CCXVII. &, post quadriennium, Pisaurum ac Potentia ; interjectoque triennio, ⁴ Aquileia & Gravisca , & post quadriennium Luca. Eodem temporum tractu , quanquam apud quosdam ambigitur, Puteolos , ⁵ Salernumque & Buxentum missi coloni. Auximum autem in Picenum, abhinc annos ferme CLXXXVII, ante triennium, quam Cassius censor, ⁶ à Lupercali in Palatium verlus, theatrum facere instituit. ⁷ cui in demoliendo eximia civitatis ferveritas & ⁸ Cos. Scipio restitere. quod ego inter clarrisima publicæ voluntatis argumenta numeraverim. Cassio autem Longino & Sextio Calvino , ⁹ qui Sallues apud Aquas, quæ ab eo Sextiæ appellantur, devicit,

¹ XXII Ald. post Sigonium. ² Ita Rhen. è MS. & Heinj. Fregellæque post biennium Ald. Aliisque. Fregenæque Sigan. & Urs. ³ Ita Rhen. è MS. & Heinj. Deducta magno librorum consensu. ⁴ Ita Bur. è MS. AQUILIA Rhen. è MS. ⁵ Sic editi libri ad unum omnes. FALERNUMQUE Rhen. è MS. ⁶ An Lupercalia legendum, dubitat Bur. mox in redundare parat Heinj. contra quam censet Topm. quem vide. ⁷ Ita Rhen. è MS. Veff. Boxh. Cui in moliendo Ald. Cui in emoliendo Lips. Cui inde moliendo proinde Acid. & Heinj. Illa in demoliendo plane abicienda esse suader Grut. ⁸ Ita Lips. Cos. CEPIO Rhen. è MS. Cepio Ald. Consularis Scipio Scheg. ¹⁰ Ita Bur. è MS. SALLYES Rhen è MS. Gryph. Salyes Ald.

vicit, consulibus, Fabrateria deducta est, abhinc annos ferme ¹ CLVII. & post annum, ² Scylacium, Mînervium, Tarentum, Neptunia, ³ Carthagoque in Africa, prima, ut prædictimus, extra Italiam colonia condita est. de Dertona ambigitur. Narbo autem Martius in Gallia, ⁴ Porcio Marcioque Coss. abhinc annos ⁵ circiter CLIII ⁶ deducta colonia est. post tres & viginti annos in Vagiennis Eporædia, Mario sexiens, Valerioque Flacco Coss. ⁷ Neque facile memorie mandaverim, quæ, nisi militaris, post hoc tempus deducta sit.

CAP. XVI. Cum hæc particula operis velut formam propositi excesserit, quamquam intelligo, mihi in hac tam præcipiti festinatione, quæ me rotæ proprie gurgitis ac verticis modo nusquam patitur confistere, pene magis necessaria prætereunda, quam supervacua amplectenda: nequeo tamen temperare mihi, quin rem sæpe agitatum animo meo, neque ad liquidum ratione perductam, signem stylo. Quis enim abunde mirari potest, quod eminentissima cuiusque professionis ingenia, ⁸ in eandem formam, &

C in

¹ CLII Lips. ² SCOLATIUM Rhen. è MS. ³ Carthago, quæ in Africa, prima extra Italiam colonia condita est Voss. ⁴ Ita Voss. Heins. PORTIO MARCOQUE COSS. Rhen. è MS. M. Porcio. Q. Marcio cos. Ald. Aliisque. ⁵ Circiter CXLVI Lips. ⁶ DEDUCTA COLONIA EST: POST TRES ET VIGINTI ANNOS IN BAGIENNIS EPOREDIA SEXIES, MARIO SEXIES VALERIOQUE FLACCO COSS. Rhen. è MS. DEDUCTA &c. IN BAGIENNIS EPOREDI, MARIO SEXIENS VALERIOQUE FLACCO COS. Bur. è MS. Deducta &c. post XXX annos &c. Ald. Deducta &c. post tres de viginti annos &c. Popm. Deducta colonia &c. post duo de viginti annos in Bagiennis Eporædia &c. Voss. ⁷ An potius, Neque facile memorie mandarim, nisi militares &c. deductas? Heins. ⁸ Sic Heins. in textu. IN EAM (eandem Scholion Rhen.) FORMAM ET IN IDEM ARTATI (artata Alii.) TEMPORIS CONGRUENS (congruant Lips. congruerint Voss.) SPATIUM. ET QUEMADMODUM CLAUSA CAPSA, (CAPSO Bur. è MS.) ALIOQUE SEPTO (aliove fæpto Lips.) DIVERSI GENERIS. NIMALIA NIHIL OMNIS SEPARATA ALIENIS, (ab aliis Scheg) IN UNUM QUOQUE (quæque Lips.) CORPUS CONGREGANTUR. ITA &c. SEMETIPSA AB ALIIS SEPARAVERUNT Rhen. è MS. Scribe, in idem artata temporis congruere &c. vel congruunt. deinde separata at alienis, in unumquodque corpus congregantur. quemadmodum clausa capso &c. Heins.

¹ Tragedi.

in idem artati temporis congruens spatium; & quemadmodum clausa capso, alioque septo diversi generis animalia, nihil minus separata alienis, in unum quodque corpus congregantur; ita cuiusque clari operis capacia ingenia in similitudinem & temporum & profectuum semetipsa ab aliis separaverint? Una, neque multorum annorum spatio divisa, ætas, per divini spiritus viros, Aeschylum, Sophoclem, Euripidem, instruxit¹ tragœdias: una priscam illam & veterem sub Cratino, Aristophane & Eupolide comediam; ² ac novam comicam Menandrus, æqualesque ejus ætatis magis quam operis, Philemon ac Diphilus, & invenere intra paucissimos annos, neque ³ imitanda reliquere. Philosophorum quoque ingenia, Socratico ⁴ ore defluentia, omnium, ⁵ quos paullo ante enumeravimus, quanto post Platonis Aristotelisque mortem floruerent spatio? Quid ante Isocratem, quid post ejus auditores eorumque discipulos clarum in oratoribus fuit? ⁶ adeo quidem artatum angustiis temporum, ut nemo memoria dignus alter ab altero ⁷ videri nequierint.

CAP. XVII. Neque hoc in Græcis, quam in Romanis, evenit magis. nam, nisi aspera ac rudia repetas, & inventi laudanda nomine,⁸ in Accio circaque eum Romana tragœdia est. dulcesque Latini leporis facetiæ per Cæciliū, Terentiumque & Afraniū

¹ sup-

¹ Tragediam Lips. ² At novam Menandrus Ald. Lips. Acid. Voss.
³ Imitandam Lips. Acid. ⁴ Rore defluentia Boxh. ⁵ Ubi enumeravist?
 nisi ea pars Velleii periit, ut vult Lips. Illa verba, quos paullo ante enumeravimus, aut delenda aut corrigenda esse, recte monet Acid. ⁶ Ita Rhen. e MS. Adeoque iidem artati angustiis &c. Lips. Adeo quidem artati ii (vel iis) angustiis Acid. Adeo quidem artati illi angustiis &c. Voss. Adeoque idem (vel id) artatum angustiis &c. Heins.
⁷ Ita Rhen. e MS. Sylb. Aliaque. Nequiererit Ald. Audiri nequierint Heins. ⁸ Sic Bar. conjectura. In Accio CIRCAQUE EORUM &c. Rhen. e MS. In Accio circaque quorum &c. Scholion Rhen. In Attio circaque eum Ald. Lips. Aliaque. In Accio circaque decorum Romanæ Tragedie Heins.

¹ suppari ætate nituerunt. ² Historicos (ut & Livium quoque priorum ætate astruas) præter Catonem, & quosdam veteres & obſcuros, minus i. xxx annis circumdatum ævum tulit: ut nec poëtarum in antiquius citeriusve processit ubertas. At oratio, ac vis forenſis, perfectumque profæ eloquentiæ decus, ut idem ſeparetur Cato (pace P. Cratii Scipionisque & Lælii & Gracchorum, & ³ Fannii & Ser. Galbae dixerim) ita univerſa sub principe operis ſui erupit Tullio; ut delectari ante eum pauciflum, mirari vero neminem poſſis, niſi aut ab illo viſum, aut qui illum viderit. Hoc idem eveniſſe grammaticis, platiſis, pitoribus, ⁴ ſcalptoribusque, liquis temporum inſtituit notis, reperiet, & eminentia cujusque operis artillimis temporum clauſtris circumdata. ⁵ Hujus ergo præcedentisque, inquam, ſeculi ingeniorum ſimilitudinis congregantisque ſe & in ſtudium par, & in emolumentum, cauſas ⁶ cum ſemper requiro, numquam reperio, quas eſſe veras confidam, ſed fortiaſſe veris ſimiles: inter quas has maxime. Alit æmulatio inge-

C 2

nia:

¹ Ita Lips. Acid. Rutgers. Aliiue. SUB PARI Rhen. ē MS. Subpariæ erituerunt Hein^f. ² HISTORICOS ET UT LIVIUM &c. Rhen. ē MS. Historicos etiam (ut Livium quoque &c. Voff. Sed ut (vel ut ut) Livium quoque &c. Hein^f. ³ Ita Bur. ē MS. FAUNI Rhen. ē MS. ⁴ Scalptoribusque, si quis &c. vel Scalptoribusque, ut quisque &c. Hein^f. SCALPTORIBUS, QUISQUIS &c. Rhen ē MS. SCALPTORIBUSQ. UISQUISQUE TEMPORUM &c. REPERIET EMINENTIA CUJUSQUE &c. CIRCUMDATA &c. Bur. ē MS. Scalptoribusque & quisquis &c. Aut ſc., ſcalptoribusque ut quisque &c. Bur. conjeatura. Scalptoribusque quisquis &c. off. Scalptoribusque & quisque Alii. ⁵ Ita Hein^f. HUJUS ERGO PRÆCEDENTISQUE ſECULI INGENIORUM SIMILITUDINES CONGREGANTIS ET IN STUDIUM PAR, ET IN EMOLUMENTUM, (emolumentum Lips.) CAUſAS &c. Rhen. ē MS. Ald. Aliiue. HUJUS ERGO RECEDENTIS MQ. ſECULUM INGENIORUM SIMILITUDINES CONGREGANTES SE ET IN STUDIUM PAR ET MEMOLUMENTUM CAUſAS &c. Bur. ē MS. HUJUS ergo præcedentisque ſeculi, ingeniorum ſimilitudines congregantis, quaſi & in ſtudium par & in emolumentum &c. Voff. ⁶ Ita cum alii in textu Hein^f. dicit tamen ſe malle referri, cauſas numquam reperio, quas eſſe veras confidam, ſed fortiaſſe veris ſimiles, interque eas has maxime.

nia : & nunc invidia, nunc admiratio ¹ incitationem accedit : ² naturaque, quod summo studio petitum est, ascendit in summum : difficilisque in perfecto mora est ; naturaliterque, quod procedere non potest, recedit. &, ut primo ad consequendos, quos priores ducimus, accendimur : ita, ubi aut præteriri, aut æquari eos posse desperavimus, studium cum spe senescit ; & quod adsequi non potest, sequi definit : &, velut occupatam relinquens materiam, quærerit novam : præteritoque eo, in quo eminere non possumus, aliquid ³ in quo nitamur conquirimus : sequiturque, ut frequens ac mobilis transitus maximum perfecti operis ⁴ impedimentum sit.

CAP. XVIII. ⁵ Transit admiratio à conditione temporum, & ad urbium. Una urbs Attica pluribus annis ⁶ eloquentia, quam universa Græcia, uberioriusque floruit ; adeo ut corpora gentis illius separata ⁷ sint in alias civitates, ingenia vero solis Atheniensium muris clausa existimes. Neque ego hoc magis miratus sim, quam neminem Argivum, Thebanum, Lacedæmonium oratorem aut dum vixit auctoritate, aut post mortem memoria dignum existimatum. ⁸ quæ urbes, & multæ aliae, talium studiorum fuere steriles, ⁹ nisi Thebas unum os Pindari inluminaret. nam Alcmana Lacones falso sibi vindicant. C. VEL.

¹ Imitationem accedit Lips. Acid. In imitationem accedit legendum putat Heins. ² Maturaque Lips. Acid. ³ In quod enitamus malit Heins. ⁴ Indicamentum Lips. Sed nihil heic mutandum censent Grut. & Bæcler. ⁵ Ita Scheg. Lips. TRANSIT ADMIRATIO AD CONDITIONEM &c. Rhen. è MS. Transeat admiratio à conditione &c. Heins. ⁶ Ita Lips. ELOQUENTIA, QUAM UNIVERSA GRÆCIA, OPERIBUSQUE FLORUIT Rhen. è MS. Eloquentia quam universa Græcia, operibus floruit Scheg. Eloquentia, quam universa Græcia operibus, floruit : usque adeo ut corpora gentis illius separata hinc inde in alias civitates &c. Acid. Cur non, eloquentia, quam universa Græcia, ope uberioriusque floruit ? Heins. ⁷ Vocalam sint de endam malit Grut. ⁸ Ita Bur. ex conjectura. Ald. Aliisque. QUÆ URBES TALIUM STUDIORUM &c. Rhen. è MS. Lips. EXISTIMATUMQUE URBES ET INITIALIA TALIUM STUDIORUM &c. Bur. è MS. Quæ urbes, ut multæ aliae &c. Acid. Quæ urbes & in Italia Grut. Et in Italia, vel, ut in Ital. Bæcler. Quæ urbes etiam ut aliae, talium &c. Voss. ⁹ Ita Bur. è MS. Ni Rhen. è MS.

C. VELLEII PATERCULI
HISTORIAE
ROMANÆ
AD
M. VINICIUM Cos.
LIBER II.

CAP. I. **P**otentiæ Romanorum prior Scipio viam aperuerat, luxuriæ posterior aperuit. quippe remoto Carthaginis metu, sublataque imperii æmula, non gradu, sed præcipiti cursu, à virtute descitum, ad vitia² transcursum; vetus disciplina deserta, nova inducta; in somnum à vigiliis, ab armis ad voluptates, à negotiis in otium³ conversa civitas. Tum Scipio Nasica in Capitolio porticus, tum, quas prædiximus, Metellus; tum in Circo Cn. Octavius multo amoenissimam moliti sunt: publicamque magnificentiam secuta privata luxuria est. Triste deinde, & contumeliosum bellum in Hispania, duce latronum Viriatho, secutum⁴ est: quod ita varia fortuna gestum est, ut sæpius⁵ Romanorum gereretur adversa. sed interemto Viriatho, fraude

¹ POSTERIUS VOLUMEN Rhen. è MS. ² Hanc vocem jugulari mallet Grus. ³ Conversa civitate Heinſ. ⁴ Verbum est delet Heinſ. ⁵ Romano (pro Romanis) re gereretur adverſa Heinſ.

fraude magis quam virtute Servilii Cæpionis, Numantinum gravius exarsit. hæc urbs ¹ numquam decem millibus plura propriæ juventutis armavit: sed, vel ferocia ingenii, vel ² inscitia nostrorum ducum, vel fortunæ indulgentia, cum alios duces, tum Pompeium magni nominis virum, ad turpissima deduxit foedera, (³ hic primus è Pompeiis Cos. fuit) nec minus turpia ac detestabilia Mancinum Hostilium Cos. sed Pompejum gratia impunitum habuit: ⁴ Mancinum verecundia, quippe non recusando, perduxit huc, ut per ⁵ fetiales nudus ac post tergum religatis manibus dederetur hostibus. quem illi recipere se negaverunt, sicut quondam Caudini ⁶ fecerunt, dicentes, publicam violationem fidei non debere unius lui sanguine.

CAP. II. Immanem deditio Mancini civitatis movit dissenzionem. quippe Tib. Gracchus, Tib. Gracchi clarissimi atque eminentissimi viri filius, P. Africani ex filia nepos, quo quæstore & auctore id foedus iustum erat, nunc graviter ferens aliquid à se factum infirmari, nunc similis vel judicii vel poenæ metuens discriumen, Trib. pleb. creatus, vir alioqui vita innocentissimus, ingenio florentissimus, proposito sanctissimus, tantis denique adornatus virtutibus, ⁷ quantas perfecta & naturæ & industria mortalis conditio recipit, P. Mutio Scævola, L. Calpurnio Coss. abhinc annos CLXII descivit à bonis; pollicitusque toti Italiae civitatem, simul etiam promulgatis agrariis legibus

¹ Ita Urs. Voß. Heinr. &c. NUNQUAM X. PLURA QUAM PROPRIÆ &c. Rhen. è MS. Nunquam plura, quam x millia, propriæ &c. Ald. Lips.
² Ita Rhen. è MS. Aliisque. INSCIA Bur. è MS. ³ Parenthesi caret Rhe-
nani editio. ⁴ Ita sententiam distinguunt Voß. & Heinr. MANCINUM
VERECUNDIA. QUPPE NON &c. Rhen. è MS. Aliisque, ⁵ FECIALEIS Rhen.
è MS. ⁶ Tò fecerunt aut delendum, aut in fecerant mutandum censem
Heinr. ⁷ Quantas perfecta & naturæ & industria mortalis conditio
recipit Heinr.

bus,¹ omnibus statum concupiscentibus, summa imis misfuit; & in præruptum atque anceps periculum adduxit remp. Octavioque collegæ, pro bono publico stanti, imperium² abrogavit: Triumviros agris dividendis³ coloniisque deducendis creavit se focerumque suum consularem Appium, &⁴ Gracchum fratrem, admodum juvenem.

CAP. III. Tum P. Scipio Nasica, ejus, qui optimus vir à senatu judicatus erat, nepos; ejus qui censor porticus in Capitolio⁵ fecerat, filius; pronepos autem Cn. Scipionis, celeberrimi viri, P.⁶ Africani patrui, privatusque & togatus, cum esset consobrinus Tib. Gracchi, patriam cognitioni præferens, & quidquid publice salutare non esset, privatim alienum existimans (ob eas virtutes primus omnium absens pontifex max. factus⁸ est)⁹ circumdata lœvo brachio togæ lacinia,¹⁰ ex superiore parte Capitolii, summis gradibus infistens, hortatus est, qui salvam vellent remp. se querentur. Tum optimates, senatus, atque equestris ordinis pars melior & major, & intacta perniciose consiliis plebs, inruere in Gracchum, stantem in area cum catervis suis, & concientem pæne totius Italæ frequentiam. is fugiens, dicensque clivo Capitolino, fragmine sublellii ictus, vitam, quam gloriolissime degere potuerat, immatura morte finivit. Hoc initium in urbe¹¹ Roma civilis sanguinis, gladiorumque impunitatis fuit. inde jus vi obrutum, potentiorque habitus prior; discordiaeque civium,¹² antea conditionibus sanari solitæ, ferro dijudicatae

¹ Rhen è MS. Ald. Aliique. Omnium statum concurrentibus Lips. Acid. Omnen urbis statum concutientibus Heins. ² ADROGAVIT Bur. è MS. ³ Colonisque Lips. ⁴ C. Gracchum Putean. ⁵ Fuerat Ald. Aliique. Voverat Heins. ⁶ AFRICANI PATRUUS, PRIVATUSQUE &c. Rhen è MS. Africani patrui; is privatus &c. Ald. ⁷ Ob quas Ald. Acid. ⁸ Voculam est tollit Heins. ⁹ Ita Ald. Aliique. CUM DATA LŒVO &c. Rhen. è MS. ¹⁰ Ita Bur. è MS. EX SUPERIORI Rhen. è MS. ¹¹ Poterat abesse Roma. Heins. ¹² ANTE A CONDITIONIBUS &c. Rhen. è MS. Antea conditionibus Bonham. Concionibus Cujac.

dijudicatae ; bellaque non caussis inita , sed prout eorum merces fuit. quod haud mirum est. non enim ibi consistunt exempla, unde cœperunt ; sed, quamlibet in tenuem recepta tramitem, latissime evagandi sibi viam faciunt : &, ubi semel recto deerratum est, in præceps pervenitur : ¹ nec quisquam sibi putat turpe, quod alii fuit fructuosum.

CAP. IV. Interim dum hæc in Italia geruntur, ² Aristonicus, mortuo rege Attalo, à quo Asia populo Romano hereditate relicta erat, sicut relicta postea est à Nicomedे Bithynia , mentitus regiæ stirpis originem, armis eam occupat. is victus à M. Perperna, ductusque in triumpho ; ³ sed M'. Aquillio capite poenas dedit ; cum initio belli Crassum Mucianum, virum juris scientissimum, decedentem ex Asia ⁴ proconsulem interemisset. ⁵ Et P. Scipio Africanus Æmilianus, qui Carthaginem deleverat, post tot acceptas circa Numantiam clades, creatus iterum Cos. missusque in Hispaniam, fortunæ virtutique expertæ in Africa , respondit [⁶ in Hispania ;] & intra annum ⁷ ac tres menses, quam eo venerat, circumdatam operibus Numantium excisamque æquavit solo. nec quisquam illius gentis hominum ante eum ⁸ clariore urbium excidio nomen suum perpetuæ commendavit memoriaræ. quippe, excisa Carthagine ac Numantia, ab alterius nos metu, alterius vindicavit contumelias. Hic , eum interrogante tribuno Carbone , quid de Tib. Gracchi cæde fentiret ? respondit : si is occupe
pandæ

¹ Ita Bur. è MS. NEC QUISQUAM PUTAT TURPE &c. Rhen. è MS.
² ARISTONICUS, QUI MORTUO &c. ARMIS EAM OCCUPAVERAT. IS VICTUS &c. Rhen. è MS. Aristonicus (qui mortuo &c. armis eam occuparat) victus à M. Perperna &c. Voss. Heinj. ³ SED M. AQUILIO Rhen. è MS. Sed à M'. Aquilio Ald. Ductusque in triumpho à M'. Aquilio &c. Urf. Ductusque in triumpho sub Manio Aquillio, capite poenas dedit Heinj. ⁴ Proconsule malit Heinj. ⁵ At P. Scipio Voss. Et detest Acid. ⁶ Tollendum omnino in Hispania existimat Heinj. ⁷ AC TREIS Rhen. è MS. ⁸ CLARIORI Rhen. è MS.

pandæ reip. animum habuisset, jure cæsum. Et, cum omnis concio ¹ adclamasset: Hostium, inquit, armatorum totiens clamore non territus, quā possum vestro moveri, quorum noverca est Italia? Reversus in urbem, intra breve tempus, ² M'. Aquillio, C. Sempronio Coss. abhinc annos ³ CL, post duos consulatus, duosque triumphos, & bis excisos terrores reip. mane in lectulo repertus est mortuus, ita ut quædam elisarum faucium in cervice reperirentur notæ. De tanti viri morte nulla habita est quæstio: ejusque corpus velato capite elatum est, cuius opera super totum terrarum orbem Roma extulerat caput. seu fatalem, ut plures, seu conflatam insidiis, ut aliqui prodidere memorie, mortem obiit, vitam certe dignissimam egit, ⁴ quæ nullius ad id temporis præterquam avito fulgore vinceretur. Decessit anno ferme ⁵ LVI. de quo si quis ambiget, recurrat ad priorem consulatum ejus, in quem creatus est anno ⁶ XXXVI. ⁷ ita dubitare definet.

CAP. V. Ante tempus excisæ Numantiae, præclara [⁸ in Hispania] militia ⁹ A. Bruti fuit: qui, penetratis omnibus Hispaniæ gentibus, ingenti vi hominum, urbiusque potitus ¹⁰ numero, aditis quæ vix ¹¹ audita erant, Gallæci cognomen meruit. Et ante eum paucis annis tam severum illius Q. Macedonici in his gentibus imperium fuit, ut, cum urbem Contrebiam nomine [in Hispania] oppugnaret, pulsas

D præ-

¹ Occlamasset Lips. Aliisque. ² M. AQUILIO Rhen. è MS. ³ CLIX Ald. Putean. ⁴ Simplicius dixisset quæ nullo, nisi avito fulgore vin-
ceretur; vel nullius, nisi avi fulgore. Heins. ⁵ LIV Lips. ⁶ XXXVIII Putean. priore numero immutato. ⁷ Hac tria verba abicienda esse existimat Grur. ⁸ In Hispania pro glossmate habet Heins. ut & mox linea ultima hujus pagina; & non multo post, linea ultima hujus capitii ⁹ D. Bruci legendum existimat Ald. Urs. Aliisque. ¹⁰ Illud numero Lipsius suspectum est, tanquam glossema. ¹¹ Ita magno librorum consensu. Quidam libri adita erant. Vocula erant omititur in Editione Heinsii; nisi To est post Alexandria condì a 1. i. c. 14.

præcipiti loco quinque¹ cohortes legionarias, eodem protinus subire juberet: facientibusque omnibus in procinctu testamenta, velut ad certam mortem eundum foret, non deterritus proposito, perseverantia ducis, quem moriturum miserat militem, victoriem recepit. tantum effecit mixtus timori pudor, spesque desperatione quæsita. Hic virtute ac severitate facti; at² Fabius Æmilianus, Paulli exemplo, disciplinæ [in Hispania] fuit clarissimus.

CAP. VI. Decem deinde interpositis annis, qui Tib. Gracchum, idem C. fratrem ejus occupavit furor, tam virtutibus ejus omnibus, quam huic errori similem, ingenio etiam eloquentiaque longe præstantiorem: qui cum summa quiete animi civitatis princeps esse posset, vel vindicandæ fraternæ mortis gratia, vel præmuniendæ regalis potentiae, ejusdem exempli tribunatum ingressi, longe majora³ & acriora repetens, dabat civitatem omnibus Italicis, extendebat eam pene usque⁴ Alpes; dividebat agros; vegetabat quemquam civem plus quingentis jugeribus habere: quod aliquando lege Licinia cautum erat: nova constituebat portoria; novis coloniis replebat provincias; judicia à senatu transferebat ad equites; frumentum plebi dare instituerat; nihil immotum, nihil tranquillum, nihil quietum denique in eodem statu relinquebat: quin alterum etiam continuavit tribunatum. hunc L. Opimius Cos. qui prætor Frellas exciderat, persecutus armis, unaque Fulvium Flaccum, consularem ac triumphalem virum, æque prava cupientem, quem C. Gracchus in locum Tiberii fratris Triumvirum nominaverat,⁵ eumque socium

¹ COHORTEIS Rhen. ē M.S. ² Hac ita legit & distinguit Lips. At Fabius Æmilianus Paulli, (scilicet filius) exemplo disciplinæ, in Hisp. &c. Aut ac severitate delendum, aut disciplina legendum existimat Fucean. ³ Et acrior repetens Lips. approbante Grutero Ut acrior, appetens Heins. ⁴ ALPEIS Rhen. ē M.S. ⁵ Eum SOCIMUM Rhen ē M.S. Et locum Urs. Atque socium Voss. Eoque socium legendum putat Heins.

socium regalis adsumserat potentiae, morte adficit. Id unum nefarie ab Opimio proditum, quod capit, non dicam Gracchi, sed civis Romani pretium se datum, idque auro repensurum proposuit. Flaccus in Aventino, ¹ armatos ad pugnam ciens, cum filio majore jugulatus est. Gracchus profugiens, cum jam comprehenderetur ab iis, quos Opimius miserat, cervicem Euporo servo præbuit; qui non segnus se ipse intererit, quam domino succurrerat. Quo die singularis Pomponii equitis Ro. in Gracchum fides fuit. qui more Coclitis, ² sustentatis in ponte hostibus, ejus gladio se transfixit. Ut Tib. Gracchi antea corpus, ita Caii, mira crudelitate viatorum, in Tiberim dejectum est.

CAP. VII. Hunc ³ Tib. Gracchi liberi, P. Scipionis Africani nepotes, viva adhuc matre Cornelia, ⁴ Africani filia, viri optimis ingenii male usi, vitæ mortisque habuere exitum. qui si civilem dignitatis concupiscent modum, quidquid tumultuando adipisci gestierunt, quietis obtulisset resp. Huic atrocitati adjectum scelus unicum. quippe juvenis, specie excellens, nec dum duodecimatum transgressus annum, immunisque delictorum paternorum, Fulvii Flacci filius, quem pater legatum de conditionibus miserat, ab Opimio interemptus est. quem cum ⁵ haruspex Tuscus, amicus, flentem in vincula duci vidisset, Quin tu hoc potius, inquit, facis? protinusque, inlito capite in ⁶ postem lapideum januae carceris, effusoque cerebro, expiravit. Crudelesque mox quæstiones in amicos clientesque Gracchorum habita sunt. sed Opimum, virum alioqui sanctum &

D 2

gravem,

¹ ARMATUS Rhen. ē M.S. ² Sustentatis in ponte hostibus ejus, se gladio transfixit Gravius post Ursinum. ³ C. GRACCHI LIBERI &c. Rhen. ē M.S. ⁴ Africani filia delectum censem Heins. ⁵ Haruspex Fuscus Alii. ⁶ Ita Ald. Voss. Aliisque ex Val. Maximo. PONTEM LAPIDEUM Rhen. ē M.S. An in frontem lapideam? Heins.

gravem, damnatum postea judicio publico, memoria ipsius fævitiae, nulla civilis persecuta est misericordia. Eadem¹ Rutilium Popilliumque, qui Coss. asperrime in Tib. Gracchi amicos fævierant, postea judiciorum publicorum merito oppreslit invidia.² Rei tanta parum ad notitiam pertinens interponetur. Hic est Opimius, à quo Cos. celeberrimum Opimiani³ vini nomen: quod jam nullum esse, spatio annorum colligi potest;⁴ cum ab eo sint ad te, M. Vinici, consulem, anni⁵ CL. Factum Opimii,⁶ quod inimicitarum quæsita erat ultio, minor fecuta auctoritas:⁷ & visa ultio privato odio magis, quam publicæ vindictæ data.

CAP. VIII. Subinde Porcio Marcioque Coss. deducta colonia, Narbo Martius. Mandetur deinde memoriar severitas judiciorum.⁸ quippe C. Cato consularis, M. Catonis nepos, Africani fororis filius, repetundarum ex Macedonia damnatus est; cum lis ejus⁹ IIII. aestimaretur, adeo¹⁰ illi viri magis voluntatem peccandi intuebantur, quam modum: factaque ad consilium dirigebant, & quid, non in quantum, admissum foret, aestimabant. Circa eadem tempora¹¹ Metelli fratres uno die triumphaverunt. Non minus clarum exemplum, &¹² adhuc unicum Fulvii Flacci, ejus qui Capuam ceperat, filiorum, sed alterius in adoptionem dati, in collegio Cos. fuit. adoptivus in¹³ Acidini Manlii familiam datus. nam

¹ censura

¹ Rupilium Ald. ² Rei tanta parva &c. Lips. Parum id ad notitiam pertinens interponatur Heins. ³ Sic omnes post Aldum. Vici Rhen. è MS. ⁴ Ita Bur. e MS. Cum ab eo ad te &c. Rhen. è MS. ⁵ CL Ald. Puteam. ⁶ Quo inimicitarum quæsita erat ultio, vel quod eo &c. Heins. ⁷ Et visum privato odio magis, quam publicæ vindictæ datum Lips. Ut visum &c. quam publicæ vindictæ dari Heins. ⁸ Sic Ald. Aliisque. QUIPPE COS. CATO CONSULARIS Rhen. è MS. M. Cato conf. C. Cato conf. Gryph. ⁹ XXIX Lips. Voss. ex Cicerone. ¹⁰ Illi deest in Ed. Heins. ¹¹ M. METELLI Rhen. è MS. II. Metelli Ald. M. &c. C. Metelli Pigh. M. C. Metelli Voss. ¹² Ad hoc unicum Acid. post Bucetum. ¹³ Ita Ald. Sigon. Aliisque. ACIDIANI Rhen. è MS.

¹ censura Metellorum, patruelium non germanorum fratrum fuit: quod solis contigerat ² Scipionibus. Tum Cimbri & Teutoni transcendere Rhenum, multis mox nostris suisque cladibus nobiles. Per eadem tempora clarus ejus ³ Minucii, ⁴ qui porticus, quæ hodieque celebres sunt, molitus est, ⁵ è Scordiscis triumphus fuit.

CAP. IX. ⁶ Eodem tractu temporum nituerunt oratores Scipio Aemilianus, Læliusque, Ser. Galba, duo Gracchi, C. Fannius, Carbo Papirius. Nec prætereundus Metellus Numidicus, & Scaurus, & ante omnes ⁷ L. Crassus & M. Antonius. Quorum ætati ingeniisque succedentes C. Cæsar Strabo, P. Sulpicius. ⁸ nam Q. Mucius juris scientia, quam propriæ eloquentiæ nomine, celebrior fuit. Clara etiam per idem ævi spatum fuere ingenia, in Togatis Afranii, in Tragœdiis Pacuvii atque Accii, usque in Græcorum ingeniorum ⁹ comparationem evecti, magnumque inter hos ipsos facientis operi suo locum; adeo quidem, ut in illis limæ, in hoc pæne plus videatur fuisse sanguinis. Celebre & Lucilii nomen fuit, qui sub P. Africano, Numantino bello eques militaverat. quo quidem tempore juvenis adhuc Jugurtha ac Marius, ¹⁰ sub eodem Africano militantes, in iisdem castris didicere, quæ postea in contrariis ficerent. Historiarum auctor jam tum Sisenna erat juvenis, sed opus

¹ CENSUS Rhen. è MS. ² Nonnulli Cæpionibus substituunt, quos refellit Ald. ³ MINICI Rhen. è MS. ⁴ Qui porticus hodieque celebres &c. Heinſ. ⁵ EX CORDISCIS Rhen. è MS. ⁶ Ita Bur. è MS. Eodem temporum TRACTU Rhen. è MS. ⁷ Ita Bur. è MS. CRASSUS ET M. ANTONIUS Rhen. è MS. ⁸ Sic Ald. Alique. NAMQUE MUTIUS &c. Rhen. è MS. Nam Q. Mucius juris scientia, quam propriæ eloquentiæ &c. Acid. Nam Q. Mucius juris scientia, quam proprio eloquentiæ nomine Heinſ. ⁹ COMPARATIONEM EJUS ÆTATIS Rhen. è MS. COMPARATIONEM EVECTIS Bur. è MS. Evecta legit Heinſ. & mox, magnumque inter hos ipsos facientis operi suo locum Ennii. ¹⁰ Sub eodem Africano militantes pro librarii additamente habet Grut.

opus belli civilis¹ Sullani post aliquot annos ab eo seniore editum est. Vetustior Sisenna fuit Cœlius; æqualis Sisennæ Rutilius, Claudiusque Quadrigarius, & Valerius Antias. Sane non ignoremus, eadem ætate fuisse Pomponium, sénibus celebrem, verbis rudem,² & novitate inventi à se operis commendabiliem.

CAP. X.³ Prosequamur notam severitatem censorum, Cassii Longini, Cæpionisque, qui abhinc⁴ annos CLVII, Lepidum Æmilium augurem, quod sex millibus ædes conduxisset, adeisse juvérunt. at nunc, si quis tanti habitet, vix ut senator⁵ agnoscitur. adeo mature à rectis in virtutia, à virtutis in prava, à pravis in præcipitia pervenitur. Eodem traçtu temporum & Domitii ex Arvernus, & Fabii ex Allobrogibus victoria fuit nobilis. Fabio Paulli nepoti, ex victoria cognomen Allobrogico inditum. Notetur Domitiæ familiae peculiaris quædam, & ut clarissima, ita⁶ artata numero felicitas, IV ante hunc, nobilissimæ simplicitatis juvenem, Cn. Domitium, fuere singulis omnino parentibus geniti, sed omnes ad consulatum sacerdotiaque, ad triumphi autem pæne omnes per venerunt insignia.

CAP. XI. Bellum deinde Jugurthinum gestum est⁷ per Q. Metellum, nulli secundum saeculi sui. hujus legatus fuit C. Marius, quem prædiximus, natus⁸ equestri loco, hirtus atque horridus, vitaque sanctus, quantum bello optimus, tantum pace pessimus, immodi-

¹ SULLANIQUE Rhen. è M.S. ² Sed novitate Lips. At novitate, vel set novitate malit Voss. nam particulam hanc in optimis MSS. per r. subinde scribi notum est. ³ Persequamur Alii. ⁴ Annos CLVII. LEPIDUM ÆLIUM Rhen. è M.S. recte judicio Lipsi. Annos CLV. Lepidum Æmilium Ald. Scheg. ⁵ Agnoscatur Lips. ⁶ ARTATA &c. UTI ANTE HUNC &c. Rhen. è M.S. In scholis vero suggerit uti pro nota numerali possum esse. Sacra &c. Acid. & mox post. Adum pro uti legit VII. Artata &c. IV ante hunc &c. singuli &c. Lips. sed singulis prefert Heins. ⁷ PERQUE METELLUM Rhen. è M.S. ⁸ Forte, Agrehti loco Voss.

immodicus gloriæ, insatiabilis, impotens, semperque inquietus. hic per publicanos, aliosque in Africa ¹ negotiantes, criminatus Metelli lentitudinem, trahentis jam in tertium annum bellum, & naturalem nobilitatis superbiam, ² morandique in imperiis cupiditatem, effecit, ut cum, commeatu petito, Romam venisset, Cos. crearetur, bellique pæne patrati à Metello, qui bis Jugurtham acie fuderat, summa committeretur sibi. Metelli tamen & triumphus fuit clarissimus ³ & meritum; virtutique cognomen Numidici inditum. Ut paullo ante Domitiae familiæ, ita Cæciliæ notanda claritudo est: quippe intra ⁴ XII ferme annos hujus temporis Coss. fuere Metelli, aut censores, aut triumpharunt amplius ⁵ XII. ut apparet, quemadmodum urbium imperiorumque, ita gentium nunc florere fortunam, nunc senectere, nunc interire.

CAP. XII. At C. Marius L. Sullam, jam tunc, ⁶ ut præcaventibus fatis, copulatum sibi quæstorem habuit, & per eum missum ad regem Bocchum, Jugurtha rege, abhinc annos ferme ⁷ CXXXI IX, potitus est. designatusque iterum Cos. in urbem reversus, secundi consulatus initio Calend. Jan. eum in triumpho duxit. Effusa, ut prædiximus, immanis vis Germanarum gentium, quibus nomen Cimbris ac Teutonis erat, cum Cæpionem ⁸ Manliumque Coss. & ante Carbonem Silanumque fudissent fugassentque in Galliis, & exuissent exercitu; Scaurumque Aurelium ⁹ Cos. & alios celeberrimi nominis viros trucidassent

¹ NEGOCIANTEIS Rhen. è MS. ² Immorandique Scholion Rhenani. ³ Et meritum virtutibus cognomen &c. Lips. Inditum expungit Grut. legitime & meritum virtute cognomen Numidici. Virtuti quoque cognomen &c. Vess. Emeritunaque ei virtute cognomen Numidici inditum Heinr. ⁴ XI Lips. ⁵ Patriæ caventibus fatis Lips. Ut prævaricantibus fatis Heinr. ⁶ CXXXIV Ald. CXXXVI Tutean. ⁷ Maniliusque reponit Ald. ex Castielro & Obsequente. ⁸ Consularema Ald. Tutean.

dassent, populus R. non alium repellendis tantis hostibus magis idoneum imperatorem, quam Marium, est ratus. Tum multiplicati consulatus ejus. Tertius in apparatu belli consumptus : quo anno Cn. Domitius Trib. pleb. legem tulit, ut sacerdotes, quos antea collegae sufficiebant, populus crearet. Quarto trans ¹ Alpes circa Aquas Sextias cum Teutonis conflixit ; amplius ² hostium priore ac postero die ab eo trucidatis ; gensque excisa Teutonum. Quinto, citra Alpes in campis, quibus nomen erat ² Raudiis, ipse cos. & procos. Q. Lutatius Catulus fortunatissimo decertavere praelio ³ : cæsa aut capta amplius ⁴ ē hominum. Hac victoria videtur meruisse Marius, ne ejus nati remp. poeniteret, ac ⁵ bona malis repensasse. Sextus consulatus veluti præmium ei meritorum datus. Non tamen hujus consulatus fraudetur gloria ; quo Servilii Glaucae, Saturninique Apuleii furorem, continuatis honoribus remp. lacerantium, & gladiis quoque & cæde comitia discutientium, ⁶ cos. armis compescuit : hominesque ⁷ exitiabiles in Hostilia curia morte multavit.

CAP. XIII. Deinde interiectis paucis annis, tribunatum init M. Livius Drusus, vir nobilissimus, eloquentissimus, sanctissimus, meliore in omnia ingenio animoque, quam fortuna, usus. qui cum fenantui priscum restituere cuperet decus, & judicia ab equitibus ad eum transferre ordinem ; (quippe eam potestatem naicti equites Gracchanis legibus, cum in multos clarissimos atque innocentissimos viros favissent, tum P. Rutilium, virum non facilius sui, sed omnis ævi optimum, interrogatum lege repetundarum

¹ ALPEIS ubique Rhen. è MS. ² Raudium Acid. & veteres libri Vineti. Caudii Lipsi. Error enimque ex eo quod antea Kaudiis scriptum fuerit, natum existimat. ³ Cum Cimbris decesserit opinatur Vir Doctus, cui minime adserit v. off. ⁴ Notam centenariam gerinandas esse censem 1 sp. ⁵ Mala bonis repensasse Baeler. ⁶ Consularibus armis Acid. ⁷ EXITIABILEIS Rhen. & MS. ⁸ Ferreasse

rum, maximo cum gemitu civitatis, damnaverant) in iis ipsis, quæ pro senatu moliebatur, senatum habuit adversarium: non intelligentem, si qua de plebis commodis ab eo agerentur, veluti inescandæ illiciendæque multitudinis caußâ fieri, ut minoribus¹ perceptis majora permitteret. Denique ea fortuna Drusii fuit, ut malefacta collegarum, quam² ejus optime ab ipso cogitata, senatus probaret magis; & honorem, qui ab eo deferebatur, sperneret; injurias, quæ ab aliis intendebantur, æquo animo recipere; & hujus summæ gloriæ invidenter; illorum modicam ferret.

CAP. XIV. Tum conversus Drusii animus, quando bene coœpta male⁴ cedebant, ad dandam civitatem Italiam. quod cum moliens revertisset è foro, immensa illa &⁵ incondita, quæ eum semper comitabatur, cinctus multitudine, in atrio domus suæ cultello percussus, qui adfixus lateri ejus relictus est, intra paucas horas deceffit. Sed cum ultimum reddebet spiritum, intuens circumstantium mœrentiumque frequentiam, effudit vocem convenientissimam conscientiæ suæ: ⁶ Ecquando, inquit, propinquai amicique, similem mei civem habebit resp.? Hunc finem clarissimus juvenis vitæ habuit. cuius morum minime omittatur argumentum. Cum ædificaret⁷ domum in Palatio in eo loco, ubi est, quæ quondam Ciceronis, mox Censorini fuit, nunc Statili Sifennæ est; promitteretque ei architectus, ita se eam ædificatum, ut⁸ libera à conspectu,⁹ immunis ab omnibus

E

bus

¹ Fortasse præceptis Lips. Minoribus præcepitis, majora permitterent Heins. ² Ejus delet Heins. ³ Ab ipso expungit Lips. ⁴ Cadebant malit Lips. ⁵ Ita Lips. Heins. INCognITA Rhen. e MS. ⁶ ECQUANDONE Rhen. è MS. ⁷ Ita Bur. e MS. TEMPLUM Rhen. è MS. mox alterum in redundare putat Heins. ⁸ Illa libera à conspectu tollenda censet Grut. ⁹ IMMUNISQUE AB OMNIBUS HOMINIBUS ESSET Rhen. è MS. IMMUNISQUE AB OMNIBUS ARBITRIS ESSET Bur. è MS.

bus arbitris effet, neque quisquam in eam despicere possit: Tu vero, inquit,¹ si quid in te artis est, ita compone domum meam, ut, quidquid agam, ab omnibus perspici possit.

CAP. XV. In legibus Gracchi inter perniciosissima numeraverim, quod extra Italiam colonias posuit. id majores (cum viderent tanto potentiores Tyro Carthaginem, Massiliam Phocæa, Syracusas Corintho, Cyzicum ac Byzantium Mileto, genitali solo) diligenter vitaverant,² ut cives Romanos ad censendum ex provinciis in Italiam revocaverint.
³ Prima autem extra Italiam colonia Carthago condita est. Mors Drufi jampridem tumescens bellum excitavit Italicum. quippe L. Cæsare,⁴ P. Rutilio Coss. abhinc annos ⁵ cxx, ⁶ universa Italia, cum id malum ab Asculanis ortum esset, (quippe ⁷ Servium prætorum,⁸ Fonteiumque legatum occiderant) ac deinde à Marsis exceptum, in omnes penetraffet regiones, arma adversus Romanos cepit. quorum ut fortuna atrocior, ita caussa fuit iustissima. petebant enim eam civitatem, cuius imperium armis tuebantur: per ⁹ omnes annos atque omnia bella,¹⁰ duplii numero se militum equitumque fungi, neque in ejus civitatis jus recipi, quæ per eos in id ipsum pervenisset fastigium, per quod homines ejusdem & gentis & sanguinis, ut externos alienosque, fastidire possent. Id bellum amplius ^{ccc} juventutis Italicae abiulit. Clarissimi autem imperatores fuerunt Romani eo bello: Cn. Pompejus, Cn. Pompeii Magni pater, C. Marius, de quo præ-

¹ Ita si quid in te artis est à glossariis esse credit Grut. ² Ut qui cives &c. Acad. ³ Totum hoc usque ad mors Drufi &c. an à Velleii manu sit dubitatur Voss. ⁴ ET POMPEIO RUTILIO COSS Rhen. ē MS. ⁵ CXIX Ald. ⁶ Sic Ald. Aliisque. CUM ID MALUM IN UNIVERSA ITALIA AB ASCULANIS ORTUM ESSET Rhen. ē MS. Vulgo cum id malum in universa Italia ab Asculanis esset. Sed effet delet Grut. ⁷ Servilium Ald. ⁸ Ita Rhen. ē MS. FONTEIUMQUE Bur. ē MS. ⁹ OMNEIS Rhen. ē MS. ¹⁰ Duplii munere Dolben. Duplici se numero Alii.

prædiximus, L. Sulla, anno ante prætura functus, Q. Metellus Numidici filius, qui méritum cognomen Pii consecutus erat: quippe¹ expulsum civitate à L. Saturnino trib. pleb. quod solus in leges ejus jurare noluerat, pietate sua, auctoritate senatus, consensu² reip. restituit patrem. Nec triumphis honoribusque, quam aut caussa exilii aut exilio aut reditu clarior fuit Numidicus.

CAP. XVI. Italicorum autem fuerunt celeberrimi duces, ³ Silo Poppædius, Herius Asinius, Insteius Cato, C. Pontidius, Teleinus Pontius, Marius Egnatius, Papius Mutilus. Neque ego verecundia domestici sanguinis gloriae quidquam, dum verum refero, subtraham, quippe multum Minatii Magii, atavi mei, Asculanensis, tribuendum est memorie: qui nepos ⁴ Decii Magii, Campanorum Principis, celeberrimi & fidelissimi viri, tantam hoc bello Romanis fidem præstítit, ut cum legione, quam ipse in Hirpinis conscriperat, Herculaneum simul cum T. Didio caperet, Pompejos cum L. Sulla oppugnaret, ⁵ Cosamque occuparet. cuius de virtutibus cum aliis, ⁶ tum maxime dilucideque Q. Hortenfius in Annalibus suis retulit. ⁷ cuius pietati plenam populus R. gratiam retulit; ipsum viritim civitate donando, duos filios ejus creando prætores, cum seni adhuc crearentur. Tam varia atque atrox fortuna Italici belli fuit, ut per bien-

E 2 nium

¹ Sic Ald. EXPULSUM CIVITATE SATURNINO &c. Rhen. è MS. ² Pop. Rom. Ald. ³ Sic Heinſ. Alique. SILO POPPÆDIUS, HERIUS ASINIUS, INSTEIUS CATO, C. PONTIDIUS TELEINUS, PONTIUS MARIUS, EGNA-
TIUS, PAPIUS, MUTILIUS &c. Rhen. è MS. Silo Poppædius, Hirnus Asinius, T. Vettius Cato, &c. Urs. Silo Pompeius Voss. & annos Insteius Capito sit legendum, haret. Mox Papius Mutilius Alii. ⁴ Decimi legit Vir Doctus. Vide Voss. ⁵ Cosam Alii. Sed nihil hic mutandum monet Voss. quamquam magis inclinet, ut hic Compam legat. ⁶ Tum maxime dilucide Q. Hortenf. Lips. ⁷ Cuius ille PIETATI &c. Rhen. è MS. Cuius scilicet pietati Lips. Forte, cuius in se pietati: sive, cuius inde pietati Voss. Cuius illibata pietati Heinſ.

nium¹ continuum duo Romani consules, Rutilius ac deinde Cato Porcius ab hostibus occiderentur, exercitus P. R. multis in locis funderentur, utque ad sagā ieretur, diuque in eo habitu maneretur. ² Caput imperii sui Corfinium legerant, quod appellarent Italicum. Paullatim deinde recipiendo in civitatem, qui arma aut non ceperant, aut deposuerant maturius, vires refectae sunt: Pompeio Sullaque & Mario fluentem procumbentemque³ Remp. restituentibus.

CAP. XVII. Finito ex maxima parte, ⁴ nisi qua Nolani belli manebant reliquiae, Italico bello (quo quidem Romani victis afflictisque ipsi⁵ exarmati; quam integris universis civitatcm dare maluerunt) consulatum inierunt ⁶ Q. Pompejus & L. Cornelius Sulla: vir qui neque ad finem victoriae satis laudari, neque post victoriam abunde vituperari potest. hic natus familia nobili, sextus à Cornelio Rufino, qui bello Pyrrhi inter celeberrimos fuerat duces, cum familiae ejus claritudo⁷ intermissa esset, diu ita se gefit ut nullam petendi consulatum⁸ cogitationem habere videretur. deinde post præturam inlustratus bello Italico, & ante in Gallia legatione sub Mario, qua eminentissimos duces hostium fuderat, ex successu animum sumvit; petenique consulatum, pæne omnium civium suffragiis⁹ naectus est. sed eum honorem undequinquagesimo ætatis suæ anno adsecutus est.

CAP.

¹ CONTINUO Rhen. è MS. Continui Urs. ² CAPUT IMPERII SUI CORFINIUM LEGERANTQUE ITALICANI Rhen. è MS. Caput imperii sui Corfinium legerant Italici. paullatim &c. Urs. CAPUT &c. LEGERANT, QUOD APPELLARENT ITALICUM Bur. è MS. Quod appellarent Bur. conjectura. Quod appellarent Lips. Quod appellarent Italicam Voss. ³ REM. P. R. RESTITUENTIBUS Bur. e MS. arque ita legendum putant Voss. & Heins. ⁴ Sic Voss. Heins. Nisi quæ &c. Rhen. è MS. Ni si quod Lips. ⁵ Exanimati Acid. ⁶ Ita Bur. è MS. CN. POMPEIUS Rhei. è MS. ⁷ Intermissi et Acid. ⁸ Rationem Sigon. ⁹ Ita Voss. Aptus est ex antiquo verbo apisci scribendum censet Acid. Consulatum &c. naectus est undequinquagesimo ætatis sua anno legit Grut. delendo sed eum honorem & adsecutus est. Omnium civium suffragiis eum honorem &c. adsecutus est Heins.

¹ Aliquam -

CAP. XVIII. Per ea tempora Mithridates Ponticus rex, vir neque filendus neque dicendus fine cura, bello accerrimus, virtute eximus, ¹ aliquando fortuna, semper animo maximus, consiliis dux, miles manu, odio in Romanos Hannibal; occupata Asia, necatique in ea omnibus civibus R. quos quidem eadem die atque hora, ² redditis civitatibus litteris, ingenti cum pollicitatione præriorum interimi jussiferat (quo tempore neque fortitudine adversus Mithridatem, neque fide in Romanos quisquam Rhodiis par fuit. horum fidem Mitylenæorum perfidia inluminavit: qui ³ Man. Aquillium aliosque Mithridati vincitos tradiderunt; quibus libertas, in unius Theophanis gratiam, postea à Pompeio restituta est) cum terribilis Italiæ quoque videretur imminere, forte obvenit Sullæ Asia provincia. is egressus urbe, cum circa Nolam moraretur (quippe ea urbs pertinacissime arma retinebat, exercituque Romano obsidebatur, velut pœniteret ejus fidei, quam omnium sanctissimam bello præstiterat Panico) P. Sulpicius, trib. pleb. disertus, acer, opibus, gratia, amicitiis, vigore ingenii atque animi celeberrimus; cum antea rectissima voluntate apud populum maximam quæsisset dignitatem, quasi pigeret eum virtutum suarum, & bene consulta ei male cederent, subito pravus & præceps, C. Mario, post LXX annum omnia imperia & omnes provincias ⁴ concupiscenti addixit, legemque ad populum ⁵ tulit, qua Sullæ imperium abrogaretur, C. Mario bellum decerneretur Mithridaticum; aliasque leges pernicioſas & exitiabiles, neque tolerandas liberae civitati, tulit. quin etiam Q. Pompeii cos. filium, eundemque Sullæ generum, per emissarios factionis suæ interfecit.

CAP.

¹ Aliquamdiu Lips. ² Redditæ civitatibus litteræ &c. interimi jussiferat malit Heins. vel redditis civitatibus cuique litteris interimi jussiferat. ³ M. AQUILLIUM Rhen. è M.S. ⁴ Concupiscenti se addixit Heins.

⁵ Tulit expungendum censet Heins.

CAP. XIX. Tum Sulla contracto exercitu ad urbem rediit, eamque armis occupavit, **xii** autores novarum pessimarumque rerum, ¹ inter quos Marium cum filio & P. Sulpicio, urbe exturbavit, ac lege lata exules fecit. Sulpicium etiam adsecuti equites, in Laurentinis paludibus jugulavere: caputque ejus ² erectum & ostentatum pro Rostris, velut omen imminentis proscriptionis fuit. Marius post sextum consulatum ³ annoque LXX, nudus ac limo obrutus, oculis tantummodo ac naribus eminentibus, extratus arundineto, circa paludem Maricæ, in quam se, fugiens consecantes Sullæ equites, abdiderat, injecto in collum loro in carcerem Minturnensium jussu ⁴ duumvirali perductus est. ad quem interficiendum missus ⁵ cum gladio servus publicus natione Germanus, qui forte ab imperatore eo bello Cimbrico captus erat, ut agnovit Marium, ⁶ magno ejulatu expromenti indignationem casus tanti viri, abjecto gladio profugit è carcere. Tum cives, ab hoste, militeri paullo ante principis viri, docti, instructum eum viatico conlataque veste, in navem imposuerunt. at ille, adsecutus circa ⁷ Ænariam filium, cursum in Africam direxit; inopemque vitam in tugurio ruinarum Carthaginensium toleravit: cum Marius, aspiciens Carthaginem, illa intuens Marium, alter alteri possent esse folatio.

CAP. XX. ⁸ Hoc primum anno, sanguine Cos. Romani, militis ⁹ imbutæ manus sunt: quippe Pompejus collega

¹ Interque eos Acid. ² Gruter non displaceat exectum. ³ Annosque Urs. Putean. Annumque Voss. Annoque LXX pro glofemate habet Grut. ⁴ Ita restituit Grut. ⁵ VIRI Rhen. è MS. An potius II. virum? Lips. ⁶ Cum gladio, & mox è carcere mera glofemata esse existimat Grut. ⁷ CUM MAGNO EJULATU &c. Rhen. è MS. Sine cum Bar. è MS. Expromens Schog. Exprimens Acid. Exprimenti Alii. Magno ejulatu se prodentem, indignatione &c. Gryph. Steph. Magnos ejulatus exprimenti indignatione &c. Heins. ⁸ TÆNARIAM Rhen. è MS. & mox uxoris filium malit Putean. ⁹ Alii sic distinguunt: Hoc primum anno, sanguine Consulis, Romani militis imbutæ &c. ⁹ IMBUTÆ MANUS SUNT Rhen. è MS.

collega Sullæ, ¹ ab exercitu Cn. Pompeii proconsulis, seditione, sed quam dux creaverat, interfactus est. ² Non erat Mario Sulpicioque Cinna temperator. itaque, cum ita civitas Italæ data esset, ut in octo tribus contribuerentur novi cives; ne potentia eorum & multitudo veterum civium dignitatem frangeret, plusque possent recepti in beneficium, quam auctores beneficii; Cinna, in omnibus tribubus eos se distributurum, pollicitus est. quo nomine ingenitum totius Italæ frequentiam in urbem acciverat. è qua pulsus collegæ optimatumque viribus, cum in Campaniam tenderet, ex auctoritate senatus consulatus ei abrogatus est, suffectusque in ejus locum L. Cornelius Merula flamen Dialis. Hæc injuria homine, quam exemplo dignior fuit. Tum Cinna, corruptis primo centurionibus ac tribunis, mox etiam spe largitionis, militibus, ab eo exercitu, qui circa Nolam erat, receptus est. is cum ³ universus in verba ejus jurasset, retinens insignia consulatus, patriæ bellum intulit, fretus ingenti numero novorum civium, è quorum delectu ccc amplius cohortes conscriperat, ac triginta legionum instar impleverat. Opus erat partibus, auctoritate, ⁴ gratia: cuius augendæ, C. Marium cum filio de exilio revocavit, qui cum iis pulsi erant.

CAP. XXI. Dum bellum autem infert patriæ Cinna, Cn. Pompejus Magni pater (cujus præclara opera bello Marsico præcipue circa Picenum agrum, ut præscripsimus, usq; erat resp. quique Asculum ceperat, circa quam urbem, cum in multis aliis regionibus exercitus dispersi forent, v & lxx civium Romanorum

¹ AD EXERCITUM Rhen. è MS. Sed dubitat Bur. utrum in MS. sit ab exercitu vel ad exercitum; & an legendum sit exciverat vel excitaverat pro creaverat. Civerat vel conciverat Heinr. ² NON ERAT MARIO SULPITIO CINNA &c. Rhen. è MS. Mario Sulpitioque Scholion Rhenani. ³ UNIVERSOS Rhen. è MS. ⁴ GRATIA cuius &c. Rhen. è MS.

¹ Agere

norum, amplius LX Italicorum una die conflixerant) frustratus spe continuandi consulatus, ita se dubium mediumque partibus præstítit, ut omnia ex proprio usu ¹ ageret, temporibusque infidiari videretur, & hoc atque illuc, unde spes major ² affulsiſſet potentia, se exercitumque deflechteret. sed ad ultimum magno atrocique prælio cum Cinna conflixit. Cujus commissi patratique ³ sub ipsis mœnibus oculisque urbis Romanæ, pugnantibus spectantibusque quam fuerit eventus exitiabilis, vix verbis exprimi potest. Post hoc, cum utrumque exercitum, velut parum bello exhaustum, laceraret pestilentia, Cn. Pompejus deceſſit: cuius interitus voluptas, amissorum aut gladio aut morbo civium pene damno repensata est: populusque R. quam vivo iracundiam debuerat, in corpus mortui contulit. Seu duæ seu tres Pompeiorum fuere familiæ, primus ejus nominis, ante annos fere ⁴ CLXVIII, Q. Pompejus cum Cn. Servilio consul fuit. Cinna & Marius, haud incruentis utrimque certaminibus editis, urbem occupaverunt: sed prior ingressus Cinna, de recipiendo Mario legem tulit.

CAP. XXII. Mox C. Marius, pestifero civibus suis reditu intravit mœnia. nihil illa victoria fuisset crudelius, nisi mox Sullana effet fecuta. ⁵ neque licentia in mediocres fævitum, sed excelsissimi quoque atque

¹ Agere ma'is Voff. ² Sic Ald. ADFUSET Rhen. è MS. ³ Ita ex emendatione Lips. Sub ipsis mœnibus sochisque &c. Rhen. è MS. Sub ipsis mœnibus, id est oculis urbis Romæ &c. Grut. Sub ipsis mœnibus focisque &c. Voff. Sub ipsis mœnibus fonsisque &c. Heins. ⁴ Vulgo sic. CLXVIII QUAM POMPEIUS &c. Rhen. è MS. Merian. CLXVII QUAM POMPEIUS &c. Bur. è MS. CLXIX Alii. ⁵ Sic editio Heins. NEQUE LICENTIA GLADIORUM IN MEDIOCREIS (NEQUE LICENTIA IMMEDIOCRI Bur. è MS. Neque licentia in mediocris Acid. In mediocres Voff. In mediocria ex castigatione Heinsii) SÆVITUM, SED EXCELSISSIMÆ QUOQUE ATQUE EMINENTISSIMÆ CIVITATIS (excelsissimi quique eminentissimæ &c. Alii. Excelsissimi quique atque eminentissimi &c. Ald. Excelsissimi quique eminentissimæ &c. Acid. Excelsissimæ atque eminentissimæ dignitatis Tutean. Excelsissimi quique atque eminentissimæ dignitatis Voff.) VIRI VARIIS SUPPLICIORUM &c. Rhen. è MS.

atque eminentissimi civitatis viri variis suppliciorum generibus affecti, in iis Cos. Octavius, vir lenissimi animi, iussu Cinnæ interfactus est. Merula autem, qui se sub adventum Cinnæ ¹ consulatu abdicaverat, incisis venis superfusoque altaribus sanguine, quos saepe pro salute reip. flamen Dialis precatus erat Deos, eos in execrationem Cinnæ partiumque ejus tum precatus, optime de rep. meritum spiritum reddidit. M. Antonius, princeps civitatis atque eloquentiae, gladiis militum, quos ² ipsos facundia sua moratus erat, iussu Marii Cinnæque contossus est. Q. Catulus, & aliarum virtutum & belli Cimbrici gloria, quæ illi cum Mario communis fuerat, celeberrimus, ³ cum ad mortem conquerireretur, conclusit se loco nuper calce ⁴ harenaque perpolito, inlatoque igni, qui vim odoris excitaret, simul exitiali hausto spiritu, simul incluso suo, mortem magis ⁵ voto quam arbitrio inimicorum obiit. Omnia erant præcipitia in rep. nec tamen adhuc quisquam inventebatur, qui bona civis Romani aut donare auderet, aut petere sustineret. Postea id quoque accessit, ut fœvitiae caussam avaritia præberet, & modus culpæ ex pecuniae modo constitueretur; & qui fuisset locuples, ⁶ fieret nocens, ⁷ cuique quisque periculi merces ⁸ foret; nec quidquam videretur turpe, quod esset quæstuosum.

CAP. XXIII. Secundum deinde consulatum Cina, & septimum Marius in priorum dedecus init. ejus initio morbo oppressus decessit, vir in bello hostiis, in otio civibus intestinissimus, quietisque impatientissimus. In hujus locum suffectus Valerius Flaccus, turpissimæ legis auctor, qua creditoribus

F quadran-

¹ Ita Scheg. Aliisque. Cos. Rhen. e MS. ² Ipse Ursin. ³ QUUM Rhen. e MS. ⁴ Arenaque perlito Lips. ⁵ Suo voto ex conjectura Hunsf. ⁶ FIERET INNOCENS Rhen. e MS. ⁷ Ita Acid. Aliisque. SUI QUISQUE &c. Rhen e MS. ⁸ Foret delendum censet Lips.

quadrantem solvi jussiferat : cuius facti merita eum pena intra biennium consecuta est. Dominante in Italia Cinna, major pars nobilitatis ad Sullam in Achaiam, ac deinde post in Asiam perfugit Sulla interim cum Mithridatis praefectis, circa Athenas Boeotiamque & Macedoniam ita dimicavit, ut & Athenas reciperet & plurimo circa ¹ multiplices Piraei portus munitiones labore expleto, amplius ² cō hostium interficeret, nec minus multa caperet. Si quis hoc rebellandi tempus, quo Athenae oppugnatae à Sulla sunt, imputat Atheniensibus, ³ nimium veri vetustatisque ignarus est. adeo enim certa Atheniensium in Romanos fides fuit, ut semper & in omni re, quicquid sincera fide gereretur, id Romani, Attica fieri, prædicarent. Ceterum ⁴ tum oppressi Mithridatis armis homines miserrimæ conditionis, cum ab inimicis tenerentur, oppugnabantur ab amicis, & animos extra moenia ; corpora, necessitati servientes intra muros habebant. Transgressus deinde in Asiam Sulla, ⁵ parentem ⁶ ante omnia supplicemque Mithridaten invenit. quem multatum pecunia ac parte navium, Asia omnibusque aliis provinciis, quas armis occupaverat, decedere coegerit : captivos recepit ; in ⁷ perfugas noxiisque animadvertisit : paternis, id est, Ponticis finibus contentum esse jussit.

CAP. XXIV. C. Flavius Fimbria, qui praefectus equitum ante adventum Sullæ, Valerium Flaccum consularem virum interficerat, exercituque occupato imperator appellatus, ⁸ forte Mithridaten pepulerrat

¹ MULTIPLEXIS PIREI &c. Rhen. è MS. ² CLX verius videtur Puteano. ³ Sic omnes fere libri NIMIRUM Rhen. è MS. Fors sit tamen, ut dederit Velleius, næ nimium veri &c. Heins. ⁴ Ita Bur. e MS. Cum Rhen è MS. ⁵ Erit cum præstare orisarer, Terrentem ante omnia supplicem Mithridatem invenit. Heins. ⁶ In omnia Acid. Sed nihil mundandum censem off. ⁷ PERFUGAM Rhen. e MS. ⁸ FONTE Rhen. è MS. Forte Scholion Rhenani. Forti Putean. Sed forte retinendum putat Vell.

rat prælio, sub adventum Sullæ se ipse interermit; adulescens, quæ pessime ausus erat, fortiter executus. Eodem anno ¹P. Lænas trib. pleb. Sex. ²Lucilium, qui priori anno trib. pleb. fuerat, faxo Tarpejo dejetit; & cum collegæ ejus, quibus diem dixerat, ³metu ad Sullam profugissent, aqua ignique iis interdixit. Tum Sulla, compositis transmarinis rebus, cum ad eum, primum omnium Romanorum, legati Parthorum venissent, & in iis quidam magi ex notis corporis respondissent, ⁴cælestem ejus vitam & memoriam futuram, reverctus in Italiam, haud plura quam xxx armatorum millia adversum cœ amplius hostium exposuit Brundisii. Vix quidquam in Sullæ operibus clarius duxerim, quam quod, cum per triennium Cinnanæ Marianæque partes Italiam obfiderent, neque inlaturum se bellum iis dissimulavit, nec, quod erat in manibus, omisit; existimavitque ante frangendum hostem, quam ulciscendum civem; ⁵repulsoque externo metu, ubi quod alienum esset vicissem, ⁶superaret quod erat domesticum. Ante adventum L. Sullæ, Cinna seditione orta ab exercitu interermitus est: vir dignior, qui arbitrio victorum moreretur, quam iracundia militum, de quo vere dici potest, ausum eum quæ nemo auderet bonus, perfecisse quæ à nullo nisi fortissimo perfici possent; & fuisse eum in consultando temerarium, in exquendo virum. Carbo, nullo suffecto collega, solus toto anno Cos. fuit.

CAP. XXV. Putares, Sullam venisse in Italiam, non belli vindicem, sed pacis auctorem: tanta cum quiete exercitum per Calabriam Apuliamque, cum

F 2

fingu-

¹ Popilius Lænas Ald. ² Lucilium notiorem Librariis, Lucinum è contextu removisse censet Voss. ³ Motu Rhen. è MS. Metu Bur. conjectura. An noctu scribendum dubitas Urs. ⁴ Celebrem Lips. Sed cœlestem maline Bacler. Heins. Aliisque. ⁵ Repulso quo externo metu Voss. ⁶ Superare legendum conjicit Urs.

singulari cura frugum, agrorum, hominum, urbium, perduxit in Campaniam; tentavitque justis legibus & æquis conditionibus bellum componere: sed iis, quibus & pessima & immodica cupiditas erat, non poterat pax placere. Crescebat interim in dies Sullæ exercitus, confluentibus ad eum ¹ optimo quoque & sanissimo ² Felici deinde circa Capuam eventu ³ Scipionem Norbanumque Coss. superat: quorum Norbanus, acie victus; Scipio, ab exercitu suo desertus ac proditus, inviolatus à Sulla dimissus est. adeo enim Sulla dissimilis fuit bellator ac viator, ⁴ ut dum vincit justissimo lenior; post victoriam auditio fuerit crudelior. nam ⁵ & confulem, ut prædiximus, ⁶ exarmatumque Sertorium, (⁷ proh quanti mox belli facem!) & multos alios, potitus eorum, ⁸ dimisit incolumes: credo, ut in eodem homine duplicitis ac diversissimi animi conspiceretur exemplum. ⁹ Post victoriam, qua descendens montem Tifata cum C. Norbano concurrerat Sulla, ¹⁰ grates Dianæ, cuius ¹¹ numini regio illa sacrata est, ¹² solvit; aquas salubritate

¹ Ita Bur. è MS. OPTIMO QUOQUE SANISSIMO Rhen. è MS. Optimo quoque sanctissimoque Rhenani schol. Acad. Grati. Optimo quoque & sapientissimo Boxh. ² Ita Bur. è MS. FELICI DENIQUE Rhen. è MS. ³ Ita Bur. è MS. SCIPIONEM NARBONUMQUE COS. Rhen. è MS. & mox NARBONUS Cæpionem Norbanumque &c. Ald. ⁴ Ita ex Bur. conjectura. UT DUM VINCIT, AC JUSTISSIMO LENIOR &c. Rhen. è MS. Ut dum vinceret mitissimo ac justissimo lenior or &c. Rhenani schol. Ut dum vincit, justo (vel mitissimo) lenior malit Lips. Flacidissimo lenior &c. Heins. ⁵ Ita Lips. Aliisque. Ut cos Rhen. è MS. Et consul: vulgo. ⁶ Sic Lips. & Alii. Exarmatum Q. Sertorium Vulgo. Exaratum, & Q. Sertorium vulgo. Exaratum, atque Sertorium Vulgo. ⁷ Propinquanti mox bello faciem Vulgo. ⁸ DIMISIT INCOLUMEIS (CREDO UT &c.) Rhen. è MS. ⁹ POSUIT VICTORIAM, QUA DEMENDESMONTEM IN TIFATA &c. Rhen. è MS. Posuit victoriam, qui demens de monte in Tifata &c. Bur. conjectura. Post victoriam, qua descendens monte Putean. Montem Alii, ¹⁰ GRATUS Rhen. è MS. Aliisque. GRATIS Bur. è MS. Grates vel gratias Alii. ¹¹ Ita Rhen. è MS. NOMINI Bur. è MS. & l'off. ¹² Sic melioris nota libri SOLVIT AQUAS, SALUBRITATE MEDENDISQUE (IN MEDENDIS Bur. è MS., CORPORIBUS NOBILES Rhen. è MS.). Aquasque salubritate in medendis corporibus nobiles: vel aquas salubritate in medendis quas corporibus &c. Acad. Aquas salubritate medendisque corporibus nobiles Heins.

britate m.d.ndisq[ue] corporibus nobiles,¹ & agros omnes addixit Deæ. hujus gratæ religionis memoriam & inscriptio templi adixa posti² hodieque, & tabula testatur ærea intra ædem.

CAP. XXVI. Inde³ Coss. Carbo III, & C.⁴ Marius, septies Cos. filius, annos natus xxv. vir animi magis quam ævi paterni,⁵ multa fortiterque molitus, neque usquam inferior nomine consulis, apud Sacriportum pulsus à Sulla acie, Preneste, quod ante natura munitum præsidii firmaverat, se exercitumque contulit.⁶ Ne quid umquam malis publicis decesset, in qua civitate temper virtutibus certatum erat, certabatur sceleribus; optimusque sibi videbatur, qui fuerat pellimus. quippe dum ad Sacriportum dimicatur,⁷ Damasippus prætor Domitium, Scævolam etiam Pontificem maximum & divini humanique juris auctorem celeberrimum, & C. Carbonem prætorium, Cos. fratrem, & Antistitium ædilitium, velut⁸ faventes Sullæ partibus, in curia Hostilia trucidavit.⁹ Non perdit nobilissimi facti gloriam Calpurnia, Bestiæ filia, uxor Antistii: quæ jugulato [ut prædiximus]

¹ Sic Voss. AGROSQUE OMNEIS ADDUXIT, DEÆ HUJUS GRATÆ RELIGIONIS MEMORIA &c. Rhen. e MS. Agros omneis adduxit Deæ, hujus gratæ religionis memoria &c. Bur. conjectura. Vulgata editiones habent ut potius agros &c. Hinc & portus agroisque Popms, ex isto Eurerii verbis (ut potius agros omneis &c. legendum existimem) perperam intellectis. Agros omnes adduxit. De hujus gratæ religionis memoria &c. Putean. Agrosque omnes addxit Deæ &c. Urf. Lips. 2 Ita Voss. HODIEQUE TABULA TESTATUR ÆREA INTRA ÆDEM COSS. &c. Rhen. e MS. HODIEQUE CRABULA TESTATUR ÆREA. INTEREA DEINDE CON. &c. Bur. e MS. Et hodieque tabula &c. infra ædem &c. Urf. Hodieque tabula &c. Inde Coss. &c. Lips. Hodieque & tabula &c. Deinde Coss &c. Alii. 3 Cos. Carbo Bur. conjectura. 4 MARIUS SEPTIENS &c. Bur. e MS. Marius Marii septies consulis &c. Putean. 5 Qui multa &c. Urf. 6 Nequid usquam Lips. Aliisque. Nequid iniquum &c. Acid. post Bucretium. 7 Ita legunt & distinguunt Ald. Voss. Aliisque. DAMASIPPUS PRÆTOR DOMITIUM SCÆVOLAM ETIAM &c. Rhen. e MS. Domitium, Scævolam, & Pontif. &c. Lips. An Damasippus prætor prætorem Domitium? Hein. postis & Damalippus prætor Domitium, Scævolam etiam &c. Idem. 8 FAVENTEIS Rhen. e MS. 9 Ab Heinisi textu (quo perdat occurrit) recedo, Rhenana aliarumque editionum autoritate nixus.

46 C. VELLEII PATERCULI

prædiximus] viro, gladio ¹ se ipsam transfixit. ² quantum hujus gloriæ, famæque accessit? ³ nunc virtute eminet, ⁴ patria latet.

CAP. XXVII. At Pontius Telesinus dux Samnitium, vir ⁵ animi bellique fortissimus, penitusque Romano nomini infestissimus, contractis circiter ⁶ XL fortissimæ pertinacissimæque in retinendis armis juventutis, Carbone ac Mario Coss. ⁶ abhinc annos ⁷ CXI, Kalendis Novembribus ita ad portam Collinam cum Sulla dimicavit, ut ad summum discrimen & eum & remp. perduceret. quæ non majus periculum adiit, Hannibal is intra tertium miliarium castra conspicata, quam ⁸ eo die, quo circumvolans ordines exercitus sui Telesinus, dictitansque adesse Romanis ultimum diem, vociferabatur eruendam delendamque urbem: adjiciens, numquam defuturos raptores Italicæ libertatis lupos; nisi silva, in quam refugere ⁹ solerent, ⁹ esset excisa. Post primam demum horam noctis & Romana acies respiravit, & hostium cessit. Telesinus postera die semianimis repertus est, victoris magis quam morientis ¹⁰ vultum præferens; cuius abscissum caput ferri gestarique circa Prænestine Sulla jussit. Tum demum, desperatis rebus suis, C. Marius adulescens per cuniculos, qui miro opere fabricati in diversas agrorum ¹¹ partes ferunt, conatus erumpere, cum foramine è terra emersisset, à dispositis in id ipsum interemptus est. Sunt, qui sua manu; sunt,

¹ Seipso magis Velleianum esse existimat Voss. ² Quanta hujus glorie famæque accessio! scribi deberi censem Hes. ³ Nunc sua virtute &c. scribendum videri monet Heins. ⁴ Nisi maius, Nunc sua & viri virtute eminet &c. ⁵ Patria hie ponit pro paterna censem Voss. ⁶ Ita Rhen. è MS. Domi Rhenani scol. ⁶ Forsan vir animo domi &c. Heins. ⁶ Sic Ald. ex Fa-
fii confidariibus. ⁷ ABHINC ANNOS XL. CALEND. &c. Rhen. è MS. ⁸ ABHINC
ANNOS XI KAL. &c. Bur. è MS. ⁹ Ita Bur. è MS. EODEM DIE Rhen. è
MS. ¹⁰ SOLENTE Rhen. è MS. ⁹ Si abesset verbum esset, vividior fieret ora-
tio, ita tamen ut sylva excisa habeatur sexti casus. Grut. ¹⁰ CULTUM
Rhen. è MS. ¹¹ PARTEIS FUERUNT Rhen. è MS.

sunt, qui concurrentem mutuis iictibus cum minore fratre Telesino, una obfesso & erumpente, occubuit se prodiderint. utcumque cecidit, hodieque tanta patris imagine non obfcuratur ¹ ejus memoria. de quo juvene quid existimaverit Sulla, in promtu est occiso enim demum eo, Felicis nomen adsumfit: ² quod quidem usurpasset justissime, si eundem & vincendi & vivendi finem habuisset. ³ Oppugnationi autem Prænestis ac Marii præfuerat ⁴ Ofella Lucretius; qui cum ante ⁵ Marianarum fuisset partium, prætor ad Sullam transfugerat. Felicitatem diei, quo Samnitium Telelinique pulsus est exercitus, Sulla perpetua ludorum Circensium honoravit memoria, ⁶ qui sub ejus nomine Sullanæ victoriae celebrantur.

CAP. XXVIII. Paullo ante quam Sulla ad Sacrificiorum dimicaret, ⁷ magnificis præliis partium ejus viri hostium exercitum fuderant: duo Servilii apud ⁸ Clusium, Metellus Pius apud Fidentiam, M. Lucullus circa Fidentiam. Videbantur finita belli civilis mala, cum Sulla crudelitate ⁹ aucta sunt. quippe dictator creatus (cujus honoris usurpatio per annos cxx¹⁰ intermissa. nam proximus post annum, quam Hannibal Italia excederat: uti adpareat populum R. ¹¹ usum dictatoris non tam desiderasse, quam timuisse potesta-

¹ Ita Rhen. è MS. CIVIS MEMORIA Bur. è MS. Civis ejus memoria scribendum opinatur Heinr. ² Ita Rhen. è MS. QUO QUIDEM &c. Bur. è MS. ³ OPPUGNATIONIS AUTEM PRÆNESTIS, AC MARI PRÆFUEBAT ASELLA LUCRETIUS &c. Rhen. è MS. AC MARI PRÆFUEBRA AFFELLA (Ofella in margine) LUCRETIUS &c. Bur. e MS. ⁴ Ofella Urs. Ofella Alii. ⁵ MARINARUM Bur. è MS. ⁶ Ita Bur. e MS. & Rhenani schol. Quidam suis nomine &c. Vulgo. & max celebatur legi Popm. Totum vero redundare censem Grut. ⁷ Magnis Ald. magnificis præliis partium ejus hostilem exercitum fuderant duo Servilii forsitan legendum existimat Heinr. ⁸ PLUSIUM Rhen. è MS. ⁹ Nata sunt Velleium scriptissime suspicatur Lips. ¹⁰ Intermissa jam protinus post annum Acid. Intermissa, à proximo post anno Alii. ¹¹ Sic plurimi libri. AUT METU DESIDERAS TULLIO CO TIMUSSI POTESTATEM IMPERIO, PROH REI AD VINDICANDUM MAXIMI PERICULI, SPOLIA MUSIERANTO) IMMODICAE &c. Rhen. e MS. Haud deside metu à S. Tullio, continuasse, potestatem imperio (proh res ad vindicandum maximi periculi) spoliariam

potestatem imperii, quo priores ad vindicandam maximis periculis remp. usi fuerant) immodicæ crudelitatis licentia usus est. Primus ille (& utinam ultimus!) exemplum proscriptionis invenit, ut, in qua civitate petulantis convicii ¹ judicium histrioni rarum redditur, in ea jugulati civis reis ex alto, constitueretur auctoramentum; plurimumque haberet, qui plurimos interemisset; neque occisi hostis, quam civis, uberius foret præmium; fieretque quisque merces mortis suæ. ² Nec tamen in eos, qui contra arma tulerant, sed in multos ³ infantes lœvitum. adjectum etiam, ut bona proscriptorum venirent, exclusiq[ue] paternis opibus liberi, etiam petendorum honorum jure prohiberentur; simulque, quod indignissimum est, senatorum filii & onera ordinis sustinerent & jura perderent.

CAP. XXIX. Sed adventum in Italia L. Sullæ, Cn. Pompejus, ejus Cn. Pompeii filius, quem magnificientissimas res in ⁴ consulatu gessisse bello Mariico prædiximus, xxii i annos natus, abhinc annos cxiiii, privatis ut opibus ita consiliis magna ausus, magnificeque conata executus, ad vindicandam restituendamque

Liantem. nam multi abusi erant eo Rhenani schol. Non tam desiderasse, quam timuisse) poestate imperii, quo priores &c. usi fuerant, immodicæ &c. abusus est Lips. Hanc ita desiderasse, uti extimuisse potestatem imperii, quo &c. usi erant, eo immodicæ &c. Voss. (Uti adpareat &c. aut metu desiderasse, aut illico timuisse poestate) imperio quo priores ad vindicandum à maximis se periculis [olim jam] usi erant, eo immodicæ &c. abusus est legendum conjicit Heins. ¹ Sic in textu Heins. IUDICIUM HISTORIARUM (HISTORIARUM Bur. è MS.) EX ALTO REDDITUR &c. CIVIS REIP. CONSTIT. &c. Rhen. è MS. Vulgo Iudicium histrioni exoleto (in histrionom exoletum i off.) redditur &c. civis reip. constit. &c. Iudicium in Histrionom, vel Histrionicum (Histrionicarum, scilicet legum, Popm.) ex albo redditur &c. civis reip. constit. &c. Lips. Iudicium histrioni exoleto &c. civis Rom. publice (civis è publico Pittam) constitueretur &c. Putean. Iudicium histrioni rarum ex alto redditur, in ea jugulati civis reis constitueretur &c. Heins. in castigationibus Velleianis. ² Nec tantum in eos Urs. Lips. Nec jam in eos legendum esse putat Heins. ³ INSONTEIS Rhen. è MS. ⁴ Ita Bur. è MS. SENATU Rhen è MS.

¹ Hanc

damque dignitatem patriæ , firmum ex agro Piceno, qui totus paternis ejus clientelis refertus erat, contraxit exercitum. cuius viri magnitudo multorum voluminum instar exigit : sed operis modus paucis eum narrari jubet. Fuit hic genitus matre Lucilia, stirpis senatoriæ, forma excellens, non ea, qua flos commendatur ætatis, ¹ sed ex dignitate, constantiaque in illam conveniens amplitudinem, fortunam quæ ejus ad ultimum vitæ comitata est diem : innocentia eximius, sanctitate præcipuus, eloquentia medius ; potentia, quæ honoris caußâ ad eum deferretur, non ut ab eo occuparetur, cupidissimus ; dux ² bello peritissimus ; civis in toga (nisi ubi vereretur, ne quem haberet parem) modelissimus ; amicitiarum tenax, in offendis exorabilis, ³ in reconcilianda gratia fidelissimus, in accipienda satisfactione facilissimus ; potentia sua numquam aut raro ad impotentiam usus ; pñne omnium ⁴ vitiorum expers, nisi numeraretur ⁵ inter maxima, in civitate libera dominaque gentium, indignari, cum omnes cives jure ⁶ haberet pares, quemquam æqualem dignitate conspicere. ⁷ Hic à toga virili adfuetus commilitio prudentissimi ducis parentis sui, bonum & capax recta discendi ingenium singulariterum militarium ⁸ prudentia excoluit, ut à Sertorio

G

Metel-

¹ Hanc lectionem in textu exhibuit Heins. dicit tamen se misse rescribere sed ex dignitate constans, atque in illam &c. SED EX DIGN. &c. FOR-TUNAMQUE EJUS AD ULTIMAM (ULTIMUM Bur. è MS.) VITÆ &c. Rhen. è MS. Sed quæ in illam conveniens amplitudinem, dignitatem & constantiam, fortunam quoque ejus ad extremum vitæ &c. vel, sed quæ dignitate & constantia in illam conveniens amplitudinem, fortunam &c. legendum conjicit Acid. Sed ex dignitate constanti (constantiaque Ald.) quæ in illam &c. fortunam quoque ejus (fortunamque, eum &c. Lips.) ad ultimum &c. Voss. Quomodo etiam edidum à Gryphio, Marneffio & Alis : nisi quod legant ultimam. ² Belli Lips. ³ In reconciliata Lips. ⁴ Sic Ald. Aliisque. VOTORUM Rhen. è MS. Scheg. Grut. Tofsis & notarum : ac max, inter maximas. Lips. ⁵ IN-TER MAXIMA IN CIVITATE &c. Bur. è MS. ⁶ Haberentur malis Heins. ⁷ Ita Bur. e MS. HICCE TOGA &c Rhen. è MS. ⁸ Sic Vulgo. PRU-DENTIA CELERIORA, ET &c. Rhen. è MS. Prudentia celerior ; ita ut &c. ^{Bur.}

50 C. VELLEII PATERCULI

Metellus laudaretur magis, Pompejus timeretur validius.

CAP. XXX. Tum M. Perperna prætorius, è proscriptis, gentis clarioris, quam animi, Sertorium inter cœnam¹ Etosca interemis, Romanisque certam victoriam, partibus suis excidium, sibi turpissimam mortem pessimo auctoravit facinore. Metellus & Pompejus² ex Hispaniis triumphaverunt: sed Pompejus hoc quoque triumpho, adhuc eques Ro. ante diem quam consulatum iniret, curru urbem invectus est. Quem virum, quis non miretur, per tot extraordinaria imperia in summum fastigium³ vectum, iniquo tulisse animo, C. Cæsar is in altero consulatu petendo, senatum populumque R. rationem habere? adeo familiare est hominibus, omnia sibi ignoscere, nihil aliis remittere; & invidiam rerum non ad causam, sed ad voluntatem personalisque dirigere. Hoc consulatu Pompejus tribunitiam potestatem restituit, cuius Sulla imaginem⁴ fine re reliquerat. Dum Sertorianum bellum in Hispania geritur,⁵ LXIV⁶ fugiti vi è ludo gladiatorio Capua profugientes, duce Spartaco, raptis ex ea urbe gladiis, primo Vesuvium montem petiere; mox crescente in dies multitudine, gravibus variisque casibus adfecere Italiam. quorum numerus in tantum⁷ adolevit, ut qua ultimo dimicavere acie,⁸ XL millia hominum se Romano exer-

Bur. conjectura. Prudentia coluit; ita ut *Dc. Voss.* Prudentia expolierat, vel excoluerat legendum censet *Heins.* 1 Et eicas sententia non refutat. *Ald. Olca Putean. Ald. Aliique.* Ut Olca conjicit *Heins.* Dubium an fuerit Eleosca, nam & Ileosca aucta est *Straboni.* 2 Ita *Bur.* è *MS. Aliique.* Ex *HISPANIS Rhen.* è *MS.* 3 Evestum malit *Heins.* 4 Sic *Urf. Aliique.* IN JURE *Rhen.* è *MS. Ald.* Sine jure *D. Voss.* Sine vi legendum putat *Heins.* 5 Non diplicet *Lipso* numerus qui in *Livii epitoma* legitur LXXIV. Ob maximam scriptorum diffensionem, nihil hic mutandum putas *Voss.* 6 Fugiti locum alterius vocis invasisse existimat *Grut.* 7 ADULEVIT *Rhen.* è *MS.* 8 XL a ccc. *Rhen.* è *MS.* XC legendum esse non ambigit *Voss.* An XC aut è hominum scribendum dubitat *Heins.* quia princeps editio habet XL a ccc hominum.

1 Sic

exercitui opposuerint. Hujus patrati gloria penes M. Crassum fuit, ¹ mox Romanorum omnium principem. Converterat Cn. Pompeii persona totum in se terrarum orbem, & ² per omnia majore vi habebatur.

CAP. XXXI. Qui cum Cos. perquam laudabiliter jurasset, se in nullam provinciam ex eo magistratu iturum, idque servasset, post biennium A. Gabinius tribunus legem tulit, ut, cum belli more non latrociniorum, ³ orbem classibus jam, non furtivis expeditionibus, piratae terrorerent, quasdamque etiam Italæ ⁴ urbes diripiuerint; Cn. Pompejus ad eos opprimendos mitteretur; essetque ei imperium æquum in omnibus provinciis cum proconsulibus, usque ad quinquagesimum miliarium à mari. ⁵ quo S. C. pæne totius terrarum orbis imperium uni viro deferebatur: ⁶ sed tamen idem hoc ante biennium in M. Antonii prætura decretum erat. sed interdum ⁷ persona, ut exemplo nocet, ita invidiam auget aut levat. in Antonio homines æquo animo passi erant. raro enim invidetur eorum honoribus, quorum vis non timetur. Contra in iis homines extraordinaria reformidant, qui ea suo arbitrio aut deposituri aut retenturi videntur, & modum in voluntate habent. Dissuadebant optimates: sed consilia impetu victa sunt.

G 2

CAP.

¹ Sic vulgo. MOX REIP. omnium &c. Rhen. è MS. Mox Romanorum opibus &c. Lips. Mox Romanorum hominum Barthius. Scribe mox Reip. principem: in manu mox reip. omnis principem. Heins. ² Per omnia major eveneretur, aut pene homiae major habebatur Ald. Per omnia major viro habebatur Scheg. Major ævo Acid. Major ævi Voss. Major civi ex conjectura Heinsii. ³ Sententiam ita distinguit Lips. Orbem classibus, jam non &c. Alii. Totum ante orbem excidisse suspicatur Heins. ⁴ URBEIS Rhei. è MS. ⁵ Quo SENATUS COS. Rhen è MS. P. Sto. pro S. C. rescribit Cujacius. Quo Icito Scheg. ⁶ Voces sed tamen irreptitas esse censet Grut. à Velleio esse puras Voss. Et tamen malit Heins. ⁷ Persona, ut exempla docent, aut invidiam &c. Lips. Personas ut exemplo prodest vel nocet, ita rei invidiam aut auget aut levat legendum conjicit Heins. Vulgatam lectiōnem tueritur Grut. & Voss.

CAP. XXXII. Digna est memoria Q. Catuli cum auctoritas tum verecundia : qui cum dissuadens legem in concione dixisset, esse quidem præclarum virum Cn. Pompejum, ¹ sed nimium jam liberæ reip. neque omnia in uno reponenda : adjecissetque, Si quid huic acciderit, quem in ejus locum ² substituetis ? subclamavit universa concio, Te Q. Catule. Tum ille victus consensu omnium, & tam honorifico civitatis testimonio, è concione discessit. Hic hominis verecundiam, populi justitiam mirari libet : hujus quod non ultra contendit ; plebis, quod dissidentem & adversarium voluntatis suæ vero testimonio fraudare noluit. Per idem tempus Cotta judicandi munus, quod C. Gracchus erexit senatui ad equites, Sulla ab illis ad senatum transtulerant, æqualiter ³ inter utrumque ordinem partitus est. ⁴ & Otho Roscius lege sua equitibus in theatro loca ⁵ restituit. At Cn. Pompejus, multis & præclaris viris in id bellum adsumitis, descriptoque in ⁶ omnes recessus maris præsidio navium, brevi, inexsuperabili manu, terrarum orbem liberavit, prædonesque ⁷ per multa prælia multis locis viatos, circa Ciliciam classem adgressus fudit ac fugavit. & quo maturius bellum tam late diffusum conficeret, reliquias eorum contratas, ⁸ in urbibus remotoque à mari loco, in certa sede constituit. Sunt qui ⁹ hoc carpant. sed quamquam

¹ Ita Rhenani schol. SED NIMIUM JAM LIBER AERE REIP. &c. Rhen. è MS. LIBER AERET REIP. &c. Bur. è MS. Sed nimium jam libere imperaret reip. Bur. conjectura. ² SUBSTITUITIS Rhen. è MS. ³ Inter ordines partitus est rescribit Liss. ⁴ Ita Putean. Scheg. Aliisque. Ut Horoscius Rhen. è MS. Et Horoscius Bur. conjectura. Q. Roscius Ald. Otho Roscius Voss. inducendo particulam &c. ⁵ Constituit Ald. Instituit Lips. ⁶ OMNEIS Rhen. è MS. ⁷ Sic Vulgo. PER MULTA, A MULTIS &c. Rhen. è MS. Per multa, ac multis &c. Bur. conjectura. Per multos, multis locis Lips. Prædonesque permultis locis &c. Velleium scripsisse existimat Grut. Per multa prælia, jam multis locis viatos rescribi juber Heins. ⁸ Aut illud in urbibus, aut sequens in certa sede abundare putas Grut. ⁹ Hunc Alt.

quam in auctore satis rationis est, ¹ tamen ratio quemlibet magnum auctorem faceret. data enim facultate fine rapto vivendi, rapinis arcuit.

CAP. XXXIII. Cum esset in fine bellum piraticum, ² & L. Lucullus (qui ante septem annos ³ ex Cos. sortitus Asiam, Mithridati oppositus erat, magna que ac memorabiles res ibi gesserat, ⁴ Mithridaten saepe multis locis fuderat, egregia Cyzicum liberarat Victoria, Tigranen regum maximum in Armenia vicerat, ultimamque bello manum pene magis noluerat imponere, quam non potuerat; qui alioquin per omnia laudabilis, & bello pene invictus pecuniae ⁵ expellebatur cupidine) idem bellum adhuc administraret, Manilius trib. pleb. semper venalis & alienae minister potentiae, legem tulit, ut bellum Mithridaticum per Cn. Pompejum administraretur. Accepta ea, magnisque certatum inter imperatores iugus: cum Pompejus Lucullo ⁶ infamiam pecuniae, Lucullus Pompeio interminatam cupiditatem objiceret imperii, ⁷ neuterque ab eo, quod arguebatur, mentitus argui posset, nam neque Pompejus, ⁸ ut primum ad remp. adgressus est, ⁹ quemquam animo parem tulit: ¹⁰ & in

1 TUM Rhen. è. MS. 2 CUM ET L. LUCULLUS Rhen. è. MS. Quod cur rejiceretur, nullam causam esse censem Voss. 3 Ita Rhen. è. MS. Ex S. C. Urs. Vulgo ex consulatu. 4 Mithridatem Alii, & max Tigranem, contra principem editionem. 5 Aldo placuit aliquando explебatur, quod postea improbarvit. Excellebatur (id est, superabatur) malis Acid. Nova voce explebatur legit Grut. Expallebat, aut debellabatur Lips. Impellebatur amplectitur Heinr. 6 Infamem legit Lips. & refert ad cupiditatem. Famen nimiam pecuniae, vel pecuniae insaniam Velleium scripsisse existimat Heinr. 7 Ita ex Bur. conjectura. NE UTERQUE AB EO QUOD ARGUEBATUR &c. Rhes. è. MS. Nec uterque &c. Rhenani schol. Neuterque ab eo (adeo Lips.) quod arguebat &c. Ald. Voss. Neuterque ab eo, quo arguebatur Alii. Neuterque adeo quod arguebat, id (vel ut) mentitus argui possit Acid. Ab eo quod arguebatur pro glossatore habet Grut. Neuterque eo, quod arguebat, ut mentitus argui posset fuisse opinatur Heinr. 8 Ita Bur. è. MS. UT PRIMUM REMPUB. ADGRESSUS EST Rhen è. MS. 9 Urrum quenquam omnino parem, vel quenquam aequo animo parem &c. scribendum dubitat Lips. 10 Et in quibus rebus primus esse havebat Lips. Et in quibus &c. esse cupiebat malit Grut. Et in qua is urbe primus esse debebat, solus, &c. à Velleio forsitan esse existimat Heinr.

in quibus rebus primus esse debebat, solus esse cupiebat. neque eo viro quisquam aut alia omnia minus, aut gloriam magis concupiit. in adpetendis honoribus immodicus, in gerendis verecundissimus: ¹ & qui eos ut libentissime iniret, ita finiret æquo animo; & quod cupisset, arbitrio suo sumeret, alieno deponeret. ² & Lucullus, summus alioqui vir, profusæ hujus in ædificiis ³ convictibusque & apparatibus luxuriaz primus auctor fuit. quem ob injectas moles mari, & receptum suffossis montibus in terras mare, haud ⁴ infacete Magnus Pompejus Xerxen togatum vocare affueverat.

CAP. XXXIV. Per id tempus à Q. Metello Creta insula in populi R. potestatem redacta est. quæ ducibus Panare & Lasthene, xxiv. juvēnum coactis, velocitate perniciibus, armorum laborumque patientissimis, sagittarum usu celeberrimis, per triennium Romanos exercitus fatigaverat. ⁵ Ne ab hujus quidem usura gloriæ temperavit animum Cn. Pompejus, ⁶ quin victoriaz partem conaretur vindicare. Sed & Luculli & Metelli triumphum cum ipsorum singularis virtutis, tum etiam invidia Pompeii apud optimum quemque fecit favorablem. Per hæc tempora M. Cicero, qui omnia incrementa sua sibi debuit, vir novitatis nobilissimæ, & ut vita clarus, ita ingenio maximus; qui effecit, ne quorum arma viceraimus, eorum ingenio vinceremur; Cos. Sergii Catilinæ Lentulique & Cethegi & aliorum ⁷ utriusque ordinis virorum conjurationem singulari virtute, constan-

¹ Ita Lips. UT QUI EOS UT LUBENTISSIME &c. ET QUOD CUPISSET ARBITRIO SUO SUMERE &c. Rhen. ē M.S. Aliisque. Ut lubentissimo &c. Acid. ² At, sive set Lucullus Acid. ³ Conviviisque Ald. Perperam judicio Vofsi. ⁴ Ita, vel Infecte Rhenani scol. INFECTÆ Rhen. ē M.S. & mox XERSEN &c. ⁵ Ita restituit Ald. AB HUJUS QUIDEM USURÆ GLORIA &c. Rhen ē M.S. Ab hujus quidem usura gloriæ vix temperavit Rhenani scol. & Urs. ⁶ Qui Rhen. ē M.S. ⁷ UTRIUS ORDINIS BUR. ē M.S.

constantia, vigilia, curaque¹ eripuit. Catilina metu² consularis imperii urbe pulsus est. Lentulus consularis & prætor iterum, Cethegusque & alii clari nominis viri, auctore senatu, iussu Cos. in carcere necati sunt.

CAP. XXXV. Ille senatus dies, quo hæc acta sunt, virtutem M. Catonis, jam multis in rebus conspicuam atque prænitentem³ altissime inluminavit. Hic genitus proavo M. Catone, principe illo familiae Porciæ,⁴ homo virtuti simillimus, & per omnia ingenio diis quam hominibus propior, qui numquam recte fecit, ut facere videretur, sed quia aliter facere non poterat; cuique id solum visum est rationem habere,⁵ quod haberet justitiam, omnibus humanis vietiis immunis, semper fortunam in sua potestate habuit.⁶ hic trib. pleb. designatus, adhuc admodum adulescens, cum alii suaderent, ut per municipia Lentulus conjuraticque custodirentur, pæne inter ultimos interrogatus sententiam, tanta vi animi atque ingenii invectus est in coniurationem,⁷ eo ardore oris orationem omnium lenitatem suadentium, societate consilii suspectam fecit;⁸ sic impendentia ex ruinis

¹ Forsttan eripuit è rep. potius vero extinxit aut oppresxit legendum censem Ald. Aperuit Alis. Eruit Lips. Voss. Coniurationi remp. singulari virtute &c. eripuit Heinr. ² Ita Bur. è MS. CONSULARIS deest in editione Rhenani. ³ Ita Rhenani schol. Lips. Grut. Aliisque. IN ALTISSIMO LUMINAVIT Rhen. è MS. Voss. ⁴ Ita Rhen. è MS. Non virtute simillimus &c. Bur. è MS. Hinc homo non virtute ei solum simillimus, (sc. proavo) sed per omnia ingenio diis quam hominibus propior legendum conjicit Heinr. ⁵ Ita Vulgo. QUOD HABERET JUSTICIAE Rhen. è MS. Quod daretur justitia malis Heinr. ⁶ HIC TRI. PLE. DESIGNATUS EST ADHUC &c. Bur. è MS. Hic trib. pleb. designatus, & adhuc &c. Voss. ⁷ ET ARDORE ORIS ORATIONEM &c. Rhen è MS. Ut ardore oris orationem &c. societate consilii (sociati consilii Acid.) suspectam fecerit Ald. Aliisque. Eo ardore oris ut orationem &c. suspectam fecerit Lips. Voss. Eo ardore oris orationem &c. sociati consilii suspectam fecerit corrugendum censem Heinr. ⁸ Sic impendentia, & ruinis incendiisque urbis, & commutatione &c. Acid. Ruinis incendiisque urbis pro glossomate habet Grut. Nihil mutandum censem Voss.

ruinis incendiisque urbis & commutatione status publici pericula exposuit,¹ ita consulis virtutem amplificavit: ut univerius senatus in ejus sententiam transfiret, animadvertisendumque in eos, quos prædiximus, censeret; majorque pars ordinis ejus Catonem prosequerentur domum. At Catilina non segnius² cognata obiit, quam sceleris conandi consilia inierat, quippe fortissime dimicans, quem spiritum supplicio debuerat,³ prælio reddidit.

CAP. XXXVI. Consulatui Ciceronis non mediocre adjecit decus natus eo anno Divus Augustus, abhinc annos⁴ LXXXII: omnibus omnium gentium viris magnitudine sua inducturus caliginem. Jam pæne supervacaneum videri potest, eminentium ingeniorum notare tempora. quis enim ignorat⁵ diremto gradibus ætatis floruisse huc tempore Ciceronem, Hortensium,⁶ saneque Crassum, Catonem, Sulpicium; moxque Brutum, Calidium, Cœlium, Calvum, & proximum Ciceroni Cæfarem; eorumque velut alumnos Corvinum ac Pollionem Asinium, amulumque Thucydidis Sallustium: auctoresque carminum Varronem ac Lucretium, neque ullo in⁷ suscepti operis sui carmine minorem⁸ Catullum. Pæne stulta est inhærentium oculis ingeniorum enumeratio:

¹ Sic vulgo. Ita CONSILII VIRTUTEM AMPLIFICAVIT Rhen. è MS. CONSILIS Bur. è MS. Consilii vel confilio legendum putat Voss. Ita consilii sui rationem Lips. ² Ita Grut. & Heinr. VOTA OBIIT Rhen. è MS. NOTA OBIIT Bur. è MS. Aliisque. Mortem obiit, vel vita abiit Ald. Voto obiit Scheg. ex Sallustio. Mota obiit vel vota obiit Lips. ³ Prælio reddidit Lips. Voss. Ultioni reddidit conjicit Heinr. ⁴ xcii legit Ald. ⁵ DIREPTOS GRADIBUS Bur. è MS. Videtur voluisse diremto gradu vix unius ætatis, Heinr. ⁶ Ita Rhen. è MS. Aliisque Senenque Crassum nonnulli. Unaque Crassum i ipsi Forte transpositis vocibus, Ciceronem fane, Hortensemque & Crassum: vel, Ciceronem fane, Q. Hortensem, Crassum &c. Heinr. ⁷ Ita Lips. Aliisque. SUSPECTI Rhen. è MS. quod pro sulpiciendi possum existimat Voss. Mox sui redundantem putat Heinr. ni legatur suscepito: vel, in suscepito operis suavi carmine. ⁸ CATULLUM Rhen. è MS.

tio : inter quæ maxime nostri ævi eminent , ¹ prin-
ceps carminum Virgilius, Rabiriusque, ² & consecutus
Sallustium Livius, Tibullusque & Naſo , ³ per-
fectissimi in forma operis sui. nam vivorum ut ma-
gna admiratio, ita censura difficultis est.

CAP. XXXVII. Dum hæc in urbe Italiaque ge-
runtur, Cn. Pompejus memorabile adversus Mithri-
daten , qui post Luculli profectionem magnas novi
exercitus ⁴ vires reparaverat, bellum gerit. At ⁵ rex
fufus fugatusque & omnibus exutus copiis Armeni-
am Tigranenque ⁶ ficerum petit, regem ejus tempo-
ris , nisi ⁷ quia Luculli armis erat infractus, poten-
tissimum. Simul itaque duos persecutus Pompejus,
intravit Armeniam. prior filius Tigranis, sed dis-
cors ⁸ patri, pervenit ad Pompejum ; mox ipse sup-
plex & præsens se regnumque ditioni ejus permisit,
præfatus : Neminem alium neque Romanum neque
ullius gentis virum futurum fuīſſe , cuius se ⁹ socie-
tati commissurus foret , quam Cn. Pompejum : pro-
inde omnem sibi vel adversam vel secundam, cuius
auctor ille esset, fortunam tolerabilem futuram. non
esse turpe ab eo vinci, quem vincere esset nefas : ¹⁰ ne-
que ei inhoneste aliquem summitti , quem fortuna
super ¹¹ omnes extulisset. Servatus regi honos im-
perii, sed multato ingenti pecunia : ¹² quæ omnis,

H sicuti

¹ PRINCIPES CARMINUM VERGILIUS , RABIRIUSQUE Rhen. è MS.
Forsan Varius Putean. PRINCEPS CARMINUM VERGILIUS &c. Bur.
è MS. 2 Post æmulumque Thucydidis Sallustium, reponendum censet
Ald. , & consecutum Sallustium, Livium; vel, &c., qui consecutus
Sallustium Livius. Sed quia Velleius non studiorum sed temporum similitu-
dinem spectat, viri eruditis minime placet Aldi conjectura. An voluit Vel-
leius, consecutus Sallustium Livius, Tibullumque Naſo &c. dubitat
Heinf. 3 Sic vulgo. PERFECTISSIME Rhen. è MS. Posset etiam legi perfe-
ctissimus, ut ad Naſonem. solum referatur Voss. 4 VIREIS Rhen. è MS.
5 AC REX Rhen. è MS. 6 Soſer ejus petit Lips. Lege cum Aldo, generum.
Nisi potius vox ea è glossemate irrepserit. Voss. Tigranenque ficer
gen-
erum petit conjicit Heinf. 7 Nisi qua Lucullus Grut. 8 Vulgo patris.
9 Potestati malint Ald. & Heinf. Fidei Alii. Sanctitati Gravini. 10 Ita
Rhenani schol. NEQUE INHONESTE &c. Rhen. è MS. 11 OMNEIS Rhen. è
MS. 12 Quæ omnis Pompeio, sicuti moris erat, redacta Ald.

¹ Aliꝝ

sicuti Pompeio moris erat, redacta in quæstoris potestatem, ac publicis descripta litteris. Syria aliæque, quas occupaverat, provinciæ erectæ; ¹ & alia restitutæ populo R. aliæ tum primum in ejus potestatem redactæ: ut Syria, ² quæ tum primum facta est stipendiaria. finis imperii regii terminatus Armenia.

CAP. XXXVIII. Haud absurdum videtur propositi operis regulæ, paucis percurrende, ³ quæ cujusque ductu gens ac natio redacta in formulam provinciæ, ⁴ stipendia facta sit: * ⁵ Notabimus ut quæ facilius, quam partibus, simul universa confspici possint. Primus in Siciliam trajecit exercitum Cos. Claudius, & provinciam eam, post annos ferme **LI**, captis Syracusis, fecit Marcellus Claudius. ⁶ Primus Africam Regulus, nono ferme anno primi Punici belli: sed post ⁷ cciv annos P. Scipio Æmilianus, eruta Carthagine, abhinc annos **CLXXXI** Africam in formulam redegit provinciæ. Sardinia inter primum & secundum bellum Punicum, ductu T. Manlii Cos. certum recepit imperii jugum. Immane bellicæ civitatis ⁸ argumentum, quod semel sub regibus, iterum hoc T. Manlio consule, tertium Augusto principe, certæ pacis argumentum ⁹ Janus Geminus clausus dedit. In Hispanias

¹ Aliæ restitutæ populo Romano, aliæ tum primum in potestatem redactæ. Syria facta stipendiaria &c. scribendum opinatur Heinr. ² Quæ tum primum facta est stipendiaria glossema esse supponatur Grut. ³ Cujus quoque ductu Acid. ⁴ Stipendiaria facta sit Lips. Heinr. ⁵ Ita Muncerus. Aliisque, nisi quod delent notabimus. * NOTAVIMUS FACILIUS, UT QUÆ PARTIBUS SIMUL &c. Rhen. & MS. Notabimus ut facilius è partibus &c. Rhenani schol. Scheg. Notavimus facilius, ut è partibus &c. Ald. Notabimus ut facilius quam partibus, simul &c. Lips. Notatis ut partibus, facilius simul &c. vel, notabimus partibus, ut facilius simul &c. vel, ut quæ partibus notabimus, facilius simul &c. Acid. Id notabimus, ut facilius, partibus simul &c. Fopm. Id notabimus, facilius ut, quam partibus, simul &c. Voss. Nota habebimus facilius utique quam partibus (vel, facilius quam) si simul &c. prefert Heinr. ⁶ Primus in Africam &c. legendum cevit Heinr. ut pendeant hac à superioribus, exercitum trajecit. Deinde deindum paulo post Africam. ⁷ ex Lips. Max CLXXV. ⁸ Locum interplatum arguit repetitio ejusdem vocabuli max subjuncta Heinr. ⁹ JANIUS GEMINIUS Bur. & MS.

¹ Strida

Hispanias primi omnium duxere exercitus Cn. & P. Scipiones, initio secundi belli Punici, abhinc annos ¹ccl., inde varie possessa, & saepè amissa partibus, universa ductu Augusti facta stipendiaria est. Macedonia Paullus, Mummius Achiam, Fulvius Nobilior subegit Aetoliam: Asiam L. Scipio Africani frater eripuit Antiocho: sed beneficio senatus populi R. mox ² ab Attalis possessam regibus, M. Perperna capto Aristonico fecit tributariam. ³Cypro devicta nullis assignanda gloria est. quippe ⁴ Senatusconsulto, ministerio Catonis, regis morte, ⁵ quam ille conscientia acciverat, facta provincia est. Creta Metelli ductu longissimæ libertatis fine multata. ⁶Et Syria Pontusque Cn. Pompeii virtutis monumenta sunt.

CAP. XXXIX. Gallias primum ⁷ Domitio & Fabio nepote Paulli, qui Allobrogicus vocatus est, intratas cum exercitu, magna mox clade nostra saepè & adfectavimus & amisimus, sed fulgentissimum C. Cæfaris opus in iis conspicitur: quippe ejus ductu auspiciisque infractæ, ⁸pæne idem, quod totus terrarum orbis ⁹ ignavum conferunt stipendum. ¹⁰Ab eo-

H 2 dem

¹ Stricta computatio CCXLIX. Lips. ² Attalicis magis placeat Lipsio. HABITATIS POSSESSAM &c. Rhen. è MS. ³ Cypri devictæ nulli assignanda &c. Urs. Cypri devictæ nullis &c. Lips. Cypro de vita &c. Voss. ⁴ Pst^o pro Sc^o reponit Cuiac cui adscensit Lips. ⁵ Quam ipse, vel potius quam illi Acid. ⁶ At Syria Pontusque Voss. Sic distinguit & scribit Acid. fine multata est. Syria Pontusque. ⁷ DOMITIO FABIO NEPOTE PAULI Rhen. è MS. Primum à Domitio & Fabio nepote P. Ald. Domitio Fabioque nepote P. Urs. Domitio & Fabio nepoti P. Lips. ⁸ Idem quod pæne totus &c. Lips. Idem pæne &c. Heins. ⁹ In æfarium &c. Ald. In annos legi posse, si quid opus, exigitur Lips. Signatum &c. Topm. Gnavum malit Voss. In annum conferunt stipendum Velleium dedisse putat Heins. ¹⁰ Ita restituit Sign. AB EODEM FACTA NUMIDICUS CILICIAM PERDOMUIT, UISA VICISSET POST BELLUM ANTIOCHINUM &c. Rhen. è MS. Ab eodem &c. perdomuit post bellum &c. Rhenani schol. Ex eodem tractu Cilicianum perdomuit Ifauricus & post bellum &c. vel, ex eodem tractu P. Servilius Ciliciam perdomuit; cum descivisset post bellum Antiochimum, &c. Ald. Ab eodem Britannia fracta, Numidicus &c. nisi vicisset, post bellum Antioche-

dem facta Numidia. Ciliciam perdomuit Isauricus, & post bellum Antiochinum Vulso Manlius Gallo-græciam. Bithynia, ut prædictimus, testamento Nicomedis relicta hereditaria. Divus Augustus præter Hispaniam aliasque ¹ gentes, quarum titulis forum ejus prænitet, pene idem facta Ægypto stipendiaria, quantum pater ejus ² Gallia, in ærarium ³ redditus contulit. ⁴ At Ti. Cæsar, quam certam Hispanis parendi confessionem extorserat parens, Illyriis Dalmatisque extorsit. Rhætiam autem & Vindelicos ac Noricos, Pannoniamque & ⁵ Scordiscos, novas imperio nostro subjunxit provincias. Ut has armis, ita auctoritate Cappadociam populo R. fecit stipendiariam. Sed revertamur ad ordinem.

CAP. XL. Secuta deinde Cn. Pompeii militia, gloriæ laborisne majoris, incertum est. ⁶ Penetratae cum victoria Media, Albania, Hiberia; ac deinde flexum agmen ad eas nationes, quæ dextra atque intima Ponti incolunt, Colchos, Heniochosque & Achæos. & oppreslus auspicis Pompeii, insidiis filii ⁷ Pharnacis, Mithridates ultimus omnium juris sui regum, præter Parthicos. Tum victor omnium, quas adierat, gentium Pompejus, suoque & civium voto major, & per omnia fortunam hominis egeslus, revertit in Italiæ. Cujus redditum ⁸ favorabilem opinio fecerat. quippe plerique non sine exercitu venturum in urbem, adfirmabant, & libertati publicæ statuturum arbitrio

Antiochenum Vulso Manlius &c. Urf. Ab eodem facta Numidia, vel pacata, ni subintelligimus stipendiaria est. Hein. ¹ GENTES Rhen. è MS. ² GALLI Rhen. è MS. ³ REDDITUS Bur. è MS. ⁴ Sic Urf. Lips. Aliisque. At (AD Bur. è MS.) Ti. CÆSAR &c. EXTORSERAT; PAREM ILLYRIIS DELMATICÆ (EXTORSIT Bur. è MS.) RHETIAM &c. Rhen. è MS. At Ti. Cæsar &c. extorserat parens, parent Illyriis Delmaticisque extorsit scribendum censet Hein. ⁵ CORDISCOS Rhen. è MS. ⁶ PENETRATA &c. MEDIA, ALBANI, HIBERI Rhen. è MS. Voss. Penetrati cum victoria Medi, Albani, Hiberi ex conjectura Heinfi. ⁷ PHARNACES Rhen. è MS. ⁸ Formidabilem Ald. novo verbo infavorabilem Lips. Non favorabilem Popm. Parum favorabilem Hein.

arbitrio suo modum. Quo magis hoc homines timuerant, eo gravior civilis tanti imperatoris redditus fuit. omni quippe ¹ Brundisii dimisso exercitu, nihil praeter nomen imperatoris retinens, cum privato comitatu, quem semper ² illi vacare moris fuit, in urbem redit; magnificentissimumque de tot regibus per biduum egit triumphum; longeque maiorem omni ante se inlata pecunia in ærarium; ³ præterquam à Paullo ex manubiis intulit. absente Cn. Pompeio, ⁴ T. Ampius, & T. Labienus trib. pleb. legem ⁵ tulerunt, ⁶ ut is Iudis circensibus corona ⁷ laurea, & omni cultu triumphantium uteretur, scenicis autem prætexta coronaque laurea. Id ille non plus quam semel (& hoc fane nimium fuit) usurpare sustinuit. Hujus viri fastigium tantis auctibus fortuna extulit, ut ⁸ primum ex Africa, iterum ex Europa, tertio ex Asia triumpharet: & quot partes terrarum orbis sunt, totidem faceret monumenta victoriae suæ. Numquam eminentia invidia carent. Itaque & Lucullus, memor tamen acceptæ injuriæ, & Metellus Creticus, non injuste querens (quippe ornamentum triumphi ejus captivos ⁹ duces Pompejus subduxerat) & cum iis pars optimatum refragabatur, ne aut promissa civitatibus à Pompeio; aut bene meritis præmia, ad arbitrium ejus, persolverentur.

CAP. XLI. Secutus deinde est consulatus C. Cæsar, qui scribebenti manum injicit, & ¹⁰ quamlibet festinantem

¹ BRUNDUSII Rhen. è MS. ² Ita Rhenani schol. * ILLA FATARE Rhen. è MS. An quem semper illi adfectare moris fuit scribendum haret Heinr. ³ Præterquam Capitolio Alii, quibus adsentir Lips. & maiore non majorem scribit. Illa præterquam à Paullo à Librario inserta suspicatur Voss. In ærarium P. R. etiam à Paullo legendum conjicit Heinr. ⁴ L. Tampius Urs. L. Ampius Alii. ⁵ Tulerant Acid. ⁶ Sic Urs. Ut si Rhen. è MS. Ut scilicet Rhenani schol. Ut S. Ludis Alii. ⁷ Ita & hic & paulo post Lips. Pigh. Voss. AUREA Rhen. è MS. ⁸ PRIMUS Rhen. è MS. Forte primo scribendum. Voss. ⁹ Ita Rhenani schol. DUCUS Rhen. è MS. ¹⁰ Ita è Bur. conjectura. QUEMLIBET Rhen. è MS.

festinantem in se morari cogit. hic nobilissima Juliorum genitus familia, ¹ & quod inter omnes antiquissimos constabat, ab Anchise ac Venere deducens genus, forma omnium civium excellentissimus, vigore animi acerrimus, ² munificentiae effusissimus, ³ animo super humanam & naturam & fidem evenetus, magnitudine cogitationum, celeritate bellandi, patientia periculorum, Magno illi Alexandro, sed sobrio neque iracundo, simillimus; qui denique semper & somno & cibo in vitam non in voluptatem uteretur; cum fuisset C. Mario sanguine conjunctissimus, atque idem Cinnæ gener: cuius filiam ut repudiaret, ⁴ nullo metu compelli potuit; cum M. Piso consularis Anniam, quæ Cinnæ uxor fuerat, in Sullæ dimisisset gratiam; habuissetque fere **xxix** annos, eo tempore, quo Sulla rerum potitus est; magis ministris Sullæ adjutoribusque partium, quam ipso, conquirentibus eum ad necem, mutata veste, ⁵ dissimilemque fortunæ suæ induitus habitum, nocte urbe elapsus est. Idem postea admodum juvenis, cum à piratis captus esset, ⁶ ita se per omne spatiū, quo ab his retentus est, apud eos gesſit, ut pariter his terrori venerationique esset; neque umquam aut nocte aut die (cur enim, quod vel maximum est, si narrari verbis speciosis non potest, omittatur?) aut exalceatur aut discingeretur, in hoc scilicet, ne, si quando aliquid ex solito variaret, suspectus his, qui oculis tantummodo eum custodiebant, foret.

CAP. XLII. Longum est narrare, quid & quoties

¹ ET QUOD INTER OMNIS &c. Rhen. ē MS. Et quod inter omnes constabat, antiquissima Lips. Si quid mutandum sit, antiquissimum scribendum censem Voss. nimirum ut ea vox rō genus Specie. Tost antiquissimos forsitan auctores vel scriptores excidiſſe putat Heinſ. ² Munificentia Acid. ³ Omnino Lips. Forte in omnia Heinſ. ⁴ Ita Rhen. ē MS. Nullo modo Scheg. Motu reponi debere censem Popm. & Voss. ⁵ Dissimilumque legit Acid. ⁶ Ita Bur. ē MS. ITA SEMPER OMNE SPATIUM Rhen. ē MS.

ties ausus sit, quanto opere conata ejus, ¹ qui obtinebat Asiam magistratus P. R. motu suo destituerit. Illud referatur, documentum tanti mox evasuri viri. Quæ nox eam diem secuta est, qua publica civitatum pecunia ² redemptus est (ita tamen ut cogeret ante obſides à piratis civitatibus dari) contracta clafse & privatus & tumultuaria, invectus in eum locum in quo ipsi prædones erant, partem clafis fugavit, partem meruit, aliquot ³ naves multosque mortales cepit, ⁴ latusque nocturnæ expeditionis triumpho, ad suos reversus est: mandatique custodiæ, quos ceperat, in Bithyniam perrexit, ad proconsulem Junium (⁵ tum idem enim Asiam eam quam obtinebat) pertens, ut auctor fieret sumendi de captivis supplicii. quod cum ille se facturum negasset, ⁶ venditurumque captivos dixisset, (quippe fequebatur invidia inertiam) incredibili celeritate reveritus ad mare, prius quam de ea re ulli proconsulis ⁷ redderentur epistulae, omnes quos ceperat suffixit cruci.

CAP. XLIII. Idem mox ad sacerdotium ineundum (quippe absens pontifex factus erat ⁸ in Cottæ consularis locum, cum pene puer à Mario Cinnaque Flamen

¹ Sic Voss. QUI OBTINEBAT ASIAM MAGISTRATUS, P. R. MOTU SUO DESTITUERE Rhen. è MS. Bucero rectius videtur, ut deſtituere infinite legatur. Vulgo motu suo deſtituerit. Qui obtinebant Asiam &c. motu suo deſtituere Urs. Lips. ² Ita Bur. è MS. Deſſt EST in editione Rhenani. ³ NAVEIS Rhen. è MS. ⁴ Latusque nocturnæ expeditionis, triumpho ad suos &c. Acid. ⁵ CUM IDEM &c. Rhen. è MS. Is enim Asiam provinciam obtinebat Ald. Is enim Asiam tum obtinebat Alii. Tum idem enim Asiam obtinebat Scheg. Tum idem enim Asiam, eamque obtinebat. Lips. Voss. Scribe, tum idem enim Asiam eamque oram obtinebat. Tofallis quoque Asiaticam oram. ut scriptum fuerit jam olim Asiatiquam, unde promanavit error. Heins. ⁶ Vindicaturumque Lips. Venditurumque captivos edixisset malit Heins. ⁷ REDDERENTUR EPISTOLA Rhen. è MS. REDDERENTUR EPISTULA Bur. è MS. Redderentur epistulae Bur conjectura. ⁸ Ita ex emendatione Lipsi. Cum in Cottæ consularis locum, pene puer &c. Vulgo. Totum sic habet Rhen. è MS. IDEM &c. INEUNDUM (QUIPPE &c. FACTUS ERAT) IN COTTÆ CONSULARIS LOCUM PENE PUER &c. FECERAT INRITA AMISISSET, AD SACEBODOT'UM IESTINANS &c.

Flamen Dialis creatus, victoria Sullæ qui omnia ab iis acta fecerat inrita, amississe id sacerdotium) festinans in Italiam, ne conficeretur à prædonibus, omnia tunc obtinentibus maria & merito ¹ jam infestis fibi, quatuor scalmorum navem, una cum duobus amicis decemque servis ingressus, effusissimum Hadriatici maris trajecit sinum. Quo quidem in curfu conspectis, ut putabat, piratarum navibus, cum exuisset vestem alligassetque pugionem ad femur, alterutri se fortunæ parans, mox intellexit frustratum esse visum suum, arborumque ex longinquo ordinem antemnarum præbuuisse imaginem. Reliqua ejus acta in urbe, nobilissimaque Dolabellæ accusatio, & major civitatis in ea favor quam reis præstari solet; contentionesque civiles cum Q. Catulo atque aliis eminentissimis viris, celeberrimæ; & ante prætraham victus maximi pontificatus petitione Q. Catulus, omnium confessione senatus princeps; & restituta in ædilitate, adversante ² quidem nobilitate, monumenta C. Marii; simulque revocati ³ ad jus dignitatis proscriptorum liberi ⁴ & prætura quæsturaque mirabili virtute atque industria obita in Hispania, cum esset quæstor sub Veteri Antistio, avo hujus Veteris consularis atque pontificis, duorum consularium & sacerdotum patris, viri in tantum boni, in quantum humana simplicitas intelligi potest; quo notiora sunt, minus egent itilo.

CAP. XLIV. Hoc igitur Cos inter eum & Cn. Pompejum & M. Crassum inita potentiae societas, quæ urbi orbique terrarum, nec minus ⁵ diverso quoque tempore, ipsis exitiabilis fuit. Hoc consilium sequendi

¹ TAM Rhen. è MS. ² Eidein legendum suspicatur Heinr. ³ Ad jus avite dignitatis &c. referendum censet Heinr. ⁴ Prætura quæsturaque &c. obit malit Heinr. & mox, quæ quo notiora sunt. ⁵ Diverso quoque tempore voff. Diverso utcumque (vel quamquam) tempore scribendum opinatur Heinr.

HISTORIÆ ROMANÆ LIB. II. 65

sequendi Pompejus caußam habuerat, ut tandem acta in transmarinis provinciis, quibus, ut prædictimus, multi obtrectabant, per Cæsarem confirmarentur Cos. Cæsar autem, quod animadvertebat se cedendo Pompeii gloriae aucturum suam, &, invidia communis potentiae in illum relegata, confirmaturum vires suas: Craßlus,¹ ut quem principatum solus adsequi non poterat,² auctoritate Pompeii, viribus teneret Cæsaris. Affinitas etiam inter Cæsarem Pompejumque contracta nuptiis. quippe filiam C. Cæsaris Cn. Magnus duxit uxorem. In hoc consulatu Cæsar legem tulit, ut ager Campanus plebei divideretur, suofore legis Pompeio. ita circiter \overline{xx} civium eo deducta, &
³ jus ab his restitutum post annos circiter clii , quam bello Punico ab Romanis Capua in formam præfecturæ redacta erat. Bibulus collega Cæsaris, cum actiones ejus magis vellet impedire, quam possit, maiore parte anni domi se tenuit. quo facto dum augeare vult invidiam collegæ, auxit potentiam. Tum Cæsari decretæ in quinquennium Galliæ.

CAP. XLV. Per idem tempus P. Clodius, homo nobilis, disertus, audax,⁴ qui neque dicendi neque faciendi ullum, nisi quem vellet, nosset modum, maiorum propositorum executor acerrimus, infamis etiam fororis stupro, & actus incesti reus ob initum inter religiosissima P. R. sacra adulterium; cum graves inimicitias cum M. Cicerone exercebat (quid enim inter tam dissimiles amicum esse poterat?) & à pa-

I tribus

¹ Ita Bur. & MS. Ut qui Rhen. è MS. ² AUTORITATE POMPEI VIRI VIRIBUS TENERET CÆSARIS Bur. è MS. An auctoritate Pompeii fere, viribus teneret Cæsaris legendum dubitat Heinr. ³ Jus civ. (id est, ci-vitatis) his restitutum Putean. Aliisque errore (ut inquit Ald.) orto à similitudine scriptura, cī & a; & migratione τ& v in b, quo mendo nullum frequentius in scriptis libri. Forte jus urbis restitutum Heinr. pro vulga-
ta lectione contendit Voss. ⁴ Sic vulgo, QUIQUE DICENDI, NEQUE FACI-
ENDI &c. Rhen è MS. ejusque lectionem mutari non devere cense: Voss. Qui-
que nec dicendi nec faciendi &c. legendum esse conjicit Heinr.

tribus ad plebem¹ transisset, legem in tribunatu tulit: Qui civem R.² indemnatum interemisset,³ ei aqua & igni interdiceretur. Cujus verbis eti non nominabatur Cicero, tamen solus petebatur. ita vir optime meritus de rep. conservatæ patriæ pretium⁴ calamitatem exsilio tulit. Non caruerunt suspicione oppressi Ciceronis Cæsar & Pompejus. Hoc sibi contraxisse videbatur Cicero, quod inter xx viros dividendo agro Campano esse noluisset. Idem intra biennium, sfera Cn. Pompeii cura,⁵ verum ut cœpit interrita, votisque Italæ ac decretis senatus, virtute atque actione Annii Milonis trib. pleb. dignitati patriæque restitutus est. Neque post Numidici exsiliū aut redditum, quisquam aut expulsus invidiosius, aut receptus est letius. Cujus domus, quam infeste à Clodio disjecta erat, tam speciose à senatu restituta est. Idem P. Clodius⁶ in senatu, sub⁷ honorificentissimo ministerii titulo, M. Catonem à rep. relegavit. quippe legem tulit, ut is⁸ quæstor cum jure prætorio, adjecto etiam quæstori, mitteretur in insulam Cyprum, ad spoliandum regno Ptolemaeū, omnibus morum vitiis eam contumeliam meritum. Sed ille, sub adventum Catonis, vitæ suæ vim intulit: unde pecuniam longe sperata majorem Cato Romam retulit. cuius integritatem⁹ laudari, nefas est: insolentia pene argui potest, quod una cum

Coss.

¹ Ita editum à Rhenano, Gryphic, Aliisque; quibus adserit Voss. Translaret Vulgo. ² Sic Ald. Aliisque. DAMNATUM Rhen. ē MS. ³ Et AQUA &c. Rhen. ē MS. ⁴ Ita bene à Gryphio, Marneffio, Aliisque editum; nec quædam mutandum esse ijet Voss. CALAMITATE Rhen. ē MS. Aliisque. ⁵ Sic Urs. Lips. Scheg. Aliisque. VERUM ET CUPIT INTERITA Rhen. ē MS. Verum & cupito incertu Rhenani scoul. Verum & cupiti interrita ex coniectura Heinſi. ⁶ Cujacius, aliisque viri erudit, rō in senatu, ab aliena manu esse arbitrantur: illud retineri posse existimat Voss. In tribunatu dedisse Velleium opinatur Heinſi. ⁷ Honorificentissimi Lips. ⁸ Quæstiter Ald. Putean. Quællorius Lips. Ad hunc modum habet Rhen. ē MS. Ut IS QUÆSTOR CUM JURE PRÆTORIO ADJECTO. ETIAM QÆSTOR EMITTETUR &c. ⁹ Non laudari Ald. cui haud astipulantur viri eruditis.

HISTORIÆ ROMANÆ LIB. II. 67

Coss. ac senatu effusa civitate obviam, cum per Tiberim subiret navibus, ¹ non ante iis egressus est, quam ad eum locum pervenit, ubi erat exponenda pecunia.

CAP. XLVI. Cum deinde ² immanes res, vix multis voluminibus explicandas, C. Cæsar in Gallia ageret; nec contentus plurimis ac felicissimis victoriis, innumerabilibusque ³ cæsis & captis hostium milibus, etiam in Britanniam trajecisset exercitum, alterum pæne imperio nostro ac suo quærens orbem: ⁴ invictum par consulum Cn. Pompejus & M. Crassus, alterum iniere consulatum; qui neque petitus honeste ab his, neque probabiliter gestus est. Cæsari ⁵ lege, quam Pompeius ad populum tulit, prorogata in idem spatium temporis provinciæ: Crasso bellum Parthicum ⁶ in animo molienti, Syria decreta. qui vir, cetera sanctissimus immunisque voluptatisbus, neque in pecunia neque in gloria concupiscenda aut modum norat, aut capiebat terminum. hunc proficilcentem in Syriam diris cum ominibus, tribuni pleb. frustra retinere conati. quorum execrations si in ipsum tantummodo valuerint, ⁷ vile imperatoris damnnum salvo exercitu fuisset reip. Transgressum Eu-phraten Crassum potentemque Seleuciam, ⁸ circumfusis immanibus copiis equitum, rex Orodes una cum parte majore Romani exercitus intermit. reliquias legionum C. Cassius, atrocissimi mox auctor facino-

I 2

ris,

¹ Ita restituit Ald. NON ANTE IS EGRESSUS &c. Rhen. ē MS. Lipf. Voss.

² IMMANEIS Rhen. ē MS. ³ Ita Bur. ē MS. CÆSIS AC CAPTIS HOSTIUM MILIBUS Rhen. ē MS. ⁴ Ita Rhenana schol. VICTUS PARS CONSULUM Rhen. ē MS. Veius par consulum Urs. Forte invictum, aut invictum Acid. Inclutum par Lipf. Heins. Vinctum par legi posse arbitratur Voss. ⁵ LEGEM Rhen. ē MS. ⁶ Jam molienti Latinus fit. Postea & jam animo volventi. Heins. ⁷ Ita Lipf. Heins. Aliique. UTILE Rhen. ē MS. ⁸ CIRCUMFUSOS Rhen. ē MS. Forte circumfusum Voss. Circumfusis pro se circumfundentibus ponit observas Heins. quo nihil magis obviuim apud scriptores melioris nota.

ris, tum quæstor, conservavit; Syriamque adeo in P. R. potestate retinuit, ut transgressos in eam Parthos, felici rerum eventu fugaret ac funderet.

CAP. XLVII. Per hæc, in sequentiaque, & quæ prædictimus tempora, amplius¹cccc hostium à C. Cæfare cæsa sunt, plura capta. pugnatum saepe directa acie, saepe in² agminibus, saepe eruptionibus: bis penetrata Britannia. novem denique æstatibus vix ulla non justissimus triumphus emeritus.³ Circa Alesiam vero tantæ res gestæ, quantas audere vix hominis; perficere, pæne nullius, nisi Dei, fuerit.⁴ Septimo ferme anno Cæsar morabatur in Gallis, cum medium jam⁵ ex invidia potentiae male cohærentis inter Cn. Pompejum & C. Cæsarem concordiaë pignus, Julia uxor Magni decepsit; atque omnia interdicitatos tanto discrimini duces dirimente fortuna, filius quoque parvus Pompeii, Julia natus, intra breve spatum obiit. Tum in gladios cædesque civium furcente ambitu, cuius neque finis reperiebatur, nec modus, tertius consulatus soli Cn. Pompeio, etiam adversantium antea dignitati ejus judicio delatus est. cuius ille honoris gloria, veluti reconciliatis sibi optimatibus, maxime à C. Cæfare alienatus est. sed ejus consulatus omnem vim in⁶coercitionem ambitus⁷exercuit. Quo tempore P. Clodius à Milone candidato consulatus,⁸ exemplo inutili, factò salutari reip. circa Bovillas

¹ Dccc Lips. ² In de'endum censet Lips. ³ Ita Bur. è MS. CIRCA ALESIAM VERO TANTÆ RES, QUANTAS &c. Rhen. è MS. Circa Alexiani &c. Abi. ⁴ Septimum ferre annunt Lips. ⁵ Ita refutuit Lips. EX INVIDIA PONTI AC CAMILIAE COHÆRENTIS Rhen. è MS. EX invidia Ponti, male cohærentis Rhenoni schol. PONTIA CAMILLE COHÆRENTIS Bur. è MS. EX invidia Pompeii male cohærentis &c. Vulgo. EX invidia potentiae æmulæ, cohærentis &c. Grat. Forte ex invidia potentiae, ac æmulatu cohærentis &c. Heins. ⁶ ita Bur. è MS. COERCITIONEM Rhen. è MS. ⁷ Exeruit Lips. ⁸ Ita Urs. Aliisque. EXEMPLIO INUTILITER FACTO, SALUTARI &c. Rhen. è MS. Exemplo inutili, interim factò salutari reip. Voss. Fortasse exemplo inutili, ceterum (vel verum) factò salutari reip. Heins.

Bovillas, contracta ex occurso rixa, jugulatus est. Milonem reum non magis invidia facti, quam Pompeii damnavit voluntas. quem quidem M. Cato palam lata absolvit sententia. ¹ quam si maturius tulisset, non defuissent, qui sequerentur exemplum; probarentque eum civem occisum, quo nemo perniciosior reip. neque bonis inimicior vixerat.

CAP. XLVIII. Intra breve deinde spatium belli civilis exarserunt initia: cum justissimus quisque & à Cæsare & à Pompeio vellet dimitti exercitus. quippe Pompejus in secundo consulatu Hispanias sibi decerni voluerat, easque per triennium absens ipse ac præsidens urbi, per ² Afranum & Petrejum consularem ac prætorium, legatos suos, administrabat; & iis qui à Cæsare dimittendos exercitus contendebant, ³ adsertabatur; ⁴ iis, qui ab ipso quoque, adversabatur. qui si ⁵ ante biennium quam ad arma itum est, perfectis muneribus theatri & aliorum operum quæ ei circumdedit, gravissima tentatus valetudine defecisset in Campania (quo quidem tempore universa Italia vota pro salute ejus, primo omnium civium suscepit) defuisset fortunæ destruendi ejus locus, & quam apud superos habuerat magnitudinem, inlibatam detulisset ad inferos. Bello autem civili, & tot, quæ deinde per continuos xx annos consecuta sunt, malis, non aliis majorem flagrantiorēmque, quam C. Curio trib. pleb. subjecit facem: vir nobilis, eloquens, audax, suæ alienæque & fortunæ & pudicitiæ prodigus, homo ingeniosissime nequam, & facundus malo publico. ⁶ cuius animo, voluptatibus vel libidinibus

¹ QUI SI &c. Rhen. ē MS. Cui, si maturius &c. ex conjectura Heinssii.
² AFRANNIUM Rhen. ē MS. AFRICANUM Bur. ē MS Africanum,
 vel Afranum ex Bur. con. etura. ³ Assentiebatur Lips. ⁴ Ita Bur. e MS.
 Voss. Aliisque Iis qui ab ipso, adversabatur Vulgo. Iis qui DIMITTENDOS AB IPSOQUE ADVERSABATUR Rhen. ē MS. ⁵ Ex fide historiæ, ante
 annum malit Lips. ⁶ Sic vulgo. Hujus &c. Rhen. ē MS. Cuius omni-
 no &c. Acid. Cuius animi voluntatibus &c. neque civitates sufficere &c.
 Lips.

dinibus, neque opes ullae, neque cupiditates sufficere possent. hic primo pro Pompeii partibus, id est, ut tunc habebatur, pro rep. mox simulatione contra Pompejum & Cæsarem, sed animo pro Cæsare ¹ fecerit. id gratis an accepto ² centies HS fecerit, ut accepimus, in medio relinquemus. ad ultimum saluberrimas ³ & coalescentis conditiones pacis, quas & Cæsar justissimo animo postulabat, & Pompejus æquo recipiebat, disculpsit ac rupit; unice cavente Cicerone concordiae publicæ. Harum præteritarumque rerum ordo ⁴ cum Justius aliorum voluminibus promatur, tum, uti spero, nostris explicabitur.

CAP. XLIX. Nunc proposito operi sua forma reddatur: si prius gratulatus ero Q. Catulo, duobus Lucullis, Metelloque & Hortensio; qui cum sine invidia in rep. floruerint, eminuerintque sine periculo, ⁵ quieta, aut certe non præcipitata, ⁶ fatali ante initium bellorum civilium morte functi sunt. Lentulo & Marcello Coss. post urbem conditam ⁷ annis DCCIII, & anno LXXIX, quam tu, M. Vinici, consulatum inires, bellum civile exarlit. Alterius ducis causa melior videbatur, alterius erat firmior. Hic omnia speciosa, illic valentia. Pompejum senatus auctoritas, Cæsarem militum armavit fiducia. Consules senatusque ⁸ caussæ, non Pompeio, summam imperii detulerunt.

Lipſ. Illa voluptatibus vel libidinibus à mala manu esse existimat Grut. Forte, cuius animo volutanti in suis velut libidinibus neque opes &c. Fuit & cum castigari posse opinarer, cuius animo involuto suis velut libidinibus. Poſſu & cuius animo volutanti in libidinibus. Heinſ. 1 RESTITIT Rhen. ē M.S. 2 Trecenties Ald. Sexcenties Lipſ. 3 Tō & tollendū censet Heinſ. 4 Ita Rhen. ē M.S. & Voff. Cum justis aliorum voluminibus promitur Vulgo. 5 Quietā è, aut &c. uti ad remp. reſeras. Lipſ. 6 Fatalē ante initium &c. Grut. Sed nini! mutandum ex ſententia Voſſi; quem vide. 7 Sic vulgo. ANNIS ACCIII. & LXXVIII. QUAM TU &c. Rhen. ē M.S. Legendum inquit Bur. Post urbem conditam annis A. CC. III. & annos LXXVIII. quam tu &c. & ante ſeptruginta octo ſcribit Lipſ. Authentie libri ſcripturam, & LXXVIII, quam tu &c. reponendum censet Voff. quam, & hic, & alibi, poſto pro antequam 8 Caufia nominis Pompeio Lipſ. Caufia nomine Pompeio Joh. Fred. Gronov. nihil immutandum existimat Heinſ.

HISTORIA ROMANÆ LIB. II. 71

detulerunt. Nihil relictum à Cæfare, quod servandæ pacis caussa tentari posset: nihil receptum à Pompeianis.¹ cum alter consul justo esset ferocior; Lentulus vero salva rep. salvus esse non posset; M. autem Cato moriendum ante, quam ullam conditionem civis accipiendam reip. contenderet: vir antiquus & gravis Pompeii² partes laudaret magis, prudens queretur Cæfaris; & illa gloria, hæc terribilia duceret. Ut deinde, s'pretis omnibus, quæ Cæsar postulaverat,³ tantummodo contentus cum una legione titulum retinere provinciæ; privatus in urbem veniret, & se in petitione consulatus suffragiis P. R. committeret, decrevere: ratus bellandum Cæsar, cum exercitu Rubiconem transiit. Cn. Pompejus consulesque & major pars senatus, relicta urbe, ac deinde Italia, transmisere Dyrrhachium.

CAP. L. At Cæsar Domitio legionibusque Corfii, quæ una cum eo fuerant, potitus, duce, aliisque qui⁴ voluerant abire⁵ ad Pompejum, fine dilatione dimissis, persecutus Brundisium, ita ut appareret, malle, integris rebus & conditionibus, finire bellum, quam opprimere⁶ fugientes, cum transgressos represeret Coss. in urbem revertit: redditaque ratione consiliorum suorum in senatu & in concione, ac miserrimæ necessitudinis, cum alienis armis ad arma compulsus esset, Hispanias petere decrevit. Festinationem itineris ejus aliquamdiu morata Massilia est, fide melior, quam consilio prudentior: intempestive principalium armorum arbitria captans, quibus hi se debent interponere, qui non parentem coercere possunt.

¹ CUM ALTERO COS. *Gr. Rhen.* è *MS.* ² PARTEIS *Rhen.* è *MS.*
³ Ita Gryphio. Stephano, aliisque editum. TANTUMMODO *Gr.* PRIVATUS-
 QUE IN URBE VENIRE, ET SE *Gr.* COMMITTERE DECREVERE *Rhen.* e *MS.*
 Committere decreverit *Rhenani* schol. Committere decreverat *Bur. con-
 jectura.* Hac usque ad verbum ratus parenthesi includit *Ald.* eisque commit-
 tere decreverat. ⁴ VENERANT *Rhen.* e *MS.* ⁵ Ad Pompejum dimissis
 fine dilatione persecutus *Gr.* *Acid.* ⁶ FUGIENTEIS *Rhen.* e *MS.*

funt. Exercitus deinde, qui sub ¹ Afranio consulari ac Petreio prætorio fuerat, ipsius adventus vigore ac fulgore occupatus, se Cæsari tradidit. uterque legatorum & quisquis cujusque ordinis sequi eos voluerat, remissi ad Pompejum.

CAP. LI. Proximo anno, cum Dyrrhachium ² ac vicina ei urbi regio castris Pompeii teneretur (qui accitis ex omnibus transmarinis provinciis legionibus, equitum ac peditum auxiliis, ³ regumque & tetrarcharum simulque dynastarum copiis, immanem exercitum confecerat, & mare præsidus classium, ⁴ ut rebatur, seperat, quo minus Cæsar legiones posset transmittere) sua & celeritate, & fortuna C. Cæsar usus nihil in mora habuit, ⁵ quo minus eo, cum vellet, ipse exercitusque clasibus perveniret, & primo pæne castris Pompeii sua jungeret, mox etiam obsidione munimentisque eum complectetur. Sed inopia ob-sidentibus, quam obsellis, erat gravior. Tum Balbus Cornelius excedente humanam fidem temeritate, ingressus castra hostium, sepiusque cum Lentulo conlocutus, Cos. dubitante quanti fe venderet, illis incrementis fecit viam, quibus ⁶ non Hispaniensis natus, sed Hispanus in triumphum & pontificatum adsurget, fieretque ex privato consularis. Variatum deinde præliis

¹ AFRICANO Rhen. ē M.S. AFRICANIO Bur. ē M.S. erasis 1 ♂ c medius litteris: unde legendum opinatur Afranio. ² Sic vulgo. AC VICINA &c. CASTRIS POMPEIO RETINETUR Rhen ē M.S. AC VICINIA &c. CASTRIS POMPEIO RETINETUR. Bur. ē M.S. ultima litera in Pompeio puncto deletis supercripta. Castris Pompeio retinetur Voss. Fuit à Velleio castris Pompeii obtineretur. Heuß. ³ REGUMQUE TETRARCHARUM Rhen. ē M.S. ⁴ Ita Rhenanis schol. UIREBATUR Rhen. ē M.S. ⁵ Ita ex emendatione Vossii. QUO MINUS ET CUM VELLET Rhen. ē M.S. Alique. Quo minus, & quo vellet Acid. ⁶ Ita restitutus Lips. NON HISPANIÆ ASIÆ NATUS, SED &c. Bur. ē M.S. Asiæ Rhenanis schol. Non Hispaniæ suæ natus &c. Bur. conjectura. Non Hispaniæ suæ natus eslet Ald. Non Hispaniæ Gadibus natus, sed &c. Alt. Sio loci emendationem tentat Acid. Quibus homo Hispaniæ Gadibus natus, in triumphum &c. vel quibus homo Hispanus & Hispania Gadibus natus, in triumphum &c. Non Hispaniæ suæ notus legendum censet Popma.

præliis, sed uno longe magis Pompeianis prospero, quo graviter impulsi sunt Cæsar's milites.

CAP. LII. Tum Cæsar cum exercitu fatalem vi-
ctoriæ suæ Thessaliam petiit. Pompejus longe diver-
sa aliis suadentibus (quorum plerique hortabantur, ut in Italiam transmitteret : neque Hercules quid-
quam partibus illis salubrius fuit : alii, ut bellum tra-
heret, ¹ quod dignatione partium in dies ipsis magis
prosperum fieret) usus impetu suo hostem fecutus
est. Aciem Pharsalicam & illum cruentissimum ² Ro-
mano nomini diem , tantumque utriusque exercitus
profusum sanguinis , & ³ conlisa inter se duo reip.
capita, ⁴ effossumque alterum Romani imperii lumen,
tot talesque Pompeianarum partium cæsos viros, non
recipit enarranda hic scripture modus. Illud notan-
dum est : ut primum C. Cæsar inclinatam vidit Pom-
peianorum aciem, neque prius neque antiquius quid-
quam habuit, ⁵ quam in omnes partes (ut militari &
verbo & consuetudine utar) dimitteret. Pro Dii im-
mortales, quod hujus voluntatis erga Brutum suæ
⁶ postea vir tam mitis pretium tulit ! Nihil illa vi-
ctoria mirabilius, magnificentius, clarius fuit, quan-
do neminem nisi acie consumptum, civem patria desi-
deravit : sed munus misericordiæ ⁷ corruptit pertina-

K cia ;

¹ Ita à Gryphio, Schegkio, Aliisque editum. QUOD DIGNATIONI PARTI-
UM INDIES IPSIS &c. Rhen. è MS. QUOD DIGNATIONI PARTEM IN DIR
IPSIIS Bur. è MS. Ipsi legendum puras Bur. ut ad Pomp. referatur. Forte
scriendum, quod dignationi partium, indiem ipsi &c. Voss. Quod di-
gnationi partium &c. Rob. Tirus. ² ROMANI NOMINI Bur. è MS. Ro-
mani nominis Bur. conjectura. ³ Sic vulgo. CONSILIO Rhen. è MS.
Commisla Rhenani schol. Confiliunt Bur. conjectura. ⁴ Ita Rhen. è MS.
Effusumque Alii. ⁵ QUAM IN OMNEIS &c. Rhen. è MS. Quam ut
omnes partes (ut militari verbo ex consuetudine utar) dimitteret Lips.
Quam omnes partes &c. Voss. Aliisque. Forsan quam indemnes partes
& posse & incolumes: sed alterum magis adlubescit. & mox forte legendum
ut militari & verbo nec consuetudine utar. Heins. ⁶ Ita Rhenani schol.
Post eam Rhen. è MS. ⁷ Ita Rhenani schol. CORRUPTIT Rhen. è
MS.

cia; ¹ cum libentius vitam victor jam daret, quam vieti acciperent.

CAP. LIII. Pompejus profugiens cum duobus Lentulis consularibus, Sextoque filio, & Favonio prætorio, ² quos comites ei fortuna adgregaverat, aliis ut Parthos, aliis ut Africam peteret, in qua fidelissimum partium suarum haberet regem Jubam, suadentibus, Ægyptum petere proposuit, memor beneficiorum, quæ in patrem ejus Ptolemæi, qui tum puero quam juveni propior regnabat, Alexandriæ contulerat. Sed quis in adversis beneficiorum servat memoriam? aut quis ullam calamitosis deberi putat gratiam? aut quando fortuna non mutat fidem? Misli itaque ab rege, qui venientem Cn. Pompejum (is jam à Mytilenis Corneliam uxorem receptam in navem, fugæ comitem habere cooperat) consilio Theodoti & ³ Achillæ exciperent, hortarenturque ut ex oneraria in eam navem, quæ obviam processerat, transcederet. quod cum fecisset, princeps Romani nominis, imperio arbitrioque Ægyptii mancipii, C. Cæfare, P. Servilio Coss. jugulatus est. Hic post tres consulatus & totidem triumphos, domitumque terrarum orbem, sanctissimi ac præstantissimi viri, in id evecti super quod adscendi non potest, duodecimagesimum annum agentis, pridie natalem ipsius, vitae fuit exitus: ⁴ in tantum in illo viro à se discordante Fortuna, ut cui modo ad victoriæ terra defuerat, decesset ad sepulturam. Quid aliud quam nimium

¹ Ita ex Bur. conjectura. CUM LIBENTIUS VITAM VICTORIAM DARE &c. Rhen. è MS. Victores darent Rhenani schol. ² Ita Rhen. è MS. Scheg. Lips. Quos, viatore Cæfare, comites ei fortuna &c. Ald. Quos viatores darent ei comites fortuna aggregaverat legunt nonnulli; ut & Popma qui verba parenthesis includit. Id autem in errorem eos induxit, quod in Edit. Basil. varijs ista lectio viatores darent, qua pertinet ad illa victoriæ dare, è regione &c. comites in alio versu perpetuam posita est: ut optime admonuit Bur. ³ Ita Rhen. è MS. ACHILI Bur. è MS. ⁴ Intantum Bur. conjectura.

nimum occupatos dixerim, ¹ quos in ætate & tanti & pæne nostri sæculi ² viri fecellit quinquennium? cum à C. Atilio & Q. Servilio Coss. ³ tam facilis esset annorum digestio. quod adjeci, non ut arguerem, sed ne arguerer.

CAP. LIV. ⁴ Non fuit major in Cæsarem, quam in Pompejum fuerat, regis eorumque, quorum is auctoritate regebatur, fides. quippe cum venientem eum tentassent insidiis, ac deinde bello laceſſere auderent, utrius summo imperatorum, ⁵ alteri superstitionis meritas poenas luere suppliciis. Nusquam erat Pompejus corpore, ⁶ adhuc ubique nomine: quippe ingens partium ejus favor bellum excitaverat ⁷ Africum. quod ciebat rex Juba, & Scipio, vir consularis, ante biennium, quam extingueretur Pompejus, lectus ab eo ⁸ sacer, eorumque copias auxerat M. Cato, ingenti cum difficultate itinerum ⁹ locorumque inopia, perduxit ad eos legionibus: qui vir, cum summum ei ¹⁰ à militibus deferretur imperium, ¹¹ honoratori parere maluit.

CAP. LV. Admonet promissæ brevitatis fides, quanto omnia transcurso dicenda fint. Sequens fortunam

K 2

fuan

¹ QUOS IN ÆTATEM Rhen. è MS. ² Principis viri legit Ursin. ³ TAM FELIX Rhen. è MS. An fuit, tam non fallax? Lips. ⁴ NON FUIT NON MAJOR Bur. è MS. Non fuit tamen major Bur. conjectura ⁵ Suspicetur aliquis membrum deesse, alteri mortuo: cui recte subjunctum, alteri superstitionis. Etiam meritis melius quam meritis. Lips. ⁶ Ita à Gryphio, Marneſſio, Stephano, Aliisque editum. ADHUC UBIQUE IUBÆ NOMINE Rhen. è MS. Adhuc ubique vivens (aut vigens) nomine Ald. Titius legit ubique ibat nomine. Ubique vivebat nomine rescribit Lips. Adhuc ubi ubique nomine Acid. quasi sic fere dictum ut, longe longeque. Fors fuerit tanzen, adhuc ubique vivebat è nomine. possum & ubique jubar è nomine: nisi hoc poetum nimis. Heins. Sed proculdubio vox jubar (ut observavit Cl. Putean.) à verbo sequente in hunc locum irreficit. ⁷ In editione Rhenani rō Africum præfigitur asteriscus, quem de endum censem Bur. ⁸ Ita Bur. è MS. SACER Rhen. è MS. ⁹ Aquarumque Alii. Liquorumque Voss. sed nihil mutandum opinatur Heins. ¹⁰ Ita Bur. è MS. AMBITUS Rhen. è MS. Ab illis Urs. ¹¹ Ita ex Bur. conjectura. PARARE Rhen. è MS.

suam Cæsar, pervectus in Africam, quam occiso Curiōne, Julianarum duce partium, Pompeiani obtinebant exercitus, ibi primo¹ varia fortuna, mox pugnavit sua; inclinataeque hostium copiæ. Nec diffimilis ibi adversus viētos, quam in priores, clementia Cæsarī fuit. Victorem Africani belli C. Cæarem gravius excepit Hispaniense, (nam viētus ab eo Pharnaces vix quidquam gloriæ ejus² adstruxit) quod Cn. Pompejus Magni filius, adulescens impetus ad bella maximi, ingens ac terribile conflaverat: undique ad eum adhuc paterni nominis magnitudinem sequentium, ex toto orbe terrarum auxiliis confluentibus. Sua Cæarem in Hispaniam comitata fortuna est, sed nullum umquam atrocius periculosiusque ab eo initum prælium, adeo ut plus quam dubio Marte, descenderet equo, consistensque ante recedentem suorum aciem increpita prius fortuna, quod se in eum servasset exitum, denunciaret militibus, vestigio se non recessurum: proinde viderent quem & quo loco imperatorem deserturi forent. verecundia magis quam virtute³ acies restitutæ sunt, à duce quam à milite fortius. Cn. Pompejus, gravis vulnere inventus inter solitudines avias, interemptus est. Labienum Varumque acies abstulit.

CAP. LVI. Cæsar⁴ omnium viētor, regressus in urbem, quod humanam excedat fidem, omnibus, qui contra se arma tulerant, ignorvit,⁵ magnificentissimisque gladiatoriū muneris, naumachiæ, & equitum peditumque, simul elephantorum certaminis spectaculis,

¹ Ita restituit Lips. VARIA FORTUNAM EXPUGNAVIT VIA Rhen. ē MS. Varia fortuna, mox pugna vicit. Ald. ² Adstruxerit Lips. ³ Ita Rhen. ē MS. ACIES RESTITUTÆ C. A. duce &c. Bur. ē MS. Aliisque. Acies restituta, cæterum à duce &c. Ald. Sed à duce Voss. Aliisque. Acies restituta, ac à duce, quam à milite fortius rescribi jubet Heins. ⁴ Tò omnium tollendum censet Heins. Forte omnium profluxit ex tum demum. Idem. ⁵ Ita ex conjectura Buterii. MAGNIFICENTISSIMIS GLADIATORII &c. Rhen. ē MS.

lis, epulique per multos dies dati celebratione, replevit eam. Quinque egit triumphos. Gallici apparatus ex¹ citro, Pontici ex acantho, Alexandrini testudine, Africi ebore, Hispaniensis argento rafili constituit. Pecunia ex manubiis lata paulo amplius² sexies millies H-S. Neque illi tanto viro, & tam clementer³ omnibus victoriis suis uso, plus quinque mensium principalis quies contigit. quippe cum mente Octobri in urbem revertisset; Idibus Martiis conjurationis auctoribus Bruto & Caffio, quorum alterum promittendo consulatum non obligaverat, contra differendo Cassium offenderat; adjectis etiam⁴ consiliariis cædis familiarissimis omnium, & fortuna partium ejus in summum⁵ evectis fastigium, D. Bruto & C. Trebonio aliisque clari nominis viris, interemtus est. cui magnam invidiam⁶ conciliarat M. Antonius, omnibus audendis paratissimus, consulatus collega, imponendo capiti ejus Lupercalibus sedentis pro Rostris insigne regium,⁷ quod ab eo ita repulsum erat, ut non offensus videretur.

CAP. LVII. Laudandum experientia consilium est Pansæ atque Hirtii: qui semper prædixerant Cæsari, ut principatum armis quæsitum armis teneret. Ille dicitans, mori se quam timeri malle, dum clementiam quam præstiterat, exspectat, incautus ab ingratis occupatus est.⁸ cum quidem plurima præfigia atque indicia Dii immortales futuri obtulissent periculi.

¹ Alii cum Torrentio ad Suetonii Julium cedro legendum arbitrantur. Sed antiquam lectiōnēm retinendam suadet Voss. quem vide. ² Sexages millies reponendum censet Hotoman. MILIES, MILIA &c. cum simplici l' ubique habet Rhen. ē MS. ³ Ita magno librorum consensu. OMNIBUS USO Rhen. ē MS. OMNIBUS VICTORIBUS SUI USO Bur. ē MS. ⁴ Consciis aliis cædis Lips. Consciis variis cædis ex correctione Heinſii. ⁵ REVECTIS Rhen. ē MS. ⁶ Tofſi & concitarat: sed nec alterum damuo. Heinſ. ⁷ Ita Rhenni schol. QUOD AB EO ID REPULSUM ERAT, UT NON OFFENSUM &c. Rhen. ē MS. Tò offensum ad insigne regium referendum censent non nulli. Quod ab eo ideo repulsum erat &c. legendum existimat Bur. An, quod ab eo quidem repulsum erat? Heinſ. ⁸ CUM QUIDEM PLURIMI &c. Bur. ē MS.

riculi. nam & haruspices præmonuerant, ut diligenter Iduum Martiarum caveret diem; & uxor Calpurnia territa nocturno visu, ut ea die domi subsisteret, orabat: ¹ & libelli conjurationem nuntiantes dati, ab eo neque protinus lecti erant. Sed profecto ineluctabilis fatorum vis, ² cujuscumque fortunam mutare constituit, consilia corrumpit.

CAP. LVIII. Quo anno id patravere facinus ³ Brutus & C. Cassius, prætores erant; D. Brutus Cos. designatus. Hi una cum conjurationis globo, stipati gladiatorium D. Bruti manu, Capitolium occupavere, cum Cos. Antonius (quem cum simul interimendum censuisset Cassius, testamentumque Cæsaris abolendum, Brutus repugnaverat; dictitans, nihil amplius civibus præter tyranni, ita enim appellari Cæsarem facto ejus expediebat, petendum esse sanguinem) convocato senatu, cum jam Dolabella, quem substitutus sibi Cæsar designaverat Cos. fasces atque insignia ⁴ corripiisset confularia, velut pacis auctor, liberos suos obsides in Capitolium misit, fidemque descendendi tuto interfectoribus Cæsaris dedit: & illud decreti Atheniensium celeberrimi exemplum, relatum à Cicerone, oblivionis præteritarum rerum, decreto patrum comprobatum est.

CAP. LIX. Cæsar is deinde testamentum apertum est, quo C. Octavianum, nepotem sororis suæ Juliae adoptabat. de cuius origine, ⁵ etiam si præventis, & pauca

¹ Scribe, libelli conjurationem nunciantes dilati ab eo, neque protinus lecti erant. ² Tosis & libelli conjurationem nuntiantes dati, neque ab eo protinus lecti. Heins. ³ Ita Lips. Aliisque. Cujus quoniam FORTUNAM &c. Rhen. è MS. Cujus cum FORTUNAM Bur. è MS. Cujus fortunam &c. legit Ald. Cujusque fortunam &c. Grut. ³ Reffius sit M. Brutus & C. Cassius. Heins. ⁴ CORRIPUSET, COS. VELUT &c. Rhen. è MS. ⁵ Sic vulgo. Etiamsi præventis, tamen pauca &c. Ald. Etiamsi præventis, at pauca Lips. Etiamsi per veteri, & pauca Urs. Etiamsi properanti, heic pauca &c. Acid. ETIAMSI *PRÆVENIT ET PAUCA DICENDA SUNT Rhen. è MS. Hanc lectionem tuerit Voss. quem vide. Etiamsi prænitez &c. reponendum censet Heins.

pauca dicenda sunt. Fuit C. Octavius, ut non patria, ita admodum speciosa equestri genitus familia, gravis, sanctus, innocens, dives. Hic prætor inter nobilissimos viros creatus, primo loco, cum ei dignatio Julia genitam ¹ Atiam conciliasset uxorem, ex eo honore fortitus Macedoniam, appellatusque ² in ea imperator, decedens ad petitionem consulatus obiit, prætextato relicto filio. quem C. Cæsar, major ejus avunculus, educatum apud Philippum vitricum, dilexit ut suum, natumque annos xix, ³ Hispaniensis militiae adsecutum se postea comitem habuit, numquam aut alio usum hospitio, quam suo, aut alio vectum vehiculo: pontificatusque facerdotio puerum honoravit. Et ⁴ pacatis bellis civilibus, ad erudendum liberalibus disciplinis ⁵ singularis indolem juvenis, Apolloniam eum in studia miserat, mox belli Getici ac deinde Parthici habiturus commilitonem. Cui ut est nunciatum de cæde avunculi, cum protinus ex vicinis legionibus ⁶ centuriones suam suorumque militum operam ei pollicerentur, neque eam spernendam ⁷ Salvidienus & Agrippa dicerent; ille festinans pervenire in urbem, omnem ⁸ ordinationem & necis & testamenti Brundifii comperit. Cui adventanti Romam, immanis amicorum occurrit frequenta: & cum intraret urbem, Solis orbis super caput ejus, curvatus æqualiter rotundatusque, in colorem arcus, ⁹ veluti coronam tanti mox viri capiti impo-nens, conspectus est.

CAP.

¹ ACCIAM Rhen. è M.S. ² IN EAM Rhen. è M.S. Ex ea Urs. ³ Hispaniensi militia Lips. sed nihil mutandum censem Voss. & Heins. ⁴ Sic vulgo. PARATIS Rhen. è M.S. Patratis Ald. Peractis Alii. ⁵ Superiora requirunt singularis juvenem indolis. Heins. ⁶ CENTURIONES SUAS, SUORUMQUE MILITUM OPERAM EI POLLICERENTUR Rhen. è M.S. POLLICENTUR Bur. è M.S. ⁷ Ita legendum existimat Voss. Aliique, non Salvidienus, ut ediderat Aldus ⁸ Alii ordinantem. Wecheliana editio ordinem. sed non video, cur vetus lessio mutari debeat. Voss. ⁹ VELUT Rhen. è M.S.

CAP. LX. Non placebat ¹ Atiae matri Philippoque vitrico, adiri nomen invidiosae fortunae Cæfaris: sed adserebant salutaria reip. terrarumque orbis fata conditorem conservatoremque Romani nominis. Sprevit itaque ² cœlestis animus humana confilia; & cum periculo potius summa, quam tuto humilia, proposuit sequi; maluitque avunculo & Cæfari de fe, quam vitrico ³ credere; dictitans, nefas esse, quo nomine Cæfari dignus esset visus, ⁴ semetipsum videri indignum. Hunc protinus Antonius Cos. superbe excipit; (neque is erat contemtus, sed metus) vixque admisso in Pompeianos hortos, loquendi secum tempus dedit; mox etiam, velut insidiis ejus petitus, sceleste insimulare cœpit: in quo turpiter deprehensa ejus vanitas est. Aperte deinde Antonii ac Dolabellæ consulum ad nefandam dominationem erupit furor. HS ⁵ septies millies, depositum à C. Cæfare ad ⁶ ædem Opis, occupatum ab Antonio, ⁷ actorum ejusdem, infertis falsis, civitatibusque, corruptis, commentariis. ⁸ Atque omnia pretio ⁹ temperata, vendente remp. Cos. Idem provinciam D. Bruto designato Cos. decretam, Galliam occupare statuit; Dolabella transmarinas decrevit sibi: interque naturaliter dissimillimos, ac diversa ¹⁰ volentes, crescebat odium. eoque C. Cæsar juvenis ¹¹ quotidianis Antonii petebatur insidiis.

CAP. LXI. Torpebat oppressa dominatione Antonii

¹ ACCIÆ Rhen. è MS. ² COELESTIS Rhen. è MS. alibi CAELESTIS habet. Dubitatum jam olim super hujus nominis Orthographia indicat Val. Probus libro de notis. ³ CEDERE Rhen. è MS. ⁴ Sibimetipsum Urs. ⁵ Septies delendum censet Junius. ⁶ Tò JEDEM expungit Lips. sed septies à Velleio esse existimat. ⁷ Ita restituit Heins. ACTORUM EJUSDEM INSERTIS FALSIS, CIVITATIBUSQUE CORRUPTIS, COMMENTARIIS Rhen. è MS. Actorum ejusdem, insertis falsis sublatisque, corruptis commentariis Ald. Insertis falsis civitatibus, corruptisque commentariis Urs. Insertis falsis, indubitateque corruptis commentariis Alii. Aectorum ejusdem, insertis falsis, commutatisque & corruptis, commentariis Lips. ⁸ Itaque vel adeoque malit Acid. ⁹ Ursino & Puteano temptata videtur reponendum. Temerata referendum censet Heins. ¹⁰ VOLENTEIS Rhen. è MS. ¹¹ COTIDIANIS Rhen. è MS.

tonii civitas : indignatio & dolor omnibus , vis ad resistendum nulli aderat : cum C. Cæsar , ¹ xviii annum ingressus , mira ausus , ac summa confactus , privato consilio , majorem senatu pro rep. animum habuit . primumque à ² Calatia , mox à Cafilino veteranos excivit paternos . Quorum exemplum fecuti alii , ³ brevi in formam justi coiere exercitus . mox cum Antonius occurrisset ⁴ exercitui , quem ex transmarinis provinciis Brundisium venire jussérat , legio Martia & Quarta , cognita & senatus voluntate & tanti juvenis indole , sublatis signis ad Cæsarem se contulerunt . Eum senatus , honoratum equestri statua , quæ hodieque in Rostris posita ætatem ejus scriptura indicat (qui honor non alii , per ccc annos , quam L. Sullæ & Cn. Pompeio & C. Cæsari contigerat) ⁵ proprætore , una cum Coss. designatis Hirtio & Panfa , bellum cum Antonio gerere jussit . ⁶ Id ab eo annum agente ⁷ vicesimum , fortissime circa Mutinam administratum est ; & D. Brutus obsidione liberatus ; Antonius turpi ac nuda fuga coactus deferere Italiam : consulum autem alter in acie , alter post paucos dies ex ⁸ vulnere mortem obiit .

CAP. LXII Omnia ante quam fugaretur Antonius , honorifice à Senatu in Cæsarem exercitumque ejus decreta sunt , maxime auctore Cicerone : sed , ut recepsit metus , erupit voluntas , protinusque Pompeianis partibus rediit animus . Bruto Cælioque provinciæ , quas jam ipsi sine ullo S. C. occupaverant , decretæ laudati ⁹ quicunque his se exercitus tradidissent . omnia transmarina imperia eorum commissa

L.

arbi-

¹ Ita cum Flors . XVIII Rhen è MS. Voss. Aliisque . ² GALATIA Rhen. è MS. ³ Sic vulgo . IN BREVI IN FORMAM &c. Khen. è MS. BREVI IN FORMA JUSTI COIRE EXERCITUS Bur. è MS. ⁴ Exercitu scribit Popma . sed vulgariter lectio nem omnino retinendam esse censet Voss. ⁵ Ita Robortellus . PRO P. R. Rhen. è MS. Proprætorem Ald. ⁶ Sic Urs. Aliisque . ID deß in Editr. Rhenani . ⁷ Undevicesimum mal' Scheg . ⁸ VOLNERE Rhen. è MS. ⁹ Quicunque hisce exercitus tradidissent Ald. Aliisque .

¹ Sic

arbitrio. quippe M. Brntus & C. Cassius, nunc metuentes arma Antonii, nunc ad augendam ejus invidiam, simulantes se metuere, testati edictis, libenter se vel in perpetuo exfilio victuros, ¹ dum reip. constaret concordia, nec ullam bellum civilis præbituros materiam, plurimum sibi honoris esse in conscientia facti fui, profecti urbe atque Italia, intento ac pari animo, sine auctoritate publica, provincias exercitus que occupaverant, & ubicumque ipsi essent, praetextentes esse rem publica pecunias etiam, quæ ex transmarinis provinciis Romam ab quæstoribus deportabantur, à volentibus acceperant. quæ omnia Senatus decretis ² comprehensa & comprobata sunt. Et D. Bruto, ³ quod alieno beneficio viveret, decretus triumphus Panæ atque Hirtii corpora publica sepultura honorata. Cæfaris adeo nulla habita mentio, ut legati, qui ad exercitum ejus missi erant, juberentur summoto eo milites adloqui. Non fuit tam ingratus exercitus, quam fuerat senatus. nam, cum eam injuriam dissimulando ⁴ Cæsar ferret, negavere milites, sine imperatore suo ulla se audituros mandata. Hoc est illud tempus, quo Cicero, insito amore Pompeianarum partium, Cæfarem laudandum & tollendum censebat; cum aliud diceret, aliud intelligi vellet.

CAP. LXIII. Interim Antonius, fuga transgressus Alpes, ⁵ primo per colloquia repulsus à M. Lepido, qui pontifex maximus in C. Cæfaris locum furto creatus, decreta sibi Hispania, adhuc in Gallia morabatur: mox saepius in conspectum veniens militum, cum & Lepido omnes imperatores forent meliores, & multis Antonius, dum erat sobrius, ⁶ per aversa castrorum

¹ Sic à Gryphio, Marneffio, & aliis editum DUM RESP. &c. Rhen. è MS.

² COMPRENSA Rhen. è MS. ³ Qui alieno &c. Lips. Quom alieno &c.

Arid. ⁴ CÆSARI Rhen. è MS. ⁵ Primo spe colloquii repulsus Lips.

⁶ Sic vulgo. FER. AVERSAM CÄSTRORUM PRORUTA VALLO &c. Rhen. è MS.

Forte per aversam castrorum partem eruto vallo &c. Ald. Posit
etiam

strorum proruto vallo militibus receptus est: qui titulo imperii cedebat Lepido, cum summa virium penes eum foret. Sub Antonii ingressum in castra Juventius Laterensis, vir vita ac morte consentaneus, cum acerrime trahisset Lepido, ne se cum Antonio hoste judicato jungeret, irritus consilii, gladio se ipse transfixit. Plancus deinde dubia, id est, sua fide, diu quarum esset partium secum luctatus, ac sibi difficile consentiens, & nunc adjutor D. Brutii, designati Cos. collegæ sui, senatuque se litteris venditans, mox ejusdem proditor; Afinius autem Pollio, firmus proposito & Julianis partibus fidus, Pompeianis adversus; uterque exercitus tradidere Antonio.

CAP. LXIV. D. Brutus, desertus primo à Planco, post etiam insidiis ejusdem petitus, paullatim relinquentे eum exercitu fugiens, in hospitis cuiusdam ² nobilis viri, nomine ³ Cameli, domo, ab iis, quos miserat Antonius, jugulatus est; justissimasque optimæ de se merito viro C. Cæfari pœnas dedit. ⁴ cuius cum primus omnium amicorum fuisset, intersector fuit, & fortunæ, ex qua fructum tulerat, invidiam in auctorem relegabat, censébatque æquum, quæ accepérat à Cæfare, retinere: Cæfarem, ⁵ qui illa dederat, perisse. Hæc sunt tempora, quibus M. Tullius continuis actionibus æternas Antonii memoriae insulit notas. sed hic fulgentissimo & cælesti ore, at ⁶ tribunus Canutius continua rabie lacerabat Antonium. Utique vindicta libertatis morte stetit: sed

L 2

tribuni

siam legi per aversam castrorum portam proruto vallo &c. Urs. Per aversa &c. proruto vallo à militibus &c. legendum existimat Heinſ. ¹ Firmus propositi Acid. ² Tò nobilis viri ab indicio exscriptorum esse existimat Grut. Ignobilis viri legendum esse conjicit Heinſ. ³ Capeni Scheg. Camelii Voss. ⁴ Sic vulgo. Cujus cum PRIMIS &c. Rhen. è MS. Cui cum in primis &c. ex conjectura Heinſii. ⁵ Quia ILLA DEDERAT * PERIS Rhen. è MS. Quia illa dederat perisse (vel perire) Rhenani schol. Qui illa dederat, perire Alii. ⁶ TRIBUNUS CANNUTIUS Rhen. è MS. For- san Tib. Canutius Ald.

tribuni sanguine commissa proscriptio ; ¹ Ciceronis, velut satiato Antonio, ² poena finita. Lepidus deinde à senatu hostis judicatus est, ut ante fuerat Antonius.

CAP. LXV. Tum inter eum Cæsaremque & Antonium, commercia epistolarum ; & conditionum ³ jaæta mentio, cum Antonius & subinde Cæsarem admoneret, quam inimicæ ipsi Pompeianæ partes forent ; & in quod jam emeriter fastigium : & quanto Ciceronis studio Brutus Cassiusque attollerentur ; denuntiaretnque, se cum Bruto Cassioque, qui jam decem & septem legionum potentes erant, juncturum vires suas, si Cæsar ejus aspernaretur concordiam ; diceretque, plus Cæsarem patris, quam se amici ⁴ ultioni deberi. ⁵ igitur initur potentiae societas, & horribus orantibusque exercitibus, inter Antonium etiam & Cæsarem ⁶ facta affinitas ; cum esset privigna Antonii desponsa Cæsari. consulatumque initit Cæsar pridie, quam viginti annos impleret, x. Kalend. Octobres, cum collega Q. Pedio, post V. C. abhinc annis ⁷ DCCIX, ante LXXII quam tu, M. Vinici, consulatum inires. Vedit hic annus Ventidium, per quam urbem inter captivos Picentium in triumpho ductus erat, in ea consularem praetextam jungentem ⁸ praetoriae.

CAP. LXVI. Idem hic postea triumphavit. Furente deinde Antonio, simulque Lepido, quorum uterque, ut praediximus, hostes judicati erant, ⁹ cum ambo malent sibi nuntiari quid passi essent, quam quid

¹ Ita restituit Lips. CICERONIS VEL SATIATO &c. Rhen. è MS. atque hanc lessōnem retinendam esse monent Grut. & Voss. aliquæ viri eruditæ. ² Poena finita scribendum existimat Heins. ³ Facta mentio Bur. conjectura. ⁴ Sic Urs. Aliisque. ULTIONE Rhen. è MS. ⁵ * TUR INITA &c. Rhen. è MS. Igitur inita Rheani scol. Tum, vel tunc inita &c. Bur. conjectura. Igitur initur legendum putant Voss. & Heins. quasi in veteri codice existisset TUR INITUR : quod illi, ne scio quo errore inducti, pro comperto haberunt. ⁶ FACTA AFFINITAS Rhen. è MS. Paæta affinitas malit Heins. ⁷ ACCVIII Rhen. è MS. DCCXI Ald. ⁸ Ita Lips. Aliisque. PRÆTORIA Rhen. è MS. & Voss. ⁹ Ita Bur. è MS. QUOM AMBO MALLENT &c. Rhen. è MS.

¹ Deme-

quid ¹ emeruissent, repugnante Cæfare, sed frustra adversus duos, instauratum Sullani exempli malum, proscriptio. Nihil tam indignum illo tempore fuit, quam quod aut Cæsar aliquem proscribere coactus est, ² aut ab ullo Cicero proscriptus est; abscessaque scelere Antonii vox publica est, cum ejus salutem nemo defendisset, qui per tot annos & publicam civitatis & privatam civium defenderat. Nihil tamen egisti, M. Antoni: (cogit enim excedere propositi formam operis, erumpens animo ac pectori indignatio) nihil, inquam, egisti, mercedem cœlestissimi oris & clarissimi capitisi ³ abscessi numerando, auctoramentoque funebri ad conservatoris quondam reipub. tantique Cos. ⁴ inritando necem. ⁵ Rapuisti tu M. Ciceroni lucem solicitam, & ætatem senilem, & vitam ⁶ miseriorem te principe, quam sub te triumviro mortem: famam vero gloriariamque factorum atque dictorum adeo non abstulisti, ut auxeris. Vivit vivetque per omnem saeculorum memoriam. Dumque hoc vel forte vel providentia vel utcumque constitutum rerum naturæ corpus, quod ille paene solus Romanorum animo vidit, ingenio complexus est, eloquentia inluminavit, manebit incolume: comitem ævi sui laudem Ciceronis trahet; omnisque posteritas illius in te scripta mirabitur, tuum in eum factum exsecrebitur; citiusque in mundo genus hominum, ⁷ quam ^{*} cadet.

CAP.

¹ Demeruissent Rhenani schol. Meruissent Alii. ² AUT * BULLO Rhen. ē MS. Ab illo, vel ab ullo Rhenani schol. ³ ABSCESSI, ASCISA &c. cum simplici s' ubique habet Rhen. ē MS. ⁴ Invitando Lips. male, ut censet Voss. ⁵ RAPUISTI TUM CICERONI &c. Rhen. ē MS. ⁶ Inferiorem legunt Alii: fidemque ac auctoratatem prima advocant editiones, in qua nos vulgatum tamen exstare deprehendimus. In vetustis membranis infeliciorem fuisse existimat Grut. Infeliciorem contracte, pro infeliciorem existitissima credit Heins. ⁷ Sic vulgo. ^{*} QUAM CEDET Rhen. ē MS. Quam hujus nomen cadet Rhenani schol. Paulo Manilio placuit: genus hominum concidet. Lipsius explet: quam ea cadet. Ea, nempe laus Ciceronis, de qua prædictum. Quam ea cedet malit Heins. Totum ad hunc modum legit Grut. Citiusque in mundo genus hominum, quam Cicerio cadet.

CAP. LXVII. Hujus totius temporis fortunam
¹ ne deflere quidem quisquam satis digne ² potuit,
 adeo nemo exprimere verbis potest. Id tamen notandum est, fuisse in proscriptos uxorum fidem sumمام, libertorum medium, servorum aliquam, filiorum nullam. adeo difficilis est hominibus utcumque conceptae spei mora. Ne quid ³ ullibi sanctum relinqueretur, ⁴ velut in dotem invitamentumque sceleris, Antonius L. Cæfarem avunculum, Lepidus Paulum fratrem proscripserant. Nec Plancus gratia defuit ad impetrandum, ut frater ejus Plancus Plotius proscriberetur. Eoque inter jocos ⁵ militares, qui currum Lepidi Plancique fecuti erant, ⁶ inter execrationem civium, usurpabant hunc versum : *De Germanis, non de Gallis, duo triumphant consules.*

CAP. LXVIII. Suo præteritum loco referatur : neque enim persona ⁷ umbram adtæ rei capit. ⁸ Dum in acie Pharsalica Africaque de summa rerum Cæsar dimicat, M. Cœlius vir eloquio animoque Curioni simillimus, ⁹ sed in utroque perfectior, nec minus ingeniose nequam, ¹⁰ cum ne modico quidem servari posset, (quippe pejor illi res familiaris quam mens erat) in prætura novarum tabularum auctor exstitit : nequiisque

¹ NEC DEFLERE Bur. è MS. Nec deflere quidem quisquam digne potuit, nedum exprimere verbis malis Grut. omitendo ² potest.
² Tò potuit delendum cœset Lips. sed cum prima editione re inendum monet Heis. ³ Ita restitus Lips. ULLI Rhen. e MS. Aliisque. ⁴ VEL IN DOTEM &c. Rhen. è MS. Aliisque. ⁵ MILITAREIS Rhen. è MS. ⁶ Et inter execrationem se suis postular. Heins. ⁷ Umbram ac tenebras capit Lips. Locum non sollicitandum censem Voss. Volebam, umbram tantæ rei capit. Heins. ⁸ Dunc in acie Pharsalica circaque &c. legendum existimat Lips. ⁹ Sed utroque perfectior malis Heins. ¹⁰ Ita ex emendatione Vossi. CUM IN MODICA QUIDEM &c. Rhen. e MS. Vulgo cum ne in modica quidem &c. Si conjectura indulgendum, legerem : cum ne modica quidem re servari posset. Ald. Cum ne à diis quidem &c. Gryph Steph. quod Lipsio non displicet. Cum in re modica nequitiem saturare non posset ex conjectura Acidalis. Forte cum in re modica vix idem servari posset. vel cum ne inter immoda quidem servari posset. Possum &, cum inter modica fidem servare non posset. Heins.

nequiitque senatus & auctoritate¹ Cos. deterri, accito etiam Milone Annio, qui non impetrato reditu Julianis partibus infestus erat,² in urbe seditionem, aut magis occulte bellicum tumultum movens, primo summotus à rep. mox consularibus armis auctore senatu circa³ Thurios oppreslus est.⁴ In cœpto pari similis fortuna Milonis fuit; qui Compsam in Hirpinis oppugnans, ictusque lapide, tum P. Clodio, tum patriæ, quam armis petebat, poenas dedit; vir inquietus, &⁵ ultra fortem temerarim. Quatenus autem aliquid ex omissis⁶ peto, notetur immodica & intemperativa libertate ulos adversus C. Cæsarem, Marullum Epidium,⁷ Flavumque Cæsetium trib. pleb. dum arguunt in eo regni voluntatem, pâne vim dominationis expertos.⁸ In hoc tamen sœpe lacefitti principis ira excessit, ut censoria potius⁹ contentus nota, quam animadversione dictatoria, summoveret eos à rep. testareturque, esse sibi miserrimum, quod aut natura sua¹⁰ ei excedendum foret, aut minuenda dignitas. Sed ad ordinem revertendum est.

CAP. LXIX. Jam & Dolabella in Afia C. Trebonium consularem, cui succedebat, fraude deceptum, Smyrnæ occiderat, virum adverlus merita Cæsarlis ingratissimum participemque cædis ejus, à quo ipse in consulare proiectus fastigium fuerat: & C. Cassius,

1 Ita Lips. Coss. Rhen. è MS. 2 Ita Rhenani schol. quomodo à Gryphio, Marneffio, aliisque editum. IN URBE SEDITIONEM, HAUD MAGIS OCCULTE &c. Rhen. è MS. Burerio, quantum ex vetusto codice conjicerre potuit, legendum videtur: In urbe seditionem, magis autem occulte &c. In urbe seditionem, in agris occulte autem bellic. &c. Lips. 3 TURIOS Rhen. è MS. & paulo post IRPINIS. 4 Ita Voss. INCEPTO PARI &c. Rhen. è MS. Aliisque. Acaldilus conjecrat, imperfecto pari &c. quod merito refellit Gruterus. 5 Ita Bur. è MS. ULTRA SORTEM Rhen. è MS. Lips. 6 Repete scribatur, ut ad superiora illa respexerit, suo præteritum loco referatur. Heinj. 7 Ita Bur. è MS. Aliisque. FLAVUMQUE CÆSE ETIAM Rhen. è MS. Flavumque Sasetium Rhenani schol. Flaviumque Cæsetium vulgo, corrupte. 8 In hoc tamen spem lacefitti principis ira excessit legendum conjicit Heinj. 9 CONTEMPTUS Bur. è MS. 10 Ei cedendum malit Heinj.

Cassius, acceptis à ¹ Statio Murco & Crispo Marcio, prætoriis viris ² imperatoribusque, prævalidis in Syria legionibus, inclusum Dolabellam, qui præoccupata Asia in Syriam pervenerat, ³ Laodiceæ, expugnata ea urbe, ceperat ; ita tamen, ut ad iustum fervi sui Dolabella non segniter cervicem daret ; & decem legiones in eo træctu sui juris fecerat. & M. Brutus C. Antonio fratri M. Antonii in Macedonia, Vatinioque circa Dyrrhachium ⁴ volentes legiones extorserat : sed Antonium ⁵ bello laceffierat ; Vatinium dignatione obruerat : cum & Brutus cuilibet ducum præferendus videretur ; & Vatinius ⁶ nulli nomini non esset postferendus. in quo ⁷ deformitas corporis cum turpitudine certabat ingenii, adeo ut animus ejus dignissimo domicilio inclusus videretur. eratque septem legionibus validus. ⁸ Et lege Pedia, quam Cos. Pedius collega Cæsar is tulerat, omnibus, qui Cæsarem patrem interfecerant, aqua ignique ⁹ damnatis interdictum erat. quo tempore Capito, patruus meus, vir ordinis senatorii, Agrippæ sublipsit in C. Caſſium. Dumque ea in Italia geruntur, acri atque pro-

¹ Ita ex numismate restituit Urs. STATIO MURCO Rhen. è MS. Sexto Murco Khanani schol. ² Ita Ald. & Voff. IMPERATORIBUS, QUI PRÆVALIDIS &c. Rhen. e MS. Imperatoribus, prævalidis &c. Urs. Imperatoribusque, validis &c. Bonhom. Scheg. Tofsi, Imperatoribusque P. Ro. validis &c. Heins. ³ Ita ex emendatione Vossii. & rete judicio Hienſi, ni mavis expungi duas voces, ea urbe, qua interpretamentum fuerint adscriptum Laodiceæ. LAODICEAM EXPUGNATA (LAODICIAM EXPUGNAT Bur. e MS.) EA URBE FECERAT, ITA TAMEN UT ADJECTUM SERVI &c. Rhen. è MS. Laodicea expugnat; ita tamen &c. legunt nonnulli. Laodicea expugnarat; ita tamen &c. Ald. Scheg. Laodicea expugnata interficerat; ita tamen &c. scribunt alii post Scholion Rhen. Laodicea expugnata, ea urbe ejecerat &c. Popm. ⁴ Sic vulgo VOLVENTIS Rhen. è MS. UOLENTIS Bur. è MS. Volenti Urs. ⁵ Ita plerique editum. BELLO LACESSIERAT VATINIUS, DIGNATIONE OBRUERAT Rhen. è MS. ⁶ Illud nomini ex glojsemate nemini natum existimant Ald. & Scheg. Nulli homini aut nulli omnium scribendum censem Alii. Nulli minimo Putean. Putabam nulli omnino legendum. possum etiam nulli ignominia esset postferendus. Sed prius malo, vel, quod verius, nulli in omnia. &c. Heins. ⁷ Ita Bur. è MS. CORPORIS deſſt in editione Rbenani. ⁸ At lege Pedia Lips. ⁹ Damnatis tellit Delbenius.

prosperrimo bello Cassius Rhodum, rem immanis operis, ceperat; Brutus Lycios devicerat; & inde in Macedoniam exercitus¹ trajecerant; cum per omnia repugnans naturæ suæ Cassius etiam Bruti clementiam vinceret. Neque reperias, quos aut pronior Fortuna comitata fit, aut veluti fatigata maturius destituerit, quam Brutum & Cassium.

CAP. LXX. Tum Cæsar & Antonius trajecerunt exercitus in Macedoniam, & apud urbem Philippos cum M. Bruto Cassioque acie concurrerunt. Cornu, cui Brutus præterat, impulsis hostibus castra Cæsaris cepit. nam ipse Cæsar, etiam si infirmissimus valetudine erat, obibat munia ducis, oratus etiam ab Artorio medico, ne in castris remaneret,² manifestæ denuntiatione quietis territo. Id autem, in quo Cassius fuerat, fugatum ac male³ multatum⁴ in altiora se receperat loca. Tum Cassius ex sua fortuna eventum collegæ aestimans, cum dimisisset evocatum jussissetque nuntiare sibi, quæ esset multitudo ac vis hominum, quæ ad se tenderet, tardius eo nuntiante, cum in vicino esset agmen⁵ cursu ad eum tendentium,⁶ neque pulvere facies aut signa denotari posset; existimans hostes esse qui inruerent, lacerna caput circumdedit, extentamque cervicem interritus liberto præbuit. Deciderat Cassii caput, cum evocatus advenit, nuntians Brutum esse viñorem. qui cum imperatorem prostratum videret; Sequar, inquit, eum, quem mea occidit tarditas; & ita in gladium⁷ incubuit. Post paucos deinde dies Brutus conflixit cum hostibus, & victus acie, cum in tumulum nocte ex fuga

M

se

¹ Ita Rhen. è MS. Transjecerant hic & alibi legunt alii. ² MANIFESTE DENUNCIATIONE Rhen. è MS. Manifestæ vel manifesta legendum opinatur Heinsius. ³ Mulcatum malint Ursin. & Putean. ⁴ Ita Gruter. Sylburg. Aliisque edidere. IN ALTIORA RECEPERAT LOCA Rhen. è MS. quam lectiōnem reponendam eensem Voss. ⁵ Cursus magis placet Heinsi, & mox ingruerunt pro inruerent. ⁶ Neque præ pulvere &c. legunt alii. quos refellit Voss. ⁷ Ita Rhen. è MS. Occubuit vulgo, pessime.

90 C. VELLEII PATERCULI

se recepisset, impetravit à Stratone Aegate, familiari suo, ut manum morituro commodaret fibi; ¹ rejetoque lævo super caput brachio, cum mucronem gladii ejus dextera tenens, sinistræ admovisset mamilæ, ad eum ipsum locum, qua cor emicat, impellens se in vulnus, uno ictu transfixus exspiravit.

CAP. LXXI. Protinus Messalla, fulgentissimus juvenis, proximus in illis castris Brutii Cassiique auctorati, cum essent qui eum ducem poscerent, servari beneficio Cæsaris maluit, quam dubiam spem armorum tentare amplius. Nec aut Cæsari quidquam ex victoriis suis fuit lætius, quam servasse Corvinum; aut majus exemplum hominis grati ac pii, quam Corvinus in Cæsarem ² fuit. Non aliud bellum cruentius cæde clarissimorum virorum fuit. Tum Catonis filius cecidit. Eadem Lucullum Hortensiumque eminentissimorum civium filios fortuna abstulit. nam Varro ad ludibrium moriturus Antonii, digna illo ac vera de exitu ejus magna cum libertate ominatus est. Drusus Livius ³ Juliae Augustæ pater & Varus Quintilius, ne tentata quidem hostis misericordia, alter se ipse in tabernaculo interemit: Varus autem liberti, quem id facere coegerat, manu, cum se insignibus honorum velasset, jugulatus est.

CAP. LXXII. Hunc exitum M. Bruti partium septimum & xxx annum agentis Fortuna esse voluit: corrupto animo ejus ⁴ in diem, quæ illi omnes virtutes unius temeritate ⁵ facti abstulit. Fuit autem dux Cassius melior, quanto vir Brutus. è quibus Brutum amicum habere malles, inimicum magis timeres Cassium. in altero major vis, in altero virtus. Qui si vivissent, quantum reip. interfuit, Cæsarem potius habere

¹ Eretoque rescribendum putat Heins. ² Fuit expungendum censet Heins.

³ Livitæ reponendum putat Ald. sed vulgatam lectionem jam olim ad Tacitum firmavit Lips. ⁴ Una die ex emendatione Aldi. ⁵ Ita Rhenani schol. Figit Rhen. e MS. An facinoris legendum dubitat Heins.

bere quam Antonium principem, tantum retulisset habere Brutum quam Cassium. Cn. Domitius, pater L. Domitii, nuper à nobis vifi, eminentissimæ ac nobilissimæ simplicitatis viri, avus hujus Cn. Domitii clarissimi juvenis, ¹ occupatis navibus, cum magno sequentium consilia sua comitatu, fugæ fortunæque se commisit, semetipso contentus duce partium. ² Statius Murcus, qui classi & custodiæ maris præfuerat, cum omni commissa sibi parte ³ exercituum naviumque Sex. Pompejum, Cn. Magni filium, qui ex Hispania revertens, Siciliam armis occupaverat, petit. ⁴ ad quem & è Brutianis castris & ex Italia, aliisque terrarum partibus, quos præsenti periculo Fortuna subduxerat, proscripti confluabant. ⁵ quippe nullum habentibus statum quilibet dux erat idoneus; ⁶ cum fortuna non electionem daret, sed perfugium ostenderet; exitialeisque tempestatem fugientibus statio pro portu foret.

CAP. LXXXIII. Hic adulescens erat studiis rudis, sermone barbarus, impetu strenuus, manu promptus, ⁷ cogitatione celer, fide patri dissimillimus, libertorum suorum ⁸ libertus, servorumque servus; speciosis invidens, ut pareret humillimus: quem senatus, pæne totus adhuc è Pompeianis constans partibus, ⁹ post Antonii à Mutina fugam, eodem illo tempore, quo Bruto Cassioque transmarinas provincias decreverat, revocatum ex Hispania, ubi adversus eum clarissi-

M 2

mum

¹ Ita Rhen. è MS. Vulgo occupatus navibus, tum magno &c.
² STADIUS MURCUS Rhen. è MS. ³ Ita Rhenani schol. EXERCITU Rhen. è MS. Exercitus naviumque Lips. Exercitus & navium malint Voss. & Heins. ⁴ Ita Rhen. è MS. Quin & è Brutianis &c. Rhenani schol. ADQUE ME TE BRUTIANIS &c. Bur. è MS. ⁵ Quippe nullum habentibus, statim quilibet &c. legi posse existimat Lips. ⁶ Sic vulgo. CUM FORTUNA NON ELECTIONEM DARET, PERFUGIUM OSTENDERET Rhen. è MS. ⁷ Ita Rhenani schol. COGITATOR CELER Rhen. è MS. Concitatu celer Lips. Cogitato celer malit Heins. ⁸ Ita Bur. ex conjectura. Post ANTONIANAM FUGAM Rhen. è MS. Post ANTONII A MUTINAM FUGAM Bur. è MS.

mum bellum Pollio Afinius prætorius gesllerat, in paterna bona restituerat, & oræ maritimæ præficerat.

¹ Is tum ut prædiximus, occupata Sicilia, fervitia fugitivosque in numerum exercitus sui recipiens, magnum modum legionum effecerat; perque Mænam & Menecratem, paternos libertos, præfectos claffium, latrociniis ac prædationibus infestato mari, ad se exercitumque tuendum rapto utebatur, cum cum non depudaret, vindicatum armis ac ductu patris sui

² mare infestare piraticis sceleribus.

CAP. LXXIV. Fractis Brutianis Cassianisque partibus, Antonius transmarinas obiturus provincias substatit; Cæsar in Italiam se recepit, eamque longe quam speraverat tumultuosiorem reperit. quippe L. Antonius Cos. vitiorum fratris sui consors, sed virtutum, quæ interdum in illo erant, expers, modo apud veteranos criminatus Cæarem, modo eos, qui ³ iuste divisione prædiorum nominatisque colonis agros amiserant, ad arma conciens, magnum exercitum conflaverat. Ex altera parte uxor Antonii Fulvia, nihil muliebre præter corpus gerens, omnia armis tumultuque miscebat. Hæc belli ~~fedem~~ Prænestine ceperat. Antonius pulsus undique viribus Cæsaris Perusiam se contulerat: Plancus Antonianarum adjutor partium, ⁴ spem magis ostenderat auxilii, quam opem ferebat Antonio. Usus Cæsar virtute & fortuna sua Perusiam expugnavit; Antonium inviolatum dimisit. in Perusinos magis ira militum, quam voluntate sœvitum ducis. urbs incensa, cuius initium incendii princeps ejus loci fecit Macedonicus; qui, subiecto

¹ ISTUM Rhen. ē MS. Iste Urs. Is cum Alii. ² Mareincestare potius legi debere existimat Heinj. Et celocibus pro sceleribus, quod paulo post repunit Lipsius, nequaquam adprobat; uti nec ante eum Voßius. ³ Injuste vel injusta legendum putat Lips. Jussa divisione Velleium dedisse existimat Heinj. & mox, ordinatisque coloniis. ⁴ Spe magis ostenderat auxiliis ex Bar. conjectura.

subjecto rebus ac penatibus suis igni, transfixum se gladio flammæ intulit.

CAP. LXXV. Per eadem tempora exarserat in Campania bellum, quod, professus eorum, qui perdidérant agros, patrocinium, ciebat Tib. Claudius Nero, prætorius & pontifex, Tib. Cæsar's pater, ¹ magni vir animi doctissimique ingenii. id quoque adventu Cæsar's sepultum atque discussum est. **Quis** Fortunæ mutationes, quis dubios rerum humanarum casus fatis mirari queat? quis non diversa præfentibus contrariaque exspectatis aut speret aut timeat? Livia nobilissimi & fortissimi viri ² Drusi Claudiani filia, genere, probitate, forma Romanarum eminentissima, quam postea conjugem Augusti vidimus, ³ quam transgressi ad Deos sacerdotem ac filiam, tum fugiens mox futuri sui Cæsar's arma, ⁴ minus bimum hunc Tiberium Cæarem, vindicem Romani imperii, futurumque ejusdem Cæsar's filium, gestans sinu, per avia itinerum, vitatis militum gladius, uno comitate, quo facilius occultaretur fuga, pervenit ad mare, & cum viro Nerone pervecta in Siciliam est.

CAP. LXXVI. Quod alieno testimonium redde-rem, in eo non fraudabo avum meum. quippe C. Vellejus, honoratissimo inter illos ccclx judices loco à Cn. Pompeio lectus, ejusdem, Marciique Brutii ac ⁵ Tib. Neronis præfectus fabrūm, vir nulli secundus, in Campania, digressū Neronis à Neapoli, cuius, ob singularem cum eo amicitiam, partium adju-tor

¹ MAGNI VIRI ANIMI Bur. ē MS. ² Ita Bur. ē conjectura, Aliisque. DRUSI CALIDIANI Rhen. ē MS. ³ Ita Rhen. ē MS. Gryph. Lips. Aliisque. Vulgo quam transgressi ad eos &c. Quin transgressa ad Deos, sacerdotem pene habuit ac flaminem Ald. Quam transgressi ad Deos sacerdotem ac filiam Urs. ⁴* NUS BIMUM Rhen. ē MS. Cujus bimum Bur. conjectura. Vix bimum Ald. Grut. Aliisque. ⁵ Ita restituit Ald. TYRONIS Rhen. ē MS.

tor fuerat, gravis jam ætate & ¹ corpore, cum comes esse non posset, gladio se ipse transfixit. Inviolatam excedere Italia Cæsar passus Fulviam, Plancumque muliebris fugæ comitem. nam Pollio Afinius cum septem legionibus, diu retenta in potestate Antonii Venetia, magnis speciosisque rebus, circa Altinum, aliasque ejus regionis urbes editis, Antonium petens, vagum adhuc Domitium, quem digressum è Brutianis castris post cædem ejus prædiximus, ² & propriæ classis factum ducem, ³ consiliis suis ⁴ illectum, ac fide data, junxit Antonio. ⁵ Quo facto, quisquis æquum se præstiterit, sciat non minus à Pollione in Antonium, quam ab Antonio in Pollionem esse conlatum. Adventus deinde in Italiam Antonii, ⁶ præparatusque contra eum Cæsar is habuit belli metum: sed pax ⁷ circa Brundisium composita. Per quæ tempora ⁸ Rufi Salvidieni scelestæ consilia patefacta sunt. qui natus obscurissimis initiis, parum habebat ⁹ summa accepisse, & proximus à Cn. Pompeio, ipsoque Cæsare ¹⁰ ex equestri ordine Cos. creatus esse, ¹¹ nisi in id ascendiisset, è quo infra se & Cæsarem videret & remp.

CAP. LXXVII. Tum, expostulante consensu populi, quem gravis urebat infesto mari annona, cum Pompeio quoque circa Misenum pax inita: qui ¹ haud

¹ Sie Ald. Alique. CORPORE CUM ESSE NON POSSET Rhen. è MS. CORPORE COMES ESSE NON POSSET Bur. è MS. Vulgo cum eum sequi non posset. ² Ita Rhen. è MS. PROPRÆ Bur. è MS. Properæ classis Bur. conjectura. Proprietate verius scribi conjicit Heins. quem vide. ³ CONCILIIS (id est, conciliationibus) scriendum putat Heins. ⁴ ELECTUM Rhen. è MS. ⁵ Cui facto Acid. ⁶ Ita Bur. è MS. PRÆPARATUSQUE CÆSARIS CONTRA EUM. Paratusque &c. Scheg. sed nihil mutandum censet Voss. ⁷ CIRCA BRUNDISIUM Rhen. è MS. CONTRA BRUNDISIUM Bur. è MS. ⁸ RUFFI Rhen. è MS. ⁹ Ita Lips. Alique. SUMMAM Rhen. è MS. ¹⁰ EX EQUESTRIS ORDINIS COS. &c. Rhen. è MS. EX EQUESTRI ORDINIS CONS. &c. Bur. è MS. & mox creatum esse malit Urs. quem neutiquam audiendum esse putat Voss. ¹¹ Ita emendavit Tutean. Nisi adscendiisset, quo &c. vulgo. NI SIMUL ASCENDISSET &c. Rhen. è MS. Nisi in is ASCENDISSET EQUO &c. Bur. è MS. Nisi in id adscendiisset, quo &c. Alii. ¹² HAUD

¹ haud absurde cum in navi Cæfaremque & Antonium coena ² exciperet, dixit: In carinis suis se cœnam dare. referens hoc dictum ad loci nomen, in quo paterna domus ab Antonio possidebatur. ³ In hoc pacis fœdere placuit Siciliam Achaiamque Pompeio concedere. in quo tamen animus inquies manere non potuit: id unum tantummodo salutare adventu suo patriæ attulit, quod omnibus proscriptis aliisque, qui ad eum ⁴ ex diversis caussis fugerant, redditum salutemque pactus est. quæ res & alios clarissimos viros, & Neronem Claudium & ⁵ M. Silanum, Sentiumque Saturninum & Aruntium ac Titium restituit reip. ⁶ Statium autem Murcum, qui adventu suo classisque celeberrimæ vires ejus duplicaverat, insimulatum falsis criminationibus, quia talem virum collegam officii ⁷ Mæna & Menecrates fastidierant, Pompejus in Sicilia interficerat.

CAP. LXXVIII. Hoc tractu temporum Octaviam sororem Cæfaris M. Antonius duxit uxorem. Redierat Pompejus in Siciliam, Antonius in transmarinas provincias: quas magnis momentis Labienus, ex Bruianis castris profectus ad Parthos, producendo eorum exercitu in Syriam, imperfecto legato Antonii, concurserat: .qui virtute & ductu Ventidii una cum Parthorum copiis, celeberrimoque juvenum Pacoro regis filio extinctus est. Interim Cæsar per hæc tempora, ne res disciplinæ inimicissima otium corrumperet

¹ HAUD ^{*} ABSURDO Rhen. ē. MS. ² Eccepere pro acciperet Velleium dedisse putat Acid. ³ Initio hoc pacis fœdere Acid. ⁴ Ex diversis castris Acid. inepte, ut censet Voss. ⁵ Si plurimi libri. M. SYLLANUM, SENTIUMQUE SATURNINUM, ET ATRUNCUM AC TITIUM Rhen. ē. MS. M. SILANUM SENTIUM Q. SATURNINUM ET ATRUCIUM AC TITIUM Bur. ē. MS. Atruncium Actiūm Bur. conjectura. M. Silanum, Sentiumque Saturninum & Aruntium Actiūm Alii. ⁶ STAIUM AUTEM MURCUM Rhen. ē. MS. ⁷ MENA ET MENOCRES Rhen. ē. MS. Mena & Menecrates Rhenani schol. MENA ET MENOTRADES Bur. ē. MS. Forte Menocrates Voss.

ret militem, crebris in Illyrico Delmatiaque expeditionibus, patientia periculorum, bellique experientia durabat exercitum. Eadem tempestate Calvinus Domitius, cum ex consulatu obtineret Hispaniam, gravissimi comparandique antiquis exempli auctor fuit. quippe primi pili centurionem nomine ¹ Vibillium, ob turpem ex acie fugam, ² fusti percussit.

CAP. LXXIX. Crescente in dies & classe & fama Pompeii, Cæsar molem belli ejus fuscipere statuit. Aedificandis navibus ³ contrahendoque militi ac remigi, navalibusque adfuscedo certaminibus atque exercitationibus, praefectus est M. Agrippa, virtutis nobilissimæ, labore, vigilia, periculo invictus, paradigmque, sed uni, scientissimus, aliis fane imperandi cupidus, & per omnia extra dilationes positus, consultisque facta conjungens. Hic in Averno ac Lucrino lacu speciosissima classe fabricata, ⁴ quotidianis exercitationibus militem remigemque ad summam & militaris & maritimæ rei perduxit scientiam. Hac classi Cæsar, cum prius, despiciente ei Nerone, cui ante nupta fuerat, Liviam auspicatis reip. ominibus duxisset ⁵ eam uxorem, Pompeio Siciliæque bellum intulit. Sed virum, humana ope invictum, graviter eo tempore Fortuna concuslit. quippe longe majorem partem classis, circa Veliam Palinurique promontorium, adorta vis Afri laceravit ac distulit. Ea patrando bello mora fuit, quod post ea ⁶ dubia, & interdum ancipiti fortuna gestum est. nam & classis eodem loco vexata est tempestate, & ut navali primo prælio apud Mylas ductu Agrippæ pugnatum prospere, ita inopinato classis adventu, gravis sub ipsius Cæfaris oculis circa Tauromenium accepta clades : neque ab ipso

¹ Ita Bur. è MS. IUBILLIUM Rhen. è MS. ² Ita Bur. è MS. FUSTE PERCUSSIT Rhen. è MS. ³ MILITE AC REMIGE Rhen. è MS. ⁴ COTTIDIANIS Rhen. è MS. ⁵ Tolle eam, ut & paulo ante ei. Heins. ⁶ Dubia interdum & ancipiti scribendum existimat Acid.

ipso periculum abfuit. Legiones quæ cum Cornificio erant legato Cæsaris, expofitæ in terra, pæne a Pompeio oppressæ funt. Sed ancipitis fortuna temporis matura virtute correcta. Explicatis quippe utriusque partis classibus, pæne omnibus exutus navibus Pompejus Asiam fuga petivit : jussuque M. Antonii, cuius opem petierat, dum inter ducem & supplicem tumultuatur, & nunc dignitatem retinet, nunc vitam precatur, à Titio jugulatus est. cui in tantum duravit hoc facinore contraëtum odium, ut mox ludos in theatro Pompeii faciens, exsecratione populi spectaculo, quod præbebat, pelleretur.

CAP. LXXX. Acciverat, gerens contra Pompejum bellum, ex Africa Cæsar Lepidum cum **xii** se-miplenis legionibus. Hic vir omnium vanissimus, neque ulla virtute tam longam fortunæ indulgentiam meritas, exercitum Pompeii, quia propior fuerat, sequentem non ipsius, sed Cæsaris auctoritatem ac fidem, fibi junxerat : inflatusque amplius **xx** legionum numero, in id furoris proceſſerat,¹ ut inutilis alienæ victoriae comes, quam diu moratus erat, diffidendo in consiliis,² Cæsari, & semper diversa his que aliis placebant dicendo,³ totam victoriam ut suam⁴ interpretaretur ; audiebatque denuntiare Cæsari, excederet Sicilia. Non ab Scipionibus aliisque veteribus⁵ Romanorum ducum, quidquam ausum patratumque fortius, quam tunc à Cæfare. Quippe cum inermis & lacernatus esset, præter nomen nihil trahens, ingrefsus castra Lepidi, evitatis, quæ jussu hominis pravissimi tela in eum⁶ jaſta erant, cum lacerna ejus perfo-

N

rata

¹ Ita Rhen. è MS. UT INUTILIS IN ALIENÆ VICTORIAE COMES &c. Bur. è MS. Ut inutilis in aliena victoria comes Bur. conjectura. quam sequuntur Alii. ² Sic Acid. CÆSARIS Rhen. e MS. Alique. Scribe Cæſari : & lin. penult. prioris pagina, classis Pompeiana (vel inimicæ vel adversæ) adventu. Heſſ. ³ Ita Bur. è MS. TUTAM Rhen. è MS. ⁴ Sic vulgo. INTERPRETABATUR Rhen. è MS. ⁵ RHOMANORUM, RHOMANOS &c. cum aspirationis nota ubique in Editione Rhenani. ⁶ Sic vulgo. ATRA Rhen. è MS. Adaucta à Velleio ipso fuisse opinatur Heſſ.

⁷ Sic

rata esset lancea, Aquilam legionis rapere ausus est. Scires quid intereslet inter duces. Armati inermem fecuti sunt: decimoque anno, ¹ quam ad dissimillimam vitæ suæ potentiam pervenerat Lepidus, & à militibus & à fortuna desertus, pulloque velatus amiculo, inter ultimam confluentium ad Cæfarem turbam latens, genibus ejus advolutus est. Vita rerumque suarum dominium concessa ei sunt. Ipoliata, quam ² tueri non poterat, dignitas.

CAP. LXXXI. Subita deinde exercitus seditio (qui plerumque contemplatus frequentiam suam, à disciplina desciscit; & quod cogere se putat posse, rogare non sustinet) partiu severitate, partim liberalitate discussa principis. Speciosumque per id tempus adjecitum supplementum Campanæ coloniæ. ³ ejus redditus erant publici: pro his longe ubiores redditus duodecimes H-S in Creta insula redditii, & aqua ⁴ promissa, quæ hodieque singulare & salubritatis instar & amoenitatis ornamentum est. Insigne coronaæ classicæ, quo nemo umquam Romanorum donatus erat, hoc bello Agrippa singulari virtute ⁵ meruit. Victor deinde Cæsar reversus in urbem, contractas emtionibus complures domos per procuratores, quo laxior fieret ipsius, publicis se usibus destinare professus est; ⁶ templumque Apollinis, & circa porticus, facturum promisit, quod ab eo singulari exstructum ⁷ munificentia est.

CAP. LXXXII. ⁸ Qua æstate Cæsar tam prospere in

¹ Sic vulgo. QUAM AD IN DISSIMILLIMAM ^{*} UITA SUA POTENTIAM Rhen. ē MS. Quam ad in dissimillimam vita sua &c. Rhenani schol. Quam ad in (di)ssimillima vita) potentiam &c. Bur. conjectura. ² Ita Rhen. ē MS. INTUERI Bur. ē MS. & Ald. Vitueri Acid. ³ EJUS RELEICTI &c. Rhen. ē MS. Ejus reliqui &c. Lips. Ejus resecti &c. ex conjectura Heinfi. ⁴ Permissa malit Heinfi. ⁵ Emeruit legendum esse conjicit Heinfi. ⁶ Ita Rhen. ē MS. Vulgo Templumque Apollini. ⁷ Haud dispergit Lipsio magnificentia. ⁸ Ita Bonhom. Aliisque. QUA ÆSTATE CÆSAR TAM PROSPERE LIBIUM (LEPIDUM Rhenni schol.) BENE FORTUNA &c. Rhen. ē MS. Qua æstate &c. pene fortuna in Cæfarem & Remp. (aut in Cælare &c. Rep. antiqua) militavit &c. Scheg. Sunt quibus placitum

in Lepidum in Sicilia, bene fortuna in Cæfare & rep. militavit ad Orientem. quippe Antonius cum ¹xiii legionibus ² ingressus Armeniam, ac deinde Medianam, & per eas regiones Parthos petens, habuit regem eorum obvium: primoque duas legiones, cum omnibus impedimentis tormentisque, & Statiano legato, amisit; mox saepius ipse, cum summo totius exercitus discrimine, ea adiit pericula, ³ quibus servari se posse desperaverat; amissaque non minus quarta parte militum, captivi cujusdam, sed Romani, consilio ac fide servatus: qui clade Crassiani exercitus captus, ⁴ cum fortunam non animum mutasset, accessit nocte ad stationem Romanam; prædixitque, ne destinatum iter peterent, sed diverso silvestriique per vaderent. ⁵Hoc M. Antonio ac tot illis legionibus saluti fuit: de quibus tamen, totoque exercitu, haud minus pars quarta, ut prædiximus, militum, calonum servitique desiderata ⁶tertia est; impedimentorum vix ulla superfuit. Hanc tamen Antonius fugam suam, quia vivus exierat, victoriam vocabat. Qui tertia æstate reversus in Armeniam, regem ejus Artauasden, fraude deceptum catenis, sed, ⁷ne quid honori deferset, aureis vinxit. Crescente deinde & amoris in Cleo-

N 2 patram

tum: quam æstate Cæsar tam prospere Lepidum in Sicilia devicit, bene fortuna &c. Quam æstate quam Cæsari prospera in Lepidum in Sicilia, tam scæva fortuna in Cæsarem & Remp. &c. Acid. Forte quam æstate Cæsar tam prospere pro libitu (*vel ut libitum, vel ad libitum*) in Sicilia pene Fortuna in Cæsarem & Remp. &c. Heins. ¹ xvi legionibus cum Freishemio (quem adi ad Florum l. 4. c. 10.) malis Voss. ² Ita Graph. Aliisque. EGRESSUS ARMENIAN Rhen. è MS. ³ E quibus &c. deside, consilio ac fide servatur Velleium scripsisse conjicit Heins. ⁴ Ita Rhen. è MS. Aliisque. CUM FORTUNA NON &c. Bur. è MS. ⁵ Ita post Bæclerum (qui hoc M. Antonio atque illis legionibus, *vel ac tot illis legendum esset*) rescripsit Heins. Hoc M. ANTONIO ACTO, ILLIS &c. Rhen. è MS. Hoc M. Antonii octo illis legionibus &c. Ald. Hoc M. Antonius acto, illis legionibus &c. Urs. Hoc M. Antonio ac tot legionibus &c. Lips. Hoc M. Antonio atque illis legionibus Scheg. Aliisque. ⁶ Nonnulli tercia omittunt: sed codicis veteru lectionem (quam textu expressimus) tuendam sentent Alii. ⁷ Ne quid oner. &c. Urs. cui hand adstipulantur Alii.

patram incendio, & vitiorum, quæ semper facultatis licentiaque & affestationibus aluntur, magnitudine, bellum patriæ inferre constituit; cum ante, novum se Liberum Patrem appellari jussisset,¹ cum redimitus hederis, coronaque velatus aurea, & thyrsum tenens, cothurnisque succinctus, curru, velut Liber Pater, vectus esset Alexandriae.

CAP. LXXXIII. Inter hunc apparatus belli, Plancus, non judicio recta legendi, neque amore reip. aut Cæfaris, (quippe haec semper impugnabat) sed morbo proditor, cum suis humillimus affentator reginæ, & infra servos cliens, cum Antonii librarius, cum obsecrissimorum rerum & auctor & minister,² cum in omnia & omnibus venalis, cum cæruleatus & nudus, caputque redimitus arundine, & caudam trahens, genibus innexus³ Glaucum saltasset, in convivio refrigeratus ab Antonio, ob manifestorum rapinarum indicia, transfugit ad Cæsarem. & idem postea clementiam victoris pro sua virtute interpretabatur; dictitans, id probatum à Cæsare, cui ille ignoverat.⁴ mox autem hunc noxa avunculum⁵ Titius imitatus est. Haud absurde Coponius,⁶ vir è prætoriis⁷ gravissimus, patris Silii socer, cum recens transfuga, multa ac⁸ nefanda Plancus absenti Antonio in senatu objiceret: Multa, inquit, mehercules fecit Antonius pridie, quam tu illum relinqueres.

CAP.

¹ Tum redimitus hederis legendum monet Heins. ² Ita à Gryphio & Aliis bene editum censent Ipsi. & Voss. CUM IN OMNIA ET IN OMNIBUS &c. Rhen. è MS. Aliique. Cum in omnia omnibus &c. legendum existimat Heins. ³ i ipsius sic legi jubet & distingui. Glaucum saltasset in convivio, refrigeratus ab Antonio, ob manif. &c. ⁴ Ita referbit jubet Heins. HUNC MOX AUUNCULUM &c. Rhen. è MS. Aliique. MOX AUTEM HUNC, MOX AUUNCULUM &c. Bur. è MS. alterum mox delendum esse cum Aldo censet Voss. ⁵ M. Titius Lips. ⁶ Ita Scheg. & Voss. quibus suffragatur Heins. UIR PRÆTORIUS Rhen. è MS. UIR. E. PRÆTORIUS Bur. è MS. ⁷ Ita post Vosium Heins. GRAVISSIMUS PATER, SILII SOCER Rhen. è MS. Vir prætorius gravissimus, P. Silii socer vulgo. ⁸ Miranda Alii, quos non audiendos esse existimat Voss.

CAP. LXXXIV. Cæsare deinde & ¹ Meßalla Corvino Coss. debellatum apud Actium ; ubi, longe ante quam dimicaretur, exploratissima Julianarum partium fuit victoria. Vigebat in hac parte miles atque imperator, ² illa marcebant omnia. hinc ³ remiges firmissimi, illinc inopia affectissimi. ⁴ navium hac magnitudo modica, nec celeritati adversa, illac specie terribilior. hinc ad Antonium nemo, illinc ad Cæsarem ⁵ quotidie aliquid transfugiebat. Denique in ore atque oculis Antonianæ classis per M. Agrippam Leucas expugnata, Patræ captæ, Corinthus ⁶ occupata, bis ante ultimum discrimen classis hostium superata. Rex ⁷ Amyntas meliora & ⁸ utiliora fecutus, (nam Deilius exempli sui tenax, ut à Dolabella ad Cassium) virque clarissimus Cn. Domitius, qui solus Antonianarum partium numquam reginam, nisi nomine, salvavit ; maximo & præcipiti periculo ⁹ transmisit ad Cæsarem.

CAP.

¹ MESSALA Rhen. è MS. & mox Cos. Alii. ² Ita Rhen. è MS. Freinshem. Aliisque. ILLAM ARCEBANT OMNIA Bur. è MS. sed m à marcebant detractum, atque præcedenti dictioni librariorum infectia additum existimat. In illa jacebant, vel marcebant omnia Ald. ³ Ita restituit Lips. REGES Rhen. è MS. Aliisque. ⁴ Ita ex emendatione Heinſii. NAUUM HÆC (hic Ald.) MAGNITUDO, MODICAUE (MODICANE Bur. è MS. modica cum Ald.) CELERITATE ADVERSAILLA SPECIE ET (SPECIES Bur è MS. specie erat Rhenani schol.) TERRIBILIOR Rhen. è MS. Lipsius putat legi hic etiam posse terribiliora. Navium hinc magnitudo modica, sed (cum Alii.) celeritate (celerior, Scheg.) adversa (ex adversa Scheg. ex adverso Alii) illa specie &c. Urs. Navium heic magnitudo modica, at celeritate ; adversa illa specie erat terribilior Voss. ⁵ COTIDIE ALIQUI TRANSFUGIEBANT Rhen. è MS. Cotidie ALIQUID TRANSFUGIEBAT Bur. è MS. ⁶ OCCUPATA BIS, ANTE &c. Rhen. è MS. ⁷ MYNTAS Rhen. è MS. ⁸ Ita Lips. vel sic: utiliora fecutus (nam Deilius exempli sui tenax fuit & illo bello) virque &c. NAM DE ILLIUS EXEMPLIS UITÆ NAXUTA (natura Bur. conjectura) DOLABELLA AD CÆSAREM &c. Rhen. i MS. Inde illius exemplo vir audax Dolabella virque clarissimus &c. Urs. Inde illius exemplo mature Dolabella ad Cæsarem &c. legendum censet M. Clodius, securus dactum vetustissimi codicis, quem exprefit Rhenan. Utiliora fecutus mature: inde illius exemplo Dolabella, virque clarissimus &c. Acid. Lipsii emendationem (quam textu exhibuimus) comprobant Voss. & Heinſ. nisi quod Dellius malit Voss. & ut ante à Dolabella Heinſ. ⁹ Transmisere ad Cæsarem Lips.

CAP. LXXXV. Advenit deinde maximi discrimini dies, quo Cæsar Antoniusque productis classibus, pro salute alter, in ruinam alter terrarum orbis dimicavere. Dextrum navium Julianarum cornu ¹ M. Lurio commissum, lævum ² Aruntio, Agrippæ omne classici certaminis arbitrium. Cæsar ei parti destinatus, in quam à fortuna vocaretur, ubique aderat: classis Antonii regimen ³ Publicolæ Sosioque commissum. At in terra locatum exercitum Taurus Cæfaris, Antonii regebat Canidius. Ubi initum certamen est, omnia in altera parte fuere, dux, remiges, milites; in altera nihil præter milites, prima occupat fugam Cleopatra; Antonius fugientis Reginæ, quam pugnantis militis sui, comes esse maluit; & imperator, qui in desertores fævire debuerat, desertor exercitus sui factus est. Illis etiam ⁴ detracto capite, in longum fortissime pugnandi duravit constantia; & desperata victoria in mortem dimicabatur. Cæsar, quos ferro poterat interimere, verbis mulcere cupiens, clamansque & ostendens, fugisse Antonium, quærebat, Pro quo & cum quo pugnarent. At illi, cum diu pro absente dimicassent duce, ægre summissis armis ⁵ cessere victoram; citiusque vitam veniamque Cæsar promisit, quam illis, ut ea precarentur, persuasum est. Fuitque in confessu, milites optimi imperatoris, imperatorem fugacissimi militis functum officio. ⁶ ut dubites, suo ne, an Cleopatræ arbitrio victoram temperatus ⁷ fuerit, qui ad ejus arbitrium direxit fugam.

¹ Ita Urs. Scheg. Lips. Aliisque. M. LARIO Rhen. è MS. ² ADRUNTO Rhen. è MS. ³ Sic vulgo. PULICO LÆSOSIOQUE Rhen. è MS. Publicolæ Sosioque Lips. ⁴ Ita magni librorum consenju. DETRACTATO CAPITE Rhen. è MS. ⁵ Cessere victoria malit Heinj. ⁶ Ita ex Bur. conjectura. UIDEBIT E SUO &c. Rhen. è MS. Viderit è suo, an Cleopatræ &c. Rhenani schol. Viderit è suóne, an &c. Lips. Ut dubites suo, an &c. Voss. Forte. Ut ne (vel non) dubitetur suo, an &c. Heinj. ⁷ Sic plurimi: ut & exigere videtur Latinitatis ratio. FUERAT Rhen. è MS.

gam. Idem locatus in terra fecit exercitus, cum se Canidius præcipiti fuga rapuisset ad Antonium.

CAP. LXXXVI. Quid ille dies terrarum orbi præstiterit,¹ ex quo in quem statum pervenerit Fortuna Publica, quis in hoc transcurso tam artati operis exprimere audeat? Victoria vero fuit clementissima; nec quisquam² interemptus est, nisi paucissimi, & hi, qui deprecari quidem pro se non sustinerent. Ex qua lenitate ducis colligi potuit, quem aut initio triumviratus sui, aut in campis³ Philippiis, si sic licuisset, victoriae suæ⁴ facturus fuerit [modum.] At Sosium L. Aruntii prisca gravitate celeberrimi fides, mox diu⁵ clementia lucretius sua Cæsar, servavit in columem. Non prætereatur Afinii Pollionis factum & dictum memorabile.⁶ namque cum se post Brundisianam pacem continuisset in Italia, neque aut vidisset umquam reginam, aut post enervatum amore ejus Antonii animum, partibus ejus⁷ se miscuisset, rogante Cæsare, ut secum ad bellum proficeretur Actiacum; Mea, inquit, in Antonium majora merita sunt, illius in me beneficia notiora: itaque⁸ discrimini vestro me subtraham, & ero præda viatoris.

CAP.

¹ Ita Rhen. è MS. Ex eoque in quem Ald. Exque eo in quem Acid. ² INTEREMPTUS EST: PAUCISSIMI ET HI &c. Rhen. è MS. Interemptus nisi paucissimi & ii &c. vulgo. Nec quisquam interemptus est, nisi paucissimi. & hi, qui ne deprecari quidem pro se sustinerent legendum conjectur Heins. ³ Ita Rhen. è MS. cui suffragatur Voss. Vulgo Philippis. & mox si licuisset vulgo. ⁴ Totum hunc locum (prater vocem modum uncu inclusam, quam (una cum pluribus aliis) deesse videri innuit Rhenani schol. & pro qua triumphum substitut Bur. è conjectura) felicissimum in modum restituit Cl. Putean. è vestigio veteri exemplari, in quo, FACTURUS FUERIT, * AD SOLIUM ALARUNT, IN PRISCA &c. At filium Melfallæ in prisca gravitate celeberrimi, non diu clem. &c. Ald. At Iulium Antonium, (vel filium Antonii) in prisca gravitate celeberrime insistens, (vel in prisca gravitate celeberrima fide,) mox diu clem. rependendum censem Delbenius. ⁵ Cum clementia lucretium sua, vel clementia oblucretum sua scribendum existimat Heins. ⁶ NAM CUM SE POST BRUNDUSINAM &c. Rhen. è MS. ⁷ Ita Bur. è MS. SE IMMISCUSET Rhen. è MS. ⁸ DISCRIMINE Rhen è MS. Aliisque.

CAP. LXXXVII. ¹ Proximo deinde anno perse-
cutor reginam Antoniumque ² Alexandriam, ultimam
bellis civilibus imposuit manum. Antonius seipse non
segniter interemit, adeo ut multa desidiae crimina mor-
te redimeret. At Cleopatra, frustratis custodibus, ³ in-
lata aspide, morsu fane ejus, expers muliebris metus
spiritum reddidit. Fuitque & fortuna & clementia
Cæsaris dignum, quod nemo ex his, qui contra eum
arma tulerant, ab eo ⁴ iussive ejus interemtus. D.
Brutum Antonii interemit crudelitas. Sex. Pompe-
jum, ⁵ ab eodem victum, idem Antonius, cum digni-
tatis quoque servanda dedisset fidem, etiam spiritu
privavit. Brutus & Caecilius, ante quam victorum ex-
perirentur animum, voluntaria morte obierunt. An-
tonii Cleopatræque quis fuisse exitus, narravimus.
Canidius timidius decepsit, quam professioni ejus,
⁶ quia semper usus erat, congruebat. Ultimus autem
ex interfectoribus Cæsaris Parmensis Caecilius morte
penas dedit, ⁷ ut dederat Trebonius.

CAP. LXXXVIII. Dum ultimam bello Aegiaco
Alexandrinoque Cæsar imponit manum, M. Lepidus
juvenis forma quam mente melior; Lepidi ejus, qui
triumvir fuerat reip. constituendæ, filius, Junia Bru-
ti sorore natus, interficiendi, simul in urbem rever-
tisset, Cæsaris confilia inierat. Tunc urbis custodiis
præpositus C. Mæcenas, ⁸ equestris sed splendido ge-
nere

¹ Ita Bur. è MS. PROXIMO ANNO Rhen. è MS. ² Ita Rhen è MS.
ALEXANDREAM Bur. è MS. ³ INLATA ASPIDE IN MORSU SANE EJUS &c.
Bur. è MS. Illata aspide finui, morsu ejus &c. Urs. Morsu ejus,
fane expers &c. Asid. Veterem lectionem (nisi quod distinctio post tò ejus
sit tollenda) nequaquam immu andam censem Voss. Inlata aspide, immorsu
fane ejus &c. aut inlata aspidis immorfu fanioso (vel inlata aspide
& immorta fane ejus) expertem muliebris metus spiritum reddidit
scriendum esse conjicit Heins. ⁴ Jussive ejus sit interemtus legendum
opinatur Heins. ⁵ Ita Bur. è MS. Ob Rhen. è MS. ⁶ Illa qua semper
usus est rectius abienda esse censem Grut. ⁷ UT DEDERAT TRIBONIUS
Bur è MS. Ut dederat primus Trebonius legit Ald. ex Ciceronis Phi-
lippicis. ⁸ Ita Editio Gryphii aliaque eam secuta. EQUESTRIS ET SPLEN-
DIDO

nere natus, vir, ubi res vigiliam exigeret, fane exfomnis, providens atque agendi sciens; simul vero aliquid ex negotio remitti posset, otio ac mollitiis pæne ultra feminam fluens: non minus Agrippa Cælari carus, sed minus honoratus: quippe vixit¹ angusto clavo pæne contentus;² nec minora consequi potuit, sed non tam concupivit. hic speculatus³ est per summam quietem ac dissimulationem præcipitis consilia juvenis, & mira celeritate nullaque cum perturbatione aut rerum aut hominum oppresso Lepido, immane novi ac resurrecturi belli civilis restinxit initium. & ille quidem male consultorum poenas exfolvit.⁴ Aequetur prædictæ jam [Calpurnia] Antistii, Servilia Lepidi uxor, quæ vivo igni devorato,⁵ præmaturam mortem immortali nominis sui pensavit memoria.

CAP. LXXXIX. ⁶Cæsar autem reversus in Itali-
am atque urbem, quo occurstu, quo favore omnium
O hominum,

DIDO GENERE NATUS Rhen. è MS. Hinc minima mutatione legendum censem
Acid. illustri set splendido &c. Equestris & splendido Ald. Equestris splendido genere &c. vel equestris sed splendido genere &c. Alii.
¹ Sic Urs. Gryph. ANGUSTI CLAVI PENE CONTENTUS Rhen. è MS. Alii
Angusto clavo bene (vel plane) contentus Lips. Anguti clavi penula contentus Albertus Rutenius de lato clavo. ² Nec majora consequi non potuit &c. Rhenani schol. Nec majora consequi non potuit, sed numquam concupivit Lips. sed Rhenani textum minime sollicitandum esse censem post Burrianum Heis. cum optime conslet, si ad hunc modum interpreteatur: non tam concupivit, quam Agrippa, cuius honoribus non minora potuit consequi, cum æquè carus Augusto esset Maxen. ³ Tò est plane delendum putat Heis. ⁴ Sic Urs. AEQUETUR PRÆDICTÆ JAM AN-
TISTII SERVILIA LEPIDI UXOR Rhen. è MS. Aequetur prædictæ Cal-
purnia Antisti & Servilia Lepidi uxor Rhenani schol. Aequetur prædi-
cta Calpurnia Antisti Servilia Lepidi uxor vulgo. Aequetur prædictæ jam Antistii, Servilia Lepidi uxor legendum censem Voss. & Heinr. ut uxori
dæcūgavē intelligatur. ⁵ PRÆMATURA MORTE IMMORTALEM NOMINIS
SUI PENSAVIT MEMORIAM exemplar verutum pra se ferre existimat Bur.
⁶ Ita Lips. vel Cæsar autem reversi in Italiam atque urbem occur-
sus &c. CÆSAR AUTEM REVERSUM IN ITALIAM ATQUE URBEM OC-
CURSUS, QUO FAVORE &c. Rhen. è MS. Vocem occursus ejiciendam censem
Grut. Adque urbem occursus &c. legit Acid. Vocibus transpositis scribi
eportere existimat Heinr. reversus in Italiam, quo ad urbem occurstu
quo favore hominum &c.

hominum, æstatium, ordinum exceptus fit; quæ magnificantia triumphorum ejus, quæ fuerit munerum,
¹ ne in operis quidem justi materia, nedum hujus tam
 recisi, digne exprimi potest. Nihil deinde optare à
 Diis homines, nihil Dii hominibus præstare poslunt,
 nihil votō concipi, nihil felicitate consummari, quod
 non Augustus, post redditum in urbem, ² reip. popu-
 loque Ro. terrarumque orbi ³ repræsentaverit. Finita
 vicesimo anno bella civilia, sepulta externa, revoca-
 ta pax, sopitus ubique armorum furor; restituta vis
 legibus, judiciis auctoritas, senatui maiestas; impe-
 rium magistratum ad pristinum redactum modum;
 tantummodo octo prætoribus allecti duo; præfica illa
 & antiqua reip. forma ⁴ revocata; rediit cultus agris,
 sacris honos, securitas hominibus, certa cuique re-
 rum suarum possessio; leges emendatae utiliter, la-
 tæ salubriter; senatus sine asperitate, nec sine feve-
 ritate lectus. Principes viri, triumphisque & amplif-
 simis honoribus funeti, hortatu Principis, ad ornan-
 dam urbem inlecti sunt. Consulatus tantummodo us-
 que ad undecimum, ⁵ quem continuaret Cæsar, cum
 saepe obnitenus repugnasset, ⁶ impetrari potuit. nam
 dictaturam, quam pertinaciter ei deferebat populus,
⁷ tam constanter repulit. Bella sub imperatore gesta,
⁸ pacatusque victoris terrarum orbis, & tot extra Ita-
 liam domique opera, omne ævi sui spatium impen-
 surum in id folum opus scriptorem ⁹ fatigent. Nos
 memores professionis, univerlam imaginem principa-
 tus ejus oculis animisque ¹⁰ subjecimus.

CAP.

¹ Sic vulgo. NEDUM IN OPERIS SIDIQUIDEM JUSTI &c. Rhen. è M.S.
 Vix in operis & quidem justi *Chenani Schol.* Ne in operis eti qui-
 dem justi *Voss.* ² Reip. populi Romani scribendam coniavit *Voss.* ³ Ita
Rhen. e M.S. Vulgo repræsentavit. Repræsentarit malint *Acid.* & *Lipp.*
⁴ Renovata *Acid.* ⁵ Edum a nonnullis ut continuaret *Cæsar.* ⁶ IM-
 PETRARE *Rhen.* e M.S. ⁷ Tam pro valde puto afferunt *Brissotius* & *Popma:*
 quibus inut *suffragatur Voss.* ⁸ Peragratunque *Lipp.* ⁹ FATIGANT *Rhen.*
 è M.S. Fatigaus nonnulli. Scribe facigarint: nisi maliis cum *Lipso* atvisque,
 fatigent. *Voss.* An flagitant legendam dubitas *Acid.* ¹⁰ Subjiciemus *Lip.*
¹ Sic

CAP. XC. Sepultis, ut prædiximus, bellis civilibus, coalescentibusque reip. ¹ membris, quæ tam longa armorum series laceraverat, ² Delmatia xx & c c [³ annos] rebellis, ad certam confessionem ⁴ pacata est imperii; ⁵ Alpes feris multisque nationibus celebres perdomitæ; Hispaniæ, nunc ipsius præsentia, nunc Agrippæ, (quem usque in tertium consulatum, & mox collegium tribunitiæ potestatis, amicitia Principis evexerat) multo varioque Marte pacatae. In quas provincias cum initio Scipione & Sempronio Longo Coss. primo anno ⁶ secundi Punici, abhinc annos ccl, Romani exercitus missi essent, duce Cn. Scipione Africani patruo, per annos c c in his multo mutuoque ita certatum est sanguine, ⁷ ut amissis P. R. Imperatoribus exercitibusque, sape contumelia etiam, nonnumquam periculum Romano inferretur imperio. Illæ enim provinciæ Scipiones consumferunt: illæ contumelioso ⁸ xx annorum bello sub duce Viriatho majores nostros exrecuerunt; illæ terrore Numantini belli populum R. concusserunt. in illis turpe Q. Pompeii fœdus, turpiusque Mancini, senatus cum ignominia dediti imperatoris rescidit: illa tot consulares, tot prætorios afflumisit duces, patrumque ætate, in tantum Sertorium armis extulit, ut per ⁹ quinque annum dijudicari non ¹⁰ potuerit, Hispanis Roma-

O 2

nifne

¹ Sic Ald. Aliique. MEMBRIS ET CORAM ALIERO, QUÆ TAM &c. Rhen. ē MS. ET CORAM ALTERO Bur. conjectura. Et curante eo quæ tam &c. Lips. Eo curante serio, quæ tam &c. malit Voss. Eo cura maijore (vel & eo cura majore) quia tam &c. legendum opinatur Heins. ² DALMATIA Rhen. ē MS. DELMATIA alibi, ut & nummi veteres. ³ Ita Lips. ANNOS deest in Edit. Rhenani. ⁴ Adacta Velleius scripsisse suspicatur Heins. ⁵ Rectius fuerit Alpes feris in cultisque &c. Heins. ⁶ Secundi belli Punici malit Heins. ⁷ Sic vulgo. UT AMISSIS PRÆTOR IMPERATORIBUS, EXERCITIBUSQUE &c. Rhen. ē MS. Ut amissis prætoris & imperatoriis (vel prætoris imperatoriisque) exercitibus &c. Voss. Scribe, ut amissis Po. Rō. tot imperatoribus exercitibusque &c. Heins. ⁸ X annorum Lips. xv annorum Voss. ⁹ Octennium malit Lips. ¹⁰ POTERIT Bur. ē MS.

nisne in armis plus esset roboris, & uter populus alteri pariturus foret. Has igitur provincias tam diffusas, tam ¹ frequentes, tam feras, ad eam pacem ab hinc annos ferme ¹ perduxit Cæsar Augustus: ut, quæ maximis bellis, numquam vacaverant, eæ sub C. ² Antistio, ac deinde P. Silio legato ceterisque postea, etiam latrociniis vacarent.

CAP. XCI. Dum pacatur Occidens, ab Oriente ac Rege Parthorum signa Romana, quæ Craffo oppresso Orodes; quæ Antonio pullo filius ejus ³ Phrahates ceperant, Augusto remissa sunt. quod cognomen ⁴ illi viro Planci sententia ⁵ consensus univerſi senatus popularique Ro. indidit. Erant tamen, qui hunc felicissimum statum odiſſent. quippe L. Muræna, & Fannius ⁶ Cæpio, diversis moribus (nam Muræna sine hoc facinore potuit videri bonus, Cæpio & ante hoc erat pessimus) cum iniſſent occidendi Cæfaris confilia, oppressi auctoritate publica, quod vi facere voluerant, jure paſſi sunt. Neque multo poſt Rufus Egnatius, per omnia gladiatori quam senatori propior, collecto in ædilitate favore populi, quem exſtinguendis privata familia incendiis ⁷ in dies auxerat, in tantum quidem, ⁸ ut ei præturam continuaret, mox etiam consulatum petere ausus; cum eſſet omni flagitiorum ⁹ scelerumque conscientia mersus; nec melior illi res familiaris quam mens foret; adgregatis ſimillimiſ ſibi, interimere Cæfarem ſtatuit, ut quo falvo falvus eſſe non poterat, eo ſublato moreretur. Quippe ita ſe mores habent, ¹⁰ ut publica quiske ruina malit occidere

¹ FREQUENTEIS Rhen. ē M.S. ² ARISTIO Rhen. ē M.S. ³ Pacorus Urs. sed vulgatam lectionem non movendam conſet Voff. ⁴ Illi primo, vel ultra maliſ Popma. ⁵ Ita Rhen. ē M.S. Vulgo conſenſu. ⁶ CEPIO hic & alibi Rhen. ē M.S. ⁷ INDIES Rhen. ē M.S. ⁸ Ita Lips. Voff. Aliisque. Ut & præturam continuaret Acid. ⁹ Forsit ut Velleius dederit, scelerum ceu ſentina mersus. Heins. ¹⁰ Ita ex Bar. conjectura. Ut deſſt in Editione Rhenani.

dere, quam sua proteri, & idem passurus minus confisci. Neque hic prioribus in occultando felicior fuit: ¹ adductusque carceri, cum conscius facinoris, mortem dignissimam vita sua obiit.

CAP. XCII. Præclarum excellentis viri factum C. Sentii Saturnini, circa ea tempora consulis, ne fraudetur memoria. ² Aberat in ordinandis Africæ Orientisque rebus Cæsar, circumferens terrarum orbi præsentia sua pacis suæ bona: tum Sentius forte & solus & absente Cæfare Cos. cum alia, prisca severitate summaque constantia, vetere consulum more ac severitate, gelissit, protraxisset publicanorum fraudes, punisset avaritiam, regessisset in ærarium pecunias publicas, tum in comitiis habendis præcipuum egit consulem. nam & quæsturam petentes, quos indignos judicavit, profiteri vetuit; &, cum id facturos se perseverarent, consularem, si in campum descendissent, vindictam minatus esset; & Egnatium florentem favore publico, sperantemque, ut præturam ædilitati, ita consulatum præturæ sive juncturum, profiteri vetuit; & cum id non obtinuissest, juravit, etiam si factus esset Cos. suffragiis populi, tamen se eum non ³ renuntiaturum. Quod ego factum cuilibet veterum consulum gloriæ comparandum reor, nisi quod naturaliter audita vixis laudamus libentius; & præsentia invidia, præterita veneratione prosequimur; & his nos obrui, illis instrui credimus.

CAP. XCIII. Ante triennium fere quam Egnatianum scelus erumperet, circa ⁴ Muræna Cæpionisque conjurationis tempus, abhinc annos I, M. Marcellus fororis Augusti Octaviæ filius, quem homines ita, si quid

¹ Ita restituit Acid. ABBITUSQUE Rhen. è MS. Aliisque. ² Aberat ordinandis malit Heins. ³ RENUNCIATURUM Rhen. è MS. ⁴ Ita scribendum esse, non MURENA ut Rhen. è MS. cum à puggevot pifice ducatur, (licet adversante lapidum antiquorum auctoritate) existimat P. Manusius.

quid accidisset Cæsari, successorem potentiae ejus arbitrabantur futurum, ut tamen id per M. Agrippam ¹ seculo ei posse contingere non existimarent, magnificentissimo munere ædilitatis edito decepsit admodum juvenis; ² sane, ut aiunt, ingenuarum virtutum, lætusque animi & ingenii, fortunæque, in quam alebatur, capax. Post ejus obitum Agrippa, qui sub specie ministeriorum principalium profectus in Asiam, ut fama loquitur, ob tacitas cum Marcello offensiones, præfenti se subduxerat temporis, reversus inde filiam Cæsaris Julianam, quam in matrimonio Marcellus habuerat, duxit uxorem; feminam neque fibi neque reip. felicis uteri.

CAP. XCIV. Hoc tractu temporum Tib. Claudius Nero, ³ quo trimo, ut prædictimus, Livia Drusi Claudiani filia, ⁴ despontente Nerone, cui ante nupta fuerat, Cæsari nupserat, innutritus cœlestium præceptorum disciplinis, juvenis genere, forma, cellitudine corporis, optimis studiis, maximoque ingenio instruictissimus, ⁵ qui protinus quantus est sperari potuerat, visuque prætulerit principem; quæstor undevicesimum annum agens ⁶ capessere cœpit remp. maximamque ⁷ difficultatem annonæ ac rei frumentarie inopiam ita ⁸ Ostia atque in urbe mandato ⁹ vitrici moderatus est; ut per id, quod agebat, quantus evasurus

¹ Ita Lips. & Heins. SECUROS EI RHEN. ē MS. SECURĒ VEL SECURIUS RHEANI SCHOL. ² Ita Bur. ē MS. SANE, INGENUARUM (UT AIUNT) VIRTUTUM &c. RHEN. ē. MS. ³ Sic Ald. QUOPRIMO RHEN. ē MS. QUO PUERO URFIN. QUO PRIUS NATO EDIDIT SCHEG. QUO BIMO LEGENDUM PUTAT VOSSI. ⁴ DESPONDENTE EI NERONE VULGO. RESPONDENTE NERONE RHEA. ē MS. EXEMPLAR VETUS BURERIO VIDETUR HABERE RESPONDENTE EI NERONE. DESPONDENTE EAM NERONE SCRIBENDUM OPINATUR HEINS. NI MAVIS TOLLIT & EI. ⁵ QUI PROTINUS &c. VISUQUE PRÆTULERAT &c. URFIN. UT PROTINUS (VEL QUIS PROTINUS) QUANTUS EST SPERARI POTUERAT, VISUQUE PRÆTULERIT PRINCIPEM LEGENDUM CONJECTIT HEINS. ⁶ Ita scribi jubar Bur. CAPESCIERE RHEN. ē MS. ⁷ DIFFICULTATUM NONNULLI EDIDERUNT, CONTRA VETUSTI EXEMPLARI OPTIMARUMQUE EDITIONUM AUTORITATEM. ⁸ Ita Rhenani schol. OSTIA ERATQUE IN &c. RHEN. ē MS. ⁹ Ita restituit Ald. VICTRICI RHEN. ē MS.

HISTORIÆ ROMANÆ LIB. II. 111

evasurus esset, eluceret. Nec multo post missus ab eodem vitrico cum exercitu ad visendas ordinandasque, quæ sub Oriente sunt, provincias, præcipuis omnium virtutum experimentis in eo tractu ¹ editis, cum legionibus ingressus Armeniam, redacta ea in potestatem P. R. regnum ejus ² Artavasdi dedit. cuius rex quoque Parthorum tanti nominis fama terribilis, liberos suos ad Cæfarem misit obsides.

CAP. XCV. ³ Reversum inde Neronem, Cæsar haud mediocris belli molem experiri statuit, adjutore operis dato fratre ipius Druo Claudio, quem intra Cæfaris penates enixa erat Livia. quippe uterque, divisis partibus ⁴ Rætos Vindelicosque adgreffè, multis urbium & castellorum oppugnationibus, nec non directa quoque acie feliciter functi, gentes locis tu-tissimas, aditu difficillimas, numero frequentes, feritate truces, majore cum periculo quam damno Romani exercitus, plurimo cum earum sanguine perdomuerunt. Ante quæ tempora censura Planci & Pauli, acta inter discordiam, ⁵ neque ipsis honori neque reip. usui fuit: cum alteri vis censoris, alteri vita decesset: Paullus vix posset implere censem, Planicus ⁶ timere deberet, ne quidquam objicere posset adulescentibus, aut objicientes audire, ⁷ quod non agnosceret senex.

CAP. XCVI. Mors deinde Agrippæ (qui novitatem suam multis rebus nobilitaverat, atque in hoc perduxer-

¹ EDITIS hic & alibi Rhen. è M.S. ² Ita Rhen. è M.S. ARTAUZDI DEDIT Tur. è M.S. Vulgo Artavasdi tradidit. Lipsius locum mutillum esse existimat, & fuisse antea: regnum ejus Artavasdi ereptum, Tigrani tradidit, cum rex quoque &c. An didic pro tradit scribendum dubitas Heins. cui dissiplicet Lipsiana emendatio. ³ Reverso inde Nerone, vel per reversum inde Neronem malis Popma. ⁴ RHETOS Rhen. è M.S. Rhætos vel Rhætos Alii. ⁵ Sic Urs. Scheg. Aliisque. NEQUE IPSI HONORI, NEQUE REIP. USUI FORET Rhen. è M.S. ⁶ Ita Rhen. è M.S. Timere deberet. nec quidquam &c. legi & distinguere jubet Lips. ⁷ Scribe, quo non agnoscet in se senex, vel quod non agnoscet in se senex. Heins.

perduxerat, ut & Neronis esset ficer; cujusque liberos, nepotes suos, D. Augustus præpositis¹ Caji ac Lucii nominibus adoptaverat) admovit propius Neronem Cæsari. quippe² filia ejus Julia, quæ fuerat Agrippæ nupta, Neroni nupsit. Subinde bellum Pannonicum,³ quod inchoatum Agrippa Marcoque Vinicio avo tuo Coss. magnum atroxque & perquam vicinum imminebat Italiæ, per Neronem geltum est. Gentes Pannonicorum,⁴ Delmatarumque nationes, sicutumque regionum ac fluminum, numerumque & modum virium, excelsissimasque & multiplices eo bello victorias tanti imperatoris, alio loco explicabimus. Hoc opus servet formam tuam. Hujus victoriæ compos Nero, ovans triumphavit.

CAP. XCVII. Sed dum in hac parte⁵ imperii omnia geruntur prosperrime, accepta in Germania clades sub Legato⁶ M. Lollio, homine in omnia pecuniæ quam recte faciendi cupidoire, & inter summam vitiorum dissimulationem vitiosissimo; amissaque legionis quintæ aquila, vocavit ab urbe in Gallias Cæsarem. Cura deinde atque onus Germanici belli delegata Druso Claudio fratri Neronis, adulescenti tot tantarumque virtutum, quot & quantas natura mortalis recipit, vel industria⁷ perficit; cuius ingenium utrum bellis magis operibus, an civilibus suffecerit artibus, in incerto est. Morum certe dulcedo ac siavitas, & adversus amicos æqua ac⁸ par sui æstimatio inimitabilis fuisse dicitur. nam pulchritudo corporis proxima fraternalæ fuit. Sed illum, magna ex parte domitorem

Germa-

¹ GAI AC LUCI NOMINIBUS Rhen. è MS. Caii ac Lucii prænominiibus Ursin. ² FILIA IULIA EJUS Æt. Rben. è MS. ³ Quod inchoatum ab Agrippa, Marcoque Vinicio avo tuo Cos. Alii. Quod inchoatum ab Agrippa, (posui & Agrippæ) Marco Vinicio avo tuo Cos. Lips. ⁴ Ita Bur. et MS. DALMATARUMQUE Rben. è MS. ⁵ IMPERI Rben. e MS. aliisque vocabula quæ in duplice i desinunt, cum simplici i ubique scripta reperiuntur in vetusto exemplari. ⁶ M. LOLLI Rben. è MS. ⁷ Ita restitutus Lips. PERCIPIT Rben. e MS. Aliisque. ⁸ Par sibi malit Heins.

Germaniæ, plurimo ejus gentis variis in locis profuso fanguine, fatorum iniquitas, consulem, agentem annum tricesimum, rapuit. Moles deinde ejus belli translata in Neronem est, quod is sua & virtute & fortuna administravit, peragratusque victor¹ omnes partes Germaniæ, fine ullo detrimento commissi exercitus, quod præcipue huic duci semper curæ fuit, sic perdomuit eam, ut in formam pene stipendiariæ redigeret provinciæ. Tum alter triumphus, cum altero consulatu, ei oblatus est.

CAP. XCVIII. Dum ea, quæ prædiximus, in Pannonia Germaniaque geruntur, atrox in Thracia bellum ortum, omnibus ejus gentis nationibus in arma accensis, L. Pisonis, quem hodieque diligentissimum atque eundem lenissimum securitatis urbanæ custodem habemus, virtus compressit. Quippe legatus Cæfaris triennio cum his bellavit; gentesque ferocissimas, plurimo cum earum excidio, nunc acie, nunc expugnationibus, in pristinum pacis redegit modum; ejusque patratione Afæ securitatem, Macedoniae pacem reddidit. De quo viro hoc omnibus sentiendum ac prædicandum est, esse mores ejus² vigore ac lenitate mixtissimos, & vix quemquam reperiri posse, qui aut³ otium validius diligit, aut facilius sufficiat negotio, & magis, quæ agenda sunt, curet sine ulla ostentatione agendi.

CAP. XCIX. Brevi interjecto spatio Tib. Nero, duobus consulatibus totidemque triumphis actis, tribunitiæ potestatis consortione æquatus Augusto, ciuium post unum (& hoc, quia volebat) eminentissimus, ducum maximus, fama fortunaque celebrissimus, & vere alterum reip. lumen & caput, mira

P

quadam

¹ OMNEIS PARTEIS Rhen. ē MS. ² Rigore ac lenitate &c. Urs. Ph. Jean. Scheg. Voss. Aliisque. ³ OCIMUM pafsum. Rhen. ē MS. Us & NEGOCIUM, SPACIUM, LÆTICIA & id genus alia.

quadam & incredibili atque inenarrabili pietate (cujus ¹ caussæ mox detectæ sunt) cum C. Cæsar sumisisset jam virilem togam, Lucius item ² maturus esset viris, ne fulgor suus orientium juvenum obstatet initii, dissimulata caussa consilii sui, commeatum ab focero atque eodem vitrico, adquiescendi a continuatione laborum petiit. Quis fuerit eo tempore civitatis habitus, qui singulorum animi, quæ digredientium à tanto viro omnium lacrimæ, quam pæne ei patria manum injecerit, justo servemus operi. Illud etiam in hoc transcursu dicendum est, ita septem annos Rhodi ³ moratum, ⁴ ut omnes qui pro consulibus legatique, in transmarinas profecti provincias, ⁵ visendi ejus gratia ad eum convenientes, semper privato (si illa majestas privata umquam fuit) fasces suos summiserint, fassique sint, otium ejus honoratus imperio suo.

CAP. C. Sensit terrarum orbis digressum à custodia Neronem urbis. nam & Parthus, desciscens à societate Romana, adjecit Armeniæ manum, & Germania, averfis domitoris sui oculis, rebellavit. At in urbe, eo ipso anno, quo magnificentissimi gladiatoriū munera

¹ CAUSÆ cum simplici f. paſſim Rhen. è MS. ² Maturus esset viri Putean. Maturus esset curis omnino legendum esse contendit Heinr. quem videtis. ³ Ita Bur. è MS. MORATUM EST Rhen. è MS. ⁴ Ita Rhen. è MS. Voss. Aliisque. Ut omnes, qui pro coss. legatiisque &c. Rhenani schol. Ut omnes proconsules legatiisque &c. Ald. Ut omnes qui proconsules legatiisque &c. ediderunt nonnulli. Ut omnes proconsules legatiique, qui in &c. Ald. ⁵ Ita restituit Scheg. cui adserit Voss. nisi quod nonnunquam prænunquam scripsérit. VISENDI EJUS GRATIA AD QUEM CONVENIENTES, SEMPER PRIUATOSILLA MAIESTAS PRIUATA NUNQUAM FUIT, FASCES &c. Rhen. è MS. Visendi ejus gratia atque convenienti (semper privatus ille, majestas privata nunquam fuit) fasces &c. Rhenani schol. Visendi ejus gratia ad eum convenientes semper privatum, et si illa majestas privata nunquam fuit, vel si illa majestas privata unquam fuit, &c. Ald. Visendi &c. (semper privatus ille, (vel semper privatus, illa) majestas &c.) fasces &c. Urs. Visendi ejus gratia atque convenienti, semper privato &c. Lips. Visendi ejus gratia ad diem convenientes &c. Popma. Undecumque (vel undique) convenientes &c. ex conjectura Heinris.

muneris naumachiaæque spectaculis, D. Augustus, abhinc annos xxx, se & Gallo Caninio Coss. dedicato Martis templo, animos oculosque P. R. repleverat, fœda dictu memoriaque horrenda in ipsius domo tempestas erupit. Quippe filia ejus Julia, per omnia tanti parentis ac viri immemor, nihil, quod facere aut pati turpiter posset femina, luxuria, libidine infectum reliquit; magnitudinemque fortunæ suæ peccandi licentia metiebatur; quidquid liberet, pro licto¹ vindicans. Tum² Julius Antonius, singulare exemplum clementiae Cæfaris,³ violator ejus domus, ipse sceleris à se commissi ultior fuit; quem, victo ejus patre, non tantum incolumitate donaverat, sed sacerdotio, prætura, consulatu, provinciis, honoratum etiam matrimonio fororis suæ filiæ, in artissimam adfinitatem receperat: Quinctiusque Crispinus, singularem nequitiam supercilios truci protegens, & Appius Claudius & Sempronius Gracchus, ac Scipio, aliique minoris nominis, utriusque ordinis viri, quasi cujuslibet uxore violata, poenas pependere; cum Cæfaris filiam & Neronis violassent conjugem. Julia relegata in insulam, patriæque & parentum subducta oculis, quam tamen comitata mater Scribonia,⁴ voluntaria exfilii permanxit comes.

CAP. CI. Breve ab hoc intercesserat spatium, cum C. Cæsar ante aliis provinciis⁵ ad visendum obitis, in Syriam missus; conuento prius Tib. Nerone,⁶ cui omnem honorem, ut superiori, habuit, tam varie se

P 2

ibi

¹ Ita Rhen. è M.S. Indicans Rhenani schol. Scheg. Grut. Voss. Aliisque, Venditans legendum conjicit Heins. ² Ita Scheg. Aliisque. IULIUS ANTONIUS Rhen. è M.S. ³ Forte violator Augustæ domus. Heins. ⁴ Ita restituit Lips. VOLUNTARIJ Rhen. è M.S. ⁵ Ita Lips. cui subscribit Heins. licet aliquando legebatur ad jus dicendum obitis. AD SEDANDUM OBITIS Rhen. è M.S. quam lectionem probam esse existimant Ald. Scheg. Voss. ADSIDENDUM OBITIS Bur. è M.S. Adsidendo obitis Rhenani schol. & Popma. Ad sedendum obitis Bonhors. ⁶ Fortasse Velleius scripsit qui omnem. Lips.

¹ Sic

ibi geslit, ut nec laudaturum magna, nec vituperatum mediocris materia deficiat, cum rege Parthorum ¹ juvēne excelsissimo, in insula quam amnis Euphrates ambiebat, æquato utriusque partis numero, coiit. Quod spectaculum stantis ex diverso hinc Romani, illinc Parthorum exercitus, cum duo inter se eminentissima imperiorum & hominum coirent capita, perquam clarum & memorabile, sub initia stipendiorum meorum, tribuno milium mihi viscre contigit. quem militiae gradum ante ² sub patre tuo, M. Vinici, & P. Silio auspicatus, in Thracia Macedoniaque, mox Achaia Asiaque, & omnibus ad Orientem ³ viuis provinciis, & ore atque utroque maris Pontici latere, haud injucunda tot rerum, locorum, gentium, urbium recordatione perfruor. Prior Parthus apud Cajum in nostra ripa, posterior hic apud regem in hostili epulatus est.

CAP. CII. Quo tempore M. Lollii, quem veluti moderatorem juventæ filii sui Augustus esse voluerat, perfida & plena subdoli ac verluti animi consilia, per Parthum indicata ⁴ Cæsari, fama vulgavit. cuius mors intra paucos dies fortuita an voluntaria fuerit ignoro. Sed quam hunc decepsisse lætati homines, tam paullo post, ⁵ obesse Censorinum in iisdem provinciis, graviter tulit civitas, virum demerendis hominibus genitum. Armeniam deinde ingressus, prima parte introitus ⁶ prospere geslit; mox in conloquium (cui

¹ Sic Ald. Alique. IUVENE EXCELSISSIMÆ INSULÆ Rhea è MS. Juvenis excelsissimus in insulâ Lipp. Ills juvēne excelsissimo à benignitate interpretum manefse existimat Grut. Cum Parthorum rege, sene excelsissimæ mentis, in insula &c. repenendum censem Heins. ² Ita Rhen. è MS. Ald. Scheg. Alique. Sub patre tuo M. Vinicio & P. Silio ex vetusto exemplari legendum existimat Brv. Imo P. ille nominabatur, ut ex Velleio paulo infra, & Fafis liquet. Voss. ³ Ita Rhen. è MS. Scheg. Alique. Usus Rhenani schol. Vulg. versus. Versis rescribendum censem Heins. & mox & ora ab utroque &c. ⁴ Ita restituit Lipp. CÆSARIS JAM AUULGAUIT Rhen. è MS. Cæsaris ira evulgavit Rhenani schol. ⁵ Ita Rhenani schol. ODISSE Rhen. è MS. ⁶ Prospere rem geslit scripendum opinatur Heins.

(cui se temere crediderat) circa Artageram graviter à quodam, nomine Adduo, vulneratus, ex eo, ut corpus minus habile, ita animum minus utilem reipub. habere cœpit. Nec defuit conversatio hominum, vitia ejus assentatione alentium. etenim semper magnæ fortunæ comes adeſt adulatio. per quæ eo duc̄tus erat, ut in ultimo ac remotissimo terrarum orbis angulo confenseret, quam Romam regredi mallet. ¹ Diu inde luſtatus, invitusque revertens in Italiam, in urbe Lyciae (² Limyran nominant) morbo obiit, ³ cum ante annum ferme L. Cæſar, frater ejus, Hispanias pe- tens, ⁴ Massiliæ deceſſit.

CAP. CIII. Sed fortuna, quæ subduxerat spem magni nominis, jam tum reip. sua præſidia reddide- rat. quippe, ante utriusque horum obitum, patre tuo P. Vinicio Cos. Tib. Nero, reversus Rhodo, incredibili lætitia patriam repleverat. Non est diu cuncta- tus Cæſar Auguſtus. neque enim querendus erat, quem ⁵ legeret; sed legendus, qui eminebat. Itaque, quod poſt Lucii mortem adhuc Cajo vivo facere voluerat, ⁶ atque vehementer repugnante Nerone erat inhibitus, poſt utriusque adolescentium obitum fa- cere perseveravit, ut & tribunitiæ potestatis confor- tionem Neroni constitueret, multum quidem eo cum domi tum in ſenatu recufante, & ⁷ eum Aelio

Cato

¹ Ita edidit Heins. sed diu inde eluſtatus malit. DEINDE RELUCTA- TUS Rhen. è MS. Exemplar vetuſtum ſic habet, teſte Eurerio, ut neſcias an diu eluſtatus, ſeu potius de reditu luſtatus legendum fit. Dein diu re- luſtatus, aut diu inde eluſtatus reponendum arbitratur Acid. ² Ita re- ſcriptis Heins. LIMYRAM Rhen. è MS. LYMIRA Bur. è MS. Lymiram forte legendum. Voff. ³ Sic Ald. Scheg. Alique. QUOM ANTE ANNUM FERME QUINQUAGESIMUM CÆSAR &c. Rhen. è MS. Quinquagesimum poſto pro L. (id eſt Lucius) errore Librarii. ⁴ Ita Heins. MASSILIA DE- CESSISSET Rhen. è MS. MASSILIÆ DECESSISSET Bur. è MS. Alique fere omnes. ⁵ Ita Rhen. è MS. Legerat Bur. è MS. ⁶ Ita Rhen. è MS. ex reſtigii vetuſti codicis coque vel eo quod ſcriptum fuiffe conjicit Bur. Adeo- que legendum putat Heins. ⁷ Ita cum Leopardo Miscell. l. 8. c. 8. edi- dit Scheg. EUM AELIO CATO SENTIO coss. Rhen. è MS. quam leſionem probam existimat Tutean. modo poſt Cato diſtinctio ponatur. Eum Sex. Aelio, C. Sentio

Cato & Sentio Coss. v¹ Kalend. Jul. post V. C.² annis DCCLIV,³ abhinc annis XXVII adoptaret. Lætitiam illius diei, concursumque civitatis, & vota pœne inferentium cœlo manus, spemque conceptæ perpetuæ securitatis, æternitatisque Romani imperii, vix in illo justo opere abunde persequi poterimus,⁴ nedum hic implere tentemus.⁵ id unum dixisse [juvat,] quam ille omnibus fuerit [carus.] tum refūsūt certa spes liberorum parentibus, viris matrimoniorum, dominis patrimonii, omnibus hominibus salutis, quietis, pacis, tranquillitatis; adeo, ut nec plus sperari potuerit, nec spei responderi felicius.

CAP. CIV. Adoptatus eadem die etiam⁶ M. Agrippa, quem post mortem Agrippæ Julia enixa erat. sed in Neronis adoptione illud adjectum, his ipsis Cæsaris verbis: *Hoc, inquit, reip. causa facio.* Non diu vindicem custodemque imperii sui morata in urbe patria, protinus in Germaniam misit; ubi ante triennium sub M. Vinicio, avo tuo, clarissimo viro, immensum exarserat bellum.⁷ erat & ab eo quibusdam in locis gestum, quibusdam sustentatum feliciter, eoque nomine decreta ei cum speciosissima inscriptione

C. Sentio cos. Ald. Eundem Ælio Cato, & Sentio coss. Acid. Eum Ælio Cato Sentio cos. vel, Eum Ælio Cato & Sentio cos. Alii. Eum Ælio Cato Sentioque coss. legi posse existimat Voss. 1 CAELND. Rhen. è MS. 2 Ita Rhenan. è MS. ANNIS A. CC. L. IIII. Burer. è MS. Annis DCCLVI. Ald. 3 Abhinc annis XXVI. Ald. 4 NEDUM HINC Rhen. è MS. 5 Sic vulgo. ID UNUM DIXISSE QUAM ILLE OMNIBUS FUERIT, TUM &c. Rhen. è MS. Id unum dixisse contenti, quam ille charus omnibus fuerit tum apparuit. Tum refūsūt &c. Rhenani schol. Id unum dixisse juvat quam ille omnibus fuerit charus, cum refūsūt &c. Bur. conjectura. Id unum dixerō quām ille omnia omnibus fuerit, tum refūsūt &c. Lips. Id unum dixisse habeo. quam ille omnia omnibus fuerit &c. magis ad Velleii (qui sū ipsius imitator est) genium fore existimat Voss. Nedum hic implere tentemus. sit unum dixisse quam ille omnia omnibus fuerit &c. vel, Nedum hic implere. tentemus id unum dixisse quam ille omnia omnibus fuerit &c. reponendum conset Heins. vel cum Vosso, Id unum &c. ut cap. XXIV, Id solum voce publica dixisse habeo. 6 Praetomen M. Ursino videtur abundare. 7 Erat id ab eo Lips.

scriptione operum ornamenta triumphalia. Hoc tempus me, functum ante tribunatu castrorum, Ti. Cæsar is militem fecit. quippe protinus ab adoptione missus cum eo præfectus equitum in Germaniam, succellor officii patris mei, cælestissimorum ejus operum per annos continuos ix præfectus aut ¹ legatus, spectator & pro captu mediocritatis meæ adjutor fui. Neque illi spectaculo, quo ² fructus sum, simile conditio mortalis recipere videtur mihi; cum per celeberrimam Italiæ partem, tractum omnem Galliæ provinciarum, veterem imperatorem, & ante ³ meritis ac virtutibus, quam nomine, Cæfarem revisentes, sibi quisque, quam illi gratularentur plenius. At vero militum conspectu ejus elicitæ gaudio lacrimæ, alacritasque & salutationis nova quædam exultatio, & contingendi manum cupiditas, ⁴ non continentium protinus, quin adjicerent; Videmus te, imperator? salvum recepimus? ac deinde, Ego tecum, imperator, in Armenia, ego in Rhætia fui; ego à te in Vindelicis, ego in Pannonia, ego in Germania donatus sum.

CAP. CV. Neque verbis exprimi, & fortasse ⁵ vix mereri fidem potest, intrata protinus Germania, subacti ⁶ Caninefates, ⁷ Attuarii, ⁸ Bructeri, recepti Cherusci [⁹ gentes,] ¹⁰ & (utinam minus mox nostra clade nobilis!)

¹ Ita vulgata editiones. LEGATUS SPECTATUS, PRO CAPTU &c. Rhen. è MS. ² Ita Bur. è MS. FRUITUS SUM Rhen. è MS. ³ Sic restitus Lips. MERITIS AC UIRIBUS Rhen. è MS. ⁴ Non continentium profus (aut penitus) quin &c. vel non continentium, protinus quin &c. legendum & distinguendum censem Acid. Non continentium se quin protinus adjicerent legendum esse conjicit Heins. ⁵ Ita legit & distinguit Lips. UIX MERERI FIDEM POTEST. INTRATA GERMANIA &c. Rhen. è MS. ⁶ Sic vulgo. CANINIFACI Rhen. è MS. pro quo tamen minima mutatione fortasse reponi debet Caninifati. Voss. Heins. ⁷ Ita Popma. ATTUARI Rhen. è MS. Cattuari Rhenani schol. ⁸ BRUTERI Rhen. è MS. & Voss. ⁹ Tò gentes ex glossa in textum irrepsisse cum Lipsio existimat Heins. ¹⁰ Ita restituit Voss. ET INAMMINUS (INAMMINUS Bur. è MS. inamminus Bur. conjectura) MOX NOSTRA CLADE NOBILIS TRANSITU VISURGIS Rhen. è MS. Et in amibus, hoc est, inter amnes Rhenani schol. malit tamen sic legere (ut & alii

nobilis!) transitus Visurgis: penetrata ulteriora. cum omnem partem asperrim & periculosisissimi belli Cæsar vindicaret; in iis, quæ minoris erant discriminis, Sentium Saturninum, qui tum legatus patris ejus in Germania fuerat, præfecisset; virum¹ multiplicem virtutibus, navum, agilem, providum, militariumque officiorum patientem ac peritum pariter; sed eundem, ubi negotia fecissent locum otio, liberaliter lauteque eo abutentem; ita tamen, ut eum splendidum ac hilarem potius, quam luxuriosum aut desiderium diceres. de cuius viri claro celebrique consulatu prædiximus. Annis ejus æstiva, usque in mensem Decembrem² perducta,³ immanis emolumentum fecere victoriae.⁴ Pietas sua Cæfarem, pæne obstructis hie-mine Alpibus, in urbem traxit: at tutela imperii eum veris initio reduxit in Germaniam; in cuius mediis finibus, ad caput⁵ Lupiæ fluminis, hiberna digrediens princeps locaverat.

CAP. CVI. Pro Dii boni, quanti voluminis opera insequenti æstate, sub duce Tiberio Cæfare, gessimus¹ perlustrata armis tota Germania est. Viætæ gentes, pæne nominibus incognitæ. Receptæ Cauchorum nationes. omnis eorum juventus, infinita numero, immensa corporibus, situ locorum tutissima, traditis

armis,

alii fere omnes ediderunt) & amnis mox nostra clade nobilis transitus Visurgis. ¹ MULTPLICEM IN VIRTUTIBUS Rhen. è MS. ² Producta malit Lips. cui suffragatur Heinr. ³ Immanis emolumentum fuere victoriae legendum. nam amat istas locutiones Velleius. ⁴ Ino in immanis emolumentum cessere victoriae. infra cap. cxiv. Hyems emolumentum patrati belli contulit. Heinr. ⁵ Ita Lips. PIETAS SUA CÆSAREM PENE EXTRACTIS &c. TRAXIT AD TUTELAM IMPERII EUM UERIS INITI (veris initio Rhenani schol.) REDUXIT &c. Rhen è MS. Pietas &c. traxit ad tutelam imperii: eum (eadem Acid.) in veris initio reduxit &c. vulgo. Pietas &c. at tutela inde imperii &c. Grut. Pietas &c. in urbem traxit: ad tutelam imperii eum veris initium reduxit &c. forte legendum: positis & initio retinere, ita ut pietas d'oro xviis intelligatur. Voss. qui & bene extractis reponendum censet. ⁵ Ita Lips. Scheg. Aliisque. IULLÆ Rhen. è MS.

armis, una cum ducibus suis, septa fulgenti armatoque militum nostrorum agmine, ante imperatoris procubuit tribunal. ¹ Fraðti Langobardi, gens etiam Germana feritate ferocior: denique, quod numquam antea spe conceptum, nedium opere tentatum erat, ad quadringentesimum miliarium, à Rheno usque ad flumen Albim, qui ² Semnonum Hermundorumque fines præterfluit, Romanus cum signis perductus exercitus: & eodem, mira felicitate & cura ducis, ³ temporum quoque obseruantia, classis quæ Oceani circumnavigaverat sinus, ab inaudito atque incognito ante mari flumine Albi subiecta, plurimarum gentium victoria, cum abundantissima rerum omnium copia, exercitui Cæsarie se junxit.

CAP. CVII. Non tempero mihi, quin tantæ rerum magnitudini hoc, qualecumque est, inferam. Cum citeriorem ripam prædicti fluminis castris occupassimus, & ulterior armata hostium juventute fulgeret, ⁴ sub omnem motum nostrarum navium protinus refugientium, unus è barbaris, ætate senior, corpore excellens, dignitate, quantum ostendebat cultus, eminens, cavatum (ut illis mos est) ex materia concedit alveum, solusque id navigii genus temperans, ⁵ ad medium processit fluminis; & petiit, liceret sibi, sine periculo, ⁶ in eam quam armis tenebamus, egredi ripam, ac videre Cæsarem. ⁷ Data pe-

Q

tenti

¹ Ita Bur. è MS. LONGOBARDI Rhen. è MS. ² Ita Scheg. Putean. Voss. SENONUM Rhen. è MS. Aliisque. ³ Temporumque observantia malit Heins. ⁴ Ita Rhen. è MS. Aliisque. SUB OMNEM MOTUMQUE Bur. è MS. inter omnem motumque quiddam deesse existimat Bur. Sub omnem motum quoque legit Voss. Sub omnem motum cuiuscumque nostrarum navium protinus refugientibus unus è barbaris. ni mavis sub omnemque motum. Heins. ⁵ Ut ad medium processit fluminis, petiit Grc. Acad. ⁶ Ita Rhen. è MS. Aliisque. IN EAM, QUAM ARMIS TENDEBAMUS, EGREDI RIPAM Bur. è MS. unde scribendum forte cum Vossio, in eam qua armis tendebamus, egredi ripam: nisi malis, totidem apicibus repositis: in eam, qua in armis, tendebamus, egredi ripam. Grc. hoc est, qua armatis excubabamus, ac tentoria fixeramus. ⁷ Ita Bur. è MS.

tenti facultas. Tum adpulso lintre, ¹ & diu tacitus contemplatus Cæsarem, Noſtra quidem, inquit, ² furit juventus, quæ, cum veſtrum numen abſentium colat, præſentium potius arma metuit, quam ſequitur fidem. ſed ego beneficio ac permifū tuo, Cæſar, quos ante audiebam, hodie vidi Deos: nec feliciorēm ullum vitaे meæ aut optavi aut fensi diem. ³ Imperatoque, ut manum contingere, reverſus in navi culam, fine fine reſpectans Cæſarem, ripæ ſuorum adpulſus eſt. Victor omnium gentium locorumque, quos adierat, Cæſar, cum incolui inviolatoque, & ſe mel tantummodo, magna cum clade hoſtium, fraude eorum tentato exercitu, in ⁴ hiberna legiones reduxit; eadem, qua priore anno, festinatione urbem pe tens.

CAP. CVIII. Nihil erat jam in Germania, quod vinci poſſet, præter gentem Marcomannorum; quæ Maroboduo duce excita fedibus ſuis, atque in ⁵ inter iora refugiens, incinctos ⁶ Herciniæ filvæ campos in colebat. Nulla festinatio hujus viri mentionem trans gredi debet. Maroboduus genere nobilis, corpore prævalens, animo ferox, natione magis quam ratione barbarus, non tumultuarium neque fortuitum, ⁷ neque mobilem, ſed ex voluntate parentium conſtantem in ter ſuos occupavit principatum, ſed certum imperium, vimque regiam complexus animo, ſtatuit, avo cata procul à Romanis gente sua, eo progredi; ubi, cum

M.S. DATA A CÆSARE PETENTI &c. Rhen. è M.S. 1 Et ſupervacuum tollatur. Heins. 2 Fugit legendorum putat Delbennus. Sed vulgatam lectionem ſanam eſſe exiſtitat Lips. Putean. Voff. 3 Ita Rhen. è M.S. Alique. IMPERATOQUE Bar. è M.S. 4 HYBERNA Rhei. è M.S. 5 Ita à Gryphio, Stephano, & a iis editum: quibus ſubſcribunt Lips. & Voff. INFERIORA Rhen. è M.S. Alique. 6 HERCYNIAE SYLVAE Rhei. è M.S. Hercinia filva preferti Heins. 7 Ita edidit Heins. ſed in caſtigationibus ſuis Velleianus jubet reſcribi, neque nobilenti, ſed ex voluntate parentium conſtantem inter ſuos occupavit principatum, & certum imperium. NEQUE MOBILEM, ET EX VOLUNTATE PARENTIUM (PARENTUM Rhen. è M.S.) CONSTANTEM &c. Bar. è M.S. Alique.

cum propter potentiora arma refugisset, sua faceret potentissima. Occupatis igitur,¹ quos prædictimus, locis, finitimos omnes aut bello domuit, aut conditiōnibus juris sui fecit.

CAP. CIX. ²Corpus suum custoditum, imperium perpetuis exercitiis pene ad Romanæ disciplinæ formam redactum, brevi in eminens & nostro quoque imperio timendum perduxit fastigium; gerebatque se ita adversus Romanos, ³ ut neque bello nos laceſſeret, & si laceſſeretur, ſuperēſſe fibi vim ac voluntatem rēfīſtēndi [declararet.] Legati, quos mittebat ad Cæſares, interdum ut ſupplicem commendabant, interdum ut pro pari loquebantur. Gentibus homini-busque à nobis dēſcifſentibus erat apud eum perfu-gium; ⁴ totumque ex male diſſimulato agebat æmu-lum: exercitumque, quem ⁵ LXX milium peditum, quattuor equitum fecerat, affiduis aduersus finitimos bellis exercendo, majori, quam quod ⁶ habebat, operi præparabat. Eratque etiam eo timendus, quod, cum Germaniam ad lævam, & in fronte, Pannoniam ad dextram, & tergo ſedium ſuarum haberet Noricos, tamquam in omnes ſemper venturus ab omnibus time-batur. Nec ſecuram incrementi ſui patiebatur eſſe Italianam, quippe cum à ſummiſ Alpium jugis, quæ fi-nem Italiae terminant, initium ⁷ ejus finium haud

Q₂

multo

¹ Ita Rhen. ē .MS. Aliiue. ² Quis PRÆDIXIMUS Tur. ē .MS. quis pro quibus poſto, ut conſicit. Deinde OMNEIS Rhen. ē MS. ³ Hanc lectionem vetusſum codicem pra. ſe ferre exiftimat Bur. CORPUS SUUM CUSTODIA-TUM IMPERIUM &c. Rhen. ē MS. Corpus custodia tutum imperii (vel corpus ſui custodia tutum imperii) perpetuis exercitiis &c. reſcriben-dum cen ēt Heinſ. quem vide. ⁴ Ita locum miſere luxatum reſtituit Rhenanus, ſupplendo lacunulas veteris membrana, in qua, UT NEQUE BELLO NOS LA-CESSERETUR SUPERĒSſE SIBI UIM AC UOLUNTATEM RESISTENDI **** LEGATI &c. Ut neque bello ſi laceſſeretur ſuperēſſe fibi vim ac voluntatem rēfīſtēndi. &c. Bur. conjectura. ⁵ Tutumque Lips. In totumque Acid. Totusque legendum conſicit Heinſ. ⁶ Ita ex veſtigiis veriſti codicis legendum cenſet Bur. eraſo x poſteriore. LX MILIUM PEDITUM Rhen. ē MS. ⁶ Obibat Heinſ. ⁷ Ita Rhen. ē MS. Cujus Bur. ē MS.

multo plus cū millibus passuum abeſſet. Hunc virum & hanc regionem proximo anno diversis ē partibus Tib. Cæſar adgredi ſtatuit. Sentio Saturnino mandatum, ut per ¹ Cattos, exciſis continentibus Herciniæ filvis, legiones ² Boiohœmum (id regioni, quam incolebat Marobodus, nomen eſt) [³ duceret:] ipſe à Carnunto, qui locus ⁴ Norici regni proximus ab hac parte erat, exercitum, qui in Illyrico merebat, ducere in Marcomannos orſus eſt.

CAP. CX. ⁵ Rumpit, interdum moratur proposita hominum Fortuna. Præparaverat jam hiberna Cæſar ad Danubium, ⁶ admotoque exercitu non plus quam quinque dierum iter à primis hostiis, Saturninum ⁷ admoveri placuerat: [⁸ cuius copiæ] pæne æquali diviſæ intervallo ab hofte, intra paucos dies in prædicto loco cum Cæſare juncturæ erant; ⁹ cum universa Pannonia insolens longæ pacis bonis, ¹⁰ & adulata viribus Dalmatia, ¹¹ omnibus traectus ejus gentibus in societatem adductis, ¹² ex conſtituto arma corripuit. Tum necellaria glorioſis præposita: neque tutum viſum, ¹³ abdito in interiora exercitu, vacuam tam vicino hosti relinquere Italiam. Gentium nationumque

¹ CATTOS Rhen. ē M.S. ² Bohaimum malit Scheg. ³ Hanc vocem inferuit Lips. ⁴ Cluverius legendum conſebat, Norico regno, & paulo ſupra in Boiohœnum: ſed nihil mutandum eſſe monut Voff. ⁵ Rumpit interdum, interdum moratur ex conjectura Heins. ⁶ Videtur ſcribendum loco perplexissimo, amotoque exercitu, nobis non plus quam quinque dierum itinere à primis hostiis, vel non plus quinque dierum itinere, omiſſo τῷ quam, ut alibi ſap. Heins. ⁷ Admoneri Lips. ⁸ Hac duo verba unci i ocluſa, qua deſunt in Editione Rhenani, à Lipsio feliciter inferta comprobant Voff. & Heins. ⁹ Ita Rhen. ē M.S. TUM Bur. ē M.S. ¹⁰ Noli audire Ursium, cui legendum videbatur: & adjuta viribus Dalmatia. Voff. ¹¹ OMNIBUSQUE Rhen. ē M.S. ¹² Sic vulgo, CONSTITIT: ARMA CORRIPUIT. Rhen. ē M.S. Hinc Voffius logit, conſtituto arma corripuit. Conſtituto ut compoſito, compacto, aliaque id genus. Forte omnibus æque traectus ejus gentibus in societatem adductis conſtituta arma corripuit. Poſta etiam, in societatem adactis. vel, cum universa Pannonia insolens longæ pacis (nam τὸ bonis expungendum malim) & adjuta viribus Dalmatia omnibusque traectus ejus gentibus in societatem adunctis, conſtituta arma corripuit. Heins. ¹³ ADDITO Rhen. ē M.S.

numque quæ rebellaverant, omnis numerus amplius
¹ Dccc millibus explebat. ² Cū fere peditum colligebantur, armis habilia; equitum ⁸ viiiii. ² Cujus immensæ multitudinis, parentis acerrimis ac peritissimis ducibus, pars petere Italiam decreverat, ³ junctam sibi Nauporti ac Tergetis confinio; ⁴ pars in Macedoniam se effuderat; pars suis sedibus ⁵ præsidium esse destinaverat. ⁶ Proxima duobus Batoniis ac Pinneti ducibus auctoritas erat. ⁷ In omnibus autem Pannoniis non disciplinæ tantummodo, sed linguae quoque notitia Romanæ: plerisque etiam litterarum usus & familiaris animorum erat exercitatio. Itaque hercules nulla umquam natio tam mature consilio belli bellum junxit, ac decreta patravit. oppresi cives Romani, trucidati negotiatores, magnus vexillariorum numerus ad internacionem, ea in regione, quæ plurimum ab imperatore aberat, cæsus; occupata armis Macedonia; ⁸ omnia & in omnibus locis igni ferroque vastata: ⁹ quin tantus etiam hujus belli metus fuit, ut stabilem illum & ¹⁰ firmatum tantorum bellorum

¹ ACCC. MILIBUS EXPLEBAT Rhen. è MS. Millia ex optimorum auctorum consuetudine legendum censem Acid. nisi explebat pro explebatur possum sit. ² Ita Bur. è MS. Aliisque. Cujus IMMENSA MULTITUDINIS PARS ACERRIMIS AC PERITISSIMIS DUCIBUS, PROPERARE IN ITALIAM DECREVERAT &c. Rhen. è MS. Cujus &c. parentis &c. pars properare in Italiam decreverat legit Lips. Cujus &c. parentibus &c. in Editione Vossiana. ³ Juncta malit Ursin. ita ut referatur ad præcedentem vocem pars, qua conjectura viris eruditis non placet. ⁴ Bene Urs. & Lips. pars se effuderat. ni mavis, effusa erat. Heins. PARS IN MACEDONIA EFFUGERAT Rhen. è MS. Eruperat vulgo. ⁵ Præsidio esse malit Heins. ⁶ Ita Rhen. è MS. Aliisque. Proxima duobus Batoni ac Pinneti &c. Dellenius, Urs. Acid. Aut prima duobus &c. scribito: aut proxima &c. à Pinnete &c. Lips. prius malit Voss. Porro maxima duobus Batoniis ac Pineti &c. scribendum esse conjectat Heins. ⁷ Tò in delendum censem Heins. Deinde paulo post: plerisque eriam litterarum usus familiaris animarum erat exercitatio, per appositionem, ut solet nostri. vel, ut familiaris. ⁸ Omnia omnibus locis, vel & omnibus locis, legendum opinatur Heins. ⁹ Ita Urs. Lips. Acid. Voss. Quidam Rhen. è MS. Aliisque. ¹⁰ Ita ex Bur. conjectura. FORTUNATUM Rhen. è MS. FORMATUM Bur. è MS. quam lectionem tuerit Voss. Opinor ab ipso Velleio fuisse obfirmatum. Heins.

lorum experientia, Cæsar is Augusti animum quateret atque terneret.

CAP. CXI Habiti itaque delectus, ¹ revocati undique & omnes veterani, viri feminæque ex censu libertinum coactæ dare ² militem. Audita in senatu vox Principis, decimo die, ni caveretur, possè hostem in urbis ³ Romæ venire conspectum. Senatorum equitumque Romanorum exactæ ad id bellum opera ⁴ pollicitæ. Omnia haec frustra præparafsemus, nisi qui illa regeret fuisset. Itaque, ⁵ ut præsidium militum, resp. ab Augusto ducem in bellum poposcit Tiberium. Habuit in hoc quoque bello mediocritas nostra speciosi ⁶ ministri locum. Finita equestri militia, designatus quæstor, ne cum senator æquatus senatoribus, ⁷ etiam designatis tribunis plebei, partem exercitus ab urbe, traditi ab Augusto, perduxerunt ad filium ejus. in quæstura deinde, remissa forte provinciæ, legatus ejusdem ad eundem missus, quas nos primo anno acies hostium ⁸ vidimus? quantis prudentia ducis opportunitatibus, ⁹ furentes eorum vires universas evasimus

¹ Evocati Acid. Revocati undique omnes cum vulgatis. vel revocatus undique & omnis veteranus scribendum putat Heins. ² Ita Rhenani schol. MILITUM Rhen. è MS. ³ Ita Rhen. è MS. Romanæ vulgo. ⁴ POLLICITATI Rhen. è MS. An pollicitæ & oblatæ? Heins. ⁵ Ita vulgo. Ut præsidium ultimum Lips. Unicum Grut. Itaque ut præsidium moenium resp. Augustum, ita ducem belli (vel in bellum) poposcit Tiberium Acid. Ut præsidium solitum à Velleio fuisse suspicatur Heins. & quod sequitur in bellum eradendum putat. ⁶ Ministerii Lips. tolerat tamen vulgatum lectionem. ⁷ ETIAM DESIGNATIS TRIBUNIS, PLEBEI PARTEM EXERCITUS AB &c. PERDUXIT &c. Rhen. è MS. Etiam designatus tribunus plebi. & mox perduxi Rhenani schol. Etiam designatus tribunus plebei &c. Ald. Vir dolut apud Schegkium legit, etiam designatus tribunus militum. Schegkijus edidit, etiam designatus tribunus plebis. Et jam designatus tribunis plebis &c. Lips. Aliisque. Forte scribendum ne cum senator æquatus senatoribus, etiam tribunis plebei. nam rō designatus posterus ex interpretatione irrepsit, cum jam præcesserit. Heins. ⁸ FUDIMUS legendum arbitratus Heins. Dein quantis prudentia ducis usi opportunitatibus. ⁹ Ita Voss. Aliisque. FURENTES IN EUM UIREIS UNIVERSAS EUASIMUS PARTIBUS Rhen. è MS. Evasimus artibus Rhenani schol. FURENTES EORUM UIREIS &c. Bur. è MS. Furentes eorum &c. invasimus partibus Lips. Exhausimus partibus Grut. Profurentes possum urgentes, vel ingruentes

evasimus partibus? ¹ quanto cum temperamento simul utilitatis res auctoritate imperatoris agi vidi-
mus? qua prudentia hiberna disposita sunt? quanto opere inclusus custodiis exercitus nostri, ne qua pos-
set erumpere, ² inopsque copiarum & intra se fu-
rens, viribus hostis elangueceret?

CAP. CXII. Felix eventu, forte conatu, prima æsta-
te ³ belli Messalini opus mandandum est memoriae.
qui vir animo etiam quam gente nobilior, dignissi-
mus qui & patrem Corvinum habuisset, & cognomen
suum Cottæ fratri relinqueret, præpositus Illyrico,
subita rebellione, cum semiplena legione vicefima
circundatus hostili exercitu, amplius xx hostium fu-
dit fugavitque, & ob id ornamenti triumphalibus
honoratus est. ⁴ Ita placebat barbaris numerus suus,
ita fiducia virium, ut, ubicumque Caesar esset, nihil in
se reponerent. pars exercitus eorum ⁵ proposita ipsi
duci, & ad arbitrium utilitatemque nostram macera-
ta, perductaque ad exitiabilem famem, ⁶ neque instan-
tem sustinere, ⁷ neque facientibus copiam pugnandi
dirigentibusque ⁸ aciem ausa congregari, occupato mon-
te Claudio, munitione se ⁹ defendit. At ea pars, quæ
obviam se effuderat exercitui, quem A. Cæcina, &
Silvanus

gruentes. Heins. ¹ Forte quanto cum temperamento virtutis simul
& utilitatis &c. Heins. ² Ita Rhen. è MS. Altique. Ineptum plane virus,
quod pro viribus substitutus Ursin. Voss. Forte inopique copiarum, ut intra
se suis ruens viribus hostis &c. quod si placeat, loco superiore nihil mutan-
dum. Sed scribendum porius est ut arbitror: inopique copiarum, & interea
se suis terens viribus hostis elangueceret. Heins. ³ Scribe, bellum
Messalini opus, per exegesim, ut solet nostra. tum pro dignissimus qui lege
dignissimumque qui. Heins. ⁴ Ita jacebat barbaris &c. nihil in se spei
reponerent &c. Velleium dedisse existimat Heins. ⁵ Opposita malis Lips.
⁶ Neque instantes sustinere Lips. cui adsentit Heins. Neque instantes
sustinens Acid. ⁷ NEQUE UT FACIENTIBUS &c. Rhen. è MS. Neque
aut facientibus &c. Lips. Forte, neque sui facientibus copiam pugnando.
vel omisso pugnandi etiam verbo, quod interpretamentum &c. iui haben-
dum. Heins. ⁸ Ita Bur. è MS. & Rhenani schol. ETIAM Rhen. è MS. quod
omnino amplectitur Lips. ⁹ Ita Bur. è MS. & Rhenani schol. DEFENDIT
ANTEA PARS &c. Rhen. è MS.

Silvanus Plautius consulares ex transmarinis adducebant provinciis, circumfusa quinque legionibus nostris, auxiliaribusque &¹ equitatu regio (quippe² magnam Thracum manum junctus prædictis³ ducibus Rhoëmetalces⁴ Thraciæ rex in adjutorium ejus belli secum trahebat) pæne exitiabilem omnibus cladem intulit.⁵ Fusa regiorum equestris acies, fugatæ alæ, conversæ cohortes sunt. apud signa quoque legionum trepidatum. sed Romana virtus⁶ militi plus eo tempore vindicatum gloriæ, quam ducibus, reliquit:⁷ qui, multum à more imperatoris sui discrepantes, ante in hostem inciderunt, quam per exploratores, ubi hostis esset, cognoscerent.⁸ Jam igitur in dubiis rebus femetipsæ legiones adhortatæ, jugulatis ab hoste quibusdam tribunis militum, interempto præfecto castrorum, præfectisque cohortium, non incruentis centurionibus (è)⁹ quibus etiam primi ordines cecidere, invasere hostes: nec sustinuisse contenti, per erupta eorum acie, ex insperato victoriam vindicaverunt. Hoc fere tempore Agrippa, qui codem die, quo Tiberius, adoptatus ab avo suo naturali erat,

¹ &

¹ Ita Rhenani schol. EQUITATUI REGIO Rhen. è MS. ² Ita Rhenani schol. Ald. Voss. Aliisque, MAGNA THRACUM MANU UINCTUS Rhen. e MS. JUNCTUS Bur. è MS. ³ Ita restituit Urs. quem vide ut & Voss. DUCIBUS RHOMO ET ALCES THRAVICÆ REX &c. Rhen. è MS. Junctus prædictis ducibus Romanis (Cecina videlicet & Silvano) Metalces Thraciæ rex &c. Bur. conjectura. ⁴ Illa Thraciæ rex uidentur è glossa in contextum irrepsisse. Fortasse & tò in ante adjutorium delendum. Heins. ⁵ Ita repuit Voss. FUGATA Rhen. è MS. FUGA Bur. e MS. ⁶ MILITIS PLUS EO TEMPORE UINDICATUM Rhen. è MS. Militi &c. vindicandum Scheg. Militibus &c. Lips. Militis &c. vindicavit Putean. Corrigo vindicatus, verbum Velleianum pro vindicta. Popma. Tò vindicatum tolli juber Grati perperam, ut censem Heins. ⁷ Ita locum corruptissimum egregie restituit Joh. If. Pontanus. QUI MULTUM AMORE IMPERATORIS SUI CREPANTES Rhen. è MS. Qui ultum &c. properantes Lips. ⁸ Tam igitur dubiis rebus ex conjectura Heinsii. ⁹ Ita scribendum monuit Voss. QUI ETIAM &c. Rhen è MS. Quinetiam &c. Rhenani schol. QUIBUS ETIAM &c. Bur. è MS. Qui etiam primi ordinis Lips. Acad. Scribe, in quibus etiam primi ordinis exciderunt: vel, ut alii, è quibus. Heins. cui & invaserit ingratum quid sonare videtur.

¹ & jam ante biennium, qualis esset, apparere cœperat, mira pravitate animi atque ingenii in præcipitia conuersus, patris atque ejusdem avi sui animum alienavit fibi ; moxque crescentibus in dies vitiis, dignum furore suo habuit exitum.

CAP. CXIII. Accipe nunc, M. Vinici, tantum in bello ducem,² quantum in pace vides principem. Junctis exercitibus , quiq[ue] sub Cæsare fuerant, quiq[ue] ad eum venerant, contractisque in una castra decem legionibus, LXX amplius cohortibus, ³ quatuordecim (alis) & pluribus quam decem veteranorum millibus, ad hoc magno voluntariorum numero, frequentique equite regio ; tanto denique exercitu, quantus nullo umquam loco post bella fuerat civilia, omnes eo ipso læti erant, maximamque fiduciam victoriae in numero reponabant. At imperator, optimus eorum quæ agebat judex ; & utilia speciosis praferens, quodque semper eum facientem vidi in omnibus bellis, quæ probanda essent, ⁴ non quæ utique probarentur sequens, paucis diebus exercitum qui venerat, ad refendas ex itinere ejus vires, moratus ; cum eum maiorem, quam ut temperari possit, neque habilem gubernaculo cerneret, dimittere statuit : prosecutusque longo & perquam laborioso itinere, cuius difficultas narrari vix potest, ut neque universos quisquam auderet adgredi , ⁵ & partem digredientium suorum quisque metu finium universi tentare non possent, remisit eo unde venerant, & ipse asperrimæ hiemis initio regressus ⁶ Sisciam, legatos, inter quos apsi fui-
mus, partitis præfecit hibernis.

R

CAP.

¹ ETIAM Rhen. è MS. & mon INDIES. ² Ita Bur. è MS. QUANTUM IN PACE VIDES. PRINCIPES JUNCTIS &c. Rhen. è MS. ³ Ita restituit Lips. X. I. I. I. SED PLURIBUS &c. Rhen. è MS. ⁴ Non quæ cuique probarentur malit Heins. & paulo post, qui subvenerat : & infra enarrari, pro narrari. ⁵ Et partem digredientium suorum, metu universi &c. edidit Scheg. Sic videntur hac consituenda, & partem digredientium suorum quamque, metu finitimo universi tentare non possent. Heins. ⁶ Ita Bur. è MS. SISTIAM Rhen. è MS.

CAP. CXIV. O rem dictu non eminentem, sed
solida veraque virtute atque utilitate maximam; ex-
perientia suavissimam, humanitate singularem! Per
omne belli Germanici Pannonicique tempus, nemo è
nobis gradumve nostrum aut praecedentibus aut se-
quentibus, imbecillus fuit, cuius salus ac valetudo
non ita sustentaretur Cæsar's cura, tamquam¹ distra-
ctissimus ille tantorum onerum mole² huic uni neg-
otio vacaret animus. Erat desiderantibus paratum
junctum vehiculum; lectica ejus publicata, cuius
³ beneficium cum alii, tum ego sensi. Jam medici, jam
apparatus cibi, jam in hoc solum importatum instru-
mentum balinei, nullius non succurrerit valetudini.
Domus tantum ac domestici deerant; ⁴ ceterum nihil,
quod ab illis aut prestatari aut desiderari posset. ⁵ Ad-
jiciam illud, quod, quisquis⁶ illis temporibus inter-
fuit, ut alia, quæ retuli, ⁷ agnosceret protinus. Solus
semper equo vectus est; solus cum iis, quos invita-
verat, majore parte æstivarum expeditionum, coena-
vit sedens; non sequentibus disciplinam, quatenus
exemplo non nocebatur, ignoravit; admonitio fre-
quens inerat, & castigatio; vindicta⁸ rarissima: age-
batque medium⁹ plurima dissimulantis, aliqua inhib-
entis. ¹⁰ Hiems emolumentum patrati belli contulit.
¹¹ sed insequenti æstate omnis Pannonia, reliquiis toti-
us belli¹² in Delmatia manentibus, pacem petiit. Fero-
cem

¹ Ita Rhenani scilicet. DISTRAXIMUS Rhen. è MS. ² Sic vulgo. HUIC UNI VACARET Rhen. è MS. HUIC UNI GENITIO Bur. è MS. Huic uni genti Bur. conjectura. ³ T' beneficium non occurrerit in texu Rhenani: atque in ejus Scholii illud ipsum aut simile quidpiam deesse videri annotatum est: nisi placet ut cuivis legatur hoc modo, lectica ejus publicata cuivis: cum alii &c. Sed usum quam beneficium malint cum Lipsio Voss. & Heinr. ⁴ CETERUM NIL Rhen. è MS. Ceterorum nihil Heinr. & mox post de-
siderari posse reponere conatur Acid. ab ullis. porperam, ne censem Voss. ⁵ Ita Rhen. è MS. & Voss. Vulgo adjice. ⁶ Illius temporis rebus Latinus pu-
tar Heinr. ⁷ Ita Rhen. è MS. & Voss. Vulgo agnosceret. ⁸ Ita Rhenani
schol. AMARISSIMA Rhen. è MS. ⁹ Plurima dissimulans, aliqua inhib-
bens Alii. ¹⁰ HYEMS pafsum Rhen. è MS. ¹¹ Et inseq. Lips. ¹² In
Delmatiam emanentibus scribendum opinatur Heinr.

cem illam tot millium juventutem, paullo ante servitatem minatam Italiæ, conferentem arma, quibus usâ erat, apud flumen nomine Bathinum, prosternentemque se universam genibus imperatoris, Batonemque & Pinetem excellissimos duces, ¹ captum alterum, alterum à se deditum, justis voluminibus ordine ² narrabimus, ut spero. ³ Autumno victor in hiberna reducitur exercitus, cuius omnibus copiis ⁴ à Cæsare M. Lepidus præfectus est, ⁵ vir nominis ac fortunæ eorum proximus: quem in quantum quisque aut cognoscere aut intelligere potuit, in tantum miratur ac diligit, tantorumque nominum, quibus ortus est, ornamentum judicat.

CAP. CXV. Cæsar ad alteram belli Delmatici mollem animum atque arma contulit. in qua regione quali adjutore legatoque fratre meo, Magio Celere ⁶ Velleiano usus fit, ipsius patrisque ejus prædicacione testatum est, & amplissimorum ⁷ honorum, quibus triumphans eum Cæsar donavit, signat memoria. Initio æstatis Lepidus, educto hibernis exercitu, ⁸ per gentes integras immunesque adhuc clade belli, & eo feroce ac truces, tendens ad Tiberium imperatorem, & cum difficultate locorum & cum vi hostium luctatus, magna cum clade obſistentium, excisis agris, extis ædificiis, ⁹ cæsis viris, lætus victoria, prædaque

R 2 onustus,

¹ Ita Rhenani schol. Lips. Aliisque. CAPTUM ALTERUM A SE DEDITUM Rhen. è MS. Vulgo captum alterum, alterum deditum. Cor non se detentem? videtur voluisse Velleius à suis deditum. Heins. vide Unionem sub finem lib. LV. ² Enarrabimus malit Heins. ³ AUTUMNI Rhen. è MS. ⁴ Sic plurimi. CÆSAREM Rhen. è MS. Cæsare Bur. conjectura. Forte Cæsari Voss. Omnia à Cæsaribus: forsu & Man. Lepidus. Lips. ⁵ Sic vulgo. Vir nominis ac fortune suorum &c. Bæcler. & Voss. Vir nominis ac fortuna æmilorum proximus reſcribendum opinatur Heins. ut & mox quem in quantum quis &c. ⁶ Sic, vulgo. ULLIFLANO Rhen. è MS. ULLIFLANO Bur. conjectura. Allifano Nic. Loenſis. ⁷ Donorum Lips. ⁸ Vulgo per gentes integras &c. PERGENTIS INTEGRAS &c. Rhen. è MS. PERGENTIS IN INTEGRITAS (integratas Bur. conjectura) IMMUNESQUE &c. Bur. è MS. ⁹ Forte ſcribendum everſis viciſ; vel incenſis, aut potius exuſis ædificiis ac viciſ. Heins.

132 C. VELLEII PATERCULI

onustus, pervenit ad Cæfarem; & ob ea,¹ quæ si propriis gessisset auspiciis, triumphare debuerat, ornamentiis triumphalibus, consentiente cum judicio principum voluntate senatus, [² donatus] est. Illa æstas maximi belli consummavit effectus.³ quippe Breuci & Desitiates Delmatæ, situ locorum ac montium,⁴ ingeniiorum ferocia, mira etiam pugnandi scientia, & præcipue angustiis saltuum pene inex-pugnabiles, non jam ductu, sed manibus atque armis ipsius Cæfaris tum demum pacati sunt, cum pene funditus eversi forent. Nihil in hæc tanto bello, nihil in Germania aut videre majus aut mirari magis potui, quam quod imperatori numquam adeo ulla opportuna visa est victoriæ occasio, quam damno amissi penfaret militis: semperque visum est glorio-sum, quod esset tutissimum; & ante conscientiæ, quam famæ, consultum;⁵ nec umquam consilia ducis judicio exercitus, sed exercitus providentia ducis re-ctus est.

CAP. CXVI. Magna in bello⁶ Delmatico experimen-ta virtutis⁷ in multos ac difficiles locos præmis-sus Germanicus dedit,⁸ celebri etiam opera diligenti-que Vibius Postumus, vir consularis, præpositus⁹ Delmatiæ, ornamenta meruit triumphalia: quem honorem ante paucos annos Paffienus & Cossius, viri quibusdam

¹ Quasi propriis Bur. conjectura. Quæ si non propriis Scheg. ² Ita ex Rhenani schol. nam n̄e donatus deest in Editione Rhenani. ³ Sic Putean. QUIPPE PERUSIA ÆDE SISIALES DALMATIÆ Rhen. ē MS. DELMATIÆ Bur. ē MS. Quippe Daorisi & Desitiates edidit Ald. quem & alii secuti. Quippe Pirutæ & Desitiates Voss. Daorizi & Desitiates apud Plinius. p. 382 Edit. Par. in usum Deiphini. ⁴ Forte, Tum ingenti animorum (vel morum) ferocia &c. Deinde, sed præcipue (non &) angustiis &c. Ingrediiorum ferocia tamen tolerari potest. Heinj. ⁵ NE CUM QUOD Bur. ē MS. ⁶ Ita Bur. ē MS. DALMATICO Rhen. ē MS. ⁷ IN MULTOS AC DIFFI-CILEIS LOCOS Rhen. ē MS. In incultos ac difficiles locos corrigendum cen-set Heinj. ⁸ Ita restituit Voss. CELEBRI (celebris Bur. conjectura) ETIAM OPERA DILIGENTI. QUIBUS IULIUS POSTHUMIUS (POSTUMUS Bur. ē MS.) VIR &c. Rhen. ē MS. Celebris etiam opera diligentí (diligentiaque Lips.) Q. Julius Postumus vulgo. ⁹ Ita Bur. ē MS. DALMATIÆ Rhen. ē MS.

quibusdam diversis virtutibus celebres, in Africa meruerant. Sed Cossus victoriæ testimonium etiam in cognomen filii contulit, adolescentis in omnium virtutum exempla geniti.¹ At Postumi operum L. Apronius particeps, illa quoque militia eos, quos mox consecutus est, honores excellenti virtute² meruit. Utinam non majoribus experimentis testatum esset, quantum in omni re Fortuna posset; ³ sed in hoc quoque genere abunde agnosci vis ejus potest: ⁴ nam & vir antiquissimi moris, & priscam gravitatem semper humanitate temperans, in Germania, Illyricoque, & mox in Africa, splendidissimis functus ministeriis, non merito, sed materia adipiscendi triumphalia defectus est. Et A. Licinius Nerva Silianus, P. Sili filius, quem virum, ne qui intellexit quidem, abunde miratus est, ⁵ ne nihil non optimo civi, simplicissimo duci perisset, ⁶ præferens immatura, & fructu amplissimæ principis amicitiae & consummatione evenctæ in altissimum paternumque fastigium imaginis defectus est. ⁷ Horum virorum mentioni si quis quæsisse me dicet locum, fatentem arguet. neque enim justus sine mendacio candor apud bonos⁸ criminis est.

CAP. CXVII. Tantum quod ultimam imposuerat
Pannonicō ac Delmatico bello Cæsar manū, ⁹ cum,
intra

¹ AT POSTUMI Rhen. è MS. AD POSTUMIO Bur. è MS. ² Emeruit malit Heinſ. ³ SED IN LOCO QUOQUE GENERE Rhen. è MS. ⁴ Sic Heinſ. verba ad Apronium referens. NAM ET ETIAM UIR &c. Rhen. è MS. Nam & Sejanus vulgo. Nam & Junius Lip. ita ut Velleius respiciat Junium Blasium. Sed nimis ab hac scriptura veterem lessionem divertere censet Grut. Nam & Blasius reponit Voss. ⁵ Ita Bur. è MS. NE NIHIL OPTIMO &c. Rhen. è MS. ⁶ Ita Rhen. è MS. & Urs. Vulgo præceptor immatura. Opinor Velleium dedisse præferens iam matura. Heinſ. ⁷ Ita Bur. è conjectura. QUORUM UIRORUM MENTIONI Rhen. è MS. Aliquo. HONORUM UIRORUM &c. Bur. è MS. unde inclinat Heinſius ut scribat honoris (pro honorifice) horum virorum mentioni. Sic etiam Tacito usitatum, ut oratio honoris, honoris & magnifica funeris pompa. Apud poetas frequentius occurrit id vocabulum. ⁸ CRIMINI EST TANTUM QUOD. ULTIMAM &c. Rhen. è MS. ⁹ Forte, cum intra quintum &c. diem, faneſta cece è Germania epistolæ de caſu Vari &c. subaudi adferuntur. Heinſ.

intra quinque consummati tanti operis dies, funesta ex Germania epistolæ, cæsi Vari, trucidatarumque legionum trium, totidemque alarum, & sex cohortium.¹ velut in hoc salutem tantummodo indulgentia nobis fortuna,² ne ocupato duce. * & caussa persona moram exigit. Varus Quintilius inlustri magis quam nobili ortus familia, vir ingenio mitis, moribus quietus,³ ut corpore & animo immobilior, otio magis castrorum quam bellicæ adsuetus militiæ; pecunia vero quam non contemtor, Syria, cui præfuerat, declaravit; quam pauper divitem ingressus, dives pauperem reliquit: is cum exercitu, qui erat in Germania, præcesset, concepit esse homines, qui nihil præter vocem membraque haberent hominum; quique gladiis domari non poterant, posse jure mulceri. Quo proposito mediam ingressus Germaniam, velut inter viros pacis gaudentes dulcedine, jurisdictionibus agendoque⁴ pro tribunali ordine, trahebat æstiva.

CAP. CXVIII. At illi, quod nisi expertus vix⁵ credat, in summa feritate versutissimi, natumque mendacio genus, simulantes fictas litium series, & nunc⁶ provocantes alter alterum⁷ injuria, nunc agentes

¹ Ita post Schegkium locum restituendum confit Heins. UELUT IN HOC SALTEM, TANTUMMODO &c. Rhen. è MS. Aliisque. Vocabulum faltem, aut tantummodo à librariis esse existimat Grut. ² Ita vulgo. NE OCCUPATO DUCEM, * ET CAUSA PERSONA MORAM EXIGIT Rhen. è MS. Ne &c. sua causa persona moram exigit Delben. Ne occupato duce seviret. Sed caussa & persona moram exigit Lips. Locum mutuum esse plerique agnoscunt. Sensum tamen Vellei huiusmodi fuisse arbitratur Voss. Ne, occupato duce in debellandis Pannoniis, victores Germani iis se conjungerent. Sed causa & persona moram exigit. Ne occupato duce, subintellige id gestum esset. abruptum dicendi genus, posse, occupato id duce sit ausa. Deinde, res & persona moram exigit. Posse quoque rei causa persona moram exigit. & id vere, ut opinor. Heins. ³ Et corpore & animo &c. Bucretius. Ut corpore ita animo &c. post Acidalium Heins. nisi rò & pro etiam sumimus, uti supra. Et corpore & animo &c. Lips. ⁴ Protribunalis ordine Lips. Pro tribunalis ordine ma it Heins. ⁵ CREDEBAT Rhen. è MS. Aliisque. creditat Lips. placat tamen credebat, sc. Varus. ⁶ Ita Bur. ex conjectura, & Rhenanis schol. PROCACES Rhen. è MS. PROCATAES Bur. è MS. Procantes Putean. ⁷ Injuriis Lips.

agentes gratias, quod ¹ eas Romana justitia finiret, feritasque sua novitate incognitæ disciplinæ ² mitesceret, & solita armis discerni jure terminarentur, in summa in socordiam perduxere ³ Quintilium, usque eo, ut se prætorem urbanum in foro jus dicere, non in mediis Germaniæ finibus exercitui præesse crederet. Tum juvenis genere nobilis, manu fortis, sensu celer, ⁴ ultra barbarum promptus ingenio, nomine Arminius, Sigimeri principis gentis ejus filius, ardorem animi vultu oculisque præferens, adsiduus militiæ nostræ prioris comes, ⁵ etiam civitatis Romanæ jus equestremque consecutus gradum, segnitia ducis in occasionem sceleris usus est; haud imprudenter speculatus, neminem celerius opprimi, quam qui nihil timeret; & frequentissimum initium esse calamitatis, securitatem. Primo igitur paucos, ⁶ mox plures in societatem consilii recepit; opprimi posse Romanos ⁷ & dicit & persuadet; decretis facta jungit; tempus infidiarum constituit. Id Varo per virum ejus gentis fidelem clarique nominis ⁸ Segesten indicatur. ⁹ Obstatabant sed jam fata consiliis, omnemque animi ejus aciem ¹⁰ præstrinxerant. Quippe ita se res habet, ¹¹ ut plerumque Deus fortunam mutaturus, consilia corrumpat;

¹ Sic vulgo. EA ROMANA JUSTICIA FINIRET Rhen. è MS. ² MUTE-
SCERET Bur. è MS. ³ QUINTILUM ut & QUINTUM pafim. Rhen. è MS.
⁴ Et ultra Lips. ⁵ Ita Lips. Alique. IURE ETIAM CIVITATIS RHOMÆ
(RHOMIÆ Bur. conjectura.) JUS EQUESTRIS CONSEQUENS GRADUS Rhen.
è MS. Vulgo & jam civitatis Romanæ jus equestremque consecutus
gradum. Forte, cum jure etiam civitatis Romanæ (vel Romæ) jus
equestris consequitus gradus. Heinj. ⁶ Sic vulgo. MOX PLURIS IN SO-
CIETATE CONSILII PRÆCEPIT Rhen. è MS. Mox plureis in societatem
consilii recepit Rhenani schol. & Editio Frobeniana. ⁷ Et docet & persuadet,
ni fallor, Velleius dederat: docere pro monere Historie familiare.
Heinj. ⁸ Ita Rhen. è MS. Segestem vulgo. ⁹ Ita Lips. & Heinj.. * PO-
STULADAT ETIAM FATA CONSILII Rhen. è MS. Afteriscum deponendum
monet Burerius, cum loco nihil deesse videatur. Sed pravalebant jam fata
consiliis vulgo. Pravalebant at jam fata consiliis Voss. Pravalebat
sed jam fatum consiliis Baesler. ¹⁰ Sic in Editione Frobeniana: quam securus
est Heinj. PRÆSTRUXERAT Rhen. è MS. & Bæcler. Præstrinxerant Acid.
Alique. Præstrinxerant Voss. ¹¹ Ita didic Heinj. licet cum Uffino, Li-
pse

corrumpat; efficiatque, quod miserrimum est, ut, quod accidit,¹ id etiam merito accidisse videatur, & casus in² culpam transeat. Negat itaque se credere, ³ spemque in se benevolentiae ex merito aestimare profitetur. Nec diutius, post primum indicem, secundo relictus locus.

CAP. CXIX. Ordinem atrocissimae calamitatis, qua nulla, post⁴ Crassi in Parthis damnum, in extensis gentibus gravior Romanis fuit, justis voluminibus, ut alii, ita nos conabimur exponere: nunc summa⁵ deflenda est. Exercitus omnium fortissimus, disciplina, manu, experientiaque bellorum inter Romanos milites princeps, marcore ducis, perfidia hostis, iniquitate fortunae circumventus; ⁶ cum ne pugnandi quidem egregie occasio in quantum voluerant data esset miseris, castigatis etiam quibusdam gravi poena, ⁷ quia Romanis & armis & animis usi fuissent, inclusus silvis, paludibus, infidiis ab eo hoste ad internacionem trucidatus est, quem ita semper more

*pfo, & Gruteri scribendum censcat, ut plerumque fortunam mutaturus, Deus consilia corrumpat. Ut PLERUMQUE QUI FORTUNAM MUTATURUS (est Bæcler.) DEUS, CONSILIA &c. Rhen. è MS. Ut plerumque cui fortunam mutaturus Deus, consilia &c. Voss. Ut plerumque, qui fortunam mutaturus est, consilia corrumpat &c. vulgo. ¹ Ita Bur. ex conjectura. ² ETIAM MERITO Rhen. è MS. & Froben. Et ETIAM Bur. è MS. Et merito Heinj. ³ CULPA Bur. è MS. ⁴ Ita Froben, aliisque ediderunt. SPEMQUE IN SE BENEVOLENTIA &c. Rhen. è MS. Spemque de Germanorum in se benevolentia &c. Rhenani schol. Negat itaque se credere (*ut subintelligatur fortunae*) spemque in se benevolentia &c. vel spemque se benevolentia ex merito &c. legendum conjicit Bur. Negat itaque ei credere, spemque se benevolentiae &c. scribendum opinatur Heinj. ⁵ CASSI Bur. è MS. ⁶ Dicenda, sequenda, aut deplenda substitutus malit Acid. ⁷ Ita Frobeniana, aliasque editiones. CUM NE PUGNANDI QUIDEM EGREGIE, (EGREDIEM Bur. è MS.) AUT OCCASIONIS INQUANTUM VOLUERANT DATA ZSET IMMUNIS Rhen. è MS. ante immunis verbum potestas, vel simile esse existimat Rhen. Cum ne pugnandi quidem ægre dies aut occasionis quantum voluerant, data esset inimicus legendum conjicit Bur. Totum ad hunc modum refingit Heinj. Cum ne pugnandi quidem aut regrediendi occasionis quantum voluerant adesset ab inimicis, vel datum esset, regredi pro evadere passim apud historicos. ⁸ Qui à Romanis & armis & animis visi fuissent legendum suspicatur Bur. *ut hic verbum aliquod deesse videatur.**

more pecudum trucidaverat, ut vitam aut mortem ejus nunc ira nunc venia temperaret. Duci plus ad moriendum quam ad pugnandum animi fuit. quippe paterni ¹ avitique exempli successor se ipse transfixit. At è præfectis castrorum duobus quam clarum exemplum L. ² Eggius, tam turpe ³ Ceionius prodidit: qui, cum longe maximam partem absumisset acies, auctor deditioñis supplicio quam prælio mori maluit. At ⁴ Vala Numonius, legatus Vari, ⁵ cetera quietus ac probus, diri auctor exempli, ⁶ spoliatum equitem peditem relinquens, fuga cum alis Rhenum petere ingressus est. quod factum ejus fortuna ulta est. non enim desertis superfiuit, sed desertor occidit. Vari corpus semiustum ⁷ hostilis laceraverat feritas; caput ejus ⁸ abscisum latumque ad Marobodium, & ab eo missum ad Cæsarem, gentilitii ⁹ tamen tumuli sepulitura honoratum est.

CAP. CXX. His auditis revolat ad patrem Cæsar, perpetuus patronus Romani imperii adsuetam sibi cauſam suscipit. Mittitur ad Germaniam, Gallias confirmat, disponit exercitus, præsidia munit; ¹⁰ se magnitudine sua, non fiducia [hostium] metiens, qui Cimbricam Teutonicamque militiam Italie ¹¹ minabantur, ¹² ultro Rhenum cum exercitu transgreditur.

S

¹ Ariminio

¹ AUIQUE Bur. è MS. ² Ita Rhen. è MS. Ald. Voss. Egillus, Ægilinus, aut Igilius Alii. ³ C. EIONIUS Rhen. è MS. ⁴ Ita Urs. Scheg. Aliisque. VALNUMONIUS Rhen. e MS. Val. Num. Rhenani schol. Valumnius Bur. conjectura. Volumnius Froben. An Vala Ummonius sit rescribendum dubitat Voss. ⁵ CÆTERA Rhen. è MS. ⁶ Ita Froben. Aliisque. SPOLIATUM EQUITEM, PEDITEM RELINQUENS, * FUGA CUM ALIIS &c. Rhen. è MS. FUGATUM ALIIS Tur. è MS. Spoliatum equitem, peditem relinquens fugatum ab eis Bur. conjectura. Fuit, cum opinaver fuga Rhenum præcipiti ingressus est. Heinr. ⁷ Ita Bur. e conjectura. HOSTIUM Rhen. e MS. Aliisque. Hosti Bur. è MS. ⁸ Ita Rhen. è MS. & Froben. Vulgo abscisum. ⁹ Ita Rhen. è MS. Vulgo tandem. ¹⁰ Ex ret. cod. nihil certi conjici posse mouuit Bur. legendum tamen existimat, & se magnitudine sua, non fiducia metiens. Forsan, non fiducia hos metiens. posse &c. non fiducia hostili metiens, quæ &c. minabatur. Heinr. ¹¹ MINABATUR Bur. è MS. ¹² Ita restituit Freinshem. ULTRA Rhen. è MS. Aliisque.

¹ Arminio territo, quem arcuisse pater & patria contenti erant, penetrat interius, aperit limites, vastat agros, urit domos, ² fundit obvios ; maximaque cum gloria, incolumi omnium quos transduxerat numero, in hiberna revertitur. Reddatur verum L. Asprennati testimonium ; qui legatus sub avunculo suo Varo militans, nava virilique opera duarum legionum, quibus praeerat, exercitum immunem tanta calamitate servavit ; matureque ad inferiora hiberna descendendo, ³ vacillantium etiam cis Rhenum sitarum gentium animos confirmavit. Sunt tamen, qui, ut vivos ab eo vindicatos, ita jugulatorum sub Varo occupata crediderint patrimonia, haerditatemque excisi exercitus in quantum ⁴ voluerit, ab eo aditam. Lucii etiam Cæditii, praefecti castrorum, eorumque, qui una circumdati ⁵ Alitone immensis Germanorum copiis obsidebantur, laudanda virtus est ; qui omnibus difficultatibus superatis, quas inopia regum ⁶ intolerabiles, vis hostium faciebat inexsuperabilcs, nec temerario consilio, nec segni providentia ⁷ usi, speculati que opportunitatem, ferro sibi ad suos peperere redditum. Ex quo apparet, Varum sane gravem & bona voluntatis virum, magis imperatoris defectum consilio, quam virtute destitutum militum, se magnificentissimumque perdidisse exercevit. Cum in captivos leviretur à Germanis, praeclari facinoris auctor fuit ⁸ Caldus Cœlius vetustate familie sue dignissimus ;

¹ Ita Popma. Arminio territo, quem arguisse &c. Freben. cum aliis. ARMA INTERFECTI, QUÆ ARGUSSSE &c. Rhen. è MS. Arma infert, que arcuisse &c. Lips. Arma infert ei, (hosti Voss.) quem arcuisse &c. Heins. ² Ita Rhen. è MS. Aliisque. FUNDIT OBVOS Bur. è MS. ³ Scrite, vacillantis (provacillantes) metu cis &c. vel vacillantis jam cis Rhenum &c. Heins. ⁴ Valuerit Lips. sed hac tria verba, in quantum voluerit, adscititia existimat Grut. ⁵ Ita Rhenani schol. A LISONE Rhen. è MS. ⁶ INTOLERABILEIS, & mos INEXUPERABILEIS Rhen. è MS. ⁷ Ita Rhen. è MS. UITI Bur. è MS. Adjuti Bur. conjectura. Legendum juti, vel adjuti. aut potius totum sic refugendum : Nec temerario consilio nec segni prudenter adjuti. Heins. ⁸ Sic vulgo. CALDUS CÆLIUS AD UETUSTATEM FAMILIAE

gnissimus; qui complexus catenarum, quibus vincitus erat, scriem, ita illas inflisit capiti suo, ut protinus pariter sanguinis cerebrique ¹ profluvio exspiraret.

CAP. CXXI. Eadem & virtus & fortuna subsequenti tempore ingressa ² animam imperatoris Tiburii fuit, que initio fuerat; qui concutis hostium viribus, clavigris peditumque expeditionibus, cum res Galliarum maximæ molis, ³ accensaque plebis Vienensem dissensiones, ⁴ coercitione magis quam poena mollisset, ⁵ & senatus populisque Rom. (postulanter patre ejus) ut æquum ei jus in omnibus provinciis exercitibusque esset, quam erat ipse, decreto complexus esset: (etenim absurdum erat, non esse sub illo, quæ ab illo vindicabantur; & qui ad opem ferrandam primus erat, ad vindicandum honorem, non judicari parem) in urbem reversus, jampridem debitum, sed continuatione bellorum dilatum, ex Panoniis Delmatisque egit triumphum. cuius magnificentiam quis miretur in Cæsare? fortunæ vero quis non miretur indulgentiam? quippe omnes eminentissimos hostium duces non occisos fama narravit, sed vincitos triumphus ostendit. quem ⁷ mihi, fratrique meo, inter præcipuos præcipuisque donis adornatos viros, comitari contigit.

CAP. CXXII. Quis non inter reliqua, quibus singularis moderatio Tib. Cæsaris elucet atque eminet,

S 2

hoc

FAMILIÆ SUE DIGNISSIMUS Rhen. è MS. quod non ad eorum (inquit Heins.) ni dederit Velleius, alta vetustate. Ac vetustate familie sue dignissimi Lips. 1 Sic vulgo. INFLUUIO EXPIRAUIT Rhen. è MS. Gruter. Voss. Effluvio malint Lips. & Heins. 2 Ita Bur. è MS. ANIMUM Rhen. è MS. 3 Ita Voss. ACCENSASQUE Rhen. è MS. Aliisque. ACCENSASQUE Bur. è MS. 4 Sic vulgo. COERTIONE Rhea. è MS. 5 Ita Rhenani schol. SENATUS &c. UT EQUUM EJUS &c. QUAM ERAT IPSE DECRETO &c. Rhen. è MS. Senatus &c. quas erat ipse decreto complexus. Esset etenim absurdum eas (scilicet provincias) non esse &c. Bur. conjectura Illa quam erat ipse delenda censent Ald. & Bæcler. 6 Ita Rhen. è MS. Froben. Gruter. Bæcler. Heins. Duces occisos fama narravit, sed vincitos &c. post alios Voss. Duces occisos vana fama narravit, sed vivos vincitos &c. Acid. 7 Ita Bur. è conjectura. MILITI Rhen. è MS.

1 Ita

hoc quoque miretur, quod, cum sine ulla dubitacione septem triumphos meruerit, tribus contentus fuerit? *Quis enim dubitare potest, quin ex Armenia recepta, & ¹ ex rege ei præposito, cuius capiti insigne regium sua manu imposuerat, ordinatisque rebus Orientis, ovans triumphare debuerit?* &, Vindelicorum Rhætorumque victor, curru urbem ingredi? fratris deinde post adoptionem continua triennii militia Germaniae viribus, idem illi honor & deferendus & recipiendus fuerit? & post cladem sub Varo acceptam, ² oculis prosperrimo rerum eventu, eadem excisa Germania, triumphum summi ducis adornare debuerit? Sed in hoc viro nescias, utrum magis mireris, quod laborum periculorumque semper excessit modum, an quod honorum temperavit.

CAP. CXXIII. Venitur ad tempus, in quo fuit plurimum metus. quippe Cæsar Augustus cum Germanicum nepotem suum, reliqua belli patraturum misisset in Germaniam, Tiberium autem filium misurus esset in Illyricum, ad ³ firmando pace, quæ bello subegerat, prosequens eum, simulque interfuturus athletarum certaminis ludicro, quod ejus honori facratum à Neapolitanis est, processit in Campaniam: quamquam jam motus imbecillitatis inclinataeque in deterius principia valetudinis senserat; tamen obniente vi animi, prosecutus filium, digressusque ab eo Beneventi, ipse Nolam petiit; & ingravescente in dies valetudine, cum sciret, quis volenti omnia post se salva remanere, accersendus foret, festinanter revocavit filium. ille ad patrem ⁴ patriæ exspectato revolavit

¹ Ita Rhenani schol. Aliisque. EX REGE PROPOSITI Rhen. ē MS. PRÆPOSITI Bur. ē MS. Rege præposito ei malit Heins. ² OCYUS Rhen. ē MS. & mox ADORNARE. TOTIUS, & dein ADORNARI Bur. ē MS. Opinor dedisse Velleium, totius prosperrimo rei cum eventu eadem excisa Germania triumphus summi ducis adornari debuerit. Posit &, potitus prosperrimo rerum eventu, sed alterum verius. Heins. ³ Ita Bur. e conjectura. FORMANDA Rhen. ē MS. Obfirmando malit Heins. ⁴ Patriæ delet Acid. perperam,

volavit maturius. Tum securum se Augustus prædicens, circumfusisque amplexibus Tiberii sui, commendans illi sua atque ipsius opera, nec quidquam jam de fine, si fata poscerent, recusans, subprefectus primo conspectu adloquioque carissimi sibi spiritus, mox cum omnem curam fata vincerent, in sua resolutus initia, Pompeio Appuleioque ¹ Coss. septuageſimo sexto anno, animam cælestem cælo reddidit.

CAP. CXXIV. Quid tunc homines timuerint, quæ senatus trepidatio, quæ populi confusio, quis orbis metus, in quam arto salutis exitiique fuerimus confilio, neque mihi tam festinanti exprimere vacat; neque, cui vacat, potest. Id solum voce publica dixisse habeo. ² Cujus orbis ruinam timueramus, eum ne commotum quidem fensimus. tantaque unius viri majestas fuit, ut nec bonis, neque contra malos opus armis foret. Una tamen veluti lucretio civitatis fuit; pugnantis cum Cæfare senatus populique Romanorum, ut stationi paternæ succederet: illius, ut potius æqualem civem, quam eminentem liceret agere principem. ³ tandem magis ratione quam honore victus est: cum quidquid tuendum non suscepisset, peritulum videret. solique huic contigit, pene diutius recusare principatum, quam, ut occuparent eum, alii armis pugnaverant. Post redditum cælo patrem, & corpus ejus humanis honoribus, nomen divinis honoratum, primum principalium ejus operum fuit ordinatio comitiorum; quam manu sua scriptam D. Augustus reliquerat. Quo tempore mihi fratrique meo, ⁴ candidatis Cæsar, proxime à nobilissimis ac sacerdotibus viris, destinari prætoribus contigit; consercutis,

perperam, ut censet Voss. ¹ Ita scribendum docuis Bur, licet in vet. cod. sit cos.
² Ita Rhen. è M.S. Aliisque. *CUJUS URBIS RUINAM TIMUERAMUS. EAM NE COMMOTAM ēc. Bur. è M.S.* ³ Ita Bur. è M.S. *TANDEM RATIONE MAGIS QUAM ēc. Rhen. è M.S.* ⁴ *CANDIDATOS Rhen. è M.S.*

cutis, ut neque post nos quemquam D. Augustus, neque ante nos Cæsar¹ commendaret Tiberius.

CAP. CXXV. Tulit protinus² & voti & consilii sui pretium resp. neque diu latuit, aut quid non impetrando passuri fuissimus, aut quid impetrando proficissimus. quippe exercitus, qui in Germania militabat, præsentisque Germanici imperio regebatur, simulque legiones, quæ in Illyrico erant, rabie quadam & profunda confundendi omnia cupiditate, novum ducem, novum statum, novam quærebat remp. quinetiam ausi sunt minari, datusos senatui, datusos principi leges; modum stipendii, finem militiae sibi ipsi constituere conati³ sunt. processum etiam in arma, ferrumque strictum est; & pene in⁴ ultima gladiorum erupit impunitas: defuitque qui contra remp. duceret, non qui sequerentur. Sed hæc omnia veteris imperatoris maturitas, multa inhibentis, aliqua cum gravitate pollicentis, inter severam⁵ præcipue nostrorum ultiōnem, mitis aliorum castigatio, brevi sponit ac fustulit. Quo quidem tempore,⁶ ut pleraque ignave Germanicus, ita⁷ Drusus,⁸ qui à patre in id ipsum, plurimo quidem igne emicans, incendium militaris tumultus missus erat,⁹ prisca antiquaque severitate usus, ancipitia sibi tam re quam exemplo pernicioſa,

¹ Commendarit malit Heins. ² Ut Rhen. ē MS. ³ Voculam sunt tollendam censet Grut. ⁴ Ita Voss. ⁵ ULTIMUM Rhen. ē MS. Aliisque. ULTIMAM Bur. ē MS. Ultimum gladiatorum vulgo corrupte. ⁶ Præcipue noxiorum scribendum. & si Gronovius. Præcipue auctorum Lipsianum longius recedit. Heins. ⁷ Ut pleraque gnave Germanicus &c. Velleum dedisse putat Baedeker. Ut pleraque ignave gerebat (vel gesserat) Germanicus legendum opinatur Heins. ⁸ BRUTUS Rhen. ē MS. perpetam. ⁹ Scribe, qui à patre in id ipsum, plurimoque idem igne (vel plurimo pridem igne) emicans. Forsan & in incendium militaris tumultus restinguendum &c. Heins. ⁹ Ita Rhen. ē MS. PRISCA &c. USUS, ANCIPITIA SIBI TIMERE QUAM EXEMPLIO &c. Bur. ē MS. Prisca &c. quam exemplo pernicioſa ausus, his ipsis &c. Acid. Prisca antiquaque severitate ausus ancipitia sibi tam re quam exemplo, his ipsis &c. Grut. Ausus ancipitia sibi tam re quam exemplo pernicioſa &c. Voss. Ausus ancipitia sibi tam re quam exemplo periculosa, his ipsis militum &c. Baedeker. Forte, ancipitia sibi tam re quam exemplo in publicum pernicioſa:

perniciosa, & his ipsis militum gladiis, quibus obfessus erat, obfidentes coercuit: singulari adjutore in eo negotio usus¹ Junio Blæfo, viro nescias utiliore in cafris, an meliore in toga. qui, post paucos annos proconsul in Africa, ornamenta triumphalia, cum appellatione imperatoria meruit.² ac Hispanias exercitumque virtutibus³ celeberrimaque in Illyrico militia, ut prædiximus, cum imperio obtineret, in summa pace, quiete continuuit; cum ei pietas rectissima fentiendi, & auctoritas quæ sentiebat obtainendi supereret. cuius curam ac fidem Dolabella quoque, vir simplicitatis generosissimæ, in⁴ maxima parte Illyrici per omnia imitatus est.

CAP. CXXVI. Horum xv i annorum opera⁵ quis, cum inserta fint oculis animisque omnium, in partibus eloquatur? Sacravit parentem suum Cæsar non imperio, sed religione:⁶ non appellavit eum, sed fecit Deum.⁷ revocata in forum fides, summota è foro seditio, ambitio campo, discordia curia; sepultæque

ac

nicioſa: aut ancipiſi ſibi tam re, quam exemplo pernicioſa, hiſ ipsis &c. Heins. quem vide. 1 IUNIO BLESO Rhen. e MS. 2 AD Bur. e MS. 3 Ita vulgo. CELEBERRIMAQUE IN ILLYRICO MILITIA PRÆDIXIMUS &c. Rhen. e MS. Ceu prædiximus, vel per Parenthesin (prædiximus) arridet tamen magis ut totum legatur hoc modo: ac Hispanias exercitumque virtutibus, celeberrimaque in Illyrico militia præditum, cum imperio obtineret, in summa pace ac quiete &c. Rhenani ſchol. Olim celeberrimamque in Illyrico militiam (ut prædiximus) cum imperio obtineret &c. Bur. conjectura. In summa pace quiete continuuit Lips. Cum imperio obtinuit, & in summa pace quiete continuuit Acid. 4 Maritima Alii. 5 Ita Rhen. e MS. QVIS CUM INSERA OCULIS Bur. e MS. Cum inserta oculis Bur. conjectura. Quid universa, cum inserta oculis animisque omnium, partibus eloquatur? Heins. 6 Ita Rhen. e MS. Non appellavit Deum, sed fecit Deum Bur. & conjectura. Non appellavit, sed fecit Deum, vel non appellavit Deum, sed fecit Grut. 7 REUOCATA &c. DISCORDIA CURIA, SEPULTÆ: AC SITU OPPOSITÆ Rhen. e MS. Revocata in forum fides, ſummotæ foro ſeditio, ambitio campo, discordia curia ſepulta Rhenani ſchol. Alii ad hunc modum legunt & diſtinguiſt: Revocata in forum fides, ſummotæ foro ſeditio, ambitio campo, discordia curia, ſepultæque ac ſitu obſitæ; iuſtitia &c. E foro rediſtare exiſtimat Heins. deinde malis gravitas iudicibus, quam iudiciis.

ac situ obsitæ justitia, æquitas, industria civitati redditæ; accessit¹ magistratibus auctoritas, senatui maiestas, judiciis gravitas; compresſa theatalis seditio; recte faciendi omnibus aut² incussa voluntas, aut imposta necessitas. honorantur recta, prava puniuntur, fufpicit potentem humilis, non timet. antecedit, non contemnit humiliorem potens. quando annona moderationior? quando pax lætior? Diffusa in Orientis Occidentisque tractus, & quidquid meridianò aut septentrione finitur, pax Augusta per³ omnes terrarum orbis angulos à latrociniorum metu servat⁴ immunes. Fortuita non civium tantummodo, sed urbium damna Principis munificentia vindicat. Restitutæ urbes Afiae: vindicatae ab injuriis magistratum provinciæ, honor dignis paratisimus: poena in malos serra, sed⁵ aliqua. superatur æquitate gratia, ambitio virtute. nam facere recte cives suos Princeps optimus faciendo docet; cumque sit imperio maximus, exemplo major est.

CAP. CXXVII. Raro eminentes viri non magnis adjutoribus ad gubernandam fortunam suam usi sunt; ut duo Scipiones duobus Læliis, quos per omnia æquaverunt sibi; ut Divus Augustus⁶ M. Agrippa, & maxime ab eo, Statilio Tauro. quibus novitas familiæ haud obstitit,⁷ quo minus ad multiplices consulatus triumphosque, & complura eniterentur sacerdotia. etenim magna negotia magnis⁸ adjutoribus egent.⁹ Neque in parvo paucitas ministeria deficit: interestque

¹ Sic vulgo. MILITIBUS Rhen. è MS. ² Injussa à Velleio fuisse opinatur Heins. ³ OMNIS Rhen. è MS. ⁴ IMMUNEIS Rhen è MS. Immune Lips. Sed immunes retinere, & nos post angulos reponi suadet Heins. ⁵ Äqua Lips. ⁶ M. Agrippa & Maximo Fabio Lips. M. Agrippa maxime, & ab eo &c. Acad. ⁷ QUO MINUS AD MULTIPLEMENTIS &c. ENUMERARENTUR &c. Rhen è MS. ENUMERARENTUR Bur. è MS. Forte, quo minus & multiplices consulatus triumphosque, & complura emerentur &c. Heins. ⁸ Adjutoriis malit Heins. ⁹ Ita Rhen. è MS. Aliisque, obscure & errupte. Neque in parvo parvitas ministerio deficit. Nec tam Conjecti aliquando: namque in parvo parvitas ministerio sufficit. Nec tam

interestque reip. quod usū necessarium, ¹ & dignitate eminere; utilitatemque auctoritate ² muniri. Sub his exemplis Tiberius Cæsar Sejanum Aelium, principe equestris ordinis patre natum, materno vero genere clarissimas ³ veteresque & insignes honoribus complexum familias, habentem consulares fratres, conflobrinos, avunculum, ipsum vero laboris ac fidei capacissimum, sufficiente etiam vigori animi compage corporis, singularem principalium onerum adjutorem in omnia habuit atque habet: virum severitatis, laetissimæ, hilaritatis priscæ, actu otiosis simillimum, nihil sibi vindicantem, eoque ⁴ adsequenter omnia, ⁵ semperque infra aliorum aestimationes se metentem, ⁶ vultu vitaque tranquillum, animo exso-
mnen.

CAP. CXXVIII. ⁷ In hujus virtutum aestimationem jampridem judicia civitatis cum judiciis Principis certant, neque novus hic mos senatus populi que Ro. est, putandi, quod optimum sit, esse nobilissimum. nam & illi antiqui, ante primum bellum Punicum, abhinc annos ccc, ⁸ Ti. Coruncanum, hominem novum, cum aliis omnibus honoribus, tum pontificatu etiam maximo, ad principale extulere fastigium; & equestri loco natum ⁹ Sp. Carvilium, & mox M. Catonem, novum etiam ¹⁰ Tusculo urbis inquilinum, Mummiuumque Achaicum in consulatus, censuras, & triumphos provexere. &, qui C. Marium, ignotæ originis, usque ad sextum consulatum sine dubitatione

T

Romani

men mihi ipsi satisfacio. Sane si tota hac periodus tolleretur, sensus optimus procederet. Voss. Forte, neque in parvo favor proavita ministeria defecit. *ve*, neque inpar favor proavita. *vel*, in parvo. *in re parva. Heins.* ¹ Id dignitate *Voss.* ² MUNIRE Rhen. è MS. ³ VETERIS-
QUE ET INSIGNEIS: & mox CONSULAREIS Rhen. è MS. ⁴ ADSEQUEN-
TEM Rhen. è MS. ⁵ Ita Bur. è MS. Aliisque. SEMPER INTRA &c. Rhen.
è MS. ⁶ Vultu vitaque tranquillus, animo exornnis Bur. *conjectura.*
⁷ Ita *Voss.* Aliisque. IN HUJUS VIRTUTUM AESTIMATIONE Rhen. è MS. IN
HUJUS VIRTUTEM, AESTIMATIONEM &c. Bur. è MS. ⁸ Ita Bur. è MS. &
Voss. T. CORUNCANUM Rhen. è MS. T. Coruncanum vulgo. ⁹ Sp.
Carbiliū Bur. è *conjectura.* ¹⁰ Male Lippius, & à Tusculo, &c. *Voss.*

¹¹ Ita

Romani nominis habuere principem; &, qui M.
¹ Tullio tantum tribuere, ut pene ² adsentatione sua,
 quibus vellet, principatus conciliaret; quique nihil
 Afinio Pollio negaverunt, quod nobilissimis sum-
 mo cum sudore consequendum foret; profecto hoc
 senferunt, ³ in cujuscumque animo virtus inesplet, ei
 plurimum esse tribuendum. Hæc naturalis exempli
 imitatio ad experiendum Sejanum, Cæsarem; ad ju-
 vanda vero onera Principis, Sejanum protulit; sena-
 tumque & pop. Rom. eo ⁴ produxit, ut, quod usu
 optimum intelligit, id in tutelam securitatis suæ li-
 benter advocet.

CAP. CXXIX. ⁵ Sed, proposita quasi universa prin-
 cipatus Ti. Cæsaris forma, singula recenscamus. Quia
 ille prudentia Rhascupolim, interemtorem fratris sui
 filii Cotyis, confortisque ejusdem imperii, evocavit;
 singulari in eo negotio usus opera Flacci Pomponii,
 consularis viri, nati ad omnia quæ recte facienda
 sunt, simplicique virtute merentis semper, quam ca-
 ptantis gloriam. ⁶ Cum quanta gravitate, ut senator
 & judex, non ut princeps, & cauſas pressius audit?
 quam celeriter [Libonem] ingratum & nova molien-
 tem opprescit? Quibus præceptis instruētum Germa-
 nicum suum, imbutumque rudimentis militiæ secum
 aetæ

¹ Ita restituit Lips. M. FULUIO Rhen. ē MS. ² Assensione, vel affer-
 tione malit Lips. Sed tò assensione sollicitatum ab illo haud oportuit, ut
 censem Heins. ³ Tò in ablegandum putat Heins. ⁴ Ita Bur. ē MS. PER-
 DUXIT Rhen. ē MS. Aliisque. ⁵ Ita cum vulgaris editionibus Heins. nisi quod
 Cotyis pro Cotys repofuit. SED PROPOSITA &c. TIB. CÆSARIS, SINGU-
 LA &c. FRATRIS SUI FILI COTYS, CONSORTISQUE EJUSDEM IMPERII,
 FORMAM EUOCAVIT Rhen. ē MS. Tò forma post Cæsaris desiderari &
 formam paulo infra redundare, post Rhenanum monuit Bur. alias, per amici-
 citate formam evocavit legendum censem Rhenan. Romanum evocavit scribi
 posse contendunt Urs. & Lips. ⁶ Ita Froben. Aliisque. Tum quanta gravi-
 tate malit Heins, mos particulam & ante cauſas delet Ald. Etiam cauſas
 præsens audit Lips. Non ut princeps & præses cauſas audit Acid.
 CUM QUANTA &c. PRESSIUS AUDIT QUAM CELERITER? INGRATUM &c.
 Rhen. ē MS. Illa ingratum & nova molientem opprescit post formam
 evocavit reponenda censem Rhenan.

actæ, domitorem recepit Germaniæ? Quibus juven-
tam ejus exaggeravit honoribus,¹ respondentे cultu
triumphi rerum, quas gesserat, magnitudini? Quoti-
ens populum congiariis honoravit, senatorumque
censum, cum id senatu auctore facere potuit, quam
libenter explevit, ut neque luxuriam invitaret, ne-
que honestam paupertatem pateretur dignitate desti-
tui? Quanto cum honore Germanicum suum in
transmarinas misit provincias? Quia vi, consiliorum
fuorum ministro & adjutore usus Druſo filio suo,
Marobodium inhærentem occupati regni finibus, pa-
ce majestatis ejus dixerim, velut serpentem abſtru-
fam terræ, salubribus consiliorum fuorum medica-
mentis coēgit egredi? quam illum² & honorate, nec
secure continent? Quantæ molis bellum, principe Gal-
liarum ciente Sacroviro, Floroque Julio, mira cele-
ritate ac virtute compreſſit, ut ante populus Rom.
viciſſe ſe quam bellare cognosceret; nuntiosque pe-
riculi victoriæ præcederet nuntius. Magni etiam ter-
roris bellum Africum,³ & quotidiano auctu majus, au-
ſpiciis confiliisque ejus brevi ſepultum eſt.

CAP. CXXX. Quanta⁴ ſuo fuorumque nomine
exſtruxit opera? Quam pia munificentia ſuperque hu-
manam evecta fidem templum patri molitur? Quam
magnifico animi temperamento Cn. quoque Pompeii
⁵ munera abſumta igni reſtituit? ⁶ qui, quidquid um-
quam claritudine eminuit, id veluti cognatum cenſet
tuendum. Qua liberalitate cum alias, tum proxime
incenſo⁷ monte Cœlio, omnis ordinis hominum ja-
cturæ, patrimonio ſuccurrit ſuo? Quanta cum que-
te hominum, rem perpetui præcipuique timoris, ſup-

T 2 plementum,

¹ Ita Rhen. ē MS. RESPONDENTEM &c. Bur. ē MS. Respondente cul-
tui triumphi rerum quas gesserat magnitudine Bur. coniectura. ² Ut
Rhen. ē MS. ³ COTTIDIANO Rhen. ē MS. ⁴ Sie Urs. SUA Rhen. ē MS. Ali-
que. ⁵ Mænia Alii. ⁶ Ita Rhenani ſchol. QUI QUIDEM QUAM CLARITU-
DINE &c. Rhen. ē MS. ⁷ MONTE CÆLI Rhen. ē MS. quam lectionem tuerat
Veff.

plementum, sine trepidatione ¹ dilectus, providet? Si aut natura patitur, aut mediocritas recipit hominum, ² apud aures Deorum de his queri; quid hic meruit? primum, ut scelerata Drusus Libo iniret consilia; deinde, ³ ut Silius & Piso; quorum alterius dignitatem constituit, auxit alterius? Ut ad majora transeundam, quamquam & haec ille ⁴ duxit maxima; quid, ut juvenes amitteret filios? quid, ut nepotem ex ⁵ Druso suo? Dolenda adhuc retulimus: veniendum ad erubescenda ⁶ est. Quantis hoc triennium, ⁷ M. Vinici, doloribus laceravit animum ejus? quamdui abstruso, quod miserrimum est, peccatum ejus flagravit incendio? quod ex nuru, quod ex nepote ⁸ dolere, indignari, erubescere coactus est. Cujus temporis aegritudinem auxit amissa mater eminentissima, & per omnia Deis quam hominibus similius femina; cuius potentiam nemo sensit, nisi aut levatione periculi aut accessione dignitatis. Voto finiendum volumen fit.

CAP. CXXXI. ⁹ JUPITER Capitone & auctor ac fator Romani nominis, Gradive Mars, perpetuorumque custos Vesta ignium, ¹⁰ & quidquid numinum hanc

Romani

¹ DELECTUS Rhen. è MS. Aliisque. ² Ita vulgo. AURO DEO CUM, DE HIS QUERI Rhen. è MS. Hominum aut deorum, vel auribus deorum de his &c. Rhenani schol. De Deo cum Deis queri Ur. Apud aures Deorum de Diis queri Lips. Auribus deorum de dis queri Vesp. Audeo cum deis queri Heins. ³ Sic Erben. Aliisque. UT SILIUM PISONEMQUE TAM * ALTERIUS DIGNITATEM &c. Rhen. è MS. Ut Silium Pisonemque tam alterius dignitatem constituit, quam auxii alterius Bur. è conjectura. Ut Silius Pisoque, quorum &c. off. Ut Silius Pisoque. At quantam alterius dignitatem &c. Heins. ⁴ Ita Rhenani schol. DIXIT Rhen. è MS. ⁵ Sic Bur. è conjectura. DRUSO absque suo Rhen. è MS. Aliisque. DRUSUO Bur. è MS. ⁶ Ita Bur. è MS. EST deest in editione Rhenani. ⁷ Ita Rhei. è MS. M. VINICI DOLORIBUS &c. Bur. è MS. ⁸ Ita Bur. è MS. DOLERE, INDIGNARI COACTUS EST Rhen. è MS. ⁹ Ita Lips. JUPITER CAPITOLINE ET AUTOR ET (AC Bur. è MS.) STATOR RHOMANI NOMINIS GRADIVE MARS Rhen. è MS. Jupiter Capitone: ac Stator & auctor Romani nominis Gradive Mars &c. legunt nonnulli. Jupiter Capitone: & stator: & auctor Romani nominis Gradive Mars &c. Putean. Jupiter Capitone: & auctor, & fator Romani nominis Gradive Mars &c. Ur. ¹⁰ Ita Rhen. è MS. Aliisque. Et quicquid NOMINUM HONOR OMNI IMPERII MOLEM &c. Bur. è MS. Ferte, & quidquid numinum

Romani imperii molem in amplissimum terrarum orbis fastigium extulit, vos publica voce obtestor atque precor, custodite, servate, protegite hunc statum, ¹ hanc pacem; eique functo longissima statione mortali destinatae succeſſores quam feriſſimos, sed eos, quorum cervices tam fortiter fufſinendo terrarum orbis imperio ſufficient, quam hujus ſuffeſſe feniſimus; consiliaque omnium civium aut ² pia ***

nūminum honoram imperii molem &c. & mox, exculſtis malo, Heinſ. 1 Hanc pacem, hunc principem, eique &c. Lips. Hunc ducem, eique &c. Jac Perizonius. Hunc Principem, eique &c. Ioff. Hanc pacem, hunc ducem, eique &c. reſcribendum opinatur Heinſ. 2 Rhenanus ſupplevit: aut pia, aut falutaria, in felicem exitum provehite. Ego felicior mente Vellei mini affectus video: nempe ut ſcripperit: aut pia fove te, aut impia opprime. Ita igitur, aut ſimili modo illum finio. Vofſiuſ.

VARIANTES quædam LECTIONES, reliquis addendæ.

LI.B.I. p. 5. l. 7. Antifsam pro Larissam Frob. p. 8. l. 11. dcc.
LXXX v. Frob. p. 8. lin. ult. Quibus Rhodii Rhen. è MS. p. 10. l.
26. Ex his præex suis. Frob. p. 12. l. 10. Universale Frob. p. 11. l. 16.
Octaviis porticibus Boxh. p. 13. l. 22. Hipponis Rhen. è MS. p. 16. l.
13. Volfone, M Fulvio Frob. p. 18. l. 24. In Accio circaque Romana &c.
Frob. p. 19. l. 1. Historicos, ut Livium &c. Frob. p. 19. l. 14. Eminen-
tiam &c. circumdatam Frob. p. 19. l. 19. Verisimiles Rhen. è MS. Frob.

LI.B.II. p. 22. l. 25. mortalis conditionis Frob. p. 24. l. 12. Occu-
paverat Rhen. è MS. Ibid. Perpenna Rhen. è MS. p. 24. l. 16. Amylianus
Rhen. è MS. Frob. p. 25. l. 24. Gallici Rhen. è MS. Fr. b. p. 26. l.
8. Pauli cum simplici l. p. 25. Rhen. è MS. & Frob. p. 27. l. 13. Tyberini
Rhen. è MS. Frob. p. 28. l. 3. Popiliumque Rhen. è MS. Frob. l. 16. M.
Cato consularis Frob. l. 26. Coss. Frob. p. 34. l. 22. Bell. à duplice &c.
Rhen. è MS. p. 35. l. 4. In ejus leges Frob. l. 10. Silo Popedius Frob. l.
12. Papius Matilius Frob. p. 36. l. 6. paulatim Rhen. è MS. p. 37. l. 11.
Mytilenæorum Rhen. è MS. & Frob. p. 38. l. 17. magno cum ejulatu
se prodentem, indignatione &c. Frob. lin. ult. sunt deest in Ed. Rhen. p.
39. l. 23. Cui augendæ Boxh. l. 25. Pulti fuerant Frob. p. 40. l. 8. Sùb
ipfis mœniis, sociis quoque urbis Romanæ pugnabitibus &c. Boxh.
p. 42. l. 14. Syncera Rhen. è MS. Frob. l. 20. Asia Rhen. è MS. lin. ult.
Forte deest in Edit. Frob. p. 43. l. 4. Priore anno Frob. l. 20. Supera-
vit Frob. p. 45. l. 7. Multa fortiter quoque molitus Boxh. l. 11. Et ne-
quid unquam Frob. l. 15. Damasippus Praetor Q. Mutium Scavolam &c.
Frob. p. 47. lin. pen. Utapparet Frob. p. 49. l. 7. Sed dignitate constanti
qua in fortunam quoque ejus &c. ad ultimam &c. Frob. p. 55. l. 8. Alt-
tissimo luminavit Boxh. l. 13. Potuerat Rhen. è MS. p. 56. l. 6. Fata
obiit Boxh. l. 21. Salustum Rhen. è MS. p. 58. l. 3. Occupaverant Rhen.
è MS. l. 10. Notabimus deest in Edit. Frob. l. 14. Primus in Africam
Frob. p. 60. l. 1. Ab eodem Pompeio frâctam Numidicus Ciliciam per-
domuit, nisi vicisset post bellum Antiochicum Vulso Manlius Gallo-
græciam Frob. l. 6. Penè p. 61. Rhen. è MS. l. 8. At Cæsar quam cer-
tana &c. extorserat, tam parent Illyriis &c. Frob. p. 61. l. 11. Ut ludis
Frob. p. 64. l. 13. Dolobellæ Rhen. è MS. Frob. p. 66. l. 10. Cepit Frob.
p. 67. l. 20. Diris cum omnibus Rhen. è MS. p. 69. l. 16. Iis qui di-
mittendos ab ipso quoque adversabatur Frob. p. 70. l. 6. Tò & post fuluber-
rinas deest in Edit. Frob. p. 72. l. 5. Remisit Rhen. è MS. p. 73. l. 15.
Enarrando Frob. l. 18. Quam ut omnis patres (ut militari & verbo
& consuetudine utar) dimitteret Frob. p. 74. l. 6. In quo Rhen. è
MS. pag. 75. lin. 12. adhuc ubique jugi nomine Isaac Pontanus.
p. 76. l. 3. Variam fortunam expugnavit, inclinatæque &c. Frob.
p. 81. lin. penult. His exercitus Frob. p. 84. l. 20. Abhinc deest in Edit.
Rhen. p. 87. l. 1. Senatus auctoritate & Coss. Frob. p. 89. lin. ult. Tu-
multum Rhen. è MS. p. 90. l. 5. Quocor. &c. Boxh. p. 91. l. 11. Fetiit
Frob. p. 92. l. 22. Hæc bellis fedem Frob. p. 93. l. 24. In deest in Edit.
Frob. p. 94. l. 21. æque infra se Frob. p. 103. l. 10. Philippicis Frob.
p. 105. l. 5. Augusto clavo Frob. p. 106. l. 27. Fatigarent Frob. p. 107.
l. 15. Nonnunquam etiam Frob. p. 108. l. 16. Et hoc ante Rhen. è MS.
p. 111. l. 4. Tractatu editis Rhen. è MS. p. 112. l. 11. Excellentissimas
Frob. p. 116. lin. ult. Mox in colloquio Frob. p. 126. l. 3. Revocatus
Rhen. è MS. p. 128. l. 5. Romotalces Frob. p. 128. l. 9. Rhomani vir-
tus militis Rhen. è MS.

R E R U M E T V E R B O R U M
I N
P A T E R C U L I H I S T O R I A
M E M O R A B I L I U M
I N D E X.

Prior numerus, Librum; posterior, Caput
indicat.

A.

- A** Pompeio proximus. 2. 76. tissima rerum copia. 2. 106.
à nobilissimis proximè. abutens liberaliter lauteque orio.
2. 124. à toga virili. 2. 29. 2. 105.
à se nomen dare. 1. 1. acantho apparatum triumphi in-
abdicare se consulatu. 2. 22. struxit Caesar. 2. 56.
abdere. abdidit sc̄e in paludem. 2. accedere. accesserim lubenter his-
19. abditus in interiora. 2. 110. 1. 8. accedit (quantum) hujus glo-
abesse longius à temporibus. 1. 5. 2. 26. accessio dignitatis. 2.
absuit ab ipso periculum. 2. 79. 2. 150.
abhinc annos. 1. 6. annis. 2. 103. accendi ad aliquem consequen-
abolere testamentum. 2. 58: dum. 1. 17. accedit admiratio-
abrogare alicui imperium. 2. 2. incitationem. 1. 17. accentus dis-
abscissum (vel abscisum) caput. 2. fensiones. 2. 121. accentus in arma
65. abscissa (vel abscisa) vox pu- ntiones. 2. 98.
blica. Ibid. accidere. siquid huic acciderit. 2.
absolvere aliquem lata sententia. 2. 32.
2. 47. accipere. accipe nunc M. Vinici sc̄e.
abstrusa terræ serpens. 2. 129. abf- cognoscere. 2. 113. accepta clades.
abstrusum incendium. de disfumato 2. 122. lex. 2. 33. injuria 2. 40.
dolore. 2. 130. accepta legiones. 2. 69. accepto
abstulit eum acies. 2. 55. centies setertium. 2. 48.
absumere. absumit duces Hispania. accire mortem. 2. 38. legiones ex-
2. 90. partem acies. 2. 119. 2. 51. frequentiam in urbem. 2.
absumta igni munera. 2. 130. 20.
absurdum regulæ. sc̄e. incongruens. acclamare. cum omnis concio ac-
2. 38. clamasset. 2. 4.
abunde agnosci. 2. 116. vituperari. acer bellī. 1. 3. acerrimus bello. 2.
2. 17. mirari. 1. 16. persequi. 18. vigore animi. 2. 41. acerri-
2. 103. abundantia virium. 1. 4. abundantia. Acerranis data civitas. 1. 14.
Achæi

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- Achæi** ex Laconica pulsi. 1. 3; quas adolefcere. adolevit numerus 2. 30.
 sedes occupaverint *Ibid.* à **Q.** adulta viribus Dalmatia. 2. 110.
Metello Maced. fusi. 1. 12. adoptivus datus. 2. 8. in adoptio-
Achaia in bellum instincta. 1. 12. nem datus. *Ibid.*
 provincia facta. 2. 38.
Achaicus, *datus Mummius*. 1. 13.
Achillas. 2. 53.
Acidinus Manlius. 2. 8.
 acies pharsalica. 2. 52. equestris. 2.
 112. acie concurrere. 2. 70. di-
 micare. 2. 30. directâ pugnare.
 2. 47. vincere 2. 70. acies ani-
 mi hebetata. 2. 118.
acquiescere à continuatione labo-
 rum. 2. 99.
Actium. 2. 84. Actiacum bellum.
 2. 86. prælium. 2. 85.
ad arbitrium ejus. 2. 40. ad ludibri-
 um alterius. 2. 71. ad arma
 itum. 2. 48. ad ultimum. *Ibid.*
 ad Germaniam mittitur. 2. 120.
 ad hoc. sc. *præterea*. 2. 113.
addicere aliquid alicui. 2. 25. addi-
 cœus (*vel additus*) carceri. 2. 91.
adducere ex. 2. 112. in societatem.
 2. 110. in periculum. 2. 2.
Adduus. 2. 102.
adesse ubique. 2. 85. adesse (cui) ul-
 timum diem. 2. 27. adesse justi-
 furent eum. 2. 10. nulli aderat
 vis. 2. 61. adest comes. 2. 102.
adhæret altissimis invidia. 2. 9.
adhortatae semetipsæ legiones. 2.
 112.
adjicere decus alicui. 2. 36. ma-
 num Armeniae. sc. *invadere Ar-*
meniam 2. 100.
adipisci triumphalia. 2. 116.
adire periculum. 2. 27. adiri no-
 men invidiosæ fortunæ. 2. 60.
 adita ab eo hereditas. 2. 120. adi-
 ditu difficultissima. 2. 95.
adjutor operum. 2. 104. partium
 2. 41. onerum principalium. 2.
 127. in adjutorium belli. 2. 112.
administrare bellum. 2. 97. Hispa-
 nias. 2. 48.
admiratio magna vivorum. 2. 36.
 transit admiratio ad. 1. 18.
admissum *pro commissum*. 2. 8.
admodum adolescentis. 2. 35. juve-
 nis. 2. 41. admodum speciosa
 familia. 2. 59.
admoveare *mamilla mucronem*. 2.
 70.
- sedes occupaverint *Ibid.* à **Q.** adulta viribus Dalmatia. 2. 110.
 adoptivus datus. 2. 8. in adoptio-
 nem datus. *Ibid.*
adornare triumphum. 2. 122. ad-
 ornatus donis. 2. 121. virtuti-
 bus. 2. 2.
adorta classem vis Africi. 2. 79.
adstruere. ut Livium prioribus ad-
 struas. i. e. *annumeres*. 1. 17. vix
 quidquam: ejus gloriæ adstruxit.
 i. e. addidit. 2. 55.
adsumere regni insignia. 1. 11.
 adventans. 2. 59.
adversus viæ clementia. 2. 55.
 amicos æqua estimatio. 2. 97.
 merita Cæsaris ingratus. 2. 69.
adversarius dignitati. 2. 47.
 adversarius voluntatis suæ. 2. 31.
adulatio comes magne fortunæ. 2.
 102.
 advocate in tutelam. 2. 128.
advolvi genibus. 2. 80.
Ægistus regni potitus. 1. 1. eum
 Orestes cum Eleætra obtruncat. *Ibid.*
agritudo temporis. 2. 150.
Ægyptus splendida facta. 2. 39.
Ælius Catus. 2. 103.
Æmilii L. Pauli laudes. 1. 9. Per-
 seum vincit &c in triumpho du-
 cit. *Ibid.* ejus filii & vox memo-
 rabilis. 1. 10.
æmulatio alit ingenia. 1. 17.
æmulus Thucydidis Sallustius. 2.
 36. **æmula imperii urbs**. 1. 12.
Ænaria insula. 2. 19.
Æliorum demigloria. 1. 4.
æqualis hujus temporis. 1. 7. ejus
 ætatis. 1. 16. **æqualiter** curvatus.
 2. 59.
æquare solo. 2. 4. **æquaverunt** fibi
 eos per omnia. 2. 127. **æquatus**
 Augusto consortio potestatis.
 2. 99. **æquato** numero. 2. 121.
æquus. **æquum** se **præstare**. 2. 76.
æquum imperium cum procon-
 sulibus. 2. 31. **æquum** ius. 2.
 121. **æqua** conditions. 2. 25.
æquo animo. 2. 15.
ærarium. in **ærarium** contulit. 2.
 39. **inlata** pecunia. 2. 40. pecu-
 niæ regelisset. 2. 92. **æratio**
 contulit. 1. 9.
æris nocturnus sonus in Cerealibus
 sacris.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- sacris. 1. 4. ærea tabula. 2. 25.
 Æschylus Tragicus. 1. 16.
 Æternia. 1. 14.
 Æsum colonia. 1. 14.
 æstas. æstate tertia. 2. 82. æstatibus
 novem. 2. 47.
 æstimare ex merito. 2. 118. æsti-
 mabatur lis quatuor millibus.
 2. 8. æstimatione æqua. 2. 97. æsti-
 mationes aliorum. 2. 127.
 æstiva perducta. 2. 105. trahebat.
 2. 117. æstivas expeditiones. 2.
 114.
 ætas. ætaris gradibus diremti. 2.
 36. ætate patrum. 2. 90. favore
 omnium hominum ætarium &c.
 exceptus. 2. 89.
 æterna nœta. 2. 64. æternitatis im-
 perii. 2. 103.
 Atolia subacta. 2. 38. fit provin-
 cia. *ibid.*
 ævum historicos tulit. 1. 17. ævi
 sui omne spatum impendere in.
 2. 89. vir animi magis quam
 ævi paterni. 2. 26. ævi nostri in-
 genia. 2. 36.
 afficere morte. 2. 6. casibus. 2. 30.
 affectus suppliciis. 2. 22. affec-
 tissimi inopia. 2. 84.
 affectare Gallias. 2. 39.
 affinitas artissima. 2. 100. contra-
 cta inter. 2. 44. facta inter 2. 65.
 affixus lateri cultellus. 2. 14. affixa
 posti inscriptio. 2. 25.
 Afranius comicus. 1. 17. 2. 9.
 Afranius legatus Pompeii. 2. 48.
 ibid. 50.
 Africa provincia facta. 2. 38. Afri-
 cum bellum. 2. 54, 129. Africus Aletes. 1. 3.
 triumphus. 2. 56. ventus. 2. 79.
 Africanus dictus Scipio. 1. 13.
 Agamemnon occiditur. 1. 1. rex
 regum dictus. *ibid.*
 ager Picenus. 2. 29.
 agere immunes res. 2. 46. æmu-
 principem. 2. 124. consulem. 2. 114.
 92. triumphum. 2. 56. cenfu-
 ram. 2. 95. cum aliquo militi-
 am. 2. 129. agi res auctoritate.
 agendo pro tribunali or-
 dine. 1. 117. agendi ostentatio.
 agens annum. 2. 94. actus Allobroges vieti. 2. 10.
 Allobrogis-
 erroribus. 1. 4. actus incesti reus
2. 49. æctu otiosis simillimus. 2.
 127. actione Milonis restitutus
 Cicer. 2. 45. actiones continuae
 Ciceronis in Anton. i. 6. orationes.
 2. 64. agitata animo res. 1. 16.
 aggredi regionem. 2. 109. aggref-
 sus clasie prædones. 2. 32. agref-
 sus est ad remp. 2. 33.
 aggregare alii comites. 2. 53.
 agmen fulgens armatumque. 2.
 106. in agminibus pugnatum.
 2. 47.
 agraria lex Licinii. 2. 6. agrarie
 leges Gracchi. 2. 2.
 Agrippæ M. laudes. 2. 79. præci-
 puus Augusti amicus. 2. 127. in-
 tertium consulatum & collegi-
 um tribunitiæ potestatis enectus.
 2. 90. ejus ductu apud Mylas
 pugnatum prospere. 2. 79. coro-
 na classica primus donatus. 2. 81.
 Leucadem &c. expugnat 2. 84.
 præfet classi Aug ad Actium. 2.
 fecedit. 2. 93. reversus juli-
 am Augusti filiam ducit uxorem.
 ibid. mors ejus. 2. 96.
 Agrippa M. Agrippæ filius ab Au-
 gusto adoptatus. 2. 104. avi pa-
 trisque animum sibi alienavit.
 2. 112.
 Alba deducta colonia. 1. 14.
 Albania. 2. 40.
 Albis flumen. 2. 105.
 Alcman poëta. 1. 18.
 Alcmaeon Archontum ultimus. 1. 8.
 alere ingenia. 1. 17. vitia afflenta-
 tione. 2. 102.
 Alesia. 2. 47.
 Alexandria condita. 1. 14. Alexan-
 drinum bellum. 2. 88.
 alienare sibi animum alicuius. 2.
 172. alienari ab aliquo. 2. 47.
 Aliso. 2. 120.
 allestus. octo prætoribus allesti duo
 2. 89.
 alligare pugionem ad femur. 2. 45.
 Allobroges vieti. 2. 10. Allobrogi-
 erroribus. 1. 4. actus incesti reus

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- alloqui milites. 2. 62. alloquio 2. 126. annonæ difficultas. 2. 94.
 subrefectus. 2. 123.
 Alifium coloni deducti. 1. 14.
 Altinum. 2. 76.
 alveus ex materia cavatus. 2. 107.
 ambire. amnis insulam ambit. 2.
 101. ambiporticibus 1. 11.
 ambitus in gladios cædesque fu-
 rens 2. 47.
 amiculo velatus. 2. 80.
 amnestia decreta. 2. 58.
 amencitatis ornementum. 2. 81.
 Ampiti & Lubeni lex. 2. 40.
 amplexibus circumfundi. 2. 125.
 amplificare virtutem alicujus. 2. 35.
 amplitudine vincere. 1. 9.
 amplissima amicitia. 2. 116. am-
 plissimi honores. 2. 89. amplissi-
 mum fastigium. 2. 131.
 Amyntas rex. 2. 84.
 ancerps periculum. 2. 2. fortuna. 2.
 79. tempus. *ibid.*
 Anchises 2. 41.
 Andrus insula. 1. 4.
 angulus terrarum orbis. 2. 102.
 angustus saltuum. 2. 115. tempo-
 rum. 1. 16.
 angustus clavus. 2. 88.
 Aniciustriumphat. 1. 9.
 animadvertere in aliquem. 2. 23.
 55.
 anima cælestis. 2. 123. animam in-
 gressa virtus & fortuna. 2. 121.
 animus virilis. 1. 1. cælestis. 2.
 123. stabilis & firmatus. 2. 110.
 duplex ac diversissimus in eo-
 dem. 2. 25. ad moriendum. 2.
 119. Pompeianis partibus reddit.
 2. 62. animi latus. 2. 93. len-
 tissimi vir. 2. 22. paterni. 2. 26.
 magni. 2. 75. animum conferre
 ad. 2. 115. habere reip. occupan-
 de. 2. 4. sumere 2. 17. animo eve-
 stus. 2. 41. videre. 2. 66. com-
 plete. 2. 108. stare pro aliquo.
 2. 48. æquo pati. 2. 31. iniquo
 ferre. 2. 30. justissimo postulare.
 2. 48. intento ac pari occupare.
 2. 62.
 annales Q. Hortensii. 2. 16.
 Annia Cinnæ uxor, deinde Pisonis.
 2. 41.
 Annius. *vide* Milo.
 annona gravis. 2. 77. moderatior.
- anticus vir. 2. 49. antiquissimi
 moris vir. 2. 116. nihil anti-
 quius habuit. 2. 52.
 Antistius ædilitius occiditur. 2. 26.
 Antistii Veteris laudes. 1. 43. An-
 tistius C. 2. 90.
 Antonius M. orator. 2. 9. interfici-
 tur. 2. 22.
 Antonius M. Marci Antonii trium-
 viri pater. 2. 31.
 Antonius M. C. Cæsari in consula-
 tu collega. 2. 56. Cæsari diadema
 imponit. *ibid.* ejus & Dolabellæ
 furor. 2. 60. Octavio infidias
 struit. *ibid.* occupat H. S. septies
 millies. *ibid.* civitatem oppri-
 mit. 2. 61. bellum cum egeri-
 tur. *ibid.* Italiam deferit. *ib.* fu-
 ga transgreditur Alpes. 2. 63.
 cum Lepido se jungit. *ib.* hostis
 judicatur à Senatu. 2. 64. inter
 eum & Cæsarem facta affinitas.
 2. 65. privigna ejus Octavio de-
 sponsa. *ib.* proscriptiōnem cum
 Lepido (repugnante Cæsare) in-
 staurat. 2. 66. L. Cæsarem avun-
 culum proscribit. 2. 67. in Ma-
 cedoniam cum Cæsare exercitum
 trajicit. 2. 70. tandem in Itali-
 am venit. 2. 76. pax circa Brundisi-
 um composita. *ibid.* Octavi-
 am ducit. 2. 78. spectaculo pel-
 litur. 2. 79. ingreditur Armeni-
 am ac Medianam. 2. 82. à Parthis
 clade afficitur. *ib.* postea reversus
 in Armeniam, Artauſden cate-
 nis vincit. *ib.* ejus in Cleopatram
 amor. *ibid.* bellum patriæ infer-
 re constituit. *ibid.* Liberum Pat-
 rem se appellari jubet. *ib.* debel-
 latum apud Actium. 2. 84. vi-
 etus fugit. 2. 85. se ipse interi-
 mit. 2. 87. Antonianorum mili-
 tum in pugnando constantia. 2.
 85.
- Antonius L. Marci frater bellum
 movet. 2. 74. Perusiam se con-
 fert

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- fert. *ibid.* in Cæsar's potestatem
 venit. *ibid.*
 Antonius Julius adulter. *Julie.* 2.
 100.
 aperire limites. 2. 120. viam po-
 tentiae & luxuriaz. 2. 2.
 Apollinis Pythii oraculum. 1. 2.
 Apollini templum ab Augusto
 structum. 2. 81.
 Apollonia. 2. 59.
 apparatus bellii. 2. 83. cibi. 2. 33.
 triumphi. 2. 56. appellatio im-
 peratoria. 2. 125. appetere ho-
 nores. 2. 33.
 Appius. *vid.* Claudio.
 appulsus Cyprum. 1. 1. ripæ. 2.
 107.
 Appuleius Saturninus morte mul-
 tatus. 2. 12.
 Apronii L. virtus. 2. 116.
 apud Actium. 2. 84. apud aures de-
 orum queri. 2. 130.
 Apulia. 2. 25.
 aqua salubris. 2. 81. aquæ nobiles
 salubritate. 2. 25.
 Aquæ Sextiae. 1. 14. 2. 12.
 Aquileia colonia deducitur. 1. 15.
 Aquilius M. 2. 4. 18.
 arbitr. immunis ab arbitris do-
 mus. *i.e.* à conspectu libera. 2. 14.
 arbitrium certaminis classici. *i. e.* aspernari concordiam. 2. 65.
 regimen. 2. 85. ad arbitrium regius. aspis. 2. 87.
 2. 40. arbitrio alieno. 2. 33. ar-
 bitria armorum captans. 2. 50. asprenatis L. virtus. 2. 120.
 arcere rapinis. 2. 32. arcuisse. 2. asprenare alicui. 1. 7.
 120. asprenari alicui. 2. 43. asprenatio
 Archilochi laus. 1. 5.
 Archon primus Athenis. 1. 2. Ar-
 chontes quando perpetui esse de-
 fierunt. 1. 8.
 ardor oris & animi. 2. 118.
 argentum rasile. 2. 56.
 arguere. 2. 53. fatentem. 2. 116.
 arguentum immane bellicæ
 civitatis. 2. 38. morum. 2. 14. assignare. assignanda nulli gloria
 certæ pacis. 2. 58.
 Aricini in civitatem recepti. 1. 14. assuescere certaminibus. 2. 79. af-
 Ariminum deducti coloni. 1. 14. fuetus orio. 2. 117. commilitio.
 Aristodemus. 1. 2. 2. 29. assuetam sibi causam sus-
 Aristonicus Afiam occupat. 2. 4. cipit. 2. 120.
 Crassum Mucianum occidit. *ibid.* assurgere in triumphum. 2. 51.
 penas dat. *ibid.* Asyrii rerum potiti. 1. 6. quam-
 Aristophanes comicus. 1. 16. diu. *ibid.*

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- A**ylum factum à Romulo. 1. 8.
 Athenæ sub regibus esse definunt.
 1. 1. à Sylla oppugnate. 2. 23.
 Atheniensis in Eubœa. 1. 4.
 Atheniensium ingenia. 1. 18.
 fides. 2. 23. decretum. 2. 58. rex ultimus. 1. 2. primus Archon. 1. 2.
Atia Julæ filia. 2. 59. mater Augulti. 2. 60.
Atilius C. 2. 53.
Atreus funebres Iudos facit. 1. 8.
 atrox bellum. 2. 98. prælium. 2. 21. fortuna. 2. 15. atrocissima calamitas. 2. 119. atrocissimum facinus. 2. 46. atrocitati scelus adjectum. 2. 7.
Attica fides. 2. 23. urbs eloquentia florens. 1. 18.
Attius tragicus. 1. 17. 2. 9.
Attuari subacti. 2. 105.
 auctor facinoris. 2. 120. diri exempli. 2. 78. deditio[n]is. 2. 119. historiarum. 2. 9. legis. 2. 23. luxuria. 2. 33. nominis. 2. 131. generis. 1. 6. pacis. 2. 58. suppliciis sumendi. 2. 42. urbis diruende. 1. 13. rerum novarum. 2. 19. auctore senatu. 2. 34. auctorem fortunæ. 2. 64. juris. 2. 26. auctores beneficii. 2. 20. coloniarum. 1. 14. carminum. 2. 36. auctoriibus coniurationis. 2. 56.
 auctoramentum jugulati civis. 2. 28
 austus, ûs. 2. 40. 129. auctum Romanum nomen. 1. 14.
 auditio crudelior. 2. 25.
 averfa castrorum. 2. 63. averfis oculis. 2. 100.
 augere invidiam collegæ. i.e. in collegam. 2. 44.
 Augusta pax. 2. 126.
 Augustus natus. 2. 36. cognomen à senatu accipit. 2. 91. C. Cæsar[is] testamento adoptatus. 2. 59. apud Philippum vitricum educatus. ib. post militiam Hispan. Apolloniā misus ad studia. ib. post eadem avunculi urbem intrat. ib. superbe excipitur ab Antonio. 2. 60. Antonium apud Mutinam vincit. 2. 61. in eum Senatus & Ciceronis voluntas. 2. 62. inter eum & Anton. facta affinitas. 2. 65. Ciceronem proscribit. 2. 66. apud urbem Philippos Brutum & Caſtium vincit. 2. 70. in Italiam se recipit. 2. 74. L. Antoniu[m] fugat. ib. Perusiam expugnat. ib. bellum in Campania discutit. 2. 75. Li- viam dicit uxorem. 2. 79. Pompeio bellum infert. ib. clade afficitur. ib. Pompeium tandem devincit. ib. vīctor reverfus in urbem. 2. 81. Apollini temp[or]um exſtruit. ib. prospere pugnatū apud Aciūm. 2. 84. Antonium & Cleopatram in fugam vertit. 2. 85. Alexandriae ultimam bellis civilibus imponit manū. 2. 87. reverfus in urbem triumphat. 2. 89. Adoptat Nerōnem. 2. 103. it in Campaniam. 2. 123. Nolam petit. ibid. expirat. ibid. consecratu[s] à Nerōne. 2. 126.
Avix solitudines. 2. 55. avia itinerum. 2. 85.
Avitus fulgor. 2. 4. avitum exemplum. 2. 119. avitæ virtutes. 1. 12.
Aurelius cos. trucidatur. 2. 12.
Aurunca colonia. 1. 15.
Aauspicatus militiam. 2. 101. auspicatis reip. omnibus. 2. 79. auspiciis ejus. 2. 39. propriis. 2. 115.
Avus naturalis. 2. 112. avunculus major. 2. 59.
Aximum coloni missi. 1. 15.

B.
 Babylon condita. 1. 6.
 Balbus Cornelius. 2. 51.
 balinei instrumentum. 2. 114.
 barbarus sermone. 2. 73. natione magis quam ratione. 2. 108.
 Bathinus flumen. 2. 114.
 Baro. 2. 114. Batones. 2. 110.
 bellum Actiacum, & similia vide suis queque locis. bellum illatum. 1. 12. gestum. 2. 11. late diffusum. 2. 92. cruentum. 2. 71. ortum. 2. 98. inchoatum. 2. 96. sepulatum. 2. 129. bellum abstulit tot millia.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- millia. 2. 15. exarserat. 2. 75.
 imminebar. 2. 96. bellum dotes. 1.
 12. artes. 1. 13. summa. 2. 11.
 apparatus. 2. 12. fax. 2. 25. in-
 cendia. 2. 48. vindex. *ibid.* moles.
 2. 97. fides. 2. 74. experientia
 2. 78. effectus. 2. 115. clades. *ibid.*
 onus. 2. 97. bellum excitare.
 cedere. 2. 54. jungere. 2. 110.
 comprimere. 2. 129. inferre. 2.
 82. trahere. 2. 52. moliri. 2. 46.
 componere. 2. 25. bello preme-
 re. 1. 2. laceſſere. 2. 54. doma-
 re. 2. 108. subigere. 2. 123. ex-
 haufus. 2. 21. invictus. 2. 33.
 bellis pacatis. 2. 59. bellare cum
 aliquibus. 2. 98. bellandi cele-
 ritas. 2. 41. bellator. 2. 25. bel-
 lica civitas. 2. 58. militia. 2. 117.
 bene cepta. 2. 14. consulta. 2. 18.
 militavit. 2. 82. meritus. 2. 40.
 beneficium. recepti in beneficium.
 2. 20. beneficio alieno vivere. 2.
 62. Cæſaris servari. 2. 71. bene-
 ficiorum memoria. 2. 53. bene-
 ficia illius in me. 2. 86.
 Beneventum. 1. 14. 2. 123.
 Bertia uxor Antiſtiti. 2. 26.
 Bibulus collega Cæſaris. 2. 44.
 bimus. 2. 75.
 Bithynia à Nicomede relīcta. 2. 4.
 39.
 Blæſus Junius. 2. 125.
 Bochus rex. 2. 12.
 Boiohœmum regio. 2. 109.
 bonum publicum. 2. 2. bona vo-
 luntatis vir. 2. 120. bona civis
 Rom. 2. 22. paterna. 2. 73. pa-
 cis. 2. 92.
 Bononia. 1. 15.
 Bovillæ. 2. 47.
 breve ſpatium. 2. 47. tempus. 2.
 4. brevi absolute. 1. 11. brevita-
 tis promisæ fides. 2. 55.
 Britannia à Cæſare penetrata. 2. 45.
 47.
 Bructeri ſubæcti. 2. 105.
 Brundifium colonis occupatum. 1.
 14. Brundifina pax. 2. 76, 86.
 Brutus. 2. 36.
 Brutus A. (*vel D.*) præclarè in His-
 pania militat. 2. 5. Gallæci cog-
 nomen meruit. *ibid.*
 Brutus Decimus particeps conjurat.
 in Cæſ. 2. 56. Cos. designatus.
 2. 58. Gallia ei decriſa. 2. 60.
 obſidione liberatur. 2. 61. ei de-
 cretus triumphus. 2. 62. defer-
 tus à Planc. 2. 64. jugulatus.
ibid.
 Brutus M. cum Cæſſio auctor con-
 jurat. in Cæſ. 2. 56. Antonium
 interficiendum, Cæſarique te-
 stamentum abolendum eſti diſ-
 fusafit. 2. 58. Bruto Cæſſioque
 provinciæ decretæ. 2. 62. Brutus
 Lycios vincit. 2. 69. apud ur-
 bem Philippos primo victor. 2.
 70. poſtea acie victus, manu fa-
 miliaris interficitur. *ibid.* mor-
 rientis ætas. 2. 72. Brutiana par-
 tes. 2. 74. Brutiana caſtra. 2. 72,
 76. Bruti & Cæſſii comparatio.
 2. 72.
 Buxentum coloni missi. 1. 15.
 Byzantium. 2. 15.
 C.
 Cadere. cadet citius in mundo
 genus hominum. 2. 65.
 Ceciliae familia claritudo. 2. 11.
 Cecilius comicus. 1. 17.
 Cecina. 2. 112.
 cædes Gracchi, & ſimilia, *vide ſuis*
 quaque locis. cæſi hostes. 2. 46.
 Cæditi L. virtus. 2. 120.
 Celum. celo redditus Augustus. 2.
 124. cæleſtis vita & memoria.
 2. 24. *vide* anima. cæleſte os 2.
 64. cæleſtia præcepta. 2. 94. cæ-
 leſtissimum os. 2. 66. cæleſtissi-
 ma opera. 2. 104.
 Cæpion cos. à Cimbris fufus. 2. 12.
 Cæpionis censoria severitas. 2.
 10. Cæpion. *vide* Fannius, & Ser-
 vilius.
 Cæſar C. Julius. *vide* Julius.
 Cæſar C. Strabo. *vide* Strabo.
 Cæſar C. Agrippæ filius. *vide* Caius.
 Cæſar L. Agr. fil. *vide* Lucius.
 Cæſar L. avunculus Antonii. 2. 67.
 ab Antonio proscriptus. *ibid.*
 Cæſares. 2. 109, 114.
 Cæſerius Flavius. 2. 68.
 Caius Cæſar ab Augusto adoptatus.
 2. 96. virilem togam sumit. 2. 99.
 in Syriam missus. 2. 101. cum
 rege

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- rege Parthorum coit. *ibid.* per
 iniudias colloquii vulneratur. 2.
 102. moritur. *ib.*
 Calabria. 2. 25.
 calamitosis quis ullam deberi pu-
 tat gratiam? 2. 53.
 Calatia. 2. 61.
 Caldus Cælius. 2. 120.
 Cales deducta colonia. 1. 14.
 Calidius. 2. 36.
 Caliginem omnibus inducturus. *ib.*
 Calones. 2. 82.
 Calpurnia se interficit. 2. 26, 88.
 Calpurnia uxoris Cæsaris somni-
 um. 2. 57.
 Calpurnius L. 2. 2.
 Calvinus. *vide* Domitius.
 Calvus. 2. 36.
 Camelus. *vel* Camelius. 2. 64.
 Campana coloniae supplementum.
 2. 81. Campanis data civitas. 1.
 14. bellum in Campania ortum.
 2. 75. ager Campanus dividitur.
 2. 44.
 campus. in campum descendere.
sc. perendi honoris causa. 2. 92.
 candidatus consulatus. 1. 11. can-
 didati Cæsaris. *i. e. qui à Cæsare
 commendantur.* 2. 124.
 candor justus. 2. 116.
 Canidius. 2. 85. ejus exitus. 2. 87.
 Canina Claud. 1. 14.
 Caninefates subacti. 2. 105.
 Caninius Gall. 2. 100.
 Cannensis pugna. 1. 9.
 Canutius trib. pleb. 2. 64.
 capax fortunæ in quam &c. 2. 93.
 recta discendi. 2. 29. capacia cla-
 ri operis ingenia. 1. 36. capaci-
 sum laboris & fidei. 2. 127.
 capere belli fidem. 2. 74. non ca-
 piebat terminum in gloria con-
 cupiscenda. 2. 46.
 capessere temp. 2. 94.
 Capito Velleii patruus, Agrippæ
 subscrribit in C. Cassium. 2. 69.
 Capitolium occupant Brutus &
 Cassius. 2. 58. Anton. liberos
 suos obsides in Capitoli. mittit.
ib. Capitolinus Jup. 2. 131.
 Cappadocia stipendiaria facta. 2.
 39.
 capte arbitria armorum. *i. e. sibi
 sumere.* 2. 94. gloriam. 2. 129.
 pro captu mediocritatis. *i. e. pro
 modo virium.* 2. 104.
 Capua à Tuscis condita. 1. 7. quot
 annis antequam à Romanis ca-
 peretur. *ibid.* in formam præfe-
 cturæ redacta. 2. 44. Capuam
 cepit Fulvius Flaccus. 2. 8.
 caput fluminis. 2. 105. imperii. 2.
 16. reip. 2. 99. Roma extuler-
 at. 2. 4. capite poenas dare. *ib.*
 Caranus sextus decimus ab Hercu-
 le. 1. 6. Macedonia regnum oc-
 cupat. *ib.*
 Carbo solus toto anno conful. 2.
 24. tertium cos. 2. 26. C. Carbo
 consulis frater occiditur. *ibid.*
 Carbo Papirius orator. 2. 9. Car-
 bo tribunus. 2. 4. Carbo cos. à
 Cimbris fusus. 2. 12.
 carmen. carminum auctores 2. 36.
 princeps. *ib.* fulgor. 1. 5. dulce-
 cedo. 1. 7.
 Carnuntum. 2. 109.
 carpere aliquem. 2. 32.
 Carseoli. 1. 14.
 Carthago annos 65. ante Romam
 condita. 1. 6. potentior facta
 matre Tyro. 2. 15. à Scipione
 deleta, cum stetisset annis 667.
 1. 12. prima extra Italiam col-
 onia. 1. 15. 2. 15. ejus metu re-
 moto, ad vitia descitum. 2. 1.
 Carthaginensibus bellum illa-
 tum. 1. 12.
 carere suspicione. 2. 45. invidia. 2.
 40.
 Carvilius Sp. 2. 128.
 carus Cæsari. 2. 88. carissimus sibi
 spiritus. 2. 123.
 Caſilinum. 2. 61.
 Cassius. C. M. Crassi quæſtor. 2. 46.
 conjuratus in Cæſ. 2. 56. Anton.
 interimendum, Cæſarisque te-
 stamentum abolendum censebat.
 2. 58. Dolabellam Laodicea in-
 clusum expugnat. 2. 69. Rhodum
 capit. *ib.* pulsus & fugatus. 2. 90.
 Liberto cervicem præber. *ib.* Caf-
 fianæ partes. 2. 74. Cassi thea-
 trum. 1. 15. Cassius Longinus
 censor severus. 2. 10. Cassius
 Parmensis occiditur. 2. 87.
 castigatus gravi poena. 2. 119.
 castum colonis occupatum. 1. 14.
 calitorum

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- castrorum praefectus. 2. 112. tribu-
 natus. 2. 104.
 casus tanti viri. 2. 19. rerum hu-
 manarum. 2. 75.
 catenæ aureæ. 2. 82. catenarum se-
 ries. 2. 120.
 Catilina conjur. 2. 34. urbe pulsus.
 ib. moritur. 2. 35.
 Cato M. historicus. 1. 17. ejus
 sententia de Nola & Capua con-
 dita. 1. 7. diruendæ Carthagin-
 aus auctor. 1. 13. princeps fa-
 milie Porcie. 2. 35. homo no-
 vus. 2. 128. Cato minor laudatur
 & describitur. 2. 35. invectus est
 in conjurationem Catilinæ. *ibid.*
 senatus eum prosequitur do-
 mum. *ib.* in Cyprum missus in-
 gentem pecuniam refert. 2. 45.
 oblatum imperium militare re-
 spuit. 2. 54. ejus filii mors. 2.
 71. Cato. M Catonis nepos re-
 petundarum damnatus. 2. 8.
 Catti. 2. 109.
 Catulus Q. Lutatius bello Cimbrico
 viator cum Mario. 2. 12. interi-
 mit se. 2. 22. Catulus Q. au-
 toritate & verecundia memorabi-
 lis. 2. 32. princeps senatus. 2.
 43. fatali morte funditus. 2. 49.
 Catullus poëta. 2. 36.
 cavatus alveus. *i. e. cymba.* 2. 107.
 Cauchorum nationes. 2. 106.
 caudam trahere. 2. 83.
 Caudini. 2. 1.
 cavere. caveret diem Iduum. 2. 57.
 cavente concordiae publicæ. *i. e.*
 considente. 2. 48. cautum lege. 2. 6.
 caufa jutissima. 2. 15. melior. 2.
 49. caufa inescandæ multitudi-
 nis. 2. 13. reip. 2. 104. honoris.
 2. 29.
 cedere gloria alterius. 2. 44. alicui
 titulo imperii. 2. 63. male ce-
 debat bene copta. 2. 14. 18.
 cessu acies. 2. 27. celiere victo-
 riæ, vel Victoria. 2. 85.
 celebris sensibus scriptor. 2. 9. vir-
 tutibus. 2. 116. celebres feris
 nationibus Alpes. 2. 90. celeb-
 ritimus dux. 2. 16. juvenum. 2. 78.
 fama. 2. 99. celeberrima classis. 2.
 77. celeberrimum nomen Opi-
 miani vini. 2. 7. celebratio epu-
 li. 2. 56.
- celer sensu. 2. 118. cogitatione. 2.
 73. celeritas bellandi. 2. 41.
 celsitudo corporis. 2. 94.
 censere. ad censemendum cives revo-
 cati. 2. 15. census senatorum. 2.
 129. ex censi dare militem. 2.
 111. Censorem implere. *i. e. au-*
ctoritate censori necessaria valere. 2.
 95. censoria nota. 2. 68. censu-
 ra aspera. 1. 10.
 Censorinus L. cos. 1. 13. Censori-
 na laus & mors. 2. 102. domus.
 2. 14.
 Cerealia sacra. 1. 4.
 certare cum. 2. 69. certatum vir-
 turibus. 2. 26. sceleribus. *ibid.*
 jurgiis. 2. 33.
 Cervix. cervicem dare ad iustum. 2.
 66. prabere alicui. 2. 6. cervi-
 ces luctinendo imperio suffici-
 ant. 2. 131.
 Cetera quietus. 2. 119. sanctissimus.
 2. 46.
 Cethegus particeps conjurar. Catil.
 2. 34. in carcere necatur. *ibid.*
 Chalcis Athen. colonia. 1. 4. Chal-
 cidenenses Cumas condiderunt. *ibid.*
 Charops. 1. 2. primus Archon de-
 cennalis. 1. 8.
 Cherusci. 2. 105.
 Chius ab Ionibus occupata. 1. 4.
 Cicero M. eloquentium princeps.
 1. 17. homo novus. 2. 34. con-
 junctionem Catilinariam discu-
 tit. *ibid.* ejus consulatu natus
 Augustus. 2. 36. lege Clodii in
 exilium pellitur. 2. 45. actione
 Annii Milonis patriæ restitutus.
 2. 45. ejus domus à senatu restitu-
 tuta. *ibid.* Pompeianas partes am-
 at. 2. 62. ejus actiones in An-
 tonium. 2. 64. Bruto & Cassio
 studet. 2. 66. ab Antonio, Lepido & Cesare proscriptus. *ibid.*
 occisum deplorat Velleius mag-
 nifico elogio. *ibid.* circa eum
 quæ ingenia eminentia florue-
 runt. 2. 36.
- ciere bellum. 2. 54. rixam. 1. 2.
 ad pugnam. 2. 6. cieri solet fo-
 let sonus. 1. 4.
 Ciliciam perdomuit Isauricus. 2.
 39.
 Cimbri Rhenum transcendunt.
 2. 8.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

2. 8. Romanis bellum inferunt. clades exitiabilis. 2. 112. Crassia-
 2. 12. vincuntur à Mario. *ibid.* ni exercitus. 2. 82. accepta sub
 Cimbrica militia. 2. 120.
 cinctus multitudine. 2. 14.
 Cinna urbe pulsus. 2. 20. ei con-
 sulatus abrogatur. *ibid.* patriæ
 bellum inferr. *ibid.* cum Cinna
 confligitur. 2. 21. urbem ingre-
 ditur. *ib.* secundus ejus consu-
 latus. 2. 23. interimitur. 2. 24.
 Cinnanæ partes. *ibid.*
 circa cum 1. 17. Lesbum. 1. 2. ea
 tempora. 2. 92. centum annos.
 1. 7. anni circiter ducenti. *ibid.*
 Circenses ludi. 2. 27. 40.
 circulus arenæ finitus. 1. 10.
 circumdare caput lacernâ. 2. 70.
 opera theatro. 2. 48. circumda-
 ta brachio togæ lacinia. 2. 5. ope-
 ribus urbs. 2. 4. exercitu. 2. 12.
 circumdatum ævum. 1. 17. cir-
 cumdati fluvio. 2. 120. circumda-
 ræ ædibus porticus. 1. 11. cir-
 cumdata temporum clausis. 1.
 17.
 circumferre terrarum orbi pacis
 bona. 2. 92.
 circumfusus amplexibus. 2. 123.
 circumfusa legionibus pars ho-
 stium. 2. 112. oceano insula. 1.
 2. circumfusæ equitum copiæ.
 2. 46.
 circumnavigare sinus. 2. 106.
 circumscribere virgula. 1. 10.
 circumventus iniquitate fortunæ.
 2. 119.
 circumvolare ordines. 2. 27.
 cis Rhenum. 2. 120. citerior ripa.
 2. 107. citerius processit. 1. 17.
 citra Alpes. 2. 12.
 citro (ex) Gallici apparatus trium-
 phi. 2. 56.
 civis æqualis. 2. 124. modestissimus
 2. 29. quot jugera licuit civi ha-
 bere? 2. 6. civilis misericordia.
 2. 7. dignitatis modus. *ib.* re-
 ditus. 2. 40. civilis sanguinis
 initium in urbe. 2. 3. civile
 bellum Cæs. & Pomp. 2. 45. ci-
 viles artes. 2. 97. civitas libera
 dominaque gentium. 2. 29. sine
 suffragio data. 1. 14. civitate do-
 nare. 2. 16. civitates propagatae.
 1. 14.
- clara vita. 2. 34. triumphus. 2. 8.
 claram exemplum. 2. 8. per-
 quam clarum spectaculum. 2.
 101. clari nominis vir. 2. 56.
 claræ urbes. 1. 4. clara ingenia.
 2. 9. clarioris gentis quam ani-
 mi. 2. 30. clariore excidio. 2. 4.
 clarissimus vir. 2. 84. discipli-
 na. 2. 5. Graii nominis. 1. 61.
 clarissima feliciras. 2. 10. fami-
 lia. 2. 127. argumenta voluntati.
 1. 15. clarissimum caput. 2.
 66. bellum. 2. 78. certamen. 1.
 8. ingenium. 1. 5. claritudo fa-
 milie. 2. 17. claritudine emino-
 re. 2. 130.
 classis Tyria. 1. 2. Antoniana. 2.
 84. celeberrima. 2. 77. vexata
 tempestate. 2. 79. superata. 2.
 84. classis cursus 1. 4. classe ag-
 gredi. 2. 32. classe speciosissima
 fabricata. 2. 79. classibus expli-
 catis. 2. 79. producitis. 2. 85.
 clatifica corona. 2. 81. classicum
 certamen. 2. 8. classicæ expedi-
 tiones. 2. 121.
 Claudius App. Cæsus. 1. 14. Clau-
 dius cos. 1. 12. 2. 38. Marcellus
 Claudius. 2. 38. Claudius App.
 adulter Juliae. 2. 200. Claudius
 mons. 2. 110.
 clausa muris Atheniensium inge-
 nia. 1. 18.
 claustra Peloponnesi. 1. 3. claustra
 temporuni. 1. 17.
 Clazomenæ conditæ. 1. 4.
 clementia Cæsaris aduersus victos.
 2. 55. clementiam præstare. 2.
 57. clementissima victoria. 2.
 86. clementer usus victoria. 2.
 56.
 Cleopatra. amor Antonii in eam
 crescit. 2. 82. dux fugæ in pre-
 lio Aet. 2. 85. apidis morsu pe-
 riit. 2. 87.
 cliens infra servos 2. 83. clientelis
 paternis refertus ager. i. e. clien-
 tibus. 2. 29.
 clivus Capitolinus. 2. 3.
- Clodius.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- Clodius P. ejus descriptio. 2. 45. 121. comitatus privatus. 2. 40.
 ejus lex in Catonem & Cicero- comitia ordinata. 2. 124.
 nem. ib. à Milone jugulatur. 2. commeatus petitus. 2. 121. commea-
 tum acquiescendi. s. c. *licentiam*
 petere. 2. 99.
 Clusium. 2. 28. commemorare ordinem auctorum.
 coalescere. coalescentibus reipub. 1. 10. de regione. 1. 3.
 membris. 2. 90. coalescentis pa- commendare aliquem. 2. 109, 124.
 cies conditiones. 2. 48. sua alicui. 2. 123. nomen me-
 cogere. coegit facere. 2. 71. coa- moria. 2. 4. commendatur flos
 tetus erubescere &c. 2. 130. coa- etatis formia. 2. 29. commenda-
 tis militibus. 2. 34. bilis novitate. 2. 9.
 Cocles. 2. 6. commentarii. 2. 60.
 Cælius. 2. 9. 36. M. Cælius. 2. 68. commercia epitoliarum. 2. 65.
 Caldus Cælius. 2. 120. Cælius commigare Athenas. 1. 3.
 mons. 2. 130. commilito belli. 2. 59.
 cœna excipere. 2. 77. cœnam dare. committere se suffragiis. 2. 49.
ibid. fuge fortunæque. 2. 72. fidei ali-
 copi capessore. 2. 9. habere. 2. 102. cajus, vel societati. 2. 27. con-
 regnare. 1. 14. unde cooperunt exempla. 2. 3. incepto pari. 2. misa proscriptio. *oppm.* finita.
 68. bene copta. 2. 4. 2. 64. commilium prælum. 2.
 coūcere non parentem. 2. 50. fe- 2. 21. à se celus. 2. 100.
 ditiosos. 2. 125. coūcito ambi- commodare morituro manum. 2.
 tus. 2. 47. 70.
 cogitata ejus. 2. 15. cogitationum commota urbs. 2. 124.
 magnitudo. 2. 41. nullam cogi- communio juris. 1. 14.
 tationem perendi habebat. 2. 17. communatio status publici. 2. 32.
 cognatum. 2. 130. cognatio. 2. 3. comedia vetus & nova. 1. 16.
 cognomen ex virtute. 1. 73. co- compages corporis. 2. 127.
 gnominem patrie Salamina. 1. 1. comparandum antiquis exemplum
 cohærente male concordia. 2. 47. 2. 78. comparationem priorum
 cohortes legionariae. 2. 5. vicit. 1. 9.
 coire in formam exercitus. 2. 61. compelli ut. 2. 41. compulsus ad.
 inter se. i.e. congregari. 2. 101. coi- 2. 50. sterilitate. 1. 1.
 recum aliquo. *ibid.* compescere armis furorem. 2. 72.
 colere numen. 2. 107. completi decreti. 2. 121. aliquo obfudione. 2. 51. aliquid animo.
 Colchi. 2. 40. 2. 108. ingenio 2. 65. materno genere clarissimas familias. 2.
 collega officii. 2. 77. consulatus. 2. 127.
 56. collegium confulum. 2. 8. componere domum. 2. 14. bellum.
 tribunitia potestatis. 2. 90. 1. e. defensare. 1. 5. tempora Iliaca.
 colligere. etiam hoc colligi potest. compos victorie. 2. 96.
 1. 9. collecto favore populi. 2. 3. pacem. 2. 76. bellum. 2. 25.
 Collina porta. 2. 27. compresca seditio. 2. 126.
 collisa inter se reip. capita. 2. 52. comprehendi ab. 2. 6. comprehen-
 colloq. per colloquia repulsus. 2. su decretis. 2. 62.
 63. colonie varie deductæ. 1. 14, 15. comprimere bellum. 2. 129. com-
 2. 15. coloni occupare. 1. 4. pressa seditio. 2. 126.
 columba antecedentis volatus. 1. 4. comprobatum decreto. 2. 62. & illis.
 comes fugæ. 2. 53. militia. 2. 59. 1. 1.
 fortunæ. 1. 9. 2. 102. comitem Compsa. 2. 68.
 avi sui laudem trahet mundus. conari. conandi sceleris consilia.
 2. 66. comitari triumphum. 2. iniire. 2. 35. conata ejus. 2. 42.
 conatu

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- conatu forte opus. 2. 112. congruere professioni alicuius. 2. 87.
 conciere ad arma. 2. 74. conciebat conjunctissimus sanguine. 2. 41.
 frequentiam Italiam. 2. 3.
 conciliare alicui principatum. 2.
 128. uxorem. 2. 59. invidiam.
 2. 56.
 concio omnis adclamavit. 2. 4.
 concipere voto. 2. 89. concepta
 spes. 2. 67. conceptum spe. 2.
 106.
 concludere se loco. 2. 22.
 concordia ejus. i. e. societas. 2. 65.
 concupiscere gloriam. 2. 46.
 concurrere mutuis iustibus. 2. 27.
 cum aliquo acie. 2. 70. concur-
 sus civitatis. 2. 103.
 concutere aliquem terrore. 2. 90.
 concussum eum fortuna. 2. 79.
 magnis momentis provincias.
 2. 78. concussa motibus Græcia.
 1. 3. concussis viribus. 2. 121.
 condere. i. e. ubibus inadficare. 1.
 2. conditæ coloniæ. 1. 3. con-
 ditor Rom. nominis. 2. 60.
 conditio mortalis. 2. 2. conditio-
 nis miserrima. 2. 23. conditio-
 nes pacis. 2. 48. conditionibus
 finire bellum. 2. 50.
 conducere aedes. 2. 10.
 conferre animum & arma ad. 2.
 115. stipendum. 2. 39. iracun-
 diā in. 2. 21. se Præneste. 2. 26.
 confessio. ad certam confessionem
 imperii pacata Dalmatia. 2. 90.
 confessionem extorquere. 2. 59.
 confessione omnium princeps. 2.
 43. in confessio fuit. 2. 85.
 confidere bellum. 2. 3. exercitum.
 2. 51.
 confinium salutis exitiique. 2. 124.
 confirmare acta. 2. 44. vires. ibid.
 animos. 2. 120. Gallias. ibid.
 conflare bellum. 2. 55. exercitum.
 2. 74. mors conflata insidiis. 2.
 4.
 configlere cum. 2. 12.
 confluere ad. 2. 72. confluentibus
 auxiliis ex. 2. 55.
 confundere omnia. 2. 125. confu-
 sio populi. i. e. confernatio. 2. 124.
 congiariis populum honorare. 2.
 129.
 congregari alicui. sc. pratio. 2. 112.
 congregari in unum. 1. 16.
 congruere professioni alicuius. 2. 87.
 conjunctissimus sanguine. 2. 41.
 conjurati. 2. 35. conjurationis glo-
 bus. 2. 58.
 conquiri ad mortem. 2. 22.
 confundere alveum. 2. 107.
 conficci facinoris. 2. 91. conscienc-
 tiæ facti. 2. 62. conscientia fla-
 gitiorum mersus. 2. 91.
 conicribere cohortes. 2. 20.
 confectans. 2. 19.
 confensere in angulo. 2. 102.
 consentire fibi. 2. 63. vir vita ac
 morte consentaneus. ibid.
 consequi priores. 2. 17. consecutus
 cognomen. 2. 15. honores. 2.
 116. consecuta mala. 2. 48.
 conservator reip. 2. 66. Rom. no-
 minis. 2. 60.
 confistere nusquam patitur. 1. 16.
 non ibi confidunt exempla. 2. 3.
 confistens ante aciem. 2. 55.
 confobrinus. pro foibinus. 2. 3.
 confors imperii. 2. 129. viitorum.
 2. 74. confortio potestatis. 2.
 99.
 conspectus. conspectu ejus. 2. 104.
 in conspectum venire. 2. 63.
 conspicata castra. 2. 27. conspi-
 cu virtus. 2. 35.
 constare. confitab inter omnes. 2.
 41. dum constaret concordia. 2.
 62. constitit ebore triumphi ap-
 paratus. 2. 56. constans è parti-
 bus Pompeianis. 2. 73. constan-
 tia pugnandi. 2. 85.
 constituere urbem. 1. 1. nova por-
 toria. 2. 6. fibi modum. 2. 125.
 dignitatem alterius. 2. 130. tem-
 pus infidilarum. 2. 118. in certa
 fede. i. e. collocare. 2. 32. consti-
 tuit inferre bellum. 2. 82. ex
 constituto. 2. 110.
 consulere conscientia. 2. 115. fama.
 ib. consilium publicum. 1. 8. con-
 siliī irritus. 2. 63. consiliī societas.
 2. 35. consilia scelesta. 2. 76. scele-
 rata. 2. 130. perfida ac plena sub-
 doli animi. 2. 102. pernicioſa.
 2. 3. consiliarii cædis. 2. 56. ma-
 la consulta. 2. 88. consularis
 vindicta. 2. 92. consulare fasti-
 gium. 2. 69.
 consummare belli effectus. 2. 115.
 con-

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- consummari felicitate. 2. 89. consummatio imaginis. 2. 116. consummatum opus. 2. 117.
 consumere. consumserunt Scipiones Hispanie. 2. 90. consumptus acie civis. 2. 52. in apparatu belli consulari. 2. 12.
 contemptor pecuniae. 2. 117.
 contendere ultra. 2. 32. contendebat exercitus esse dimittendos. 2. 48. contentiones acres. 1. 11. civiles. 2. 43.
 contentus semetipso duce. 2. 72. retinere titulum. 2. 49. sustinuisse hostes. 2. 112.
 continere. sc. in custodia. 2. 129. in pace exercitum. 2. 125. non continebant, quin adjicerent. 2. 104. continentes silvae. 2. 109.
 contingere manum. 2. 107. contigit fors Tyrrhenum. 1. 2.
 continuare prætrum aliqui. 2. 91. continua rabies. 2. 64. militia. 2. 122. continuum biennium. 2. 16. continuu anni. 2. 48. continua actiones. 2. 64. continua honores. 2. 12. continuatio bellorum. 2. 121.
 contra ferre arma. 2. 28.
 contrahere militem. 2. 79. classem. 2. 42. contraxisse hoc sibi videbatur, quod. 2. 45. contrafacta affinitas nuptiis. 2. 44. in unum, cuiusque rei species. 1. 14. rixa ex occurso. 2. 47. contrafactum facinore odium. 2. 79. contracte emtionibus domus. 2. 81. legiones in castra. 2. 113. contraria exspectatis. 2. 75.
 Contrebia. 2. 5.
 contribuere novos cives in tribus. i. e. distribuere. 2. 20.
 contumelias in Romanos graves. 1. 12. contumeliosum bellum. 2. 1. contumeliose testatus est patr iam. 1. 17.
 convenire. convenientes adeum. 2. 99. convento prius Tiberio. 2. 101. convenit mirari eos. 1. 3. convenientis in illam amplitudinem forma. 2. 29. convenientior decorum publico. 1. 13. convenientissima conscientia sua vox. 2. 14. convertere. converterat in sc. (i. e. sui admirationem,) terrarum orbem. 2. 31. conversus animus in præcipitia. 2. 112. conversæ cohortes sunt. i. e. terga vertunt. 2. 112. converratio hominum. 2. 102. convictus. i. e. convivia. 2. 33. copia rerum abundantissima. 2. 106. copiam pugnandi facere. 2. 112. copiae equitum. 2. 46. copiarum inops. i. e. annona. 2. 111. Coponius. 2. 83.
 copulatus tibi. i. e. adjunctus. 2. 12. Corfinium. 2. 16. 50.
 Corinthus, antea Ephyre, ab Alete conditur. 1. 3. eversa 1. 13. per M. Agrippam occupata. 2. 84. Corinthii Asiam in arma instigant. 1. 12. Corinthia. sc. usq. 1. 13.
 Cornelia mater Gracchorum. 2. 7. Pompeii uxor. 2. 53.
 Cornelius. vide Lentulus, Sylla &c.
 Cornificius legatus Cæsaris. 2. 79.
 cornu navium. 2. 85. exercitus. 2. 70.
 corona classica. 2. 81. muralis, obfisionalis. 1. 12. laurea. 2. 82.
 coronam capiti imponere. 2. 59.
 corpus rerum naturæ. 2. 66.
 correcta virtute fortuna. 2. 79.
 corripere arma. 2. 101. insignia consularia. 2. 58.
 corrumpere consilia. 2. 118. munus. 2. 52. militem. 2. 78. corrupto anime. 2. 72.
 Corvinus orator. 2. 36. Corvinus Messalla. vide Messalla.
 Coruncanius T. homo novus. 2. 128.
 Cosa, sive Cossæ. 2. 16. Coseni coloni missi. 1. 14.
 Cossæ. 2. 116.
 cothurnis succinctus. 2. 82.
 Cotta judicandi munus inter senatum & equites partitur. 2. 32.
 Cottæ. 2. 43. 112.
 Corys. 2. 129.
 Crassus L. orator. 2. 9. Crassus P. orator. 1. 17. Crassus Mucianus juris scientissimus interficitur. 2. 4. Crassus M. bellum Servile comprimit. 2. 30. Crassus Syria decreta. 2. 46. bellum Parthicum molitur. ib. à Parthis oppressum. ib.
 creare

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- creare seditionem. 2. 20.
 credere se colloquio. 2. 102. reli-
 gioni rempli. 1. 9. credenda af-
 ferebantur. 1. 12.
 Cremona. 1. 14.
 Creon primus Archon Achen. 1. 8.
 crescere. crescebat exercitus. 2. 25.
 odium inter. 2. 60. crevit uebs.
 1. 7. crescente indies clasfe & fu-
 ma. 2. 79. incendio amoris. 2.
 82. crescentibus vitiis. 2. 112.
 Cresphontes. 1. 2.
 Creta in pop. R. potestatem redacta.
 2. 34. libertate multata. 2. 38.
 crimini. criminis est. 2. 116. crimi-
 na desidia. 2. 87. criminari ali-
 quem apud. 2. 74. criminatio-
 nes falsæ. 2. 77.
 Crispinus Quintius. 2. 100.
 Crispus. *vide* Marcus.
 crudeles quastiones. 2. 7.
 cruentissimus Rom. nomini dies.
 2. 52.
 cultus pastoralis. 1. 2. triumphan-
 tium. 2. 40. triumphi. 2. 129.
 cultus agris reddit. 2. 89.
 Cumæ condita. 1. 4. Cumarum in
 Rom. fides. *ibid.* Cumanos Osca
 mutavit vicinia. *ibid.*
 cuniguli. 2. 27.
 cupere prava. 2. 6. cupidus impe-
 randi. 2. 79. cupidior pecunia
 quam. *Ec.* 2. 92. cupidissimus
 orii. 1. 7. potentia. 2. 29. cupi-
 to interit. 2. 45.
 cura belli. 2. 97. cura id fuit huic.
 ibid.
 curia Holtilia. 2. 26.
 Curio Caius desribitur. 2. 48. Cu-
 rio dux Julianarum partium oc-
 cisor. 2. 55.
 Curius Manius cos. 1. 14.
 curius classis. 1. 4. curiu tendere
 ad. 2. 70.
 custos imperii. 2. 104. ignium Ve-
 lla. 2. 131. urbanæ securitatis.
 2. 98. custodia libera. 1. 11. cu-
 stodia ritus parii. 1. 4. custodia
 urbis. 2. 88. custodire oculis. 2.
 47. custoditum corpus. 2. 109.
 Cymen condunt Æolii. 1. 4.
 Cyprus devicta. 2. 38.
 Cyzicum Milesiorum colonia. 2. 15.
 obsidione liberatur. 2. 33.
 Dalmatas subigit Ti. Caesar. 2. 39.
 Dalmatia rebellis iterum subfigi-
 tur. 2. 90. arma corripit. 2. 110.
 Damasippus prætor clarissimos vi-
 ros trucidat. 2. 26.
 damnatus repetundarum. 2. 8. ju-
 dicio publico. 2. 7.
 Danubius. 2. 110.
 dare leges. 2. 125. experimenta
 virtutis. 2. 116. electionem. 2.
 72. datus adoptivus in. 2. 8. da-
 ta civitas. 1. 14. facultas. 2. 107.
 occasio. 2. 119.
 debellatum apud. 2. 84.
 debebe alicui. 2. 21. omnia fibi
 debet. 2. 34.
 decedere. *i. e.* mori. 2. 102. decede-
 re provinciis. 2. 23. patria. 1. 1.
 ex Asia. 2. 4.
 decepus fraude. 2. 82.
 decernere provincias alicui. 2. 75.
 bellum. 2. 18. decretiv petere.
 2. 50. decretus ei triumphus. 2.
 62. decreta patrare. 2. 110.
 decertare pcelio. 2. 12.
 Decius, Decimus. *vide* Mus, Bru-
 tus. *Ec.*
 decurrere clivo. 2. 3.
 decus publicum. 1. 13.
 dedere. dederetur hostibus. 2. 1.
 deditio. 2. 119.
 dedicatum Martis templum. 2.
 100.
 deducere colonias. 1. 2. genus ab
 aliquo. 2. 41. ad turpissima de-
 duxit fœdera. 1. 1.
 deerratum rectio. 2. 3.
 deesse. defuit terra ad victoriam. 2.
 53. ad sepulturam. *ibid.*
 defendere salutem alicujus. 2. 66.
 se munitione. 2. 112.
 deferre summan imperii alicui. 2.
 49. detulit statuas ex. 1. 11. de-
 ferendus illi honor. 2. 122. de-
 latus ei consulatus. 2. 47.
 deficere. deficiat materia laudatu-
 rum. 2. 101. defectus consilio.
 2. 120. fructu amicitia. 2. 116.
 materia. *ibid.*
 defletere se huc atque illuc. 2. 21.
 defletere temporis fortunam. 2. 67.
 deflenda

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- deflenda summa calamitatis. 2.
 119.
 defluentia Socratico ore ingenia. 1.
 16.
 deformitas corporis. 2. 69.
 degere vitam. 2. 3.
 dejicere faxo. 2. 24.
 Deilius. 2. 84.
 delectus habiti. 2. 111.
 delegata ei cura. 2. 97.
 delere urbem. 2. 4. deletis copiis.
 1. 9.
 Delus. 1. 4.
 demerendis hominibus genitus. 2.
 102.
 denotari (*i. e. cognoset*) non poterat
 facies. 2. 70.
 denunciare alicui. 2. 80. denun-
 ciatio quietis. *i. e. somnium*. 2. 70.
 deponere arma. 2. 16. odium. 1. 2.
 deposita veltis. 1. 2.
 deprecari pro se. 2. 86.
 prehensa vanitas est. 2. 60.
 depudet. 2. 73.
 Dertona. 1. 15.
 descendere ad. 2. 120. in. 2. 92. de-
 scendens montem. 2. 25. equo.
 2. 55.
 desificere à disciplina. 2. 81. à bo-
 nis. 2. 2. à virtute. 2. 1. à nobis.
 2. 109. à societate. 2. 100.
 descripta publicis litteris pecunia.
i. e. consignata. 2. 37. descriptum
 in recessis maris praesidium. *i. e.*
distributum. 2. 32.
 deserere fuga. 2. 61. desertus ab ex-
 ercitu. 2. 26. à fortuna. 2. 80.
 deserturus imperatorem. 2. 55.
 desertor. 2. 85.
 defes. 2. 105. desidiaz crimen. 2.
 87.
 desiderare aliquem. 2. 52. deside-
 rari ab. 2. 114.
 designare confulem. 2. 58.
 desistere incepto. 1. 10.
 Desitiates. 2. 115.
 desperata victoria. 2. 85. desperatis
 rebus. 2. 27. desperatio. 2. 5.
 despicer in domum. 2. 14.
 despondere aliquam alicui. 2. 79.
 desponsa ei. 2. 65.
 destinare aliquid alicui. 2. 131. de-
 stinari alicui. 2. 124. destinatus
 ei. 2. 85. destinatum iter. 2. 82.
 dirigere aciem. 2. 112. invidiam
 rerum
- destituere conata alicuius. 2. 42.
 destituit eos fortuna. 2. 69. de-
 stitui dignitate. 2. 129. destitu-
 tus spe. 1. 9. virtute. 2. 120.
 destitutus proposito. 2. 5.
 detestabilia fœdera. 2. 1.
 detracto capite. 2. 85.
 devorato vivo igni. 2. 88.
 dextra ponti incolere. 2. 40.
 Dialis flamme. 2. 22. 43.
 Diana sacra regio circa Capuam. 2.
 25. agros ei addicit Sylla. *ibid.*
 dicere jus. 2. 118. diem alicui. 2. 24.
 non sine cura dicendus. 2. 18.
 Dictatoria animadversio. 2. 68.
 Didius T. 2. 16.
 Dido. 1. 6.
 dies maximi discriminis 2. 85.
 cruentissimus nomini Rom. 2.
 52. ultimus. 2. 27.
 differre. quantum differt Cato. 1.
 7. distulit ventus classem. *i. e.*
distipavit. 2. 79. extra dilationes
 positus. *ibid.*
 difficultis locus. 2. 116. difficultas
 itinerum. 2. 54. locorum. 2. 113.
 annone. 2. 94.
 diffusa pax per. 2. 126. diffusum
 late bellum. 2. 52. diffuse pro-
 vinciae. 2. 90.
 digestio annorum. *i. e. computatio*. 2.
 53.
 dignus memoria. 1. 16. digne ex-
 primi. 2. 89. deflere. 2. 67. di-
 gnitatem constituere, augere. 2.
 130. dignatio partium. *i. e. di-
 gnitas*. 2. 52. dignatio. *sc. pra-
 tura*. 2. 59.
 digredi ab aliquo. 2. 123. digressus
 è castris. 2. 76. digressus Nero-
 nis à. *i. e. discessio*. 2. 76.
 Dii boni. 2. 106. immortales. 2.
 52.
 dijudicatz ferro discordiaz. 2. 3.
 diligere valide. 2. 98.
 diligentissimus custos. 2. 98.
 dimicare in mortem. 2. 85. de-
 summa rerum. 2. 68.
 dimittere uxorem. 2. 41. exerci-
 tum. 2. 113.
 Diphilus comicus. 1. 16.
 dirum exemplum. 2. 119. omen.
 2. 46.
 dirigere aciem. 2. 112. invidiam
 rerum

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- rerum ad personas. 2. 30. facta
 ad confilia. 2. 8. directus cursus.
 1. 4. directa acie. 2. 47.
 dirimere. dirimente fortuna o-
 mnia. 2. 47. diremti gradibus.
 i. e. distincti. 2. 36.
 diripere urbes. 2. 31.
 diruta urbs. 1. 12.
 discerni armis. 2. e. disjuncti. 2. 118.
 discingi. 2. 41.
 disciplina convenientissima. 1. 6.
 militaris. 2. 114. liberalis. 2. 59.
 discors patris. 2. 37. discordante
 à se fortuna. 2. 53.
 discrepans auctorum opinionibus.
 1. 7. à more. 2. 12.
 discrimin pœnae, vel judicij. 2. 21.
 ultimum. 2. 8. summum. 2. 27.
 discutere conditiones pacis. 2. 48.
 discussa seditio. 2. 81. discussum
 bellum. 2. 75. discussiens gladiis
 comitia. 2. 12.
 disjicere cogitationem. 1. 10. dis-
 jecta domus. 2. 45.
 dispersi exercitus. 2. 21.
 disponere exercitus. 2. 120. dispositis
 in id ipsum. 2. 27.
 dispungere otio intervalla negoti-
 orum. 1. 13.
 dissidere in consilio. 2. 80. dissen-
 tiones plebis accentia. 2. 121.
 dissimilis fortunæ habitus. 2. 41.
 vitæ potentia. 2. 80.
 dissuadere legem. 2. 31.
 distinctus ab Homeri atate. i. e.
 distans. 1. 7.
 distractus tempestate à suis. 1. 1.
 distractissimus mole onerum. 2.
 114.
 ditioni (i. e. potestati) ejus permi-
 tit regnum. 2. 37.
 diversa præsentibus. 2. 75. diver-
 sissimus animus. 2. 25. ex di-
 verso stans. 2. 101.
 dividere agros plebi. 2. 44. divisa
 à continente intula. 1. 2. anno-
 rum spatio ætas. 1. 16. tempo-
 ribus cuiusque rei species. 1. 14.
 divisus partibus. i. e. diversi locus.
 2. 95.
 Divus Augustus. 2. 124. vide Au-
 gustus.
 documentum (i. e. indicium) tanti
- mox evasuri viri. 2. 42.
 Dolabella accusatur à Cæsare. 2. 43.
 Dolabellæ factum memorabile.
 2. 58. ejus postea furor erupit.
 2. 60. C. Trebonium occidit. 2.
 69. eum ad mortem adigit C.
 Cassius. ibid. Dolabella laudatur.
 2. 125.
 dolere ex aliquo. 2. 130.
 domare bello. 2. 108. domari gla-
 diis. 2. 117. domitor Germa-
 niae. 2. 97. domi bellique for-
 tifimus. 2. 27. domestica res. 1.
 7. domestici fanguinis gloria.
 2. 16. domestici. 2. 114.
 domicilium animi. 2. 69.
 dominari. dominante Cinna. 2.
 23. domina gentium civitas. 2.
 29. dominium rerum. 2. 80.
 dominatio nefanda. 2. 60. do-
 minationis vim experta. 2. 68.
 Domitius Cn. Arvernos vincit. 2.
 10. ejus laus. ibid. Cnæus Do-
 mitius trib. pl. legem fert de sa-
 cerdotibus creandis. 2. 12. Do-
 mitius trucidat à Damafippo.
 2. 26. Cn. Domitius pater L.
 Domitii, avus Cn. Domitii di-
 greditur è Brutianis castris. 2. 72.
 Antonio se jungit. 2. 79. inde
 transit ad Cæsarem. 2. 84. Cal-
 vinus Domitius. 2. 78. Domitiz
 familia felicitas. 2. 11.
 donare aliquem incolumitate, fa-
 cerdotio. &c. 2. 100. honoribus.
 2. 115. civitate. 2. 16. donatus
 corona. 1. 12. triumphalibus
 ornamentis. 2. 115. à te. 2. 104.
 Dorso Fab. 1. 14.
 dos, velut in dotem (i. e. mercedem
 scierū.) 2. 67. dotes belli & to-
 ge. 1. 12.
 Drusus M. Livius pro senatu mul-
 ta molitur. 2. 13. rem. pertur-
 bat & occidit. 2. 14. ejus vox
 ad circumstantes. ibid. ad Archi-
 tectum. ibid. mors ejus bellum
 excitavit Italicum. 2. 15. Dru-
 sus Livius Claudianus Julius Au-
 gustus pater se ipse interimit. 2.
 71. Drusus Claudius cum Tibe-
 rio in Rhætos &c. missus. 2. 95.
 mors ejus & elogium. 2. 97.
 Drusus seditionem militum
 com-

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- comprimit. 2. 125. Drusus Libo. 2. 129, 130.
 dubia spes. 2. 71. fortuna. 2. 97.
 fides. 1. 9. 2. 63. dubium se mediumque partibus praestitit. 2. 21.
 dubio Marte. 2. 55. dubii casus. 2. 75. dubiis rebus. 2. 112.
 ducere contra remp. 2. 125. exercitum in. 2. 109. haec terribilio-
 ra duceret. i. e. exsistaret. 2. 49.
 duci in vincula. 2. 7. duetus
 eo erat ut. 2. 102. in triumpho.
 2. 65. duetus ejus. 2. 79.
 dulces facie. 1. 17. dulcedo mol-
 lissima carminis. 1. 7. pacis.
 2. 117. morum. 2. 97.
 duodecagesimus. 2. 53. duodevi-
 cesimus. 2. 7.
 duplex animus. 2. 25. duplicare
 vires. 2. 77.
 durare exercitum patientia. 2. 78.
 duravit ei odium in tantum. 2.
 79. illis in longum pugnandi
 constancia. 2. 85.
 dux partium. 2. 55. latronum. 2.
 1. consiliis. 2. 18. bello peri-
 tissimus. 2. 29. duces acerrimi.
 2. 110. recuperandi imperii. 1. 2.
 ducum maximus. 2. 99.
 dynastæ. 2. 51.
 Dyrrachium castris Pompeii te-
 netur. 2. 51.
- E.
- Ebur. ex ebore apparatus trium-
 phi. 2. 56.
 editum opus belli civilis. 2. 9. edi-
 to adilitatis munere. 2. 93. edi-
 tis certaminibus. 2. 21. experi-
 mentis virtutis. 2. 94. speciosis
 rebus. 2. 76.
 educatum apud vitricum. 2. 59.
 educere hibernis exercitum. 2. 115.
 efferre ad principale fastigium. 2.
 128. in tantum cum extulit. 2.
 90. elatum corpus. 2. 4.
 efficere. magnum modum legio-
 num efficerat. 2. 73. tantum ef-
 feci pudor. 2. 5. effecit ut. 2. 12.
 ne. 2. 34. effectus belli. 2. 115.
 efficacissimum ad. 1. 8.
 effossum lumen. 2. 52.
 effundere se obviam alicui. 2. 112.
 effudit vocem. 2. 14. se in Afri-
- am. 1. 4. effusa immanis vis
 gentium. 2. 12. civitas obviam.
 2. 45. effuso cerebro exspiravit.
 2. 7. effusissimus munificentia.
 2. 41. effusissimus sinus. 2. 43.
 egere stylo. 2. 43.
 Eggii L. clarum exemplum. 2. 119.
 Egnatius Rufus confiprat in Au-
 gustum. 2. 91. mors ejus. ibid.
 Egnatianum scelus. 2. 93. Ma-
 rius Egnatius. 2. 16.
 egredi regni finibus. 2. 129. in ri-
 pam. 2. 107. egreditus urbe. 2.
 17. fortunam hominis. 2. 40.
 elabi urbe. 2. 41.
 elangescere. 2. 111.
 electio. fortuna electionem non di-
 ret. 2. 72.
 Elektra. 1. 1.
 elegans auctor & admirator. 1. 15.
 nemo elegantius dispunxit &c.
 ibid.
 elephantorum certamen. 2. 56.
 elicita gaudio lachrymæ. 2. 104.
 eliste fauces. 2. 4.
 Elissa Tyria Carthaginem condit.
 1. 6.
 eloqui opera in partibus. i. e. per
 partes. 2. 126. eloquens vir. 2.
 48. eloquentia prosa. 1. 17. elo-
 quentia mediis. 2. 29. florere. 1.
 18. eloquium. 2. 68.
 elucere. moderatio ejus elucet at-
 que eminet. 2. 122. elucebat per
 id quantus &c. 2. 94.
 emendata leges utiliter. 2. 85.
 emerere. 2. 66. emeritus trium-
 phus. 2. 47.
 emergere in fastigium. 2. 65. è ter-
 ra foramine. 2. 27.
 emicare. qua cor emicat. 2. 70. e-
 micans multo igne. 2. 125.
 eminere dignitate. 2. 127. claritu-
 dine. 2. 130. virtute. 2. 26. sine
 periculo. 2. 49. eminet moderatio
 ejus. 2. 122. eminens fastigi-
 um. 2. 109. fortuna. 1. 9. prin-
 ceps. 2. 124. dictu res. 2. 114.
 eminentes viri. 2. 127. eminentia
 cuiusque operis. 2. 17. inge-
 nia. 2. 36. naribus eminentibus.
 2. 19. eminentissimus vir. 2. 2.
 civium post unum. 2. 99. seculi
 sui, dotibus belli &c. 1. 12. emi-
 nentissima

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- nentissima mater. 2. 130. genere.
 forma, probitate. 2. 75. eminentissima simplicitatis vir.
 2. 76. eminentissimi duces. 2.
 17. cives. 2. 71. eminentissima capita imperiorum. 2. 101.
 emissio oraculo vox. 1. 10.
 emissarii factionis. 2. 18.
 emptionibus contrachte domus. 2. 81.
 emolumenitum victoriae. 2. 105. paratris belli. 2. 114.
 emervatus amore animus. 2. 86.
 eniti. i. e. patere. 2. 95. eniti ad honores. 2. 127.
 Ephesus condita. 1. 4.
 Ephyra. 1. 1. vel Ephyre, Corinthus in Iudea. 1. 3.
 Epirus 1. 1.
 Eporædia. 1. 15.
 epulari apud aliquem. 2. 101. epulegium celebratio. 2. 56.
 equus. equo descendere. 2. 55. veteres. 2. 114. equestris acies. 2. 112. militia. 2. 111. ordo. 2. 77.
 familia. 2. 59. sturia. 2. 61. equestri loco natus. 2. 128. equestri gener. 2. 88.
 erectum ejus caput. 2. 79.
 Eretria Athenieal. colonia. 1. 4.
 erudire indolem disciplinis. 2. 59.
 eruere. eruit funditus Corinthum. 1. 13. eruta Carthago. 1. 38.
 erumpere. erupit scelus. 2. 93. voluntas. 2. 62. tempestas in domo Aug. 2. 100. furor ad. 2. 60. in ultimum gladiorum impunitas. 2. 125. vis forensis sub Tullio. 1. 17. eruperat pars in Macedoniam. 2. 110. erumpens animo indignatio. 2. 66. eruptionibus pugnatum. 2. 47.
 Erythra condita. 1. 4.
 Eryx ultimus Archon decennalis. 1. 8.
 esse in fine. 2. 33. esse alicui terrori, venerationi. 2. 41. honori, usui. 2. 95. criminis. 2. 116. et gladiis quoque. 2. 12.
 Etocca. 2. 30.
 Etrusci. 1. 8.
 evagandi latissimè sibi viam facere. 2. 2.
 evadere. vires eorum evasimus. 2. 111. quantus evasurus esset. 2.
 94. documentum tanti mox evasuri viri. 2. 42.
 Eubœa. 1. 4.
 evenerere. evexerat eum usque in. 2. 9. 90. evictus animo super. 2. 120. in fastigium. 2. 56. 116. evicti in id, supra quod. &c. 2. 55.
 eventus rerum felix. 2. 25. 46.
 evenit funditus. 2. 115.
 evitare tela. 2. 86.
 Eumenes rex. 1. 9.
 evocatus. 2. 70.
 Euphrates. 2. 46. 101.
 Eupolis comicus. 1. 16.
 Euripides tragicus. 1. 16.
 evulgere confitit. 2. 102.
 exactio opera. 2. 117.
 exaggerare juventum ejus honoribus. 2. 129.
 exardescere. exarsit bellum civile. 2. 49. exarserunt initia belli. 2. 48.
 exalceari. 2. 41.
 excedere natura sua. 2. 68. Sicilia. 2. 80. ad deos. 1. 2. excessus ejus ex Italia. 1. 15. excedere modum laborum. 2. 122. fidem humana. 2. 51. formam. 1. 16. excessit in hoc ira principis, ut. 2. 68.
 excellens vir. 2. 92. triumphus. 1. 11. virtus. 2. 116. excellens corpore. 2. 107. forma. 2. 29. specie. 2. 7. excellentissimus forma. 2. 41.
 excelsissimus juvenis. 2. 101. dux. 2. 114. vir. 2. 22. excelsissima victoria. 2. 96. excelsissime floruit. 1. 6.
 excidere urbem. 1. 12. excisus exercitus. 2. 120. excisa Numantia. 2. 5. silva. 2. 27. gens. 2. 12. excisi terrores reip. 2. 4. agri. 2. 115.
 exciperre venientem. 2. 53. aliquem superbe. 2. 60. cena. 2. 77. exceptit Cesarem bellum Hispan. 2. 55. bellum à Marfis exceptum. 2. 15.
 excite veteranos à. 2. 61. excita fedibus suis gens. 2. 108.
 .111. quantus evasurus esset. 2. ris. 2. 22.
 exclusi

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- exclusi ab. 1. 2. paternis opibus liberi. 2. 28.
 execrari. factum execrabitur. 2. 66.
 execratio populi. 2. 79. civium. 2. 67.
 exemplum gravissimum. 2. 78.
 naturale. 2. 128. clarum. 2. 119.
 singulare clementia. 2. 100. hominis grati. 2. 71. proscriptio-
 nis. 2. 28. exempli Sullani malum. 2. 66. ejusdem tribunatus. 2. 6. sui tenax. 2. 84. paternia-
 vitque succelior. 2. 119. exem-
 ple perniciosum. 2. 125. in o-
 mnis virtutum exempla geni-
 tus. 2. 113.
 exequi. in exequendo vir. 2. 24.
 execrurus fortiter. 2. 24. execu-
 tor acerrimus. 2. 45.
 exercere exercitum bellis. 2. 109.
 animum disciplinis. 1. 13. cor-
 pus periulcis. ibid. vim consula-
 tus in. 2. 47. inimicities cum a-
 liquo. 2. 45. odium in. 1. 1. ex-
 ercitare corporis animique vir-
 tutem. 1. 8. exercitatio animo-
 rum. 2. 110. exercitationes na-
 vales. 2. 79. exercitus perpetua. 2. 109. exercitus magnificen-
 tissimus. 2. 120.
 exhaustus bello exercitus. 2. 21.
 exigere. exigit res vigiliam. 2. 88.
 causa moram. 2. 117. viri magni-
 tudo voluminum instar. 2. 29.
 eximius innocentia. 2. 39. virtute. 2. 18. eximia fides. 1. 4. severi-
 tas. 1. 15.
 exire. quia vivus exierat. i. e. effu-
 gerat. 2. 81. exitus vite mortis.
 que. 2. 7. partium Brutii. 2. 72.
 exitibilis fames. 2. 112. clades. ibid. eventus. 2. 21. societas reip. 2. 44. exitibiles homines. 2. 12. leges. 2. 18.
 exitialis tempestas. 2. 72. spiritus. exusta ædifica. 2. 115. 2. 22.
 exoletus histrio. 2. 28.
 exorabilis in offendis. 2. 29.
 expectato maturius. 2. 123. expe-
 tatis contraria. 2. 75.
 expeditiones astivæ. 2. 114. classi-
 ca. 2. 121.
 experiri molem belli. 2. 95. ali-
 quem. 2. 128. animum aliquujus.
2. 87. experta virtus. 2. 4. ex-
 peri viam. 2. 68. experientia
 belli. 2. 78. experientia suavissi-
 ma res. 2. 114. experimenta vir-
 tutis. 2. 94. experimentis testa-
 rum. 2. 116.
 explore censum senitorium. 2. 129.
 explebat numerus amplius &c. 2. 110. expleto labore. 2. 23.
 explicatis classibus. 2. 79.
 exploratores. 2. 112. exploratissi-
 ma victoria. 2. 84.
 exponere jutis voluminibus. 2. 119.
 pericula. 2. 35. mandata. 1. 10.
 exposita in terra legiones. 2. 79.
 expostulare. expostulante consenu-
 populi. 2. 77.
 exprimere verbis. 2. 67. expressa
 similitudo. 1. 11.
 expulsus civitate. 2. 15.
 exsolvere poe-ias. 2. 88.
 exsommis. 2. 88. exsommisanimo. 2. 127.
 extendere. extendebat civitatem
 usque ad. 2. 6. extenta cervix. 2. 70. extentum vitæ spatium. 1. 11.
 extare. extitit victor. 1. 8. aufer. 2. 68.
 extinguere incendia. 2. 91. ante-
 quam extingueretur Pompeius. 2. 54.
 extorquere aliquid alicui. 2. 69.
 extractus arundinero. 2. 19.
 extraordinaria imperia. 2. 30.
 extremus orbis terminus. 1. 2.
 extruere opera. 2. 130. templum
 extructum. 2. 81.
 excubare aliquem urbe. 2. 19.
 exuere vestem. 2. 43. aliquem ca-
 itris. 1. 9. exutus navibus. 2. 79.
 copiis. 2. 37.
 exultatio nova quedam salutarie-
 nis. 2. 104.

F.

- Fabius Maximus. 1. 10. Fabiu-
 us Dorso. 1. 14. Fabius Q. cos.
 ibid. Fabius P. Æmilii nepos Al-
 lobrogos vincit. 2. 10. 39. Fabii
 Æmiliani disciplina militaris.
 2. 5.

Y

Fabrigeria.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- Fabrateria. 1. 15.
 fabricata classe. 2. 79. fabricati mi-
 ro opere cuniculi. 2. 27.
 facere templo, porticus. 2. 81. thea-
 trum. 1. 15. provinciam. 2. 38.
 Iudos alicui. 1. 8. deum. 2. 126.
 exercitum. 2. 109. initium. 2.
 43. suspectum. 2. 35. testamen-
 ta. 2. 5. viam incrementus. 2. 9.
 emolumenatum victoriae. 2. 105.
 monumentum victoriae. 2. 40.
 otio locum. 2. 105. sui juris. 2. 69.
 gratis. 2. 48. factus pontifex. 2.
 5. defor. 2. 85. facta affinitas
 inter. 2. 65. factum initium. 1.
 14. factum memorabile. 2. 86.
 præclarum. 2. 92. nobilissimum.
 2. 26. facti feveritas. 2. 5. invi-
 dia. 2. 47. conscientia. 2. 62. fa-
 ðo salutari reip. 2. 47.
 facetia Latini leporis. 1. 17.
 facilimus in accipienda satisfacti-
 one. 2. 29.
 facinus præclarum. 2. 120. atrocis-
 sum. 2. 46. facinore oppres-
 fus. 1. 1.
 facundus malo publico. 2. 48.
 fallere. fefellit eos quinquennium.
 i. e. eorum curam præteriit. 2. 53.
 fama tanti nominis. 2. 94. ut fa-
 ma loquitur. 2. 95.
 familia insignis honoribus. 2. 127.
 in familiam ejus datus. 2. 8. in
 familia retinere. 1. 10. familia-
 ris situs. 2. 70.
 Fannius C. orator. 1. 17. 2. 9. Fan-
 nius Cæprio. 2. 91.
 fases corripere. 2. 58. submittere
 alicui. 2. 99.
 fastidire aliquem. 2. 7. 15.
 fastigium terrarum orbis amplissi-
 num. 2. 131. summum. 2. 30.
 altissimum paternumque. 2. 116.
 consulare. 2. 69. principale. 1.
 11. 2. 128. timendum. 2. 109.
 fastigium ejus exultit fortuna.
 2. 40.
 fata salutaria reip. 2. 60. fata po-
 scerent. 2. 123. fata vincunt cu-
 ram. *ibid.* fatorum iniqitas. 2.
 97. vis inclinabilis. 2. 57. fa-
 talis mors. *i. e. naturalis.* 2. 4. vi-
 ctorie locus. 2. 52.
 fatigare fatigent scriptorem gesta.
2. 89. fatigaverat Romanos Cre-
 ta. 2. 34. fatigata fortuna. 2. 69.
 Faventia. 2. 28.
 favere partibus. 2. 26. favor parti-
 um ingens. 2. 54. favorablem
 fecit triumphum. 2. 54. redi-
 tum. 2. 40.
 Favonius prætorius. 2. 53.
 fax bellii. 2. 25. facem subjecit bel-
 lo. 2. 48.
 Feiales 2. 1.
 felix eventus. 2. 46. malo suo. 1.
 6. eventu. 2. 112. felicis uteri.
 2. 93. felicis respondere spei.
 2. 103. directa acie feliciter fun-
 etus. 2. 95. felicissimus status. 2.
 91. felicissime victoriae. 2. 46.
 felicitas imperii. 1. 1. felicitas
 numero artata. 2. 10. felicitate
 consummari. 2. 89.
 femina similius deis quam homi-
 nibus. 2. 130. virilis animi. 1. 1.
 felicis ute. 1. 2. 93. ultra femi-
 nam fluens mollitiis. 2. 88.
 ferox juventus. 2. 114. animo. 2.
 108. ferocior justo. 2. 49. Ger-
 mania feritate. 2. 106. ferociissi-
 ma gentes. 2. 98. ferocia ingenio-
 rum. 2. 115.
 ferre opem. 2. 74. arma contra. 2.
 87. pretium sui consilii. 2. 125.
 graviter. 2. 102. legem ad popu-
 lum. 2. 18. injuriam diffimu-
 lando. 2. 62. ferunt in diversas
 agrorum partes. 2. 27. ferebat se
 regis stirpis. 1. 11. ferendi sus-
 fragii jus. 1. 14. ferri circa. 2.
 27.
 ferrum strictum. 2. 125. ferro in-
 terimere. 2. 85.
 ferus. fera nationes. 2. 90. provin-
 ciae. *ibid.* feritas hostilis. 2. 119.
 feritate truces. 2. 95.
 festinare. festinans in Italiam. 2. 43.
 festinans pervenire. 2. 39. festi-
 natio præceps. 1. 16. festinatio-
 nem itineris morata Massilia. 2.
 50. festinanter. 2. 123.
 fidelitum series. 2. 118.
 fides Attica. 2. 23. dubia 1. 9. exi-
 mia in. 1. 4. singularis in. 2. 6.
 sincera. 2. 23. in forum revoca-
 cata 2. 126. fides promissæ bre-
 vitatæ 2. 56. fidei capacissimus.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

2. 127. violatio. 2. 1. fidei aliquuj se committere. 1. 9. fidem mereri. 2. 104. dare 2. 5⁸. excedere. 2. 56. praestare aliqui. 2. 16. mutare. 2. 53. super idem humanam evectus. 2. 41. fide melior &c. 2. 50. fidus partibus. 2. 63. vir fidelis. 2. 118. fidelissimus Romanis. 1. 9. in reconcilianda gratia. 2. 29. partium. 2. 53.
 Fidentia. 2. 28.
 fiducia virium. 2. 112. victoria. 2. 113. militum armavit Cæstrem. 2. 49.
 filiorum impietas erga proscriptos parentes. 2. 67.
 Fimbria C. Flavius interimit se. 2. 24.
 finis. i. e. mors. 2. 123. finis imperii. 2. 27. ambitus. 2. 47. vindicandi & vivendi. 2. 27. Italia. 2. 109. finem militiæ dare. 2. 125. ad finem victoria. 2. 17. hunc finem habuit vita. 2. 14. fine libertatis multata Creta. 2. 38. sine fine respectans. 2. 107. fines medii Germaniae. 2. 105. finire honores. i. e. deponere. 2. 33. vitam immatura morte. 2. 3. quicquid finitur meridiano. i. e. comprehenditur. 2. 125. finita proscriptio. 2. 64. militia. 2. 111. finito bello. 2. 17. arena circulo. 1. 10. finitimi. 2. 109.
 firmare pace. 2. 123. urbem praefidiis. 2. 26. firmatus experientia animus. 2. 110. firmus proposito. 2. 62. firmus exercitus. 2. 29. firmior causa. 2. 49. firmissimi remiges. 2. 84.
 Firmum urbs Picen. 1. 14.
 Flaccus. vide Pomponius, Fulvius, Valerius.
 flagrare. flagravit peccus abstruso fretus ingenti numero. 1. 20.
 incendio. 2. 130. flagrantior fax. 2. 48.
 flamme. vide Dialis.
 Flavius. vide Cæstius, Fimbria. flexum agmen ad. 2. 40.
 Horere sine invidia. 2. 49. favore publico. 2. 92. floruit Homerus. 1. 5. gentium fortuna. 2. 11. urbs eloquentia. 1. 18. operibus. ibid. florueri ingenia. 1. 16. floritissimus ingenio. 2. 2.
 Floralium ludorum initium. 1. 14.
 Florus Julius. 2. 129.
 flos ætatis. 2. 29.
 fluere orio & mollitiis. 2. 88. fluentes resp. 2. 16.
 fœda dictu tempestas. 2. 100.
 fœdus idem. 2. 2. pacis. 2. 77.
 federa turpia ac detestabilia. 2. 1.
 Fonteius. 2. 15.
 forma propoſiti operis. 2. 66. recip. 2. 89. provinciæ. 2. 97. praefecture. 2. 44. iuli exercitus. 2. 61. principatū. 2. 129. formula provinciæ. 2. 38.
 Formiani in civitatem recepti. 1.
 fortis manu. 2. 118. forte conatu. 2. 112.
 fortuna varia atque atrox. 2. 16. publica. 2. 86. anceps. 2. 79. invidiosa. 2. 60. tolerabilis. 2. 37. prorior. 2. 69. fortunæ indulgentia. 2. 80. vices & mutaciones. 2. 75. magnitudo. 2. 100. forsunam hominis egressus. i. e. supergessus. 2. 40. fortunatissimum præmium. 2. 12. fortuita mors. 2. 102.
 frangere hostem. 2. 24. vires populi. 2. 122. dignitatem aliqui. 2. 20. fracta armis Achaia. 1. 12. fractis partibus. 2. 74. fragmen subsellii. 2. 3.
 frater patruelis. 1. 1.
 fraudare testimoniou. 2. 32. in eo non fraudabo avum meum. 2. 76. non fraudetur gloria consulatus eius. 2. 12. ne fraudetur factum memoria. 2. 92.
 Fregelle colonia facta. 1. 14. eas exedit Opimius. 2. 6.
 frequens admonitio. 2. 114. transitus. 1. 17. frequenti equite regio. i. e. multis equitum turmis. 2. 113. frequentes provinciæ sc. hominibus. 2. 90. numero gentes. 2. 95. frequenta exercitus. 2. 81. Italia. 2. 3. circumstantium. 2. 14. inimicis amicorum. 2. 59. frequentissimum initium calamitatis. 2. 118.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- frons ædium. 1. 11.
 fructus amicitiae. 2. 116. fructum
 tulerat ex. 2. 64.
 fructus, vel fruitus spectaculo. 2.
 104.
 frumentaria res. 2. 94.
 frustrare, frustratus spe. 2. 21. fru-
 stratus visus. 2. 43. frustratis
 custodibus. 2. 87.
 fuga turpis ac nuda. 2. 61. pre-
 ceps. 2. 85 fugæ muliebris co-
 mes. 2. 76. fugæ se committere.
 2. 72. fugam occupare, dirigere.
 2. 85. fuga transgressus Al-
 pes. 2. 63. petivit Afiani. 2. 79.
 ex fuga se recipere in. 2. 70.
 fugare Parthos. 2. 46. fugata acies.
 2. 112. fugata ale. *ibid.* fuga-
 cissimus miles. 2. 85. fugitivi.
 2. 30.
 fulgere, fulget ripa armatis. 2. 107.
 fulgens aginen. 2. 106. fulgen-
 tissimus juvenis. 2. 71. fulgen-
 tissimum opus. 2. 59. ore ful-
 gentissimo. 2. 64. fulgor avitus.
 2. 4. adventus ipsius. 2. 50. car-
 minum. 1. 5.
 Fulvia Antonii uxor, omnia armis
 miseret. 2. 74. Prænestē capit. *ibid.*
 eam Italia inviolatam excedere
 patitur Cæsar. 2. 76.
 Fulvii Flacci aspera censura. 1. 10.
 Cn. Fulvium fratrem senatum mo-
 vet. *ibid.* Fulvius M. nobilior
 cos. 1. 15. Fulvius Flaccus par-
 ticeps Graecanæ seditionis cum
 filio interimur. 2. 6. 7. Fulvii
 Flacci, qui Capuam cepera, fi-
 liorum clarissimum exemplum.
 2. 8.
 Fundani in civitatem recepti. 1.
 14.
 fundere exercitum. 2. 28. Achaos
 immanis acie. 1. 11.
 funditus eversi. 2. 115. funditus
 fusculit. 1. 12.
 funebres auctoramentum. 2. 66. fu-
 nebres ludi. 1. 8.
 Yunctæ epistolæ. 2. 117.
 fungi tribunatu. 2. 104. triumphis
 & honoribus. 2. 89. duplci nu-
 mero militum. 2. 15. funditus
 officio militis. 2. 85. splendidis-
 simis ministeriis. 2. 116. statio-
 ne mortali. 2. 131. oppugna-
 tionibus, acie. 2. 95. morte fatali. 2.
 49.
 furere, nostra furit juventus. 2.
 107. furens in gladios & cædes
 ambitus. 2. 47. furor armorum
 sopitus. 2. 89. in id furoris pro-
 cedere. 2. 80.
 furto creatus Pontifex. 2. 63. fur-
 tiva expeditiones. 2. 31.
 fuste percussus centurio. 2. 78.
G.
 Gabinii A. lex. 2. 31.
 Gades conditæ. 1. 2.
 Galba Ser. orator. 1. 17. 2. 9.
 Galli cognomen meruit Brutus.
 2. 5.
 Galliæ primum à Domitio & Fa-
 bio intratæ. 2. 39. C. Cæsari au-
 spiciis infractæ. *ibid.* Cæsari in
 quinquennium decretæ. 2. 44.
 eique in idem spatium temporis
 prorogatæ. 2. 46. Gallias confir-
 mat Tiberius. 2. 120.
 Gallogræcia provincia facta. 2. 39.
 Gallus Caninius cos. 2. 100.
 gaudere pacis dulcedine. 2. 117.
 generofissima simplicitas. 2. 125.
 genitale solum. 2. 15.
 genitus Lucilia. 2. 29. equestri fa-
 milia. 2. 59. in omnium virtutum
 exempla. 2. 116. demeren-
 dis hominibus. 2. 102.
 gens. gentis clarioris quam animi.
 2. 30. animo quam gente nobilior.
 2. 112. gentes ferociissime.
 2. 98.
 gentilitius tumulus. 2. 119.
 Gentius Illyriiorum rex in trium-
 pho ductus. 1. 9.
 genus hominum. 2. 66. navigii. 2.
 107. mendacio natum. 2. 118.
 genus deducens ab. 2. 41. gene-
 ra suppliciorum varia. 2. 22.
 gerere honores. 2. 33. bellum con-
 tra. 2. 80. cum. 2. 61. adverbus.
 2. 37. gessisse opera. 2. 106. ma-
 gnificentissimas res. 2. 29. ita fa-
 gessit, ut. 2. 17. geri prosperri-
 me. 2. 97. sincera fide. 2. 23.
 Germania rebellat. 2. 100. intrata
 à Tiberio. 2. 105. tota armis
 perlustrata.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- perlustrata. 2. 97. 106. Germanus servus ad Marium interficendum missus. 2. 19. Germani miliitis Cæsarem videndi cupido. 2. 107. Germani Lollium clade afficiunt. 2. 97. & Varum. 2. 107.
Germanicus in bello Delmatico se strenue gerit. 2. 116. 125. in Germaniam iterum missus. 2. 123. in transmarinas provincias. 2. 129. imbutus rudimentis militia cum Tiberio agit. *ibid.*
 germanus frater. 2. 8.
 gestare. gentans filiu. 2. 75.
 gestari caput circa Praeneste iussit. 2. 27.
 gestire. adipisci gestierunt. 2. 7.
 Geticum bellum. 2. 59.
 gladius. in gladium occubuit. 2. 70. gladio se transfixit. 2. 6. gladiorum impunitas. 2. 3. gladii domari. 2. 117. gladiatorum manus. 2. 58. gladiatori ludus. 2. 30. gladiatorium munus. 2. 56. 100.
 Glacia Serv. 2. 12.
 Glaucum saltare. 2. 83.
 globus coniunctionis. 2. 50.
 gloria eterna. 1. 2. belli. 2. 22. honoris. 2. 47. sanguinis 2. 16. fæti. 2. 26. gloria immodicus. 2. 11. gloriosissime vitam degere. 2. 3. gloriari auctore. 1. 6.
 Gracchus Tib. clarissimus vir. 2. 2. Tib. Gracchi filii ejus laudes. ib. res novas molitur. *ibid.* à Scipione Nasica opprimitur. 2. 5. C. Gracchi furor. 2. 6. eum interficit Optimus. *ibid.* corpus ejus in Tiberim dejectum. *ibid.* Gracchi oratores. 1. 17. 2. 9. Gracchus extra Italiam colonias posuit. 2. 15.
 Gradius Mars. 2. 131.
 gradus equestris. 2. 118. militiae. 2. 101. gradus Capitolii. 2. 3. ætatis. 2. 36.
 Gracia conculta. 1. 3. Graeca juvenus. 1. 4. Graeca ingenia. 2. 9.
 Graium nomen. 1. 6.
 Granicus flumen. 1. 11.
 gratia imperandi. 2. 67. gratia Haletes. *vide* Aletes.
 impunitum habuit cum. 2. 1. Hannibal castra intra tertium à Româ

gratiam retulit plenam. 2. 16. in gratiam Sulla. 2. 41. in gratia reconcilianda. 2. 25. gratias agere. 2. 118. gratus homo. 2. 71. gratior reditus. 2. 40. gratae religionis memoria. 2. 25. gratis facere. 2. 48.
 gratulari sibi plenius. 2. 104.
 gravis vir. 2. 49. calamitas. 2. 119. inopia. 2. 51. annona. 2. 75. clades. 2. 79. poena. 2. 119. gravis ætate & corpore. 2. 76. vulnere. 2. 55. grave bellum. 1. 2. graves inimicitiae. 2. 45. casus. 2. 30. contumelia. 1. 12. graviter concussum. 2. 79. ferens. 2. 2. vulneratus. 2. 102. impulsi milites. 2. 51. gravissimus vir. 2. 82. gravissima valetudo. 2. 48. gravissimum exemplum. 2. 78. gravitas prisca. 2. 86. humanitate temperata. 2. 116. gravitas accessit judiciis. 2. 126.
 Gravifica. 1. 15.
 gubernare. ad gubernandam fortunam. 2. 127.
 gubernaculo non habilis exercitus. 2. 113.
 gurges pronus. 1. 16.

H.

Habere cogitationem. 2. 17. in matrimonio aliquam. 2. 93. rationem alicujus. 2. 30. honorem alicui. 2. 101. modum in voluntate. 2. 31. aliquem obvium. 2. 82. vivendi finem. 2. 27. comitia. 2. 92. exitum. 2. 112. tot annos. 2. 41. statum. 2. 72. habeo dixisse. 2. 124. ita se res habet. 2. 118. ita se habent mores. 2. 91. nihil prius aut antiquius habuit. 2. 52. impunitum habuit gratia. 2. 1. parum habuit. *&c.* 2. 76. habita mentio. 2. 62. questio. 2. 4. habitus delectus. 2. 111. habitus civitatis. 2. 99. habilis gubernaculo exercitus. 2. 113. habile corpus. 2. 102. habilia armis dacenta *&c.* 2. 110.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- Roma lapidem habuit 2. 27. Pompeius 2. 38.
odio in Romanos Hannibal 2. 18. Historici nobiles 1. 17.
haruspex Tuscus 2. 7. haruspices histrio exoletus 2. 28.
præmonent Jul. Cæs. de infante Homeri elogium & ætas 1. 5. non
exitio 2. 57. cæcus genitus *ibid.*
hausto exstiali spiritu 2. 22. homo novus 2. 128. virtuti similis 2. 35. nobilis 2. 45. ingeniostissime nequam 2. 48. hominis vix fuerit 2. 47. hominis fortunam egressus 2. 40. pæne homine major 2. 31. hominum & seculorum differentia 1. 5. hominum genus 2. 66. humana simplicitas 2. 43. fides 2. 41. humanum jus 2. 26. humana ope invictus 2. 79. humani honores 2. 124. humanæ res 2. 75. humana confilia 2. 60. virtus 2. 35. humanitate temperata gravitas 2. 116. humanitate singularis res 2. 114.
Herculanum captum 2. 16. honesta paupertas 2. 129. honeste petitus consulatus 2. 46.
hereditas excisi exercitus 1. c. pecunia & peculium cœforum militum 2. 120. honor dignis paratissimus 2. 126.
hereditate relicta Asia 2. 4. aliquid deferendus 2. 122. honoris gloria 2. 47. caußâ 2. 29.
hereditaria testamento relicta usurpatio 2. 28. honori ejus fraterum 2. 123. honorem adipisci 1. 11. aſſequi 2. 17. habere aliquid 2. 101. mereri 2. 116. advindicandum honorem 2. 121. honore victus 2. 124. honores amplissimi 2. 115. honorum insignia 2. 71. modum temperare 2. 122. honoribus clarus 2. 15. efferre ad 2. 128. exaggerare 2. 129. functi 2. 89. honorificum testimonium 2. 32. honorifice decreta omnia 2. 62. honorificentissimus titulus 2. 45. honorare felicitatem diei ludorum memoria 2. 27. populum congiarii 2. 129. aliquem faceretio 2. 59. honoratus statua 2. 61. ornamentis triumphalibus 2. 112. divinis, humanis honoribus 2. 124. sepulturâ 2. 62. matrimonio filii 2. 100. nomine devictæ à se gentis 1. 13. honoratus imperio otium 2. 99. honoratissimus locus 2. 76. filios honoratissimos reliquit 1. 11. bonos imperii 2. 37. bonos facris rediit 2. 89.

horrenda

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- horrenda memoria tempestas. 2.
 100.
 hortatus principis. 2. 89.
 Hortenfius. 2. 36. 49. Hortenfius an-
 nales. 2. 16. Hortenfius fil. 2. 71.
 horti Pompeiani. 2. 60.
 hostis judicatus. 2. 64. immanis
 magnitudinis. 1. 12. hostilis fe-
 ritas. 2. 119. exercitus. 2. 112.
 ripa. 2. 101.
 Hostilia curia. *vide* curia.
 humanus &c. *vide* homo.
 humillimus afflentor. 2. 83.
- I.
- Iacta mentio conditionum. 2. 65.
 jaæta tela. 2. 80.
 jaætatus variis casibus. 1. 2.
 Janus Geminus quoties certæ pacis
 argumentum clausus dederit. 2.
 38.
 Icarium mare. 1. 4.
 iætus fragmine subsellii. 2. 3. lapi-
 de. 2. 68. uno iætu transhixus. 2.
 70. iætibus mutuis concurrere.
 2. 27.
 id nominis. 1. 3. furoris. 2. 87.
 temporis. 2. 4.
 idoneus ipfis dux. 2. 72.
 ignarus veri & verutatis. 2. 23.
 ignavum flippendum. 2. 39.
 ignis vivus. 2. 88. penatibus sub-
 jectus. 2. 74. ignes perperui. 2.
 151.
 ignoscere sibi omnia. 2. 50. igno-
 vit omnibus. 2. 56.
 ignotus originis. 2. 128.
 illatus. *vide* inferre.
 Iliaca tempora. 1. 3.
 illibata magnitudo. 2. 48.
 illicere. illiciendæ multitudinis
 causa. 2. 13. illeætus consiliis. 2.
 76. hortatu principis ad. 2. 89.
 illidere capiti catenas. 2. 120. illi-
 so capite in pottem. 2. 7.
 illucescere. illuxit Homeri ingeni-
 um. 1. 5.
 illuminare. illuminavit ille dies
 virtutem Catonis. 2. 35. orbem
 eloquentia Cicero. 2. 66. horum
 fidem illorum perfidia. 2. 18.
 Thebas unum os Pindari. 1. 18.
 illustrare. illustravit tragedias una
- ætas. 1. 16. illustratus bello. 2.
 17. illustris familia. 1. 117. lo-
 cus. 1. 4.
 Illyrium Delmatiaque à Tib. Cæ-
 fare devictæ. 2. 39. imago antem-
 narum. i. e. species. 2. 43. imago
 principatus. i. e. forma. 2. 89.
 imago fine re. i. e. inanis species. 2.
 30.
 imbecillus. 2. 114. motus imbe-
 cillitatis. 2. 123.
 imbutus rudimentis militiæ. 2.
 129. imbute manus sanguine.
 2. 20.
 imitari aliquem. 1. 5. imitatus
 per omnia. 2. 125.
 immanis victoria. 2. 105. frequen-
 tia. 2. 59. exercitus. 2. 51. dif-
 fensio. 2. 2. acies. 1. 11. res. 2.
 46. vis gentium. 2. 12. magni-
 tudo. 1. 12. operis res. 2. 69.
 immane initium belli. 2. 88. ar-
 gumentum bellicæ civitatis. 2.
 58.
 immature mors. 2. 3. immature
 præreptus. 2. 116.
 immemor ejus. 2. 100.
 immenfa multitudo. 2. 110. cor-
 poribus juventus. 2. 106. im-
 mensum bellum. 2. 104. im-
 mens copiæ. 2. 120.
 imminere. imminebat Italiae Mi-
 thridates. 2. 18. bellum. 2. 96.
 imminens proscriptio. 2. 19.
 immisus castris. 1. 2.
 immobiliar corpore & animo. 2.
 117.
 immodicus gloria. 2. 11. in appre-
 tendis honoribus. 2. 33. immo-
 dica cupiditas. 2. 25. libertas. 2.
 68. crudelitas. 2. 28.
 immortalis memoria nominis. 2.
 89.
 immotum nihil reliquit. 2. 6.
 immunis ab arbitris domus. 2. 14.
 delictorum. 2. 7. vitiis. 2. 35.
 voluptatibus. 2. 46. clade belli.
 2. 115. calamitate. 2. 120. à me-
 tu. 2. 126.
 impatientissimus quietis. 2. 23.
 impedimentum operis. 1. 17. im-
 pedimenta. 2. 82.
 impediæ triumphum. 1. 9. aetio-
 nes. 2. 44.
 impelle-

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- impellere se in vulnus. 2. 70. impulsi graviter eo prælio. 2. 51.
 impulsis hostibus. 2. 70.
 impendentia pericula. 2. 35.
 impendere ævi spatum in. 2. 89.
 imperare alii. 2. 79. imperator appellatus. 3. 59. imperatoria appellatio. 2. 125.
 imperium certum. 2. 108. sum-
 mum. 2. 54. severum. 2. 5. ter-
 rarum orbis. 2. 31. translatum
 ad. 1. 6. alicui delatum. 2. 31.
 ad Rom. disciplina modum red-
 actum. 2. 109. imperii felici-
 tas. 1. 1. summa. 1. 6. caput. 2.
 16. jugum. 2. 38. moles. 2. 131.
 cupiditas interminata. 2. 33.
 lumen alterum. 2. 52. imperi-
 um obtainere. 1. 2. alicui abro-
 gare. 2. 2. imperio obtainere
 provinciam. 2. 125. imperia ex-
 traordinaria. 2. 30. transmari-
 na. 2. 62.
 impetrare ab aliquo, ut. 2. 70. im-
 petratus reditus. 2. 68.
 impetus ad bella maximi. 2. 55.
 impetu strenuus. 2. 73. impetu
 victa consilia. 2. 31.
 implere, deforbendo. 2. 103. im-
 plere censem. vide censor. an-
 nos. 2. 65. implere instar tot le-
 gionum. 2. 20.
 imponere capiti insigne regium. 2.
 122. bello ultimam manum. 2.
 33. coronam capiti. 2. 59. aliquem
 in navem. 2. 19. imposita onni-
 bus necessitas. 2. 126.
 importatum instrumentum bali-
 nei. 2. 114.
 impotens. 2. 21. ad impotentiam
 usus potentia. 2. 29.
 imprudenter interemptus. 1. 2. haud
 imprudenter speculator. 2. 118.
 impugnare aliquid. 2. 83.
 impunitas gladiorum. 2. 3. impu-
 nitum eum gratia habuit. 2. 1.
 imputare alicui rebellionem. 2.
 23.
 inauditum mare. 2. 106.
 incautus occupatus est. 2. 57.
 incendium urbis. 2. 35. amoris.
 2. 82. militaris tumultus. 2.
 125. incendio abstruso flagrare,
 i. e. dolore. 2. 130. incendia pri-
- vatâ familiâ extinxit 2. 91. in-
 census mons. 2. 130. incensa
 urbs. 2. 74.
 incepit desistere. 1. 10.
 incertum est gloriæ laboris ma-
 joris. 2. 40. in incerto est utrum.
 2. 97.
 incepti reus. 2. 45.
 inchoare. inchoavit Olympicum.
 1. 10. inchoatum bellum. 2.
 96.
 incidere in hostem. 2. 112. in
 rem domesticam. 1. 7.
 incinctus Silva campus. 2. 108.
 incipientes rebellare. 1. 11.
 incisus venis. 2. 22.
 incitatio. 1. 17.
 inclinata acies. 2. 52. in deterius
 valetudo. 2. 123. inclinata co-
 pie. 2. 55.
 inclusus hostis custodiis. 2. 111.
 domicilio animus. 2. 69. inclu-
 so suo spiritu. 2. 22.
 incognita multitudo. 2. 14. disci-
 plina. 2. 118. incognitum ma-
 tre. 2. 106. incognitus nomini-
 bus gentes. ibid.
 incolere campos. 2. 108. regio-
 nem. 2. 109. intima Ponti. 2.
 40.
 incolume manebit. 2. 66. incolu-
 mes dimisit. 2. 25. servavit. 2.
 86. incolumente donare. 2. 100.
 incredibilis celeritas. 2. 42. lati-
 tia. 2. 103. pietas. 2. 99.
 incrementa sua sibi debere. 2. 34.
 increpita fortuna. 2. 55.
 incuruentus, haud incuruentis cer-
 taminiibus editis. 2. 21. non in-
 curuentis centurionibus. i. e. clau-
 dius non expertibus. 2. 112.
 incumbere in gladium. 2. 70.
 incuscula omnibus voluntas. 2. 126.
 indere cognomen alicui. 2. 91. in-
 ditum virtuti cognomen. 2. 11.
 index. qui defert propositiorem. 2. 118.
 indicare actatem scriptura. 2. 61.
 indicata consilia per. 2. 102. in-
 dictia rapinarum. 2. 83.
 indignatio casus tanti viri. 2. 11.
 erumpens animo. 2. 66.
 indoles juvenis. 2. 59. 61.
 inducere omnibus caliginem. 2. 36.
 inducta nova disciplina. 2. 1.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- industria percipit, *vel* perficit. 2.
 97. industria perfectus. 2. 2. de
 industria. 1. 2.
 induere pectoralem cultum. 1. 2.
 indutus habitum. 2. 41.
 indulgere. indulgente nobis in hoc
 fortuna. 2. 117. indulgentia for-
 tunæ. 1. 2.
 inescanda multitudo. 2. 11.
 inesse in animo virtutem. 2. 128. in-
 erat frequens admonitio. 2. 114.
 ineluctabilis fatorum vis. 2. 53.
 inenarrabilis pietas. 2. 99.
 inexorabilis in offensis. 2. 29.
 inexpugnabiles Delmatiæ. 2. 115.
 inexuperabilis manus. 2. 32. in-
 exuperabiles difficultates. 2.
 120.
 infacere. 2. 33.
 infamis stupro. 2. 45. infamia pe-
 cuniae. 2. 33.
 infestum reliquit nihil. 2. 100.
 inferre se flammæ. 2. 74. bellum
 patriæ. 2. 82. cladem alicui. 2.
 112. contumeliam, periculum.
 2. 90. vim vita. 2. 45. pecuni-
 am in. 2. 40.
 infestare mare. 2. 73. infestus ali-
 cui. 2. 68. infestum mare. 2. 77.
 infestissimus Rom. nomini. 2. 27.
 infestatum mare latrociniis. 2.
 73.
 infida pax. 1. 12.
 infinita numero juvenus. 2. 106.
 infirmari factum. *i. e.* irritum reddi.
 2. 2. infirmissimus valetudine.
 2. 70.
 inflatus numero legionum. 2. 80.
 influvit sanguinis & cerebri. 2.
 120.
 infraetus armis. *i. e.* fractus. 2. 37.
 infraets Galliæ. 2. 39.
 ingenium sufficiens belli artibus.
 2. 97. capax recta discendi. 2. 29.
 illuxit. 1. 5. ingenii ferocia. 2.
 1. vis. 2. 35. vigor. 2. 18. pra-
 vitas. 2. 112. turpitude. 2. 69.
 ingenii perelegantis. 1. 7. do-
 etissimi. 2. 75. ingenium excole-
 re prudentia. 2. 29. ingenio præ-
 cellens. 1. 13. instrutissimus. 2.
 94. florentissimus. 2. 2. maxi-
 mus. 2. 34. mitis. 2. 117. prom-
 tus. 2. 108. complexus. 2. 66.
 vinci. 2. 34. meliore in omnia
 usus quam animo. 2. 13. inge-
 nia eminentissima. 1. 16. clara.
 2. 9. ingeniorum similitudines
 1. 17. ingeniorum notare tem-
 pora. 2. 36. ingeniis optimis
 male usi. 2. 7. ingenio nequam.
 2. 68. ingenuarum virtutum
 juvenis. 2. 93.
 ingens partium favor. 2. 54. bel-
 lum. 2. 55. frequentia. 2. 20.
 predium. 1. 9. pecunia. 2. 37.
 difficultas. 2. 54. numerus. 2.
 20. pollicitatio. 2. 18. vis ho-
 minum. 2. 5.
 ingratisimus adversus merita ejus.
 2. 69.
 ingravescens valetudo. 2. 123.
 ingredi urbem curru. 2. 122. in-
 gressus annum nonum. 2. 61.
 tribunatum. 2. 6. Atmeniam.
 2. 94. castra. 2. 51. navem. 2.
 43. petere Rhenum. 2. 119. in-
 gressu ejus animum virtus &c. 2.
 121.
 inherere regni finibus. 2. 129. ani-
 mis oculisque. 1. 14. inheren-
 tia oculis ingenia. 2. 36.
 inhibere aliqua. 2. 114. inhibitus
 erat facere. 2. 103.
 inhoneste. *i. e.* indecora. 2. 37.
 injicere manum alicui. *i. e.* retinere.
 2. 90. manum scribenti. *i. e.* ma-
 ram exigere. 2. 41. injecto in col-
 lum loro. 2. 19. injecta mari
 moles. 2. 33.
 inimicitias exercere cum. 2. 45.
 inimicæ ipsi partes. 2. 65. ini-
 micior bonis. 2. 47. inimicissi-
 ma disciplina res. 2. 78.
 inimitabilis. 2. 97.
 iniquitas fatorum. 2. 97. fortunæ.
 2. 119. iniquo animo. 2. 30.
 inire consulatum. 2. 65. sacerdo-
 tium. 2. 43. tribunatum. 2. 13.
 confilia. 2. 88. pugnam. 1. 5.
 inita societas. 2. 44. pax cum.
 2. 77. initum adulterium. 2. 45.
 certamen. 2. 85. predium ab eo.
 2. 55. inita bella. 2. 3. initium
 ciwilis sanguinis. 2. 3. ejus
 finium. 2. 109. initium facere. 2.
 74. initia orientum juvenum. 2.
 99. in initio sua refolutus. 2.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

113. initii obscurissimis natus. 2. 76.
 injuncta recordatio. 2. 101.
 injuria accepta. 2. 40. fratribus (*i. e. ei illata*) non vindicata. 1. 1. injuriam dissimulando ferre. 2. 62.
 injuria provocare aliquem. 2. 118.
 innexus genibus. 2. 83.
 innocentes contentiones. 1. 11. innocentissimus vita. 2. 2. innocencia eximius. 2. 29.
 innumerabiles hostes. 2. 46.
 innutritus disciplinis. 2. 94.
 inops copiarum. 2. 111. inopem viram tolerare. 2. 19. inopia rei frumentariae. 2. 94. rerum. 2. 120. locorum. 2. 54.
 inopinatus adventus. 2. 79.
 inquietus animus. 2. 77. vir. 2. 68.
 inquietus vir. 2. 11.
 inquinatus urbis. 2. 128.
 infatibilis. sc. honoribus. 2. 11.
 insciitia ducum. 2. 1.
 inscriptio templi. 2. 25. operum. 2. 104.
 inequens. 1. 3. insequenti æstate. 2. 106. tempore. 1. 6. inequentes Archontes. 1. 2.
 inferre huic loco. 1. 14. inferentes pene calo manus. 2. 103.
 inserta oculis animisque opera. 2. 126.
 infiduci temporibus. 2. 21. infidicularum tempus constituere. 2. 118. infidili cœnstantia mors. 2. 4.
 oppressus. 2. 40. peritus. 2. 60.
 inclusus. 2. 119. tentare aliquem. 2. 54.
 insigne corona classice. 2. 81. regium. 2. 56. insignes honoribus. familiae. 2. 127. insignia regni. 2. 11. honorum. 2. 71. triumphi. 2. 10. consularia. 2. 58.
 insimulare cœpit. 2. 60. insimilatum falsis criminibus. 2. 77.
 insistere notis temporum. 1. 17. insistens summis gradibus. 2. 3.
 insitus amor partium. 2. 62.
 insolens pacis bonis. 2. 110.
 insomnis vir. 2. 88.
 insperatum. ex insperato. 2. 12.
 instar 30. legionum implere. 2. 20.
 instar multorum voluminum exigit. 2. 29. instar habuit con- filii publici. 1. 8. instar singula- re salubritatis. 2. 81.
 instauratum exempli Sullani ma- lum. 2. 66.
 Insteius Cato. 2. 16.
 instigare in arma. 1. 12. instincta in bellum Achæa. ibid.
 instituere ludos, mercatum, sacra. 1. 8.
 instructus preceptis. 2. 129. via- tico. 2. 19. instructissimus flu- diis, ingenio. 2. 94. instrumen- tum balnei. 2. 114.
 insula circumfusa oceano. 1. 2.
 intacta pernicioſis consiliis plebs. 2. 3.
 integræ gentes. sc. intactæ damnis belli. 2. 115. integris universis. 2. 17. rebus. 2. 50. integritas. 2. 45.
 intelligere in quantum quisque po- test. 2. 114. in quantum intel- ligi potest. 2. 43.
 intemperativa libertas. 2. 68.
 intendi injurias. 2. 13.
 Interarma. 2. 14.
 intercedere, breve ab hoc interces- ferat spatiū. 2. 101.
 interdicere aqua ignique. 2. 69.
 interimere hostem ex provocatio- ne. 1. 12. indemnatum. 2. 45.
 interemtor fratribus. 2. 129.
 intercessi temporibus illis. 2. 114.
 interest reip. 2. 127. intersunt anni. 2. 6. quid interest si inter- duces. 2. 80. interfuturus ludi- cro. 2. 123.
 interficere aliquem. 2. 24. interfe- dores Cæsar. 2. 58. 87.
 interjectum triennium. 1. 14. bre- ve spatiū. 2. 99. interjectis paucis annis 2. 1.
 interius penetrare. i. e. in interiora. 2. 120. in interiora abdito exercitu. 2. 110.
 interminata cupiditas. 2. 33.
 intermisæ claritudo familie. 2. 17.
 internecio. ad internencionem ex- sus. 2. 110. trucidatus. 2. 119.
 interpellare triumphum. 1. 9.
 interponere se armis. i. e. arbitria agere. 2. 50. statuam ejus alii. 1. 11. interpretis annis. 1. 14.
 interpretari

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- interpretari vietoriam ut suam. 2.
 80. clementiam vietoris pro sua
 virtute. 2. 83.
 interrogari sententiam. 2. 35. lege
 repetundarum. 2. 1.
 intolerabilis difficultas. 2. 120.
 intrare urbem. 2. 59. intrata Ger-
 mania. 2. 105.
 invadere hostes. 2. 112.
 inventus in coniurationem. 2. 35.
 in locum. 2. 42. urbem curru.
 2. 30.
 inventum opus à se. 2. 9. inventi
 nomine laudanda. 1. 17.
 invictus labore &c. 2. 79. invictum
 (*vel inclitum*) par consulum. 2.
 46.
 invidere gloriae. 2. 15. operibus ac
 fortune sue. 1. 10. invidetur
 honoribus. 2. 31. invidia poten-
 tiae. 2. 47. facti. *ibid.* rerum. 2.
 30. comes eminentis fortu-
 ne. 1. 9. invidiam augere. 2.
 51. alicui conciliare. 2. 56. re-
 legare in. 2. 64. invidia pro-
 sequi. 2. 92. invidiosa fortuna.
 2. 60. invidiosius expulsus. 2.
 45.
 inviolatus exercitus 2. 107. invio-
 latum dimisit. 2. 74. inviola-
 tam excedere passus est. 2. 76.
 invisa Rom. nominis urbs. 1. 12.
 invitare aliquem ad. 2. 114. luxu-
 riam invitare. *i.e. instrumenta &*
occasiones ei suppeditare. 2. 129. in
 invitamentum sceleris. 2. 67.
 inurere notas memoriae. 2. 64.
 inutilis comes. 2. 80. rerum noti-
 tia. 1. 14. inutile exemplum. 2.
 47.
 joci militares. 2. 67.
 Jondux Jonum qui Joniam occu-
 pavere. 1. 4.
 Iphitus ludos instituit. 1. 8.
 iracundiam debere, conferre in. 2.
 21.
 irritare ad necem. 2. 66.
 irritus confilii. 2. 63. irrita fecit
 acta. 2. 43.
 irruere in aliquem. 2. 3.
 Isauricus. 2. 39.
 Ilocrates. 1. 16. ejus auditores & di-
 scipuli. *ibid.*
 Italicum bellum, ejus causae, se-
- ries &c. 2. 15, 16. Italicum ap-
 pellatum Cortinium. 2. 16. Ita-
 licis data civitas. 2. 6.
 iter destinatum petere. 2. 82. lon-
 gum & perquam laboriosum. 2.
 113. quinque dierum. 2. 110.
 itineris festinatio. 2. 50. itine-
 run avia. 2. 75. difficultas. 2. 54.
 Juba rex ciet bellum Africum. 2.
 54. fidelissimus partium Pom-
 peii. 2. 53
 judex optimus eorum quae agebat.
 2. 113. judicans pro lito. 2.
 107. judicatus hostis. 2. 63. ju-
 dicium convitii redditur histri-
 oni. 2. 28. judicio publico da-
 mnatus. 2. 7. judiciorum seve-
 ritas. 2. 8. judiciis auctoritas re-
 stituta. 2. 89. accessit gravitas. 2.
 126.
 jugum imperii. 2. 38. juga summa
 Alpium. 2. 109.
 Jugurtha sub Africano militat. 2.
 9. bellum movens, bis acie fu-
 fus. 2. 11. in triumpho ductus.
 2. 12.
 Julia uxor Pompeii moritur. 2. 47.
 Julia Augusti filia, Marcelli, post-
 ea Agrippæ uxor. 2. 93. inde Ti-
 bério nupta. 2. 96. ob adulterium
 relegata in insulam. 2. 100.
 Julia Augusta, *sic vocata* Livia
 ob adoptionem. 2. 71.
 Julius Caesar. 2. 36. ejus laudes 2.
 41. consulatus ejus. *ibid.* Mario
 conjunctissimus. *ibid.* Cinna ge-
 nericus, cuius filiam noluit repudiare. *ib.* à piratis captus. *ib.* eos
 supplicio postea afficit. 2. 42. fa-
 cta ejus memorabilia perstrin-
 guntur. 2. 43. inter eum, Pompeiu-
 m & Crassum inita societas.
 2. 44. affinitas cum Pompeio
 contracta nuptiis. *ibid.* Cos. le-
 gem fert de agro Campano. *ibid.*
 ei decretæ in quinquennium
 Galliæ *ibid.* ejus res gestæ in
 Gallia. 2. 45. in Britanniam tra-
 jicit exercitum. *ibid.* initium
 belli inter Cef. & Pomp. 2. 49.
 Brundisium persequitur Pompeiu-
 m, & Massiliam obfitet. 2.
 50. confligit cum Pompeio,
 eundemque vincit. 2. 52. cle-
 mentia

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- mentia ejus post viatoriam. 2. 55.
 gesta ejus in Africa & Hispania
 clarissima. *ibid.* in urbem reddit.
2. 56. Brutorum & Cassium offendit. *ibid.* quinque triumphos agit.
ibid. capiti ejus ab Antonio imponitur insigne regium. *ibid.*
 interemptus. *ibid.* mortis ejus
 premonitiones. 2. 57. ejus testamētum apertum, in quo C.
 Octavium adoptabat. 2. 59.
 Julius Florus. *vide* Florus.
 Julius Antonius adulter. *Julia*. 2. 100.
 jungere consularem prætextam prætoriæ, *vel* prætoriæ. 2. 65. vires
 suas cum aliquo. 2. 65. se alieni. 2. 106. facta decretis. 2.
 118. sibi exercitum. 2. 80. belum confilio belli. 2. 110. jun-
 dus ducibus rex. 2. 112. jun-
 dum vehiculum. 2. 14. junctis
 exercitibus. 2. 113. juncturus
 prætoriæ consulatum. 2. 92. jun-
 turæ erant cum Cæsare copiæ.
 2. 110.
 Junia Brutii soror. 2. 88.
 Junius procos. Asia. 2. 42.
 Junius Blæsus. 2. 125.
 Jupiter Capitolinus. 2. 151.
 jurare in leges alicuius. 2. 15. in
 verba. 2. 20. per quam laudabi-
 liter juravit. 2. 31.
 juriis certatum. 2. 33.
 jus dignitatis. 2. 43. civitatis. 2.
 118. suffragij ferendi. 2. 14. pe-
 tenditorum honorum. 2. 28. ma-
 teriæ generis. 1. 6. æquum. 2.
 127. viobrûm. 2. 3. juris sci-
 entissimus. 2. 4. juris scientia
 celebris. 2. 9. divini humani-
 que auctor. 2. 26. juris commu-
 nio. 1. 14. juris sui facere. 2.
 108. juris sui rex. 2. 40. jus di-
 cere. 2. 118. jure passus. 2. 91.
 cæsus. 2. 4. jure terminari. 2.
 118. muleeri. 2. 117. jura sena-
 torii ordinis. 2. 28. justus exer-
 citus. 2. 61. justus sine mendacio
 candor. 2. 116. justum epus. 2.
 103. volumen. 2. 48. justo fero-
 ciot. 2. 49. justissimus animus.
 2. 48. triumphus. 2. 47. justif-
 simæ pone. 2. 64. leges. 1. 6.
 juvat dixisse. 2. 107.
- juvenis admodum. 2. 41. clarissi-
 mus. 2. 14. fulgentissimus. 2.
 71. præcep. 2. 88.
Juventius Lateranensis se interfici-
 cit. 2. 63.
- L.
- Labienus in acie Mundeni cadit.
 2. 55. Labieni tr. pl. lex. 2. 40.
 Labienus ex Brutianis castris
 profectus ad Parthos &c. 2. 78.
 labor expletus circa. 2. 23. labo-
 ris capacissimus. 2. 127. patienti-
 ssimus. 2. 38. labore invictus.
 2. 79. laboriosum iter. 2. 113.
 Lacedemonii Atticos bello pre-
 munt. 1. 2. Magnesiam colonis
 occupant. 1. 4.
 lacerare remp. 2. 12. aliquem ra-
 bie. 2. 64. laceravit exercitum
 pestilentia. 2. 21. classiæ vis
 Africi. 2. 79. hostilis feritas
 Vari corporis. 2. 119. longa an-
 norum series membra reip. 2.
 90. hoc triennium doloribus
 animum. 2. 30.
 lacerna perforata. 2. 80. lacerna
 caput circumdare. 2. 70. lacer-
 natus. 2. 80.
 laceſſe aliquem bello. 2. 54. la-
 ceſſi principis ira. 2. 68.
 lacinia toge. 2. 3.
 Laconica. 1. 3.
 lachrymæ gaudio elicite. 2. 104.
 Lælius orator. 1. 17. 2. 9. Lælii
 Scipionum amici. 2. 127.
 Lænas M. Popilius ad Antiochum
 missus legatus. 1. 10. Lænas tr.
 pl. 2. 24.
 letus triumpho. 2. 42. victoria. 2.
 15. letus animi atque ingenii.
 2. 93. letior pax. 2. 126. nihil
 ei ex victoriis letius. 2. 71. le-
 tius receptus. 2. 45. letissimæ
 severitatis vir. 2. 127. letitia
 diei. 2. 103. incredibilis. *ibid.*
 lancea. 2. 80.
 Langobardi. 2. 106.
 Laodicea expugnata. 2. 69.
 lapidæus pons. 2. 7.
 largitio. 2. 20.
 Larissæ. 1. 4.
 Lathenes. 2. 34.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- latus maris. 2. 101.
 laudari satis. 2. 17. laudabilis per omnia. 2. 34. laudabiliter jura-
 re. 2. 31.
 Laurentina paludes. 2. 19.
 lautè otio abutens. 2. 105.
 laxior fieret domus. 2. 81.
 Lebedus condita. 1. 4.
 lectica eius publicata. 2. 114.
 legati ad exercitum Cæsaris missi.
 2. 62. Parthorum ad Sullam. 2.
 24. Marobodui ad Cæsares. 2.
 109.
 legere recta. i.e. eligere. 2. 83. lectus
 inter judices. 2. 76. ab aliquo so-
 cer. 2. 54. lectus senatus. 2. 89.
 legio semiplena. 2. 32. legionarie
 cohortes. 2. 5.
 lenior iustissimo. 2. 25. lenissimus
 custos. 2. 98. lenissimi animi
 vir. 2. 22. lenitas ducis. 2. 86.
 lentitudo Metelli. 2. 11.
 Lentulus C. Cornelius Cos. 1. 12.
 Lentulus cum Marcello Cos. 2.
 49. Lentulus particeps conjurationis Catalizæ, in carcere ne-
 eatus. 2. 34. Lentuli duo consu-
 lares. 2. 53.
 Lepidus Ælius augur. 2. 10. M.
 Lepidus Pont. Max. 2. 63. à fe-
 natu hostis judicatus. 2. 64. Le-
 pidus IIIvir Paullum fratrem
 proscribit. 2. 67. M. Lepidus
 vanissimus vir. 2. 83. Cæfari de-
 nunciat; ut Sicilia excedat. ibid.
 Octavii genibus advolutus ibid.
 M. Lepidus, IIIviri filius, con-
 spirat in Augustum & à Mæcena-
 te opprimitur. 2. 88. M. Lepi-
 dus à Tib. Nerone cōpiis omni-
 bus præfectus. 2. 114, 115.
 tēporis Latini facietia. 1. 17.
 Lesbus insula. 1. 2. 4.
 levarē. levat invidiam persona. 2.
 31. levatio periculi. 2. 130.
 Leucas expugnatur. 2. 84.
 libera à conspeçtu domus. 2. 14.
 libera civitas. 2. 29. custodia. 1.
 11. resp. 2. 32.
 lex agraria Licinii. 2. 6. Gracehi.
 2. 2. 15. lex Cinnae de recipien-
 do Mario. 2. 21. Clodia. 2. 45.
 Domitia. 2. 12. Gabinia. 2. 31.
 Julia de agro Campano dividen-
 do. 2. 44. Manilia. 2. 53. Pedia.
 2. 69. Pompeia de prorog. Cæ-
 fari provinc. 2. 46. Roscia. 2. 32.
 Sulpitia. 2. 18. Sulla de Mario
 & Sulpic. exilio multandis. 2.
 19. Valeria turpissima. 2. 23.
 Ampii & Labieni. 2. 40. lex re-
 petundarum. 2. 13. leverissima
 justissimæque. 1. 6. pernicioſa &
 exitiabilis. 2. 18. leges emenda-
 tæ utiliter, latæ salubriter. 2.
 89. legibus vis restituta 2. 89.
 libelli conjurationem nunciantes.
 2. 57.
 Liber pater. 2. 84.
 liberales discipline. 2. 59. libera-
 lia studia. 2. 32. liberaliter otio
 abutens. 2. 105.
 liberare urbem. 2. 33. terrarum
 orbem. 2. 32. liberatus obſidia-
 ne. 2. 61.
 liberi proscriptorum ad jus digni-
 tatis revocati. 2. 43.
 libertas publica. 2. 40. longissima.
 2. 58. restituta. 2. 18. liberatis
 Italica raptoreſ. 2. 27. libertate
 immodica & intempestiva uſus
 adverſus &c. 2. 68.
 libertus libertorum fuorum. 2. 73.
 libertorum in proscriptos fides
 media. 2. 67.
 libertinus miles. 2. 111.
 liber mirari. 2. 32.
 Libo Drosus fecerata init consilia.
 2. 130. ingratus à Tiber. Cæſare
 oppresius. 2. 129.
 librarius Antonii. 2. 83.
 licentia immodica crudelitatis. 2.
 28. peccandi. 2. 100. licentia
 sevire in. 2. 22.
 Licinius A. 2. 116. Licinii lex. 2.
 6.
 lima plus in illo est. 2. 9.
 limites aperire. 2. 120.
 Limyra urbs. 2. 102.
 lintre appulso. 2. 107.
 liquidus. res nondum ad liquidum
 perducta. 1. 16.
 lis millibus astimata. 2. 8. litium
 ficta series. 2. 118.
 literæ. literarum uſus. 2. 110. pe-
 cunia publicis defcripta literis.
 2. 37. senatū se literis vendi-
 tans. 2. 63.

Livia

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- Livia Augustum fugiens, cum viro Nerone in Siciliam pervecta est. 2. 75. Cæsari nupsit. 2. 94. Drusum Claudium enixa est. 2. 95. moritur. 2. 130.
- Livius historicus. 1. 17. 2. 36. Livius Drusus. *vide* Drusus.
- locus præceptus. 2. 5. difficilis. 2. 116. illuistris. 1. 4. locus defrundi Pompeii fortuna defuit. 2. 48. loci ejus præceptus. 2. 74. locum facere alicui. 2. 105. habere ministri. 2. 111. in locum ejus creatus. 2. 43. nominatus. 2. 6. substitutus. 2. 32. suffectus. 2. 20. loco equæstri natus. 2. 11. tricesimo ab Nino natus. 1. 6. loca in theatro equitibus restituta. 2. 32. locorum inopia. 2. 54. difficultas. 2. 115. situs. 2. 115. recordatione frui. 2. 101. locare tabulas in Italiam portandas. *sc.* conductentibus. 1. 13. locare hiberna ad. 2. 105. locatus in terra exercitus. 2. 85.
- Lollius M. à Germanis clade afficitur. 2. 97. Lollius moderator juvenit Cæsaris. 2. 102. ejus crimen & mors. *ibid.*
- longa pax. 2. 110. indulgentia. 2. 80. series annorum. 2. 90. longum iter. 2. 113. longum est narrare. 2. 42. in longum duravit. 2. 85. longissima statio. 2. 131. libertas 2. 38. longissimi errores. 1. 4.
- loqui. ut fama loquitur. 2. 93.
- Luca. 1. 15.
- Luceria. 1. 14.
- Lucilius poeta. 2. 9. Lucilius Sex. Tarpeio saxo dejectus. 2. 24. Lucilia Pompeii mater. 2. 29.
- Lucius. *vide* Cæsar, Sulla &c.
- Lucretius. *vide* Ofella. Lucretius poeta. 2. 36.
- Lucrinus lacus. 2. 79.
- luctari cum clementia sua. 2. 86. cum difficultate locorum. 2. 115. secum. 2. 63. luctatio civitatis cum Tiberio. 2. 124.
- Lucullus M. circa Fidentiam hostes Sullæ fundit. 2. 28. L. Lucullus Mithridatem vincit. 2. 33. alias res præclarè gerit. *ibid.* tri-
- umphat. 2. 34. objicitur ei infamia pecuniae. 2. 33. Xerxes togatus dictus. *ibid.* primus auctor luxuriae &c. *ibid.* Pompeio adversatur. 2. 40. Lucullus fil. 2. 71. Luculli duo. 2. 49.
- Iudus gladiatorius. 2. 30. Iudi Circenses. 2. 27. 40. funebres. 2. 8. ludorum Olympiorum initium. 1. 8. Floralium initium. 1. 14. ludicrum certamen. 1. 8. ludicrum certaminis athletarum. 2. 123.
- luere alicui penas suppliciis. 2. 54. lui sanguine violationem fidei. 2. 1.
- lumen alterum reip. 2. 99. imperii effusum. 2. 52.
- Lupercal. 1. 15. Lupercalia. 2. 56.
- lupi Romani vocantur. 2. 27.
- Lupia flumen. 2. 105.
- Lurius M. 2. 85.
- Lutatius. *vide* Catulus. lux sollicita. 2. 66.
- luxuria privata. 2. 1. profusa in ædificiis. 2. 33. luxuriae principes. 1. 11. luxuriae viam apertuit. 2. 1.
- Lycii devicti. 2. 69.
- Lycurgus. 1. 6.
- Lydus. 1. 1.
- Lyippus. 1. 11.
- M.
- Macedones rerum potiti. 1. 6. Macedonia subacta. 2. 38. Macedonius. *vide* Metellus.
- Macedonius Perusinus. 2. 74.
- macerata pars exercitus. 2. 112.
- Macenas urbis custodiis præpositus. 2. 88. describitur. *ibid.* Lepidum opprimit. *ibid.*
- magi. 2. 24.
- Magius Celer Velleianus. 2. 115.
- Magius Minatius. 2. 16.
- magistratus qui obtinebat Asiani. 2. 42. magistratus annui Athen. 1. 8.
- Magnesia. 1. 4.
- magnificentia munerum, triumphorum. 2. 89. 121. magnificencia publica. 2. 1. magnificum

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- cum temperamentum. 2. 150.
 prælium. 2. 28. magnificè ex-
 cutus conata. 2. 29. magnificen-
 tius nil illa victoria. 2. 52. ma-
 gificentissimus exercitus. 2. 120.
 triumphus. 2. 40. magnifice-
 tissimum munus. 2. 100. spe-
 ctaculum. 2. 56. magnificanti-
 simas res geslit. 2. 29.
 magnitudo fortuna. 2. 100. nomi-
 nis paterni. 2. 55. rerum. 2. 103.
 mœnium. 1. 4. cogitationum. 2.
 41. operum. 1. 5. vitorum. 2.
 82. regis. 1. 9. magnitudinis im-
 manis. 1. 12. magnitudine sua
 caliginem inducturus. 2. 36.
 Magnus Alexander. 2. 41. Magnus
 Pompejus. 2. 21. magnus ani-
 mus. 2. 75. vir. 2. 113. favor.
 2. 43. triumphus. 2. 40. comi-
 tatus. 2. 72. numerus. 2. 113.
 locus. 2. 9. auctor. 2. 32. mo-
 dus. 2. 73. exercitus. 2. 74. eu-
 latus. 2. 19. magna victoria. 1.
 30. fortuna. 2. 102. invidia. 2.
 56. manus militum. 2. 112. res.
 2. 32. pars. 2. 44. clades. 2. 15.
 visjuventutis. 1. 4. fides in. 2.
 54. admiratio. 2. 3. virtus. 2.
 72. magnum bellum. 2. 96. præ-
 lium. 2. 21. momentum. 2. 1.
 intervallum. 1. 4. exemplum.
 2. 71. periculum. 2. 27. opus.
 2. 109. magni adjutores. 2. 127.
 magna vires. 2. 37. magna neg-
 otia. 2. 127. experimenta. 2.
 116. momenta. 2. 78. merita.
 2. 86. major voto. 2. 40. exem-
 ple. 2. 126. major avunculus.
 2. 59. major natu. 1. 10. maxi-
 mus error. 1. 7. impetus. 2. 55.
 artifex. 1. 13. rex. 1. 9. gemi-
 tus. 2. 13. pontifex. 2. 27. ma-
 ximus animo. 2. 18. ingenio.
 2. 34. imperio. 2. 126. maxi-
 ma gloria. 1. 20. moles. 2. 120.
 dignitas. 1. 18. difficultas. 2. 9.
 fiducia. 2. 113. maximum bel-
 lum. 2. 115. discrimen. 2. 85.
 ornamentum. 1. 11. impedimentum.
 1. 17. sine exemplo
 maximum. 1. 5. maximus mo-
 tus. 2. 18.
 majestas paterna. 1. 10. senatus. 2.
 89. senaturi accessit. 2. 126.
 malum exempli. 2. 66. malo pu-
 blico facundus. 2. 48. suo nimi-
 um felix. 1. 6. mala proposita.
 2. 45. mala belli. 2. 28. male
 cohærens. 2. 47. multatum. 2.
 70. dissimulatum. 2. 119. usus.
 2. 6. cedens. 2. 14.
 Mancini Hostilius Cos. turpe fœdus.
 2. 1. Numantinis deditur. ibid.
 ejus deditio seditionem moveret.
 2. 2.
 mancipium Ægyptium. 2. 53.
 mandare alicui. 2. 109. aliquem
 custodie. 2. 42. aliquid mesno-
 riz. 2. 8.
 manere in hoc. 2. 77. incolumē. 2.
 66. manent reliquæ. 2. 17. in
 eo maneretur. 2. 16.
 manifeste rapinæ. 2. 83.
 Manilius tr. pl. legem fert. 2. 33.
 Manilius M. Cos. 1. 13. C. Man-
 lius Volso Cos. 1. 15. 2. 30. Aci-
 dinus Manilius. 2. 8. Manilius
 Cos. fusus à Germanis. 2. 12. T.
 Manilius Cos. Sardiniam subigit.
 2. 38.
 Manubia. 2. 56.
 manus magna Thracum. 2. 112.
 inexsuperabilis. 2. 32. manum
 adject Armenia. 2. 100. com-
 modaret morituro. 2. 70. injecit
 ei patria. 2. 99. injicit scribenti
 consulatus. 2. 41. manum conti-
 gere. 2. 107. ultimam impo-
 nere bello. 2. 33. manu fortis.
 2. 18. promptus. 2. 73. miles. 2.
 18. manus sanguine imbutre. 2.
 20. manus calo inserere. 2. 103.
 quod in manibus erat. 2. 24.
 Marcellus Claudio. 2. 38. Marcell-
 us & Lentulus Cos. 2. 49. M.
 Marcelli laudes & mors. 2. 93.
 marcescere. marcebant omnia. 2.
 84. marcor ducis. 2. 119.
 Marcus Q. Cos. 1. 15. 2. 8.
 Marcus Crispus. 2. 69.
 Marcus. vide Antonius, Brutus &c.
 Marcomannorum gens. 2. 108,
 109.
 mare in terras receptum. 2. 37. in-
 festatum. 2. 73. infestum. 2. 77.
 Ægeum, Icarium. 1. 4. Ponti-
 cum. 2. 101. Hadriaticum. 2.

INDEX RÉRUM ET VERBORUM.

43. maris recessus. 2. 32. cu-
 stodia. 2. 72. sevitia. 1. 2. ma-
 ritima res. 2. 79. ora. 2. 73. re-
 gio 1. 4.
 Marica palus. 2. 39.
 Marius C. ignotæ originis. 2. 128.
 juvenis sub Africano militat. 2.
 9. Q. Metelli legatus. 2. 11. de-
 scribitur, *ibid.* primum Cos. cre-
 atus. *ibid.* ei commissum bellum
 Jugurth. *ibid.* iterum Cos. Ju-
 gurtham in triumpho ducit. 2.
 12. tertium Cos. in Cimbros mis-
 sus. *ibid.* quartum Cos. cum Teuro-
 nis conflixit. *ibid.* quinrum consu-
 lis fortunatissimum prælium. *ibid.*
 sextum Cos. Glancie & Satur-
 nini furorem compescit. *ibid.*
 urbe à Sulla pulsus. 2. 19. ejus
 casus & periculum *ibid.* inopem
 vitam agit. *ibid.* ejus reditas in
 urbem cruentus. 2. 21, 22. se-
 ptimūm Cos. cum Cinna. 2. 23.
 mores ejus. *ibid.* ejus monumenta
 Caesar restituit. 2. 43. Marius
 C. Marii filius Cos. 2. 26. à Sella
 acie pulsus. *ibid.* intermitur. 2.
 27. Marius Egnatius. 2. 16.
 Marobodus dux Marcomannorum
 2. 108. ejus elogium, consilia,
 arma adversus Romanos. 2. 108.
 119. 139.
 Mars Gradivus. 2. 131. Matri rem-
 plum. 2. 100. filius, Romulus.
 1. 8. martē dubio. 2. 55. multo
 varioque pacate Hispania. 2. 90.
 Martia legio. 2. 61.
 Marullus Epidius. 2. 68.
 Massilius. 2. 15. moratur Cæfarem.
 2. 50.
 mater eminentissima. 2. 130. ma-
 ternum genus. 1. 6.
 materia iutti operis. 2. 89. bellii.
 2. 62. laudaturum deficiat. 2.
 101. materiam occupatam re-
 linquens. 1. 17. materia adipi-
 scendi triumphalia defectus. 2.
 117. ex materia. i. e. ligno. 2.
 107.
 matrimonio alicuius honoratus. 2.
 100. in matrimonio habere. 2.
 93.
 maturus viris. 2. 99. matūra vir-
 tus. 2. 79. maturitas Imperato-
 ris. 2. 125. maturius. 2. 32.
 69.
 Medi rerum potiti. 1. 6. Media à
 Pompeio penetrata. 2. 40.
 Medicamenta consiliorum. 2. 129.
 mediocris materia. 2. 101. nou-
 mediocre bellum. 2. 95. decus.
 2. 36.
 mediocritas hominum. 2. 130. me-
 diocritas nostra. 2. 111. pro ca-
 ptu mediocritatis. 2. 104.
 mediis eloquentia. i.e. mediocri. 2.
 29. medius animo. i. e. neutrī
 partis. 1. 9. media fides. sc. mediocri.
 2. 67. media Corintho Athene-
 nisque Megara. 1. 2. medium
 agere. 2. 114. se præstare. 2. 21.
 medium fluminis. 2. 107. medi-
 um pignus concordia. 2. 47. in
 medio relinquer. 2. 48.
 Medon primus Archon Athen. 1. 2.
 ejus posteri Medontidae. *ibid.*
 Megara. 1. 2.
 Megalæthes. 1. 4.
 mehercules. 2. 83.
 Melanthus pater Codri. 1. 2.
 membra recip. lacerata. 2. 90.
 memor beneficiorum. 2. 53. inju-
 riza. 2. 40. memores professionis.
 2. 89.
 memorabilis dulcedine carmi-
 num. 1. 7. memorabile bellum. 2. 37. factum ac dictum.
 2. 86.
 memoria celestis. 2. 24. nominis
 immortalis. 2. 88. victoria. 1.
 1. sevitia. 2. 7. beneficiorum.
 2. 53. religionis. 2. 25. obscuratur.
 2. 27. perpetua memorie
 commendare. 2. 4. prodere. 2.
 5. mandare. i. 15. notas inure-
 re. 2. 64. memoriaz ejus mul-
 tum tribuendum. 2. 16. per me-
 moriam seculorum. 2. 66. me-
 moria horrendum. 2. 100. lu-
 dorum memoria honorare diem.
 2. 27.
 Menander comicus. 2. 16.
 Menes & Menecrates liberti Pom-
 peiani. 2. 73. 77.
 mendacium simulatio originis. 1.
 11.
 Menelaus. 1. 1.
 mentio habita. 2. 62. jacta. 2. 65.
 mentitus

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- mentitus originem regiae stirpis.
2. 4.
- mercatus Olympiorum institutus.
1. 8.
- merces periculi. 2. 22. mortis. 2.
28. mercedem capitis abscessi numerare. 2. 66.
- merere. merebat in Illyrico. 2.
109.
- mereri fidem. 2. 105. gloriam. 2.
129. honores. 2. 116. consumelam. 2. 45. meritus indulgentiam. 2. 80. optimè de. 2. 45.
- merita pœni. 2. 23. meritum cognomen. 2. 15. ex merito. 2.
118. merito defectus. 2. 116.
- merita ejus in. 2. 86. meritorum præmium. 2. 12.
- mergere classem. 2. 42. merfus conscientia flagitiorum. 2. 91.
- Merula flamen Dialis. 2. 20. 22.
- Messalla Corvinus à Cæsare servatus. 2. 71. consul. 2. 84.
- Messalini factum egregium. 2. 112.
- Metapontus. 1. 1.
- Metellus Q. Macedonicus Achæos vincit. 1. 11. porcicus facit.
ibid. magnificentæ vel luxuriae principes. *ibid.* ejus felicitas. *ibid.* Metellus Numidicus orator. 2. 9. Jugurthinum bellum gerit. 2. 11. triumphat.
ibid. à L. Saturnino civitate expulsus. 2. 15. Q. Numidicus Pius patrem restituit. *ibid.* Italicæ belli Imperator. *ibid.* apud Faventiam Sulla hostes vincit. 2. 28. Q. Metellus Creticus Cretam subigit. 2. 34. triumphat.
ibid. ejus mors. 2. 49.
- metiens se magnitudine sua. 2.
120. fortunam licentia. 2. 100.
- se infra aliorum estimationes. 2. 127.
- metus recessit. 2. 62. metus mulierbris expers. 2. 87. metu remoto. 2. 1. repulso. 2. 24. immunis. 2. 126.
- migrare de vita. 1. 11.
- miles manu. 2. 18. militia finita. 2. 111. continua. 2. 122. celeberrima. 2. 125. bellica. 2. 107. preclara. 2. 5. milicie gradus. 2. 117. militaris colonia. 1. 15.
- militare verbum. 2. 52. militares joci. 2. 120. militans sub. 2. 67.
- Miletus. 1. 4.
- millia hominum. 2. 12. juventutis. 2. 15.
- Milo Annus restituit Ciceronem 2. 45. interficit Clodium. 2. 47. à Pompeio damnatus, absoluens à Catone. *ibid.* infestus Julianis partibus. 2. 68. lapide iæsus perit. *ibid.*
- minari Italæ servitutem. 2. 114.
- militiam. 2. 120. vindictam confularem. 2. 92.
- Minatius. *vide* Magius.
- Minervium. 1. 15.
- minister speciosus. 2. 111. alienæ potentiaz. 2. 33. obscenissimarum rerum. 2. 83. consiliorum. 2. 129.
- ministerium principale. 2. 93.
- ministerii titulus. 2. 45. ministerii splendidissima. 2. 116.
- minor natu. 1. 10. minoris nominis viri. 2. 100. minoris discriminis. 2. 105.
- Minturnæ. 1. 14. Minturnenses. 2.
19.
- Minucius triumphat. 2. 8.
- minuenda dignitas. 2. 68.
- mirus. mira crudelitas. 2. 6. scientia pugnandi. 1. 115. celeritas. 2. 88. pietas. 2. 99. felicitas. 2. 108. pravitas. 2. 112. virtus. 2. 129. mirum opus. 2. 27.
- mira ausus. 2. 61. mirabilis virtus. 2. 116. mirari convenient. 1. 3. libet. 2. 32. abunde miratus. 2. 106.
- miscere se partibus. 2. 86. imamsummis. 2. 2. omnia armis. 2.
74. misitus timori pudor. 2. 5.
- mixtissimi rigore & lenitate mores. 2. 98.
- Misenensis pax. 2. 77.
- misera vita. 2. 66. miserrima conditio. 2. 23. necessitudo. 2. 50.
- misereri principi viri. 2. 119. misericordia munus. 2. 52. misericordia ejus ne tentata quidem. 2.
71.
- Mithridates occupat Asia necat ci-
vies Rom. 2. 18. adversus queru-
Sulla mittitur. *ibid.* à quo con-
ditiones.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- ditiones supplex accipit. 2. 27.
 bellum iterum movet. 2. 37. vi-
 etus in Armeniam fugit. *ibid.*
 ultimus regum sui juris oppres-
 sus. 2. 40.
 mitis castigatio. 2. 125. mitis in-
 genio vir. 2. 117. mitescit feri-
 tas. 2. 116.
 Mitylene. 1. 4. Mitylenorum per-
 fidia. 2. 18. iis libertas à Pom-
 peio restituta. *ibid.*
 mobilis principatus. 2. 108. trans-
 situs. 1. 17.
 moderari difficultatem ac inopiam.
 2. 94. moderatio singularis. 2.
 122. annona moderatior. 2. 126.
 moderator juvenae. 2. 102.
 modestissimus civis. 2. 29.
 modicus virium. 1. 12. modica
 gloria. 2. 13. magnitudo. 2. 84.
 modus pecuniae. 1. 9. virium. 2.
 96. culpe. 2. 22. peccandi. 2. 8.
 dignitatis. 2. 7. scriptura. 2. 52.
 operis. 2. 29. ambitus. 2. 47.
 modum stipendiis sibi constitue-
 re. 2. 125. laborum excedere. 2.
 122. honorum temperare *ibid.*
 dicendi. faciendi nosle. 2. 45.
 modum habere in voluntate. 2.
 31. statuere libertati. 2. 40. mo-
 dum magnum legionum effice-
 re. 2. 73. ad modum pristinum
 redactum imperium. 2. 89. in
 modum pristinum pacis redige-
 re. 2. 98. modo proni gurgitis.
 1. 16.
 incenia, *pro urbe*. 2. 22. incenium
 magnitudo. 1. 4.
 moles belli. 2. 97. imperii. 2. 131.
 onerum. 2. 114. molis maximæ
 res. 2. 121. moles mari injectæ.
 2. 33.
 moliri porticus. 1. 8. *ad eam ex*. 1.
 11. templum. 2. 130. multa
 fortiter. 2. 26. in animo bellum.
 2. 46. nova. 2. 129.
 mollire dissensiones coercitione. 2.
 127. molliriis fluens. 1. 6. mol-
 lissima dulcedo. 1. 7.
 mons incensus. 2. 130. monte de-
 scendere. 2. 25.
 monumentum virtutis, clemen-
 tiae. 2. 12. victoriz. 2. 42. Marii
 monumenta restituta. 2. 43.
 mora patrando bello fuit. 2. 79. in
 perfecto difficilis. 1. 17. spei
 concepta hominibus difficilis. 2.
 67. moram exigere. 2. 117. mor-
 rari victoriam. *i. e. impediare*. 2.
 80. morari tot annos Rhodi. 2.
 99. in imperiis. 2. 11. morari
 in externis. *sc. in descriptione exter-
 norum*. 1. 7. moratus erat milites
 sua facundia. *sc. inhibitus*. 2. 22.
 exercitum paucis diebus. *i. e. re-
 tinuisse*. 2. 113. morata Tiberium
 patria. 2. 104. proposita homi-
 num fortuna. 2. 110.
 morbus. morbo oppressus. 2. 23.
 obiit. 2. 111. morbo proditor.
 83.
 mors fatalis. 2. 4. 49. fortuita. 2.
 102. voluntaria. 2. 87. 102. con-
 flata insidiis. 2. 4. immatura. 2.
 3. mortis exitus. 2. 7. merces.
 2. 28. mortem querere. 1. 2. ob-
 ire. 1. 13. ad mortem conquiri.
 2. 22. in mortem dimicare. 2.
 85. morte affici. 2. 7. multari.
 2. 12. fungi. 2. 49. stetit. 2. 63.
 redimere. 2. 87. penas dare. *ib.*
 mortal is conditio. 2. 104. natu-
 ra. 2. 97.
 mos novus. 2. 128. mos illis est. 2.
 107. moris fuit illi. 2. 40. mor-
 ris antiquissimi vir. 2. 116. mo-
 re belli. 2. 31. mores ita se ha-
 bent. 2. 91. morum dulcedo &
 suavitas. 2. 97.
 movere dissensionem. 2. 2. tumul-
 tum, seditionem. 2. 68. moveri
 clamore. 2. 4. moveri senatu à
 censoribus. 1. 6. motus imbecil-
 litatis. 2. 123. motus magni. *i.e.*
 tumultus. 1. 3.
 Mucianus. *C. vide Crassus.*
 Mucius P. Scævola Cos. 2. 2. Mu-
 cius juris scientia clarus. 2. 9.
 mucro gladii. 2. 70.
 mulcere verbis. 2. 85. mulceri ju-
 re. 2. 117.
 muliebris merus. 2. 87. fuga. 2.
 76. nihil muliebre præter cor-
 pus gerens. 2. 74.
 multare morte. 2. 12. multatus
 pecunia. 2. 37. à patria. 1. 7.
 multata Creta fine libertatis. 2.
 38. male multatum cornu. 2. 70.
 multi-

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- multiplex in virtutibus. 2. 105.
 multiplices consulatus. 2. 127.
 victoriae. 2. 96. multiplicati con-
 sulatus. 2. 12.
 multitudo immensa. 2. 110. mul-
 titudine fidere. 2. 113.
 multus sanguis. 2. 90. multo Mir-
 te. *ibid.* multo amoenissimum.
 2. 1. multum discrepans 1. 7.
 recusans. 2. 103.
 Mummius L. Achæaco bello gerendo
 destinatur. 1. 12. Corinthum
 eruit. 1. 13. homo novus. 2. 128.
 ruditus. 1. 13.
 munia ducis. 2. 70.
 munus gladiatorium. 2. 100. Aedi-
 litatis. 2. 93. judicandi. 2. 52.
 misericordia. 2. 52. munera
 theatri. 2. 89.
 munificentia principis. 2. 126. sin-
 gularis. 2. 81. pia. 2. 130. effu-
 siflvia. 2. 41.
 munire praefidia. 2. 120. aucto-
 ritate aliquid. 1. 127. munita na-
 tura urbs. 2. 26. munitione se
 defendere. 2. 112. munitiones
 portus. 2. 23. munimentiscom-
 plecti aliquem. 2. 51.
 muralis corona. 1. 12.
 Murcus Statius. 2. 69. 72. 77.
 Murena L. conspirat in Augustum.
 2. 91.
 Mus Decius Cos. 1. 14.
 mutare fortunam, animum. 2. 82.
 fidem. 2. 53. mutationes fortu-
 nae. 2. 75.
 Mutilus Papirus. 2. 16.
 Mutina. 2. 61. 73.
 mutuus. mutuo sanguine certatum.
 2. 90. mutuis iætibus concurre-
 re. 2. 27.
 Mycenæ. 1. 1.
 Mylae. 2. 79.
 Myrina. 1. 4.
 Myrmidonum civitas. 1. 3.
 Myus. 1. 4.

 N.

 Naætus potestatem. 2. 13.
 Narbo Martius, colonia deducta. 1.
 15. 2. 8.
 narrare ordine, justis volumini-
 bus. 2. 114. narravit fama. 2.
 122. narrari paucis. 2. 29. ver-
 bis speciosis. 2. 41.
 Nasica. *vide* Scipio.
 Naso. 2. 36.
 natio redacta in formulam provin-
 cie. 2. 38. natione Germanus. 2.
 19. barbarus. 2. 108. nationes
 Cauchorum. 2. 106. omnes ejus
 gentis. 2. 98.
 natura mortalis. 2. 97. natura re-
 rum corpus. 2. 66. natura mun-
 itus. 2. 26. naturalis avus. 2.
 112. superbia. 2. 11. naturale
 exemplum. 2. 128. naturaliter
 diffimillimi. 2. 60.
 natuannos. 2. 59. equestris loco.
 2. 128. loco tricesimo ab Nino.
 1. 6. familia nobili. 2. 17. ob-
 scurissimis initii. 2. 76. patre
 principe. 2. 127. ad omnia que
 recte facienda sunt. 2. 119. natum
 mendacio genus. 2. 118. natu-
 major, minor. 1. 10.
 navis oneraria. 2. 53. quaruor scal-
 morum. 2. 43. naves adificare. 2.
 79. navicula. 2. 107. nayigii gen-
 us. *ibid.* navalis triumphus. 1.
 9. navale cerramen. 2. 79. pre-
 lium. *ibid.* Naumachia. 2. 56.
 Nauportum. 2. 110.
 navus vir. 2. 105. nava opera. 2.
 120.
 Neapolis condita. 1. 4. Neapolita-
 ni honorant Augustum spectacu-
 lo. 2. 123.
 neceſſitudo. *i. e. neceſſitas.* 2. 50.
 nefanda dominatio. 2. 62.
 negotium. negotio sufficere. 2. 98.
 vacare. 2. 114. negotiantes in A-
 frica. 2. 11. negotiatores. 2.
 110.
 Nepe. 1. 14.
 nepos ex filia. 2. 2.
 Neprunia. 1. 15.
 nequam ingeniosè. 2. 68. ingenio-
 fissimè. 2. 48.
 Nero Claudius. 2. 77. Tib. Nero.
vide Tiberius.
 Nerva Silianus. 2. 116.
 Nestor. 1. 1.
 Nicomedes Bithyniam hereditate
 relinquit Romanis. 2. 4. 39.
 nimius liberae reip. vir. 2. 32.
 Ninus. 1. 6. 7.
 nitere.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- nitere. nituerunt sub pari aetate notitia lingua. 2. 11. rerum. 1. faciet per &c. 1. 17. oratores eo tempore. 2. 9. niti. aliquid in quo nitamus conquirimus. 1. 17. nobilis familia. 2. 17. nobilis clade. 2. 8. victoria. 2. 10. animo, gente. 2. 112. genere. 2. 108. nobile nomen. 1. 1. nobiles salubritate aquae. 2. 25. nobilissimus rex. 1. 9. nobilissima accusatio. 2. 43. novitas. 2. 34. simplicitas. 2. 10. virtus. 2. 79. nobilissimum factum. 2. 26. nobilitatis pars. i. e. nobilium. 2. 23. nobilitare novitatem. 2. 96. Nobilior. vide Fulvius. nocere. exemplo non nocebatur. 2. 114. Nota condita. 1. 7. obfideatur. 2. 18. nomen perpetuum. 1. 1. nobile. ib. Romanum auctum. 1. 14. celeberrimum. 2. 7. honoribus honoratum. 2. 124. inditum ex virtute. 1. 11. nominis clari vir. 2. 34. minoris. 2. 102. magni. 2. 103. Graii nominis clarissimus. 1. 6. Romani princeps. 2. 53. conditor. 2. 60. auctor auctor. 2. 131. nominis fama. 2. 94. magnitudo. 2. 55. memoria. 2. 88. species. 1. 10. nomen assumere. 2. 27. commendare memoriam. 2. 4. invidiosae fortunae adire. 2. 60. nomine gentis honoratus. 1. 13. eloquentia celebris. 2. 9. inventi laudandus. 1. 17. quo nomine (i. e. quis de causa) mirari convenit. 1. 3. nomina prefulgentia. 1. 14. nomen, quibus ortus, ornamentum. 2. 114. nominibus iis appellare &c. 1. 3. gentes nominibus incognitae. 2. 106. Norbanus a Sulla vicitus. 2. 25. Norici a Tiberio vici. 2. 39. Noricum regnum. 2. 109. noscere modum. 2. 45. nota censoria. 2. 68. notæ temporum. 1. 17. corporis. 2. 24. elifarum faucium. 2. 4. notas ali- cui inure. 2. 64. notare tem- pora. 2. 36.

notitia lingua. 2. 11. rerum. 1. 14. novus homo. 2. 128. novas res moliri. 2. 125. novitas familia. 2. 127. disciplina. 2. 118. operis. 2. 9. novitatis nobilissima vir. 2. 34. novitatem nobilitare. 2. 96. noxia, vel noxa temporis. 1. 12. nuda fuga. 2. 61. Numantia à Scipione deleta. 2. 4. Numantinum bellum. 2. 1. 9. numerus virium. 2. 96. adolevit. 2. 30. numero infinita iuventus. 2. 105. artata felicitas. 2. 10. frequentes gentes. 2. 95. numerare mercedem. 2. 66. Numidia facta provincia. 2. 39. Numidicus. vide Metellus. Numonius Valla. 2. 119. nunciantes conjurationem libelli. 2. 57. nuncius periculi, viatoria. 2. 129.

O.

Obeditum' est imperio. 1. 10. obire mortem. 1. 9. munia ducis. 2. 70. provincias. 2. 74. vota. 2. 35. obire morbo. 2. 102. obniti. obnibantur impedire. 1. 9. obnitens repugnaverat. 2. 89. obnidente vi animi. 2. 123. obruire aliquem dignatione. 2. 69. obrui. 2. 92. obrutus limo. 2. 19. jus vi obrutum. 2. 3. obscenissimarum rerum auctor & minister. 2. 83. obscurare. obscuratur ejus memoria. 2. 27. obscuri historici. 1. 17. obscurissimis initii natus. 2. 76. observantia temporum. 2. 106. obfide Italia. 2. 24. obfides copiis. 2. 120. obfisus gladiis. 2. 125. obfidence complecti. 2. 51. liberari. 2. 61. obfisionalis corona. 1. 12. obfides dati. 2. 42. obfides liberos mittit. 2. 94. obfite situ iustitia, aequitas. 2. 126. obfector vos arque precor. 2. 131. obtinere locos. i. e. occupare. 1. 4. fedes. 1. 3. imperium. 1. 6. exercitum

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- exercitum cum imperio. 2. 125.
 obtinibus maria prædonibus. 2. 43.
obstare. obstruit fulgor juvenum orientium initii. 2. 99.
obstrutis hieme Alpibus. 2. 105.
obtrectari aëris alicujus. 2. 44.
obvenit Sulla force provincia. 2. 18.
obvium procedere. 2. 53. se effundere. 2. 112. obvium habere aliquem. 2. 82.
occasio pugnandi. 2. 119. **victoriæ.** 2. 115. sceleris. 2. 118.
occidere publica ruina. 2. 91.
occultare fugam. 2. 75.
occumbe in gladium. 2. 70.
occupare fugam. 2. 85. nuptias. 1. 1. locum colonis. 1. 4. ripam castris. 2. 107. remp. 2. 4. armis regionem. 1. 3. occupatus est incautus ab. 2. 57. occupata materia. 1. 17. nimium occupatos dixerim. 2. 53.
occurrere exercitu. 2. 61. occurrit ei amicorum frequentia. 2. 59. ex occurso contracta rixa. 2. 47.
oceano circumfundi. 1. 2.
Octavia foror Augusti. 2. 93. **uxor Antonii.** 2. 78. **Ostavia porticus.** 1. 11.
Ostavius Cn. Perseum recipit. 1. 9. triumphum navalem agit. *ibid.* porticum molitur. 2. 1. Octavio college imperium abrogat Gracchus. 2. 2. Octavius Cos. iussu Cinnae interfectus. 2. 22. C. Octavius Octavii Cæsar pater. 2. 59. Octavius Cæsar. *vide* Augustus.
oculis inhærente. 1. 14. subjicere. 2. 89. inferere. 2. 126. oculis custodire. 2. 41. sub oculis Cæsaris. 2. 79. in oculis atque ore Antonianæ classis. 2. 84.
odium hereditarium. 1. 1. certaminibus ortum. 1. 12. contraria. 2. 79. odio in Romanos Hannibal. 2. 18.
Ofella Lucretius. 2. 27.
offendere aliquem. 2. 56. in offensis inexorabilis. 2. 29. **offensiones tacitæ cum aliquo.** 2. 93.
offerre. dii obtulerunt præfigia
- periculi. 2. 57.
 officium militare. 2. 105. officii collega. 2. 77. successor. 2. 104.
Olympicum. 1. 10. **Olympiorum ludicrum quando cœperit.** 1. 8.
 omen imminentis proscriptionis. 2. 19. auspicatis reip. omnibus. 2. 79. cum diris omnibus. 2. 46. ominari vera. 2. 71.
omnis concio. *i. e. tota.* 2. 4. per omnia sapissime utitur Noſter, cum rem proſsus & omnino ita se habere innuit; ut, 2. 35, 40, 69, 79.
onus bellii. 2. 97. onera principis. 2. 114. ordinis. 2. 28. onerum moles. 2. 114. adjutor. 2. 127. onustus prædâ. 2. 115.
opem ferre. 2. 74. petere. 2. 79. ope humana invictus. *ibid.*
opera diligens. 2. 116. **nava virilisque.** 2. 120. **opera ejus præclarra.** 2. 21. singulari usus. 2. 129. **opera pollicitæ.** 2. 111.
opus felix eventu, forte conatu. 2. 112. consummatum. 2. 117. aratum. 2. 86. perfectissimum. 2. 36. fulgentissimum. 2. 39. clarum. 2. 16. justum. 2. 89. opus belli civilis editum. 2. 9. operis sui princeps. 2. 17. operis modus. 2. 28. forma. 2. 36. operis immanis res. 2. 69. opera bellica. 2. 97. principalia. 2. 124. celestissima. 2. 104. operibus circumdata urbs. 2. 4.
Opimius L. Cos. C. Gracchum & Fulvium Flaccum opprimit. 2. 6. damnatus postea judicio publico. 2. 7. *à quo* Opimianum vim dicitur. *ibid.*
Opisædes. 2. 62.
opportuna occasio. 2. 115.
oppositus Mithridati Lucullus. 2. 33.
oppresius armis. 2. 68. facinore uxoris. 1. 1. insidiis. 2. 40. morbo. 2. 23. auctoritate publica. 2. 91. dominatione alicujus. 2. 61.
oppugnare aliquos. 2. 16. urbem. 2. 5. oppugnatio urbis. 2. 27.
oprate à dīs aliquid. 2. 89.
offerre. dii obtulerunt præfigia optimus vir omnis avi. 2. 13.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- ora maritima.** 2. 73.
oraculo emissâ vox. 1. 10.
oratores clari. 1. 17. 2. 9. **orator nemo Argivus, Theban. Laced.** 1. **Pacorus, Parthorum regis filius, intermitur.** 2. 78.
orbis terrorum. 2. 55. **solis.** 2. 59. **Pacuvius in tragœdiis clarus.** 2. 9.
orbis feniſibus. 1. 5.
ordo calamitatis. 2. 119. **serum.** 2. **Pæſtum coloni missi.** 1. 14.
 48. **arborum.** 2. 45. **omnis ordinis homines.** 2. 130. **ordinis senatorii vir.** 2. 69. **ordinis onera, jura.** 2. 28. **ordines exercitū ordinare res Aficæ.** 2. 92. **provincias.** 2. 94. **ordinatio comitiorum.** 2. 124. **necis & testamenti Cæfaris.** 2. 59.
Oreſtes Ægithum occidit. 1. 1. **eius liberi exclusi ab Heraclidis.** 1. 2.
orientes juvenes. 2. 99. **ortus nobili familia.** 2. 117. **orta seditione.** 2. 24. **ortum bellum.** 2. 98. **odium.** 1. 12.
origo simulata. 1. 11. **regiae stirpis.** 2. 4. **originis ignotæ.** 2. 128.
ornare urbem. 2. 89. **ornamentum loci.** 1. 12. **triumphi.** 2. 40. **nomimum.** 2. 114. **singulare amicitatis.** 2. 81. **ornamenta triumphalia.** 2. 104.
Orodes rex Parthorum intermitit Craſium. 2. 46. & signis Rom. potitur. 2. 91.
os Socratium. 1. 16. **unum Pindari Thebas illuminavit.** 1. 18. **fulgentissimum & cæleſte.** 2. 64. **oris ardor.** 2. 35. **ore maris Pontici.** 2. 101. **in ore atque oculis classis.** 2. 84.
ostendere spem auxilii. 2. 74. **perfugium.** 2. 72.
ostentare, ostentat vires magnitudine. 1. 4. **ostentatum caput pro rostris.** 2. 19. **ostentatione agendi.** 2. 98.
Oſtia. 2. 94.
Otho Roscius. *vide* Roscius.
otium corrumpit militem. 2. 78.
otio fluere. 2. 88. **abuti.** 2. 105.
ovans triumphavit. 2. 96. 122.

P
Pacata Delmatia. 2. 90. **pacatus orbis victoriis.** 2. 89. **pacatis bellis.** 2. 59.
pacisci stipendia. 2. 38. **pactus omnibus redditum.** 2. 77. **pacta ejus.** i. e. *sponsa.* 1. 1.
Pacuvius in tragœdiis clarus. 2. 9.
Pæſtum coloni missi. 1. 14.
Palatio monte condita Roma. 1. 8.
Palinuri promontorium. 2. 70.
palus Maricæ. 2. 19. **paludes Laurentine.** *ibid.*
Panætius Scipionis comes. 1. 13.
Panares dux Cretenium. 2. 34.
Pannonia provincia facta. 2. 39. **rebellat.** 2. 110. **pacem petit.** 2. 114.
Pansa. *vide* Hirrius.
Papirius. *vide* Carbo.
Papius *vide* Mutilus. 2. 16.
par consulum. 2. 46.
parans se fortunæ. 2. 43. **paratissimus honor dignis.** 2. 126. **paratissimus omnibus audendis.** 2. 56.
parere ſibi ferro redditum. 2. 120. **partum virtute cognomen.** 1. 13.
Parilia. 1. 8.
Parmenis Cassius moritur. 2. 87.
Parthi legatos mittunt ad Sullam. 2. 24. à Caio Caffio fusi & fugati. 2. 46. **Antonium magna clade afficiunt.** 2. 82. **Parthorum rex Augusto Rom. signa remittit.** 2. 91. **obsides item liberos.** 2. 94. **descifcit à societate Rom.** 2. 100. **cum Caio Cæfare coit.** 2. 101.
particeps operum. 2. 116. **cædis.** 2. 69.
particula operis. 1. 16.
partita hiberna. 2. 113.
Passienus. 2. 116.
pastoralis manus. 1. 8. **cultus.** 1. 2.
pati turpiter. 2. 100. **æquo animo.** 2. 31. **patiens militarium officiorum.** 2. 105. **patientissimus armorum laborumque.** 2. 34. **patientia periculorum.** 2. 41.
patefacta confilia. 2. 76.
patrare bellum. 2. 79. **prælium.** 2. 21. **facinus.** 2. 58. **decreta.** 2. 110.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

110. patratio pacis. 2. 98.
 Patria capte. 2. 82.
 patricia familia. 2. 59.
 patrimonium principis. 2. 150.
 patronus imperii. 2. 120.
 patruelis frater. 1. 1.
 Paullus Lepidi frater proscriptus.
 2. 67.
 Paullus censor. 2. 95.
 paupertas honesta. 2. 129.
 pax lata, augusta 2. 126. infida.
 1. 15. composita. 2. 76. inita. 2.
 77. revocata. 2. 88. pacis auctor.
 2. 26. argumentum. 2. 38. fœdus.
 2. 77. modus. 2. 98. dulcedo.
 2. 117. artes. 1. 13. conditiones.
 2. 48. bona. 2. 110. pacem petere.
 2. 114. protegere. 2. 131. reddere.
 2. 98. pace firma re. 2. 123. summam continere. 2.
 87. pace diligenter ejus dixerim. 1. 7. pace majestatis &c. 2.
 129.
 peccandi modus, voluntas. 2. 8. licentia. 2. 100.
 peccatus flagravit incendio. 2. 150.
 pectore erumpens indignatio. 2.
 66.
 pecunia ingens. 2. 37. publica. 2.
 42.
 Pedius Q. Cos. 2. 65. Pedia lex. 2.
 69.
 Pelasgi Athenas commigravere. 1.
 3.
 pellere aliquem prælio. 2. 24. pelli spectaculo. 2. 79. pulsus acie.
 2. 26.
 Pelopis progenies expellitur Peloponnesio. 1. 2. Pelopi ludi funebres facti. 1. 8.
 Felopennæsi Megaram condunt. 1.
 2.
 penates pro domo. 2. 74. 95.
 penetrare interius. 2. 120. penetravit in omnes regiones malum. 2. 15. penetrata cum Victoria Media. 2. 40. penetratis gentibus. 2. 5.
 penitus infestissimus. 2. 27.
 pensare viatoriam damno amissi militis. 2. 115. mortem immortali memoria. 2. 84.
 pendere penas. 2. 100.
 Penthilus. 1. 1.
 peragratus vicit Germaniam. 2.
 97.
 percurrere paucis. scribendo sc. 2. 38.
 percutere fulte. 2. 78.
 perdere exercitum. 2. 120. facti gloriam. 2. 26.
 perdomare gentes. 2. 95.
 perducere ad summum discrimen.
 2. 27. in societatem. 1. 9. in fægium. 2. 109. ad famem. 2.
 112. in carcerem. 2. 19. in summam fœcordiam. 2. 118. ad summam scientiam militem. 2.
 79. perduxit ad eam pacem provincias, ut. 2. 90. eo populum, ut. 2. 128. hic Mancinum, ut. 2. 1. in Campaniam exercitum. 2. 25. novitatem suam in hoc, ut. 2. 96. perducta res ad liquidum. 1. 16.
 perelegans ingenium. 1. 7.
 perexiguum fretum. 1. 2.
 perfecta natura & industria mortalis conditio. 2. 2. perfectum proœ eloquentia decus. 1. 17. perfecta manibus tabula. 1. 15.
 perfida consilia. 2. 102.
 perforata lacerna lancea. 2. 80.
 perfui recordatione. 2. 101.
 Pergamus. 1. 1.
 periculum adire. 2. 27. inferre. 2.
 90. periculo invictus. 2. 79. periculorum patientia. 2. 78. periculis exercere corpus. 1. 13. periculosisimum bellum. 2. 105.
 peritus officiorum militarium. 2.
 105. peritissimus bello dux. 2.
 29.
 perlustrata armis regio. 2. 106.
 permanere. permanit comes exili. 1. 111. 2. 100.
 permettere se ditioni alicujus. 2.
 37.
 pernicioſa consilia. 2. 3. pernicioſe leges. 2. 18.
 Perperna M. Aristonicum vincit. 2.
 4. Sertorium interimit. 2. 30.
 Asiam facit tributariam. 2. 38.
 perpetuus auctor. 1. 13. patronus.
 2. 120. perpetua memoria. 2. 27.
 securitas. 2. 103. perpetuum nomen. 1. 1. exilium. 2. 62. perpetui timoris res. 2. 130. perpetui Archontes. 1. 8. ignes. 2. 131.
 pet.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- perpolitus calce & arena locus. 2. Pharus. 1. 4.
 22. Phidippus. 1. 1.
 perrupta acies. 2. 112. Philemon comicus. 1. 16.
 Persia post Medos rerum potiuntur. Philippus rex Maced. 1. 6. Philip-
 1. 6. pus vitricus Octavii. 2. 59. 60.
 persequi in iusto opere. *i. e. narrare.* Philippus urbs. apud Philippopolis cum
 2. 103. notam severitatem censorum. 2. 10. persequi armis. 2. 6.
 perfecuta est eum civilis misericordia. 2. 7. Bruto & Caffio concurritur. 2.
 perseverare. perseveraverit facere. 2. 70. Philippii campi. 2. 86.
 103. perseveraverit ducis. 2. 5. Philo Publius censor. 1. 14.
 Perseus prelio fufus. 1. 9. in triumpho ductus. *ibid.* philosophorum ingenia à Socrate
 perfolvere præmia. 2. 40. defluxere. 1. 16.
 perstringere aciem animi. 2. 118. Phocæa condita. 1. 4. Massiliam
 pertinaciter deferebant ei dictatum. coloniam posuit. 2. 15.
 ram. 2. 89. pertinacissima in Phrirates rex Parthorum. 2. 97.
 recinendis armis juventus. 2. 27. Picentium. 2. 65.
 pertinacissimè arma retinebant. 2. 18. Picenus ager. 2. 21. Picenum coloni missi. 1. 15.
 perturbatio rerum & hominum. piratrum insolentia ac potentia.
 2. 88. 2. 31. piraticum bellum. 2. 33.
 pervadere diverso itinere. 2. 82. Pisaurum coloni missi. 1. 14.
 pervehi in Siciliam. 2. 75. in Italia gratiam. 2. 41. Piso M. dimisit uxorem in Sulla
 pervenire ad potentiam. 2. 80. ad in Thracia comprimit. 2. 98.
 triumphi insignia. 2. 10. in Piso res novas molitur. 2. 130.
 id ipsum fastigium. 2. 15. in Ubi cognomen Metelli. 2. 15. pia
 urbem. 2. 59. ad aliquem. 2. 37. munificencia. 2. 130. pietas in-
 pervenit summa imperii ad. 1. narrabilis & incredibilis. 2. 99.
 6. in quem pervenierit statum pietas reeissima sentiendi. 2.
 fortuna publica. 2. 86. perveni- 125.
 tur in precepis. 2. 3. Placentiam coloni missi. 1. 14.
 Perusia expugnata. 2. 74. placere. placebat barbaris suus nu-
 peffimus pace. 2. 11. pessima cupi- merus. *i. e. fidebant numero.* 2.
 ditas. 2. 25. pessimum facinus. 112.
 2. 30. pessima res. 2. 19. pessi- Plancus in Brutum inconstans. 2.
 me ausus. 2. 24. 63. 64. Plancus Cos. 2. 67. Plan-
 pestiferus civibus redditus. 2. 22. cus Plotius. *ibid.* Plancus adju-
 petere consulatum. 2. 17. civita- tor Anton. partium. 2. 74. co-
 tem. 2. 15. opem. 2. 79. com- mitar Fulviam in exilium. 2.
 meatum. 2. 99. pacem. 2. 114. 76. fædus homo & proditor. 2.
 sanguinem. 2. 58. armis patri- 83. censura Planci & Paulli. 2.
 am. 2. 68. peti infidiis. 2. 64. 95.
 verbis legis. 2. 45. peritum sum- plathæ. 1. 17.
 mo studio. 1. 17. Plato. 1. 16.
 Petreius legatus Pompeii. 2. 48. Plautius Silvanus. 2. 112.
 50. plena gratia. 2. 16. plenius gratu-
 perulans convitum. 2. 28. plari. 2. 104. plena subdoli ani-
 Pharnaces Sardanapali interfector. mi confilia. 2. 102.
 1. 6. Pharnaces rex Ponti à Ca- Plotius. *vide* Plancus.
 fare viðus. 2. 55. plurimo cum excidio. 2. 98. cum
 Pharsalica acies. 2. 52. 68. sanguine. 2. 95.

pœna

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- poena gravis. 2. 119. merita eum
 consecuta. 2. 23. fera in malos.
 2. 126. pœnas dare capite. 2. 4.
 morte dare. 2. 87. exsolvare. 2.
 88. meritas luere. *vide* luere.
 pendere. 2. 110.
 pœnitus ejus fidei. 2. 18. remp. ejus
 nati. 2. 12.
 poëta solus appellari Homerus
 meruit. 1. 5. poëtarum ubertas.
 1. 17.
 pollens plutimum mari Classis.
 1. 7.
 pollicitatio ingens præmiorum.
 2. 18.
 Pollio Afinius. 2. 36. fidus Julianis
 partibus. 2. 63. magnas res edit.
 2. 76. adversus Pompeium bel-
 lum gerit. 2. 73. ejus factum &
 dictum memorabile. 2. 87.
 Polybius Scipioni familiaris. 1. 13.
 Pompeianæ familiæ quor. 2. 21.
 Pompeius Q., primus hujus nomi-
 nis Cos. 2. 1. 40. turpe ejus icon-
 dus. 2. 1. 90. Q. Pompeius Cos.
 cum Sulla. 2. 17. ab exercitu
 interficitur. 2. 20. Cn. Pompeius
 Magai pater dux Ital. bello. 2.
 15. ejus bello Marisco preclaræ
 opera. 2. 21. Asculum capit.
 Ib. cum Sulla confligit. Ib. mori-
 ritur Ib. Cn. Pompeius Magnus
 laudatur & describitur. 2. 29. ex
 Hispaniis triumphat. 2. 30.
 Cos. tributiam potestatem re-
 stituit. Ib. ei decernitur bellum
 piraticum. 2. 31. piratas vin-
 cit & coërcet. 2. 32. gloriæ cu-
 pidissimus. 2. 33. ejus de Lu-
 cullo dictum. Ib. bellum Mi-
 thridaticum (quod ei lege Ma-
 niliæ decretum. 2. 33.) gerit fel-
 liciter. 2. 37. viator omnium.
 quas adierat, gentium, per bi-
 dum triumphat. 2. 40 init
 potentia societatem cum Crasso
 & Cæsare. 2. 44. Cæsaris filium
 ducit uxorem. Ib. Cos. cum
 Crasso. 2. 45. tertium Cos. so-
 lis. 2. 47. coërcet ambitum.
 Ib. à Cæsare alienatus. Ib. ejus
 filius parvus, Juliæ natus, obit.
 Ib. pro eo publica vota suscep-
 ta. 2. 48. inter eum & Cæsarem
 præcaventibus fatis. 2. 12.
- belli initia. Ib. ejus caufi me-
 lior. 2. 49. transivit Dyrrha-
 chium cum senatu. 2. 49. in
 Pharsaliæ victus à Cæsare. 2. 52.
 in Ægyptum fugit. 2. 53. ibi-
 que perfidè jugulatur. Ib. Cn.
 Pompeius Magni filius bellum
 ingens conflat. 2. 55. interem-
 tus est. Ib. Sex. Pompeius, Ma-
 gai filius, Siciliam armis occu-
 pat. 2. 72. describitur. 2. 73.
 mare infestat. Ib. cum eo pax
 inita. 2. 77. ejus dictum. Ib. ei
 bellum infertur. 2. 79. à Titio
 jugulatus est. Ib.
 Pomponius Eques Rom. 2. 6. Pom-
 ponii comicæ laudes. 2. 9. Pom-
 ponius Flaccus. 2. 129.
 ponere colonias. 2. 15. positus ex-
 tra dilaciones. 2. 79. positis ædi-
 bus. 1. 11.
 Pontidius C. 2. 16.
 pontifex maximus. 2. 63. ponti-
 ficatus maximus. 2. 122.
 Pontius Telefinus Italorum dux.
 2. 16. Samnitium dux interfici-
 tur. 2. 27.
 Pontus Cn. Pompeii virtutis mo-
 numentum. 2. 38. Ponti inti-
 ma. 2. 40. Poniticum mare. 2.
 101.
 Popilius. *vide* Lenas.
 Poppædius Silo. 2. 16.
 Porcia familia. 2. 35.
 Porcius M. Cos. 1. 15. 2. 8. Cato
 Porcius occiditur. 2. 16.
 postulare condicione. 2. 48.
 Posthumius Albinus censor. 1. 10.
 Spurius Posthumius Cos. 1. 14.
 potens tot legionum. 2. 65. poten-
 tiora arma. 2. 108. poten-
 tissimus rex ejus temporis. 2. 37.
 potentia regalis. 2. 5. male co-
 hærens. 2. 47. potentiaæ societas.
 2. 44. potentia ad impotentiam
 usus. 2. 29.
 Potentia. 1. 15.
 potiri regni. 1. 1. rerum. 1. 6. in-
 gentiæ hominum. 2. 5.
 præbere spectaculum. 2. 197. ma-
 teriam bellii. 2. 62. causam sæ-
 vitiaz. 2. 22. imaginem rei. 2.
 43. cervicem liberto. 2. 70.
 præcaventibus fatis. 2. 12.

Bb precedere.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- precedere gradum alicujus. 1. 15.
 præcellens ingenio. *ibid.*
 præceps fuga. 2. 85. cursus. 2. 1.
 festinatio. 1. 16. periculum. 2. 84.
 locus. 2. 5. juvenis. 2. 88. omnia
 præcipitia in rep. 2. 22. in pre-
 cipitia pervenitur. 2. 10. præci-
 pitata mors. 2. 49.
 præcipius timor. 2. 130. præcipiu-
 us fæcilitate. 2. 29. præcipuum
 egit consulem. 2. 92. præcipui
 viri, præcipua dona. 2. 121. præ-
 cipua experimenta virtutis. 2.
 94.
 præclarus vir. 2. 32. præclara mi-
 litia. 2. 5. viætoria. 1. 11. opera.
 2. 22. præclarum factum. 2. 92.
 præda viætoris. 2. 86. præda onus-
 tus. 2. 115. prædationes. 2. 73.
 prædicans se securum. 2. 123. præ-
 dicatio ipsius. 2. 115.
 præfessi exercitui. 2. 113. classi. 1.
 9. oppugnationi urbis. 2. 27.
 Syriæ. 2. 117.
 præferre vultu ardorem animi. 2.
 118. vultum viætoris, morientis.
 2. 27. visus prælulit principem.
 2. 94.
 præficere legatos hibernis. 2. 113.
 præfectus castrorum. 2. 120. claf-
 sum. 2. 73. cohortium. 2. 112.
 equitum. 2. 104. fabrâ. 2. 76.
 operum. 2. 104. urbis. 2. 88.
 præfectus ædificandis navibus
 &c. 2. 79. copiis. 2. 114.
 præfluere. præfluit fines Semno-
 num. 2. 106.
 præfulgere. præfulgent nomina. 2.
 14.
 prælium magnificum. 2. 28. atrox.
 2. 21. ingens. 1. 9. initum. 2.
 51. restitutum. *ibid.* prælio pel-
 lere. 2. 24. fortunatissimo decer-
 tare. 2. 12.
 præmatura mors. 2. 88.
 præmonere aliquem. 2. 57.
 præmunire regalem potentiam. 2.
 6.
 Prænestæ naturâ munitum. 2. 26.
 74.
 prænitere. prænitet forum titulis.
 2. 39. prænitens virtus. 2. 35.
 preparare militem operi. 2. 109.
 hiberna ad. 2. 110. præparatus
 Cæsar. 2. 76. præparatio belli.
 1. 12.
 præponere Armeniæ regem. 2. 122.
 præpositus custodiis urbis. 2. 116.
 præpositis C. & L. nominibus.
 2. 96.
 præreptus immaturæ. 2. 116.
 præruptum periculum. 2. 2.
 præfigia periculi. 2. 57.
 præfens periculum. 2. 72. presen-
 tia ipsius pacata. Hispania. 2.
 90.
 præsidere urbi. 2. 48. præsidium
 esse alicui. 2. 110. præsidium na-
 vium. 2. 32. præsidium muni-
 re. 2. 120.
 præstare aliquid alicui. 2. 89.
 bello fidem. 2. 18. alicui cle-
 mentiam. 2. 57. se æquum. 2.
 76. se dubium mediumque parti-
 bus. 2. 21. præstantissimus vir.
 2. 53.
 prætexere. prætexentes esse remp.
 2. 62.
 prætexta consularis. 2. 65. præ-
 texatus filius. 2. 59.
 prætores sénî olim creabantur. 2.
 16. decem ab Augusto constitu-
 ti. 2. 89.
 prævalere. prævalebant fata con-
 filii. 2. 118. prævalens corpo-
 re. 2. 108. prævalidæ legiones
 2. 59.
 pravissimus homo. 2. 80. pravitas
 animi atque ingenii. 2. 112.
 precari deos. 1. 10. precatus vitana.
 2. 79.
 premere aliquos bello. 1. 2. pres-
 sius audire. 2. 129.
 pretium ferre voluntatis suæ erga.
 2. 52. voti sui & confilii. 2. 125.
 clementia. 2. 52. conservata
 patriæ. 2. 45. pretio tempera-
 ta omnia. 2. 60.
 Priene condita. 1. 4.
 primipili centurio. 2. 78.
 princeps civitatis & eloquentie. 2.
 22. Rom. nominis. 2. 53. sena-
 tus. 2. 43. familie. 2. 35. eque-
 stris ordinis. 2. 127. luxurie vel
 magnificentiaz. 1. 11. carmi-
 num. 2. 36. sui operis. 1. 17.
 ejus loci. 2. 74. principes viri.
 2. 89. principalis quies. 2. 56.
 principale

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- principale fastigium. 1. 11. principia inclinata valerudinis. 2. 115.
 cipalia arma. 2. 50. onera. 2. 2. 73.
 127. opera. 2. 124. ministeria. 2. 93. principatus Augusti 2. 89.
 principatus tumultarius, fortuitus, &c. 2. 108.
 principia nihil habuit. 2. 52.
 prisca gravitas. 2. 86. severitas. 2. 92. forma reip. 2. 89. hilaritas. 2. 127. comœdia. 1. 16. priscum decus. 2. 13.
 prittinus modus 2. 89.
 privare spiritu. 2. 87. imperio vi-
 taque. 1. 6.
 privatus comitatus. 2. 40. privata
 familia. 2. 91. civium salus. 2.
 privatum consilium. 2. 61.
 odium. 2. 7. privata opes. 2. 29.
 probabiliter gestus consulatus. 2. 46.
 procedere obviam. 2. 53. in id fu-
 roris, ut. 2. 80. in antiquius ci-
 teriusve. 1. 17. processum est in
 arma. 2. 125.
 procinetu testamenta facere. 2. 5.
 procumbere ante tribunal. 2. 106.
 procumbens resp. 2. 16.
 procuratores Cæsaris. 2. 81.
 prodere memoriae. 2. 4. prodere
 exemplum clarum, turpe. 2.
 119.
 prodigus fortuna atque pudicitia. 2. 48.
 productus exercitus in Syriam. 2.
 78. productis classibus, sc. in pu-
 gnam. 2. 85.
 proficer. quid profecissemus im-
 petrando. 2. 125.
 proficisci cum aliquo ad bellum. 2.
 86. prefectus Argis. 1. 6. ex.
 2. 78. in. 2. 93.
 profiteri alicuius patrocinium. 2.
 75. profiteri vetuit indignos. 2.
 92. professionis memor. 2. 89.
 professionis cuiusque ingenia. 1.
 16.
 profunda cupiditas. 2. 125.
 profusa luxuria. 2. 31. profusum
 tartum sanguinis. 2. 52.
 progenies Pelopis. 1. 2.
 prohibere aliquem jure 2. 28.
 promi justis voluminibus. 2. 48.
 promissa brevitas. 2. 55.
 promus ingenio. 2. 118. manu.
 pronus gurges. 1. 16. pronior for-
 tuna. 2. 69. pronior ejus parti-
 bus. 1. 9.
 propior diis quam hominibus. 2.
 35.
 proponere. proposuit petere i. e.
 statuit. 2. 55. propensi o sanctif-
 simus. 2. 2. firmus. 2. 63.
 prorogare provincie. 2. 46.
 prorutum vallum. 2. 63.
 prosa eloquentia. 1. 17.
 proscriptio triumviralis. 2. 66.
 Sullana. 2. 28. proscriptorum
 liberi ad jus dignitatis revocati.
 2. 43.
 prosequi aliquem domum. i. e.
 comitari. 2. 35. prosequi invidia,
 veneratione. 2. 92.
 prosperum prælium. 2. 51. pro-
 sperrimus eventus. 2. 122. pro-
 spere aliquid gerere. 2. 102.
 proterne sc. genibus. 2. 114.
 protegere statim. 2. 131. protegere
 nequitiam gravitatem. 2. 100.
 proteri ruinâ publicâ. 2. 91.
 protinus ab adoptione. i. e. statim
 p. 11. 2. 104.
 protrahere fraudes publicanorum.
 2. 92.
 provetherre aliquem in consulatum.
 2. 128. provectus in consulaire
 fastigium. 2. 69.
 providere supplementum. i.e. com-
 parare. 2. 130. providens vir. 2.
 88. providentia ducis. 2. 115.
 non segni providentia usi. 2.
 120.
 provocare aliquem injuria. 2. 118.
 ex provocacione interimere. 1.
 12.
 proximus à Pompeio. 2. 76. au-
 toritat ducis. 2. 71. nominis
 ac fortunæ corum. 2. 114. No-
 rici regni. 2. 109. proximè à
 nobilissimis. 2. 124.
 prudentia rerum militarium sin-
 gularis. 2. 29.
 Pseudophilippus Macedoniam oc-
 cupat. 1. 11. opprimitur. ibid.
 Ptolomæus puer Alexandrie obli-
 detur. 1. 10. Ptolomæus Cypri-
 rex interimit se. 2. 45. Ptolo-
 mæus

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- maxus *Egypti rex ingratu*s in queride aliquo apud. 2. 130.
 Pompeium. 2. 53.
 Publicola. 2. 85.
 publicus favor. 2. 92. status. 2. 35.
 servus. 2. 19. publica vox. 2. 131.
 fortuna. 2. 86. auctoritas. 2. 62.
 pecunia. 2. 42. ruina. 2. 91.
 fuplura. 2. 62. voluntas. 1. 15.
 concordia. 2. 48. libertas. 2. 40.
 vindiáa. 2. 7. magnificientia. 2.
 1. fatus civium. 2. 66. violatio
 fidei. 2. 1. publicum bonum. 2.
 2. consilium. 1. 8. judicium. 2.
 7. malum. 2. 48. decus. 1. 13.
 publici usus. 2. 81. publica litera. 2.
 37. publicata lectione. 2.
 114. publicanorum fraudes. 2.
 92.
 Publius *vide Scipio, Clodius &c.*
 pudicitia prodigus. 2. 48.
 pudor timori misius. 2. 5.
 pugio. 2. 43.
 pugnam inire. 1. 9.
 pulchritudo corporis. 2. 97.
 pullum amiculum. 2. 80.
 pulsus praecipiti loco. 2. 5. urbe.
 2. 34. ex urbe. 2. 20. *vide* pel-
 lere.
 Funicum bellum primum. 2. 38.
 secundum. 2. 90.
 Puteoli. 1. 15.
 Pydna Maced. urbs. 1. 9.
 Pyrrhus Achillis filius Epirum
 occupat. 1. 1.
 Pyrrhus rex. 1. 14. Pyrrhi bellum.
 2. 17.
 Pythius. sc. Apollo. 1. 2.
- Q.
- Quadrans solvit creditoribus lege
 Valeriana. 2. 23.
 Quadrigarius Cl. 2. 9.
 quare dignitatem. 2. 18. questio-
 nus armis principatus. 2. 57.
 questita spes desperatione. 2. 5.
 ultio intemperiarum. 2. 7. que-
 ritans sedes. 1. 4.
 questio habita de. 2. 4. questiones.
 crudeles. 2. 7.
 questor cum jure pretorio. 2. 45.
 questuorum. 2. 22.
 quateret quateret metus animum.
 2. 110.
- quies principalis tot mensium. 2.
 56. quietis cupidissimus. 1. 7.
 impatientissimus. 2. 23. per
 summam quietem ac dissimula-
 tionem. 2. 88. quietus mori-
 bus. 2. 117.
 Quintius. *vide Crispinus, Fabius,*
 Marcius, &c.
 Quintilius. *vide Varus.*
 Quintus. *vide Catulus, Merellus,*
 &c.
- R.
- Rabies. 2. 125. rabie continua la-
 cerare aliquem. 2. 64.
 Rabirius poeta. 2. 36.
 rapere se praeceps fugā ad. 2. 85.
 rapuit juvenem fatorum iniqui-
 tas. 2. 97. rapuisti Ciceroni lu-
 cem &c. 2. 66. raptis ex urbe
 gladii. 2. 30. raptō vivere. 2.
 32. uti. 2. 73. raptore liberta-
 tis. 2. 27. raptus Sabinarum. 1. 8.
 rarissima vindicta. 2. 114.
 rasilargentum. 2. 56.
 ratio reddita confiliorum. 2. 50.
 rationem alicujus habere in. 2.
 30. id visum est habere ratio-
 nem. 2. 35. ratione barbarus.
 2. 108.
 Raudii campi. 2. 12.
 rebellare 1. 11.
 recedere. recessit metus. 2. 62. re-
 cedens acies. 2. 55. recessurus
 vestigio. *ibid.* recessus maris. 2.
 32.
 recens transfuga. 2. 83.
 recensere singula. 2. 129.
 recipere conditions aequo animo.
 2. 48. injurias. 2. 13. saluum
 imperatorem. 2. 104. aliquem
 in affinitatem. 2. 100. se in al-
 tiora loca. 2. 70. imperii ju-
 gum. 2. 58. injus civitatis. 2.
 15. in numerum exercitus
 fui. 2. 73. in societatem consili-
 lii. 2. 118. non recipit conditio
 mortalis. 2. 104. scripture modus.
 2. 52. si mediocritas recipit
 hominum. 2. 30. receptus mil-
 libus. 2. 63. à patre. 1. 1. re-
 cepum mare in terras. 2. 33.
 recepti Cherusci. 2. 105. recepti

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- in beneficium. 2. 20. in civitatem. 1. 14. recepta in tenuem tramitem exempla. 2. 3. recisum opus 2. 89. reconcilianda gratia. 2. 29. reconciliatis sibi optimatibus. 2. 47. recusare principatum. 2. 124. reddere testimonium. 2. 120. responsum. 1. 10. spiritum. 2. 14. celo animam. 2. 123. formam operi. 2. 49. pacem, securitatem alicui. 2. 96. epistles. 2. 42. rationem. 1. 3. presidia reip. 2. 103. redditus celo patet. 2. 124. redditii redditus ubiores. 2. 81. redditte civitati iustitia, aequitas. 2. 126. redigere in potestatem. 2. 94. in formam provincie. 2. 97. in pristinum pacis modum. 2. 98. redimere morte crimina. 2. 87. redimi publica pecunia. 2. 42. redimitus hederis. 2. 82. caput arundine. 2. 83. redire in. 2. 78. ad. 2. 19. rediit animus partibus. 2. 62. cultus agris. 2. 89. redditus civilis. 2. 40. pestifer. 2. 22. reducere legiones in hiberna. 2. 107. refectae vires. 2. 16. referre verum. 2. 16. referatur suo loco. 2. 68. in tantum retulisset. 2. 72. referens dictum ad 2. 77. refertus clientelis ager. 2. 29. refondere vires ex itinere. 2. 113. refrigari alicui. 2. 40. refrigeratus ab Antonio. 2. 83. refugere in. 2. 108. refulgere. refusus spes. 2. 103. regere exercitum. 2. 85. regi imperio. 2. 128. auctoritate. 2. 54. regimen classis. 2. 85. regerere in aerarium pecunias. 2. 92. regredi Roman. 2. 102. regula propositi operis. 2. 38. Regulus. *ibid.* rejectus tempestate. 1. 1. rejecto super caput brachio. 2. 70. relegare aliquem ē rep. 2. 45. invidiam forrunt in auctorem. 2. 64. potentiae in. 2. 44. relegata in insulam Julia. 2. 100. religatis manibus post tergum. 2. 1. religio Sulla erga Dianam. 2. 25. religioni templi se credidit. 1. 9. religiosissima sacra. 2. 45. relinquerre in medio. 2. 48. infestum. 2. 102. relictus alicui locus. 2. 118. relicta hereditate Asia. 2. 4. testamento hereditaria regio. 2. 39. reliqua bellii. 2. 123. reliquie bellii. 2. 17. praedonum. 2. 32. legionum. 2. 45. remittere aliquid ex negotio. 2. 88. nihil aliis. 2. 30. remisit eō. unde. 2. 113. remissa forte provincia. 2. 111. remotus à mari locus. 2. 32. remoto Carthaginis metu. 2. 1. remotissimus angulus. 2. 102. renunciare consulem. 2. 92. reparare vires exercitus. 2. 37. repellere dictaturam. 2. 89. hostes. 2. 12. repulsus ī. 2. 63. repulsum ab eo insigne regium. 2. 56. repulso mietu externo. 2. 24. repensare bona malis. 2. 12. repensata damno voluptas. 2. 21. repensurus auro. 2. 6. repetere aspera ac rudia. 1. 17. repetens majora & acriora. 2. 6. repetundarum lege interrogari. 2. 13. repetundarum damnatus. 2. 8. replere urbem spectaculis. 2. 56. animos oculosque populi. 2. 103. patriam latititia. 2. 103. reponere nihil in f. 2. 112. fiduciam victoria in multitudine. 2. 113. reponenda in uno omnia. 2. 32. representare orbi terrarum. 2. 89. repudiare uxorem. 2. 41. repugnare. cum sepe obnitens repugnasset. 2. 89. repugnans natura per omnia. 2. 69. requirere cauis. 1. 17. res frumentaria. 2. 94. militaris & maritima. 2. 79. res maximi erroris. 1. 7. operis immanis. 2. 69. timoris perpetui. 2. 150. res dubiae. 2. 12. speciosae. 2. 76. integre. 2. 50. desperata. 2. 27. magnificentissimæ. 2. 29. memorabiles.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- morabiles. 2. 33. immanes. 2. reus actus incerti. 2. 45.
 46. maximæ molis. 2. 121. Ori- rex regum. 1. 1. regia vis. 2. 108.
 entis ordinatae. 2. 92. rerum stirps. 2. 4. cogitatio. 1. 10. re-
 natura. 2. 66. gium genus. 1. 6. insigne. 2. 56.
 rescindere fœdus. 2. 90. regiorum acies. 2. 112. regalis
 resolutus in sua initia. 2. 123. potentia. 2. 6.
 respectans fine fine Cæsarem. 2. Rhætæ perdomiti. 2. 95. Rhætia
 107. provincia facta. 2. 59.
 respirare. respiravit acies. 2. 27. Rhæscopolis. 2. 129.
 respondere suæ consuetudini. 1. 9. Rhodus à Cassio capta. 2. 69. Rho-
 fortunæ virtutique. 2. 4. respon- dii quâ fide in Romanos. 1. 9. 2.
 deri spei. 2. 103. respondentem 18.
 cultu triumphi rerum magnitu- Rhæmeralces Thraciæ rex. 2. 112.
 dini. 2. 129. responsum redde- ritus patrii. 1. 4.
 re. 1. 10.
 restare alicui. 1. 15.
 restinguere initium belli. 2. 88.
 restituere procumbentem remp. 2.
 16. aliquem in paterna bona. 2.
 73. senatus decus. 2. 13. loca
 Equitibus. 2. 52. munera ab-
 sumpta igni. 2. 130. aliquem
 reip. 2. 77. restitutus dignitati
 patriæ. 2. 45. restituta domus.
 2. 45. libertas. 2. 18. vis legi-
 bus. 2. 89. restitutus jus ab his.
 2. 44. restitutæ acies. 2. 55.
 provinciæ populo. 2. 57. urbes.
 2. 126.
 resurrectum bellum. 2. 88.
 retinere aliquem proficiscentem. 2.
 46. dignitatem. 2. 79. titulum
 provinciæ. 2. 49. insignia con-
 sulatus. 2. 20. arma pertinaci-
 simæ. 2. 18. retinuit Syriam in
 potestate populi Rom. 2. 46.
 retentus ab iis. 2. 41. retenta in
 potestate ejus Venetia. 2. 76.
 reveritus ad mare. 2. 46. in Itali- ruina publica. 2. 91. in ruinam
 am. 2. 24. orbis dimicare. 2. 85. ruinæ
 revertere cum revertissem est foro. Carthaginenses. i. e. rudera. 2.
 2. 17. in urbem. 2. 56. reverti- 19.
 tur in hiberna. 2. 120. revertar- rumpere conditiones pacis. 2. 48.
 mur ad ordinem. 2. 39. rever- propofita. 2. 110.
 sus in. 2. 89. Rutilius Cos. 2. 7. Rutilius his-
 revisere aliquem. 2. 104. torius. 2. 9. Rutilius P. vir opti-
 revocare de ex filio. 2. 20. ex pro- mous damnatur. 2. 13. Rutilius
 vinciis in. 2. 15. revocavit fe- Cos. occiditur. 2. 16.
 stinanter filium. 2. 123. revo-
 caria ad ius dignitatis. 2. 45. re-
 vocata pax. 2. 89. in forum fi-
 des. 2. 126. reip. prisca forma:
 2. 89. revelare. 2. 120. 123.
 Sabinis sine suffragio data civitas.
 2. 14. postea datum suffragii fe-
 rendi ius. *ibid.*
 facerdos

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- Sacerdos Augusti Livia. 2. 75. Sacerdotes viri 2. 124. sacerdotium pontificatus. 2. 59.
- Sacer Cerealia. 1. 4. populi religiosissima. 2. 44. sacra institutio. 1. 8. sacrare aliquem. i. e. inter deos referre. 2. 126. sacrata numini regio. 2. 25. sacramentum honoris ludicrum. 2. 123. Sacriportum. 2. 27.
- Sacrovit princeps Galliarum bellum mover. 2. 129.
- seculi sui eminentissimus. 1. 12. optimus. 2. 13. facultorum differentia. 1. 5. omnium memoria. 2. 66.
- Sevire in. 2. 85. 120. sevitia manus. 1. 2.
- sagittatum usu celebris. 2. 34.
- sagum. ad saga itum est. 2. 16.
- Salamis. 1. 1.
- Salernum. 1. 15.
- Sallues vieti. 1. 15.
- Sallustius Thucydidis amulus. 2. 36.
- saltare Glaucum. 2. 83.
- Salvidienus Rufus. 2. 59. conspiratio in Octavium. 2. 76.
- salus. salutem defendere. 2. 66. proscriptis pacifici. 2. 77. pro salute deos precari. 2. 22. vota suscipere. 2. 48. dimicare. 2. 85. salubris medicamenta. 2. 129.
- salubrious illis nihil. 2. 52. salubriter latè leges. 2. 89. saluberrimæ conditions. 2. 48. filatoria fata. 2. 60. salvum recipere. 2. 104. salvo exercitu. 2. 46. salva rep. 2. 49.
- Samnites pulsi. 2. 27. Samnitium parti data civitas. 1. 14.
- Samothracia. 1. 9.
- Samus. 1. 4.
- sanari solite conditionibus discordia. 2. 3.
- sanctus vita. 2. 1. sanctissimus proposito. 2. 2. sanctissima fides. 2. 18. sanctitate præcipiuus. 2. 29.
- sanguis domesticus. 2. 16. civilis. 2. 3. sanguinis parte spoliari. 1. 10. sanguinis ejusdem homines. 2. 15. sanguinis profusio. 2. 52. in fluvium. 2. 121. sanguine con-
- junctissimus. 2. 41. multo mutuoque certatum. 2. 90. sanguine luer. 2. 1.
- Sardanapalus imperio vitaque privatus. 1. 6.
- Sardinia provincia facta. 2. 38.
- Satricula colonia facta. 1. 14.
- satisfactione accipienda facillimus. 2. 29.
- Saturninus Appuleius interficitur. 2. 12. Saturninus L. tr. pl. 2. 15. Saturninus Sentius. 2. 77. præclarum ejus factum. 2. 92. ejus laudes. 2. 105. gesta in bello Germanico. 2. 109, 110.
- Scævola P. Mucius remp. turbat. 2. 2. Scævola jurisconsultus interficitur. 2. 26.
- Scalmarum quatuor navis. 2. 43.
- Scaurus orator. 2. 9. Scaurus Annius à Cimbris trucidatus. 2. 12.
- scelus erupit. 2. 93. sceleris à se committi ultor. 2. 100. sceleri opprimi. 1. 1. abscessa vox publica. 2. 66. sceleribus certabatur. 2. 26. scelerata consilia. 2. 130. scelesti. 2. 76.
- scenici ludi. 2. 40.
- sciens agendi. 2. 38. scientissimus juris. 2. 4. parendi. 2. 79. scientia pugnandi. 2. 115. rei militaris. 2. 79.
- Scipio P. Pupilli Africani filius. 1. 10. P. Scipionis Æmiliiani laudes. 1. 12. ejus res gesta in Africa & Hispania. ibid. &c 2. 38. liberalium studiorum cultor. 2. 13. 17. Africanus dictus. 1. 13. primum Cos. 1. 12. Carthaginem excidit. ibid. &c 2. 8. creatus iterum Cos. Nunaantiam aquavit folo. 2. 4. ejus de Tib. Gracchi cede dictum memorabile. ib. ejus mors. ib. inter oratores numeratur. 2. 9. Scipio Rom. potentiae viam prior, luxurie posterior aperuit. 2. 1. uterque Africanus dictus, posterior Æmilianus. Scipio Natica in capitolio porticus facit. 2. 1. Gracchum interficit. 2. 3. Cn. Scipio Africani patruus. 2. 3. 90. L. Scipio Africani frater Asiam eripit Antioch.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- tiocho. 2. 38. Scipio Asiaticus
 Cos. cum Norbano ab exercitu
 proditus & desertus. 2. 25. Sci-
 pio vir consularis cum Juba bel-
 lum Africum movet. 2. 54. Sci-
 pio adulter Juliae. 2. 100. Scipio
 & Sempronius Cos. 2. 90.
 Scordisci. 2. 8. 39.
 Scribonia comitatur filiam in exi-
 lium. 2. 100.
 scripturæ modus. 2. 52.
 Scylacium. 1. 15.
 secundus nulli seculi sui. 2. 11.
 secunda fortuna. 37.
 securus incrementi sui. 2. 100.
 securitas reddit hominibus. 2. 89.
 securitatis urbanae cultos. 2. 98.
 tutela. 2. 128. Afie securitatem
 reddidit. 2. 98.
 sedare. provinciis ad sedandum
 obitis. 2. 101.
 fedes bellii. 2. 74. fedem capere
 circa. 1. 2. fedes occupatae. 1. 3.
 fedatio subita. 2. 81. theatricalis. 2.
 126. orta. 2. 24. summota è fo-
 ro. 2. 126. feditonem creare.
 2. 20.
 Segeles. 2. 118.
 Segnis providentia. 2. 120. non
 sogniter se intermit. 2. 87. se-
 gnitia non vindicatae injuriæ. 1.
 1.
 Sejanus laudatur. 2. 116. amicus &
 adjutor Tiberii. 2. 127. 128.
 Seleucia. 2. 42.
 femianimis repertus. 2. 27.
 semiplena legio. 2. 112.
 Semiramis. 1. 6.
 Semnonum fines. 2. 106.
 Sempronius Cos. 1. 14. Sempro-
 nius Sophus Cos. Ib. C. Sempro-
 nius Cos. 2. 4. Sempronius Long-
 gus Cos. 2. 90. Sompronius
 Gracchus adulterJuliae. 2. 100.
 senatorius ordo. 2. 69. senatoria
 stirps. 2. 29.
 senatus universus. 2. 35. senatus
 majestas. 2. 89. senatus consul-
 tum. 2. 31.
 senescere. senescit studium. 1. 17.
 fortuna urbiuum. 2. 11. senilis
 aetas. 2. 66. senior aetate. 2. 107.
 sentire rectissima. 2. 125. benefic-
 um. 2. 114. sensit terrarum or-
 bis &c. 2. 100. sensu celer. 2. 118.
 sensibus orbus. 1. 5. sensibus
 celebris. 2. 9.
 Sentius. *vide* Saturninus.
 sepire. seperat mare præsidis
 classum. 2. 51. septa agmine
 militum juvenus. 2. 106. fe-
 ptum. 1. 16.
 sepulta justitia, æquitas. 2. 126.
 sepulta Bella. 2. 89. sepultura
 publica. 2. 62. gentilitii tumu-
 li. 2. 119.
 sequi auctoritatem & fidem alicu-
 ius. 2. 80. partes. 2. 49. confi-
 lia. 2. 72. fortunam suam. 2. 55.
 disciplinam. 2. 114. exemplum.
 2. 47. magnitudinem paterni
 nominis. 2. 55. secutus deinde
 est confulatus ejus. 2. 41. secuta
 Atheniensis victoria. 1. 2. ma-
 gnificentiam luxuria. 2. 1. fa-
 ctum auctoritas. 2. 7. diem nox.
 2. 42. secuti currum. 2. 67.
 fera cura. 2. 45. pœna. 2. 126. se-
 rissimi successores. 2. 131.
 Sergius. *vide* Catilina, Galba.
 series longa annorum. 2. 90. series
 catenarum. 2. 120. litium fi-
 ëæ. 2. 118.
 sermone barbarus. 2. 73.
 serpens terræ abstrusa. 2. 129.
 Sertorius. 2. 25. à Perperna inter-
 fictus 2. 30. Hispanicis bellis
 illustratus. 2. 90. Sertorianum
 bellum. 2. 30.
 servare incolumem. 2. 86. se in
 eum exitum. 2. 55. immunes à
 metu. 2. 126. servet opus for-
 manum suam. 2. 96. justo serve-
 mus operi. 2. 99. servatus regi
 honos imperii. 2. 37.
 Servilia Lepidi uxor. 2. 88.
 Servilius Cæpio. 2. 1. Servilius
 Glaucia. *vide* Glaucia. Cn. Ser-
 vilius Cos. 2. 21. duo Servili. 2.
 28. P. Servilius Cos. 2. 53. Q.
 Servilius Cos. *ibid.*
 servire necessitati. 2. 23. pacis bel-
 lique artibus. 1. 13. servitii pars.
 i. e. servorum. 2. 82. servus pu-
 blicus. 2. 19. terrorum servus.
 2. 73.
 Servius prætor. 2. 15.
 Setina. 1. 14.
 severa

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- severa ultio. 2. 125. severum imperium. 2. 5. severissimæ leges. 1. 6. severitas prisca & antiqua. 2. 125. letissima. 2. 127. severitas nota censoris. 2. 10. eximia civitatis. 1. 15. judiciorum. 2. 8. facti. 2. 5.
 Sextiæ Aque à Sextio Calvinio dictæ. 1. 15.
 Sextus. *vide* Lucilius &c.
 Sicilia provincia facta. 2. 38.
 Sigimerus. 2. 118.
 signa Rom. capta à Parthis ac remissa. 2. 91.
 signare rem filio. 1. 16. signat id memoria &c. 2. 115.
 Silanus à Cimbris fusus. 2. 12 M. Silanus. 2. 77.
 Silianus. *vide* Nerva.
 P. Silius. 2. 90. 101. res novas molitur. 2. 130.
 Silo. *vide* Poppædius.
 Silvanus. *vide* Plautius.
 similis mei civis. 2. 14. similior per omnia deis quam. 2. 130. similimus virtut. 2. 35. virtutibus paternis. 1. 12. similitudo expressa figurarum. 1. 11. similitudines ingeniorum. 1. 17. simplex virtus. 2. 129. simplicifimus dux. 2. 116. simplicitas humana. 2. 43. nobilissima. 2. 10. generosissima. 2. 125. eminentissima. 2. 72.
 simulata origo. 1. 11.
 sincera fides. 2. 23.
 singularis juvenis. 2. 59. adjutor. 2. 125. auctor. 1. 11. singularis humanitate res. 2. 114. nequitia. 2. 100. virtus. 2. 81. amicitia. 2. 76. cura. 2. 25. opera. 2. 125. munificentia. 2. 81. prudentia. 2. 29. fides. 2. 6. moderatio. 2. 122. singulare exemplum. 2. 100. instar salubritatis. 2. 81.
 Sinuesla. 1. 14.
 sinus oceanii. 2. 106.
 Siscia. 2. 113.
 Sisenus historicus. 2. 9. Statilius Sifenna. 2. 14.
 situs locorum. 2. 106. regionum. 2. 96. situs cis Rhenum gentes. 2. 120. situs oblitæ aquitans, justitia. 2. 126.
 Smyrna. 1. 4. 2. 66. focus potentiae. 2. 6. socia consiliorum. 1. 1. societas potentiae. 2. 44. confilii. 2. 118. focordia summa. 2. 118. Socraticum os. 1. 16. solidia virtus. 2. 114. solitudines aviae. 2. 55. solitum. si quando aliquid ex solito variaret. 2. 41. follicita lux. 2. 66. solum genitale. 2. 15. solo æquare 2. 4. solvere grates Dianæ. 2. 25. quadrantem creditoribus. 2. 23. somnium Artorii medici. 2. 70. Sophus. *vide* Sempronius. Sophocles. 1. 16.
 sopire omnia. 2. 125. sopitus armorum furor. 2. 89.
 Sora. 1. 12.
 fors contigit Tyrhenum. 1. 1. forte obvenit ei provincia. 2. 18. fortitus Asiam. 2. 33. fortiti sunt uter &c. 1. 1.
 Sosius. 2. 85.
 spargendæ vires. 1. 15.
 Sparta. 1. 6.
 Spartacus bellum movet. 2. 30.
 spatium vite. 1. 1. omne ævi sui. 2. 89. multorum annorum. 1. 16. brevi spatio interjecto. 2. 99.
 species nominis. 1. 15. simulachrum. 1. 9. specie terribilis. 1. 84. excellens. 2. 7. sub specie ministeriorum. 2. 93. speciosus minister. 2. 111. speciosa familia. 2. 59. speciosum supplementum. 2. 81. speciosa verba. 2. 41. speciosæ restituta domus. 2. 45. speciosissima classis. 2. 79. inscriptio operis. 2. 104.
 spectaculum gladiatori muneris &c. 2. 56.
 spectator operum. 2. 104.
 speculari fortunam. 1. 9. opportunitatem. 2. 120. speculatoris consilia juvenis. 2. 88.
 spes magni nominis. 2. 103. dubia armorum. 2. 71. spes concepta. 2. 67. desperatione quærita. 2. 5. certa refulsa. 2. 103. sperata major pecunia. 2. 45.
 spiritus divinus. 1. 16. sibi caril. Cc. simus.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- sumus. 2. 123. exitialis. 2. 22.
 spiritum reddere. 2. 87. spiri-
 tu privare. 2. 87.
 splendidus vir. 2. 105. splendidum
 genus. 2. 88. splendidissima mi-
 nisteria. 2. 116.
 Spolietum. 1. 14.
 spoliari sanguine. 1. 10. regno. 2.
 45. spoliata dignitas. 2. 80.
 Spurius. *vide Postumius &c.*
 stabilis animus. 2. 110.
 stare pro bono publico. 2. 2. pro
 partibus alicujus. 2. 48. simula-
 tione, animo pro aliquo. *idem*.
 vindicta morte stetit. 2. 64.
 Statianus. 2. 82.
 Statilius. *vide Sisenus*, Taurus.
 statio Romana. 2. 82. mortalis lon-
 gissima. 2. 131. paterna. 2. 124.
 Statius. *vide Murcus*.
 stator Rom. nominis. 2. 131.
 statua equestris. 2. 61.
 statuere urbem. 1. 1. modum li-
 bertati. 2. 40. statuit dimittere.
 2. 113.
 status publicus. 2. 35. felicissimus.
 2. 91. statum nullum habentes.
 2. 72. in quem statum pervene-
 rit. 2. 86.
 steriles studiorum urbes. 1. 18. ste-
 rilitas frugum. 1. 1.
 filio rem signare. 1. 16.
 stipatus manu gladiatorum. 2. 58.
 stipendum ignavum conferre. 2.
 39. stipendia pacisci. 2. 38. si-
 pendaria facta provincia. *ibid.*
 stirps regia. 1. 11. senatoria. 2.
 29.
 Strabo C. Caesar. 2. 9.
 Strato Ægeates. 2. 70.
 strenuus impetu. 2. 73.
 strictum ferrum. 2. 126.
 studia liberalia. 1. 13. studiis ru-
 dis. 2. 73.
 suadere alicui acerrime. 2. 63. su-
 dentes diversa. 2. 52. lenitatem.
 2. 35. suasor legis. 2. 44.
 suavitissima experientia res. 2. 114.
 suavitatis morum. 2. 97.
 sub his exemplis. *i. e.* juxta. 2. 127.
 sub oculis. 2. 79. sub Oriente. 2.
 94. sub specie. 2. 93. sub titulo.
 2. 45. sub ingressum. 2. 63. sub
 initia. 2. 101. sub omnem mo-
- tum. 2. 107.
 subdolus animus. 2. 102.
 subducere oculis. 2. 100. se præ-
 fenti temporis. 2. 93. pericolo.
 2. 72. subduxerat spem magni
 nominis. 2. 103.
 subigere regionem. 2. 38. bello. 2.
 123.
 subjicere oculis animisque imagi-
 nem. 2. 89. ignem penatibus. 2.
 74. faciem bello. 2. 48.
 subinde. *i. e.* postea. 1. 7. subinde
 admonere. *crebro* sc. 2. 65.
 subire eodem. 2. 5. navibus per
 Tiberim. 2. 45.
 subita sedatio. 2. 81. rebellio. 2.
 102.
 subjungere imperio provincias. 2.
 39.
 sublati signis. 2. 61.
 subprefectus conspectu alloquioque.
 2. 123.
 subscribere alicui in aliquem. 2.
 69.
 subsequens tempus. 2. 121.
 subsistere domi. *i. e.* manere. 2. 75.
 substituere sibi consulem. 2. 58. in
 ejus locum alium. 2. 52.
 subtexere. *i. e.* subjungere. 1. 14.
 subtrahere aliquid gloriz. 2. 16.
 se discrimine. 2. 86.
 subvecta flumine clavis. 2. 106.
 succedere stationi paternæ. 2. 124.
 horum ætati ingeniisque. 2. 9.
 successor paterni exempli. 2. 119.
 officii patris. 2. 104. poten-
 tia eius. 2. 93. ex successu ani-
 mum sumere. 2. 17.
 succinctus cothurnis. 2. 84.
 succurrere alicui. 2. 6. valerudini.
 2. 114. jaetura hominum patri-
 monio suo. 2. 130.
 Suevia. *vide Aurunca*.
 suffulerunt lectum mortui pro ro-
 stris. 1. 11. *vide tollere*.
 sufficere negotio. 2. 98. bellicis
 operibus, civilibus artibus. 2.
 97. imperio suffunendo. 2. 131.
 sufficiente vigori animi compa-
 ge corporis. 2. 127. sufficere col-
 legam. 2. 24. suffictus in ejus
 locum. 2. 20.
 suffigere cruci. 2. 42.
 suffolli montes. 2. 33.

suffragii

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- suffragii ferendi jus. 1. 14.
 Sulla L. questor Marii. 2. 12. præ-
 tura funēus. 2. 15. legatus sub
 Mario. 2. 17. fit consul. *ibid.* ad
 urbem reddit, eamque occupat. 2.
 19. Athenas recipit. 2. 23. Mi-
 thridatem vincit, eique leges
 imponit. *ibid.* transgreditur in
 Asia. *ibid.* ad eum primum
 omnium Romanorum legati
 Parthorum veniunt. 2. 24. in
 Italiani venit, & tentat bellum
 componere. 2. 25. Scipionem
 Norbanumque Cos. superat. *ibid.*
 dissimilis bellator ac vīctor. *ibid.*
 grates Diana solvit. *ibid.* Serto-
 rium exarmatum dimittit inco-
 lūmem. *ibid.* Marium juvenem
 vincit. 2. 26. Telefinum supe-
 rat, & Felicis nomen aspergit. 2.
 27. Dictator creatus. 2. 28. im-
 modice crudelis. *ibid.* primus
 proscriptionem invenit. *ibid.*
 judicandi munus ab equitibus ad
 senatum transfert. 2. 32.
 Sulpicius P. orator. 2. 9. 36. P. Sul-
 picius tr. pl. legem fert de impe-
 riō Sulla abrogando. 2. 18. in
 exilium pellitur. 2. 19. occidi-
 tur. *ibid.*
 sumere supplicium de. 2. 42. ani-
 mum ex successu. 2. 17. togam
 virilem. 2. 99.
 summittere fūces. 2. 99. summi-
 ti alicui. 2. 37. summissa arma.
 2. 85.
 summovere aliquem de rep. 2. 68.
 summota ē foro seditio. 2. 126.
 summoto eo. 2. 62.
 summus imperatorum. 2. 54. sum-
 mus vir. 2. 33. sudor. 2. 128.
 summa bellī. 2. 11. virium. 2.
 63. imperii. 1. 6. rerum. 2. 68.
 summa defenda est. 2. 119. sum-
 mum discrimen. 2. 27. studium.
 1. 17.
 superare aliquem victoriā. 1. 11.
 superatur equitate gratia. 2. 126.
 superata classis. 2. 84. superato
 terrārum orbe. 1. 12. superatis
 difficultatibus. 2. 120.
 supercilios truci protegere nequiti-
 am. 2. 102.
 superficie sibi viro. 2. 102. cum ei
- supereret auctoritas. 2. 125. his
 non superfuit. 2. 119.
 superfusus altaribus sanguis. 2. 22.
 supervacaneum. 2. 36. supervacu-
 um. 1. 16.
 supparatas. 1. 17.
 supplementum providere. sc. mili-
 tum. 2. 130.
 Sura Aemilius. 1. 6.
 suscipere molem belli. 2. 70. cau-
 sam. 2. 120. vota pro salute ali-
 cujus. 2. 48.
 suspicere. suspicit potentem hu-
 milis, non timet. 2. 126.
 suspectus iis. 2. 41. suspectus so-
 cietate consilii. 2. 35. suspicione
 carere. 2. 54.
 sustentare bellum. 2. 104. valetu-
 do sustentata curā ejus. 2. 114.
 sustentatis hostibus. 2. 6.
 sustinere imperium. 2. 131. onera
 ordinis. 2. 28. hostem. 2. 112.
 non sustinet rogare. 2. 81. depre-
 care pro fe. 2. 86.
 Sutrium. 1. 14.
 Syracuse. 2. 15. capti à Marcello.
 2. 38.
 Syria facta stipendiaria. 2. 37. Pom-
 peii virtutis monumentum. 2.
 38. Crassō decreta. 2. 46.
- T.
- Tabernaculum. 2. 71.
 tabula ærea. 2. 25. tabula novæ. 2.
 68. maximorum artificum ta-
 bulæ. 1. 13.
 tacita offensiones. 2. 93.
 Tarentum. 1. 15.
 Tarpeium saxum. 2. 24.
 Tarracina. 1. 14.
 Taurominium. 2. 79.
 Taurus Statilius. 2. 85. 127.
 Tegea. 1. 1.
 Telamon. 1. 1.
 Telefinus Pontius dux Samnitium
 fortiter dimicat. 2. 27. mors e-
 jus. *ibid.*
 Temenus. 1. 2.
 temerarius ultra fortē. 2. 68. in
 consultando. 2. 24. temerarium
 confilium. 2. 120.
 temperare navigium. 2. 107. exer-
 citum. 2. 113. temperare gra-
 Cc 2. vitatem

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- vitatem humanitatem. 2. 116. victoriā suo arbitrio. 2. 85. modum honorum. 2. 122. non tempero mihi quin. 2. 107. non temperavit animum ab. 2. 34. vitam ac mortem ejus nunc ira nunc venia temperavit. 2. 119. omnia pretio temperata. 2. 60. temperatōr Mario. 2. 20. temperamentum animi. 2. 130. utilitatis & auctoritatis. 2. 111. tempellas horrenda erupit. 2. 100. exitialis. 2. 71. tempestate distracti ab. 1. 1. rejici in. *ibid.* vexata classis 2. 79. ea tempestate. *i.e. tempore.* 1. 2. templum Dianæ. 2. 25. Apollini exterrūtum. 2. 81. Augusto. 2. 130. Martis dedicatum. 2. 100. tempus insidiarum. 2. 118. temporis fortuna. 2. 67. ægritudo. 2. 130. arrati spatiū. 1. 16. temporum similitudo. 1. 16. angustia. *ibid.* nota, clauſtra 1. 17. conditio. 1. 18. observantia. 2. 106. tempora Iliaca componentes. *i.e. res Iliacas scribentes.* 5. 9. tenax amicitiarum. 2. 29. exempli. 2. 84. tendere cursu ad. 2. 70. in. 2. 20. tenere arniis principatum. 2. 57. ripam. 2. 107. castris regionem. 2. 51. tenuit se domi. 2. 44. cum ab inimicis tenerentur. 2. 23. tentare. *i.e. aggredi.* 2. 113. tentare dubiam spem armorum. 2. 71. tentare aliquem insidiis. 2. 54. tentavit componere. 2. 25. tentatus gravissima valetudine. 2. 48. tentata hostis misericordia. 2. 71. tentato fraude exercitu. 2. 107. tenuis tristes. 2. 3. Tenus occupata ab Jonibus. 1. 4. Terentius comicus. 1. 7. Tergeste. 2. 110. tergum. à tergo sedium. 2. 109. tergiversanter. 1. 9. terminus extremus orbis. 1. 2. terminum non capiebat in. 2. 46. jure terminari. 2. 118. terminatus Armeniā finis imperii. 2. 37. terrere orbem classibus. 2. 31. terri nocturno visu. 2. 57. denunciatione quietis. 2. 70. terroris magni bellum. 2. 129. terores reip. 2. 4. testari edictis. 2. 62. testatus est parentes. *i.e. declaravit.* 1. 7. testamentum experimentis. 2. 116. prædicatione principis. 2. 115. testamentum facere in procinctu. 2. 5. testimonium reddere 2. 76. testimonium civitatis honorificum. 2. 32. testudo. ex testudine apparatus triumphi. 2. 56. tetrarchæ. 2. 51. Teucer non receptus à patre. 1. 1. Salamina condit. *ibid.* Teutonum gens Romanos clade afficit. 2. 12. excisa. *ibid.* theatrum Pompeii. 2. 48. 79. theatricalis seditio. 2. 126. Theba Pindaro celebres. 1. 18. Thebanus nullus orator. 1. 18. Theodorus. 2. 53. Theophanes. 2. 18. Thespria. 1. 1. Thessalus Thesprotius conditor Thessalīe. 1. 3. Thessalus Hercules filius. *ibid.* Thessalia antea Myrmidonum vocitata civitas. *ibid.* Thessalia fatalis victoria Cesaris. 2. 52. Thraces rebellantes à Pisone comprimuntur. 2. 98. Thucydides. 2. 36. Thurii. 2. 68. thyrſus. 2. 84. Tiberius Claudius Nero, Tib. Caesar pater, bellum in Campaniā movet. 2. 75. Liviani uxorem Augusto despondet. 1. 79. 94. Tib. Caesar capescere cepit remp. 2. 94. Armeniam ingrefsus, eam Artavasdi tradit. *ibid.* cum Druso Claudio Rhætos Vindelicosque aggreditur. 2. 95. bellum Pannonicum gerit 2. 96. & Germanicum. 2. 97. confors tribunicia potestatis cum Augusto. 2. 99. Rhodus fecedit. *ibid.* reverſus ab Augusto adoptatur. 2. 103. in Germaniam missus. 2. 104. militum erga illum affectus. *ibid.* Germanos superat. 2. 105.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

2. 105. 106. mira illum videntur
 di cupidio incessit Germanum
 militem. 2. 107. Maroboduum
 aggreditur. 2. 109. bello Pan-
 nonico designatus. 2. 111. illud
 administrat. 2. 112. 113. cura
 militum. 2. 114. bellum Delma-
 ticum gerit. 2. 115. post clade-
 rem Varianam mittitur in Ger-
 maniam. 2. 120. ex Pannoniis
 Delmatisque triumphat. 2. 121.
 ægre accipit imperium. 2. 124.
 ordinat comitia. *ibid.* conser-
 vat Augustum. 2. 126. ejus
 principatus forma. *ibid.* Sejanum
 inter amicos præcipuum habuit.
 2. 127. 128. ejus res gestæ re-
 censentur & laudantur. 2. 129.
 130.
Tibullus poëta. 2. 36.
Tifata mons. 2. 25.
Tigranes regum maximus. 2. 33.
 cum filio dedit se Pompeio. 2. 37.
timendum fastigium. 2. 109. ti-
 moris perpetui præcipuique res.
 2. 130.
Tifamenus. 1. 1.
 Titius. 2. 76. 83. Pompeii filium
 jugulat. 2. 79.
titulus imperii. 2. 63. provinciæ.
 2. 49. ministerii. 2. 45. titulus
 prænitet forum. 2. 39.
 Titus. *vide* Didius, Ampius, &c.
 roga virilis. 2. 99. *civis in togâ*
 modestissimus. *sc. in pace*. 2. 29.
togata. *sc. Fabule*. 2. 9.
 tolerare inopem vitam. 2. 19. tolere-
 rabilis fortuna. 2. 37. tolerandæ
 civitati leges. 2. 18.
 tollere tot liberos, *i. e. suscipere*. 1.
 11. tollere funditus. *sc. evertere*.
 1. 12. laudandum & tollendum
 Cæsarem dixit Cicero. 2. 62.
 tormenta bellica. 2. 82.
 torpere. torpebat civitas. 2. 61.
 Torquatus. 1. 14.
 totum æmulum agere. 2. 109.
 tractus temporis. 1. 6. tractus ul-
 timus Hispaniæ. 1. 2.
 tradere se alicui. 2. 50. regnum
 alicui. 2. 94. traditis armis. 2.
 106.
 tragicæ celebres. 1. 6. 2. 9. tragœ-
 dia Rom. 1. 17.
- trahere bellum in. 2. 11. æstiva.
 2. 117. caudam. 2. 83. secum
 magnam manum. 2. 112. lau-
 dem. 2. 66. nihil trahens præter
 nomen. 2. 80.
 tranquillus vita vultuque. 2. 127.
 transcendere Rhenum. 2. 8. ad
 majora. 2. 150. in navem. 2. 55.
 transcursum ad vitia. 2. 1. tran-
 cursus operis. 2. 86. transcursu
 dicenda. 2. 55.
 transducere. 2. 120.
 transferre à senatu ad. 2. 6. trans-
 lata in eum bellii moles. 2. 97.
 translatum imperium ad. 1. 6.
 transfugere se gladio. 2. 6. trans-
 fixus uno iætu. 2. 70.
 transfugere ad aliquem. 2. 27.
 transtuga recens. 2. 83.
 transgredi mentionem. 2. 108.
 transgessus ad deos. 2. 75. in A-
 siam. 2. 23. fugâ Alpes. 2. 63.
 transgessus annum &c. 2. 7.
 transjicere sinum maris. 2. 43.
 exercitum in. 2. 38.
 transire flumen. 2. 49. in ejus sen-
 tentiam. 2. 35 à patribus ad
 plebem. 2. 45 transcat casus in
 culpam. 2. 118. admiratio ad.
 1. 18. transitus. 1. 17. transitus
 Visurgis. 2. 105.
 transmarinæ provinciæ. 2. 44.
 transmarina imperia. 2. 62.
 transmittere ad. 2. 84. in. 2. 52.
 transmisere Dyrrachium. 2. 49.
 Trebonius C. particeps conjuratio-
 nis in Cæsarem. 2. 56. occidi-
 tur. 2. 69. 87.
 trepidatio senatus. 2. 124. sine tre-
 pidatione delectus. 2. 130. trepi-
 datum est apud signa. 2. 112.
 tribuere alicui plurimum. 2. 128.
 multum ejus memoria tribuen-
 dum. 2. 16.
 tribunal imperatoris. 2. 106.
 tribunus plebis. 2. 111. militum.
 2. 101. tribunatus castrorum.
 2. 104. tribunitia potestas. 2.
 90.
 trimus. 2. 94.
 trifite bellum. 2. 1.
 triumphare ex. 2. 30. triumpha-
 vit

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- vitavans. 2. 96. triumphus nocturnæ expeditionis. 2. 42. triumphalis vir. 2. 6. triumphalia ornamenta. 2. 104. triumvir reip. constitūndæ. 2. 88. triumviratus Cæsaris, Pomp. & Crassi. 2. 44. Oct. Lep. & Antonii. 2. 65. Troja. 1. 2. 8. Troicum bellum. 1. 5. trux supercilium. 2. 100. truces feritare gentes. 2. 95. tueri dignitatem. 2. 80. tutela imperii. 2. 105. securitatis. 2. 128. tumescens bellum. 2. 15. tumultus bellicus. 2. 68. militaris tumultus incendium. 2. 125. tumultu omnia misere. 2. 74. tumultuari. 2. 79. tumultuarius principatus. 2. 108. tumultuaria c'assis. 2. 42. tumultuosior Italia. 2. 74. tumultus gentilitius. 2. 119. turnix statuarum equestrium. 1. 11. turpis fuga. 2. 78. turpe fœdus. 2. 95. exemplum. 2. 119. turpiter deprehendi. 2. 67. facere pati. 2. 100. turpissima mors. 2. 30. lex. 2. 23. turpido ingenii. 2. 69. Tufci Capuan condunt. 1. 7. Tufculum. 2. 128. tutissimi situ locorum. 2. 106. locis. 2. 95. tyrannus appellatus Cæsar à conjugatis. 2. 58. Tyrreni demigratio. 1. 1. Tyri colonia Carthago. 2. 15. Tyria classis Gades condit. 1. 2.
- V.
- vacare latrociniis. bellis. i. e. carere. 2. 90. vacare huic uni negotio. 2. 114. non vacat mihi exprimere. &c. 2. 104. vacillantes gentes. 2. 100. vacua reliqua Italia. 2. 110. Vagienni. 1. 15. Vala. *vide* Numonius. Valencia colonia deducta. 2. 14. valentia omnia. 2. 49. Valerius Flaccus Cœs. 1. 15. tur- pissimæ legis auctor. 2. 25. interficitur. 2. 24. valetudo in deterius inclinata. 2. 123. ingravescens. *ibid.* valetudine infirmissimus. 2. 70. valitudine gravissimâ tentatu. 2. 48. validus septem legionibus. 2. 69. validius diligere. 2. 98. timere. 2. 29. vanissimus omnium vir. 2. 80. vanitas ejus deprehensa. 2. 60. varia fortuna. 2. 16. vario Marte. 2. 90. varii casus. 1. 2. varia loca. 2. 97. genera. 2. 22. varie leges. 2. 101. variare aliquid ex folio. 2. 41. variatum et præliis. 2. 51. Varro. 2. 36. 71. Varus in Pompeii partibus prælio absuntus. 2. 55. Varus Quinctilius pater, liberti manu jugulatus. 2. 71. Varus Quinctilius fil. describitur. 2. 17. à Germanis cæsus. *ibid.* clavis ejus origo, causa, series. 2. 118, 119, 120. vaitare agros. 2. 120. vastata omnia igni feroque. 2. 110. Vatinius. 2. 69. uberioris præmium. 2. 28. uberioris redditus. 2. 81. ubertas poëtrum. 2. 117. vectus equo. 2. 114. vehiculo. 2. 59. currus. 2. 82. in summum fastigium. 2. 30. vehiculum junctum. 2. 114. Venientes. 1. 8. velare se honorum insignibus. 2. 71. velatus corona aurea. 2. 82. pullo amiculo. 2. 80. velato capite. 2. 4. Velia. 2. 79. Velleius *historicus noster*, operis sui brevitatem indicat. 2. 52. 89. justum opus & historiam plenam pollicetur. 2. 48. 66. 89. 99. 103. 114. 199. fuit Tribunus militum. 2. 101. Præfector eq. 2. 104. Quætor & Legatus Tiberii. 2. 111. comitatur Tiberium in bello Delmatico &c. 2. 121. de genere suo loquitur. 2. 16. 76. Velleius C. avus Velleii interimit se. 2. 76. Velleianus. *vide* Magius. velocitatem.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

- velocitate pernices. 2. 34.
 venalistribunus. 2. 33. venalis in
 omnia. 2. 83.
 vendere se. 2. 51. remp. 2. 60.
 venditans se literis senatui. i. e.
 jaclans. 2. 63.
 veneratione prosequi. 2. 92.
 Venetia. 2. 76.
 venire in conspectum. 2. 63. veni-
 tur ad tempus. 2. 123.
 Ventidius consul fit. & postea tri-
 umphat. 2. 65. Parthos fundit. 2.
 78.
 Venus. 2. 41.
 Venusia. 1. 14.
 verbum militare. 2. 52. verba spe-
 ciosa. 2. 41. verbis rudis. 2. 9.
 verecundissimus in gerendis hono-
 ribus. 2. 33.
 versari inter arma & studia. 1. 13.
 versus adv. in palantium versus. 1.
 15.
 versutus animus. 2. 102. in summa
 feritate versutissimus. 2. 118.
 Vesta. 2. 131.
 vestigio non recedere. 2. 55.
 Vesuvius mons. 2. 30.
 Vetus. vide Antitius.
 vetus imperator. 2. 104. discipli-
 na. 2. 1. vetero more. 2. 92.
 veterani viri. 2. 111.
 vexata tempestate classis. 2. 79.
 vexillarii. 2. 110.
 viam sibi facere. 2. 3.
 viatico instructus. 2. 19.
 Vibullius. 2. 78.
 vicina urbi regio. 2. 61. in vicino
 esse. 2. 70.
 videre animo. 2. 66.
 Viennensem seditionem. 2. 121.
 vigere. vigebat miles. 2. 84. vigor
 animi atque ingenii. 2. 18. elo-
 quentia. 1. 10. adventus. 2. 50.
 Vindelicis prov. fall. 2. 39. vincun-
 tur à Tiberio & Druso. 2. 95. 122.
 vindicta bellum. 2. 25. imperii. 2. 75.
 vindicare injuriam fratri. 1. 1.
 se ab aliquo. 1. 3. à metu & con-
 tumelia. 2. 4. vindicare digni-
 tatem patriæ. sc. assertio. 2. 29.
 remp. maximis periculis. 2. 28.
 vindicari urbium damna. refur-
 iendo sc. 2. 126. vindicare vi-
 ctoriam. i. e. acquirere. 2. 112.
 vindicare sibi nihil. arrogando sc.
 2. 127. honorem. 2. 121. vindicabat Cæsar partem. i. e. sibi sa-
 mabat. 2. 105. vindicavit cognomi-
 num. i. e. obtinuit. 1. 13. vindicatum mare. 2. 73. vindicta consularis. sc. animadversio. 2. 92. vin-
 dicta libertatis. i. e. assertio. 2. 64.
 vincere arma. 2. 34. ingenio vinci.
 ibid. victus petitione pontificatus. 2. 43. victor Africani belli.
 2. 55. omnis generis certaminum. 1. 9. victoria nobilis. 2.
 10. exploratissima. 2. 84. clem-
 entissima. 2. 86. egregia. 2. 33.
 immanis. 2. 105. excelsissima.
 2. 96. felicissima. 2. 46.
 vinum Optimianum. 2. 7.
 Vinicius M. Cos. avus ejus ad quen-
 t'elleni historia scripta. 2. 96. 104.
 P. Vinicius cos. pater ejus. 2. 103.
 violare uxorem. 2. 100. violator
 domus ejus. ibid. violatio fidei.
 2. 1.
 vir non prætereundus. 1. 2. nobi-
 lissimus. 2. 13. summus. 2. 33.
 sanctissimus. 2. 46. antiquus. 2.
 49. mitis. 2. 52. consularis. 2.
 54. inquietus. 2. 68. vanissimus.
 2. 80. clarissimus. 2. 84. præto-
 rius. 2. 83. exsommnis. 2. 88. emi-
 nentissimus. 2. 2. celeberrimus.
 2. 3. fidelissimus. 2. 16. præstan-
 tissimus. 2. 53. fortissimus. 2.
 75. innocentissimus. 2. 13. viri
 principes. 2. 89. sacerdotes. 2.
 124. veterani. 2. 111. virilis o-
 pera. 2. 120. toga. 2. 29. animi
 femina. 1. 1. viritim civitate
 donare. 2. 16.
 Virgilii. 2. 36.
 Viriathus dux lacronum. 2. 1. in-
 tererunt. ibid.
 virtus singularis. 2. 34. mirabilis.
 2. 43. matura. 2. 79. excellens.
 2. 116. simplex. 2. 129. experta.
 2. 4. nobilissima. 2. 79. ingenua.
 2. 93. virtus facti. 2. 5. animi
 & corporis. 1. 8. virtute vindicare.
 1. 1. virtutibus adornatus.
 2. 2.
 vis forensis. 1. 17. animi atque in-
 genii. 2. 35. hominum ingens.
 2. 5. Græciæ juventutis magna.

INDEX RERUM ET VERBORUM.

1. 4. vis Africi. 2. 79. Consulatus. 2. 47. Censoris. 2. 95. odo-
 ris. 2. 22. hostium. 2. 120. for-
 tunæ. 2. 116. fatorum inclu-
 bilis. 2. 67. dominionis. 2. 68.
vis ad resistendum. 2. 61. **vis le-**
gibus restituta. 2. 89. vim in-
 tulit vita. 2. 45. vires fratre. 1.
 22. concusso. 2. 121. refectæ. 2.
 16. refovenda. 1. 15. viribus
 adulta Dalmatia. 2. 110.
visere spectaculum. 2. 101.
Vifurgis. 2. 105.
visus nocturnus. 2. 57.
vitia morum. 2. 45.
vivere alieno beneficio. 2. 52. per
 omnium seculorum memoriam.
 2. 56. vivendi finis. 2. 27. vivus
 ignis. 2. 88. vita misera. 2. 56.
 celestis. 2. 24. vitam finire. 2.
 4. dignissimam agere. *ibid.* ino-
 pem tolerare. 2. 19. vita inno-
 centissimus. 2. 2. sanctus. 2. 11.
 clarus. 2. 32. vita privata. 1. 6.
 de vita migrare. 1. 11.
 ultra est fortuna factum. 2. 119. ul-
 tio inimicitarum. 2. 7. ultor
 sceleris. 2. 100.
 ultimæ stirpis. i. e. *vilissima.* 1. 11.
 ultima manus imposita. 2. 33.
 ultimum spiritum reddere. 2.
 14. ad ultimum. 2. 22. inulti-
 mum erupit. 2. 125.
 ultra barbarum promptus. 2. 112.
 ultra feminam fluens mollitiis.
 2. 88. ultra forte temerarius.
 2. 68.
 ultratransgredi. 2. 120.
 umbra aetæ rei. 2. 68.
 una luctatio. i. e. sola. 2. 124. una
 castra. 2. 113. unice cavente. i.
 e. valde. 2. 48. unicum scelus. 2.
 5.
 universus exercitus. 2. 20. senatus.
 2. 35. universa forma principa-
 tus. 2. 129. imago. 2. 89.
vocare. vocavit clades Cæsarem in
 Gallias. 2. 97. vocitari. 1. 3.
Volfo *vide* Manlius.
volumen **voto finiendum.** 2. 131.
 volumina justa. 2. 119. volumi-
 num instar. 2. 29.
voluntas rectissima. 2. 18. publica.
 1. 15. incussa. 2. 126. voluntas
 regni. 2. 68. peccandi. 2. 8. re-
 sistendi. 2. 109. voluntatis bonaæ
 vir. 2. 120. in voluntate modum
 habere. 2. 31. voluntaria mors.
 2. 87. voluntarium exilium. 2.
 100. voluntarii. sc. milites. 2.
 113.
 voluntas interitus. 2. 21. in volu-
 pratem uti cibo. 2. 41. volupta-
 tibus immunis. 2. 46.
votum voti fructum ferre. 2. 125.
 voto finire volumen. 2. 131.
 obire. 2. 22. concipi. 2. 89. voto
 major. 2. 40. vota obire. 2. 35.
 suscipere pro aliquo. 2. 48.
vox publica absidia. 2. 66. vox
 emissa oraculo. 1. 11. vox prin-
 cipis. 2. 111. vocem effundere.
 2. 14. voce publica dicere. 2.
 124.
 urbanus prætor. 2. 118. urbana se-
 curitas. 2. 98.
 urere domos. 2. 120. populum u-
 rebat gravis annona. 2. 77.
 usque ad. 1. 2. usque eo. ut. 2. 118.
 usque Alpes. 2. 6. usque in. 2.
 90.
 usura gloriae. 2. 3.
 usurpare honorem. 1. 2. nomen.
 2. 27. usurpare id non sultinuit.
 2. 40.
 uteri felicis femina. 2. 93.
 uti rapto. 2. 73 consuetudine. 2. 52.
 usus adjutore. 2. 115. fortuna
 sua. 2. 51. impetu suo. 2. 52.
 immodica libertate. 2. 68. vi-
 ctoria clementer. 2. 56. usi ar-
 armis & animis Rom. 2. 119. prisca
 severitate. 2. 125. non segni
 providentia. 2. 125. usus litera-
 rum. 2. 110. sagittarum. 2. 34.
 usus publici. 2. 81.
Utica. 1. 2.
 utilis in castris & in toga. 2. 125.
 utilitatibus res. 2. 111.
 vulnere gravis. 2. 55. ex vulnere
 mortem obire. 2. 61.
 vultus victoris, morientis. 2. 27.
 vultu ardorem animi preferre.
 2. 118. vultu tranquillus. 2. 127.
 uxorum fides in proscriptos. 2. 67.
 X.
Xerxes *togatus à Pompeio appellatus.*
Luekus. 2. 33.

F I N I S.

CAMBRIDGE
UNIVERSITY
LIBRARY

